Heiner Rank

BEZMOCNOSŤ VŠEMOHÚCICH

1.

Miestnosť zaplavila vlna ozónu, sotva citeľný, jemný závan. Muž na posteli sa pohol. Ešte neotvoril oči, hoci to nemal vo zvyku; váhal, akoby tušil, že sa už o niekoľko sekúnd stretne s niečím novým, neznámym. Nehybne ležal, hlboko vdychoval novú, osviežujúcu vôňu a prežíval obrazy, ktoré sa v ňom vynárali.

Spenené koruny sýtozelených vín, šum príboja. Jeho kôň hravo cvála po vlhkom piesočnom brehu, oboma rukami sa drží vejúcej hrivy. Tesne vedľa neho opálené dievča v ošúchaných nohaviciach, s červenou stuhou vo vlasoch rozstrapatených vetrom. Ďaleko pred nimi ostatní jazdci, schémy, rozmazané obrysy, ktoré sa rytmicky kmitajú hore- dolu. Dievča spieva. Vášnivá pieseň, zachrípnutý hlas. Azda bolesť, že sa na dlhý čas rozlúči s dobre známym svetom, s ľuďmi, ktorých miluje? Alebo iba netrpezlivosť, radostné očakávanie, túžba po jedinečnom, neodvolateľnom čine, po dobrodružstve poznania?

Muž načúval, zarazili ho cudzie zvuky. Ševel huslí, nad tým perlivé tóny čembala. Hudba ho rušila. Nepatrila tam, zatláčala obrazy. Chcel ich zachytiť, hľadal meno dievčaťa, priateľov, more. Márne. Mená nenachádzal a bez mena nemožno nič zaprisahať. Dievča, priatelia, more — všetko zaniklo v závojoch hmly.

Muž nahnevane potriasol hlavou a otvoril oči. To, čo zazrel, bolo mu neznáme. Stredne veľká pravouhlá miestnosť. Povala vyžarovala žlté svetlo, ktoré nevrhalo tiene. Steny i dlážka boli sivé a takisto ako nábytok pomarančovej farby z akéhosi lesklého materiálu podobného kožušine.

Muž sa vzpriamil, celkom sa prebral. Vyskočil z postele a stiahol zo seba prikrývku, ktorá jemne prilipla k jeho pokožke. Mal svalnaté telo, nijaký tuk, zdravú hnedú pleť. Na prvý pohľad vyzeral tridsaťročný, ale výraz očí, črty okolo brady a úst prezradili o dvadsať rokov viac čo do práce a skúseností.

Skúmavo sa poobzeral. Čosi ho znepokojovalo, dačo cudzie, čo naňho zo všetkých strán doliehalo. Cítil to jasne, hoci farby miestnosti, ozónom presýtené vône, príjemná hudba akoby chceli zotrieť jeho nevôľu a naplniť ho povznášajúcimi pocitmi šťastia. Má sa poddať, podľahnúť zvodom?

Posmešne skrivil ústa a zahľadel sa na dlážku, aby sa sústredil. Niekoľko sekúnd stál nehybne, potom si začal masírovať bradu — a uprostred pohybu zmeravel. Neistými prstami si ohmatal tvár. Všetko bolo na dotyk cudzie — ústa, nos, líca, čelo. Čo to bola za tvár?

V tejto miestnosti nie je zrkadlo? Všade, kde len pozrel, neleštené plochy, nijaký oblok, ani kúsok skla, všetko bez lesku. Prirodzene, nijaké dvere. Zmocňovala sa ho panika. Klesol na posteľ, zatvoril oči a zovrel hrany peľastí. Ruky sa vtlačili do pružného kovu, cítil chlad povrchu a pribúdajúcu tvrdosť jadra. Pomaly zahnal strach, zvíťazila vôľa opanovať sa.

Bolo mu horúco. Srdce prudko bilo, oči mal doširoka otvorené. Vystrel sa na posteli a uvažoval. Čo sa prihodilo?

Nech sa akokoľvek namáhal, nenachádzal odpoveď. Meno? Akože sa vlastne volá? Nemohol si spomenúť. Koľko má rokov? Kde sa narodil? Odkiaľ prišiel?

Nič. Nijaká odpoveď. Cesta do minulosti bola zatarasená. Mal nejasný pocit, že všetky odpovede ešte existujú, ale sú za akousi vlniacou sa sivou stenou, v nedostupnom kúte jeho mozgu.

Prečo, dočerta, sa nemôže rozpamätať? Kde je vlastne? A čo jeho schopnosť logicky uvažovať? Opatrne, s obavou, že sa dopustí chyby, skúšal svoj rozum. Štyri krát tri? — Dvanásť. Päťdesiat bez trinástich? — Tridsaťsedem. Tridsaťsedem krát dvanásť? — Styristoštyridsať štyri. Zákony logiky sú odzrkadlením objektívnosti v subjektívnom vedomí človeka. — Správne?

Zišla mu na myseľ entropická veta termodynamiky, slovo po slove, potom nasledovali matematické symboly prvého historického vzorca. Navlas presne sa pamätal na každú podrobnosť, ako keby bol nalistoval stránku v učebnici. Teoretické vedomosti teda ešte mal. Len čo však skúšal nájsť odpovede na vlastný život, pamäť ho opúšťala. Stratil spomienky na minulosť, na zložitú spleť ľudských vzťahov, na okolie.

Hľadal vysvetlenie. Možno sa narušili neurónové okruhy pre krátkodobú pamäť. Možno akési silné magnetické pole rozhádzalo bioelektriku mozgových buniek? Molekulárne štruktúry pre dlhodobé spomienky, ako sa zdá, sú neporušené. Diagnóza bola neúplná, boli v nej rozpory, predsa ho však upokojila. Odrazu mu zišlo na um, že človek si nikdy nesmie byť istý svojím rozumom na základe vlastných poznatkov. Podľa ironizujúceho spôsobu myslenia sa nepochybne znova spoznal. Uľahčene sa usmial. Kúsok dôverne známej povahy mu dodal viac sebaistoty ako výsledky činnosti mysle.

Svetlo povaly niekoľko sekúnd pulzovalo v sýtom pomarančovom tóne. Strhol sa z myšlienok. V tej istej chvíli zaznel akýsi zvuk: plop-plop.

Akoby do poloprázdneho vedra spadli dve kvapky vody. Na užšej strane miestnosti sa zjavila svetelná plocha. Nehlučne sa odsunula nabok. Cez otvor vkročila žena.

Vyvaľoval na ňu oči ako na rozprávkové stvorenie. Mala zelené vlasy. Jej pleť bola ružová, čistá, žiarivá ružová farba s nádychom mliečneho lesku. Postava v bielej uniforme so zlatými odznakmi hodnosti by bola stála za dlhšie pozorovanie, ale v tej chvíli nemal pre to zmysel.

— Dobré ráno! — povedala s úsmevom.

Mala jemný, príjemný hlas. Pomaly sa približovala, zastala pred posteľou a premeriavala si ho mandľovými očami.

— Želáte si kúpeľ?

Muž na ňu uprene hľadel. Pomaly privykal pohľadu na ňu, na zelené vlasy, ružovú pleť, peknú mačaciu tvár. Na golieri sa jej blýskal Eskulapov emblém: rubínovočervená palička ovinutá strieborným telom hada.

— Mimochodom, volám sa Su, — povedala a znova sa usmiala.

Jej angličtina bola zastaraná, hovorila s hrdelným prízvukom. To všetko v ňom vyvolalo obrazy z kultúrnohistorického dokumentárneho riportu. Kanály, veterné mlyny, hyacintové polia. Rýchlo potlačil túto myšlienku. Najskôr chcel mať istotu o sebe, to sa mu videlo dôležitejšie.

— Kde som? — odkašlal si. Jeho hlas zaznel drsne.

— V psychodóme.

— Psychodóm? To som nikdy nepočul. Čo je to?

— Klinika pre duševnú hygienu a psychosomatickú terapiu.

Zarazene mlčal. Jeho tajné obavy sa predsa potvrdili, v hlave to nemal celkom v poriadku.

— Ako sa to vlastne stalo? — spýtal sa.

— Ste v najlepších rukách, nemáte príčinu obávať sa. — Usmiala sa výraznejšie.

— Chcel by som vedieť, čo sa so mnou stalo. Prečo ma sem doviezli?

— Našli vás. Pri vykopávaní šácht.

— Ako prosím?

— Správne. Je to nepochopiteľné. Od dôb emancipácie sa taký prípad neprihodil.

Bezmocne potriasol hlavou. Po chvíli prehovoril:

— Zabudol som svoje meno. Povedzte mi, ako sa volám.

— Nemáte meno.

— Nezmysel! — Prudkým pohybom sa vzpriamil. — Každý človek má meno.

— Vy nie. Pochádzate z vymazanej doby pred emancipáciou.
— Vymazaná doba? Povedzte, kto z nás dvoch je tu šialený? — Zvolil ľahostajný tón, aby skryl svoje zdesenie.
S pokojným úsmevom mu hľadela do očí. Sugestívny pohľad ho vyviedol z miery. Cítil sa ako nevychované dieťa.
Z vrecka na rukáve vytiahla strieborný pásik.
— Dajte si happyspot, urobí vám dobre.
— Ďakujem, mne nič nie je. Chcem vedieť, kto som.
— Isto. — Jej hlas bol nezmenene jemný. — Ste vedecký konzervát.
— Čo? — Dych sa mu zrýchlil. Horúce vlny strachu mu zaplavili telo. — Zbláznim sa, — šeptal. — A či som už blázon? Vedecký konzervát. Vymazaná doba. Ružové dievča so zelenými vlasmi. To sú halucinácie, výplody chorej fantázie!
Chytila ho za ruku.
— Máte šťastie, — povedala dôrazne. — Ste presne na hranici psychosomatického štandardu. Prehltnite happyspot.
Dotyk jej ruky bol prijemný, tlmil jeho vzrušenie. Vystretými prstami si vzal od nej strieborný pásik, prezeral si ho a napokon strčil do úst. Pásik bol tvrdý, rýchlo sa rozpustil, spôsobil trocha tepla a mal prenikavú chuť malín.
Už po niekoľkých sekundách bol pokojnejší. Čo sa vlastne stalo? Ako len mohol byť taký detský, že sa dal vyviesť z miery niekoľkými odbornými výrazmi. Je radostné žiť — s menom, alebo bez neho! Nie, nebude sa správať ako hysterik. Chce vedieť, ako a prečo sa dostal do tejto situácie. Vysvetlenie určite existuje a on ho nájde. A keď sa pritom stretne s neznámymi vecami, tým lepšie. Mal rád riziko, dobrodružstvo.
Ružová Su ho skúmavo pozorovala. Zistila, že znova nadobudol rovnováhu, odvrátila sa a podišla k bočnej stene izby.
— Gogo, otvoriť!
V stene sa rozsvietila mliečna plocha, nehlučne sa odsunula nabok.
Muž sa pozorne prizeral. Zobúdzal sa v ňom záujem o techniku.
— „Gogo" je akustický signál? Prikývla.
— Magnetický vypínač vyvolá aktivujúci impulz. Teraz vám pripravím kúpeľ. — A zmizla cez otvor.
Vstal a nasledoval ju. Narábala farebnými tlačidlami riadiaceho panelu. Bazén, ktorý zabral dve tretiny miestnosti, napĺňal sa rýchlo vodou. Jedna zo stien sa vysunula dohora a uvoľnila pohľad na kozmetický salón, ktorý sa ligotal v prítmí.
— Keď si budete želať moje služby, zavolajte ma, prosím.

Budem vo vedľajšej izbe.

Stal si na pružnú obrubu bazénu, ktorá podobne ako dlážka vyžarovala príjemné teplo, prstami nôh skúsil teplotu vody a skočil hlavou do nej. Ponoril sa, urobil zopár premetov a vystrekoval do vzduchu fontány. Voda prúdila, prekypovala, bola striedavo horúca a studená, spenila sa a bola zasa číra, jednostaj menila farby a vône.

Pokožka mu očervenela, na celom tele mal osviežujúci pichľavý pocit. Keď vyšiel z bazénu, cítil sa ako znovunarodený.

Vošiel do kozmetického salónu. Po zaoblenej povale sa šírilo žiarivé svetlo, podobné východu slnka, a lámalo sa na krištáľových flakónoch. V strede miestnosti stálo červené ležadlo vybavené pákami, hadicami a systémom nastaviteľných zrkadiel.

Muž podišiel k ležadlu a zvedavo sa pozrel do zrkadla. Hľadela naňho nepravidelná tvár, veľký nos, zdravé zuby, chladné sivozelené oči. Krátke vlasy mali farbu, ktorá sa ťažko dala definovať. Tmavoplavé s hnedým podfarbením. Na sluchách prvé šediny.

Dlho kriticky skúmal svoju tvár, nakoniec prikývol. Bola prijateľná. Či vôbec očakával dačo iné? Či nebolo prirodzené, že človek pokladá sám seba za sympatického, aj keď sa vidí prvý raz? Obavy, pochybnosti, strach? Smiešne! Možno sa vyskytne zopár ťažkostí. No a kde nie sú?

Vystrúhal na svoj obraz v zrkadle prívetivú grimasu, odvrátil sa a vzal si z hŕby osušku. Bola v priesvitnom obale. Keď sa pri hľadaní otvoru dotkol krúžku zelenej farby, fólia praskla ako lusk a na dlážke sa skrútila do drobnej guľky.

Kým sa utieral, pokúšal sa zistiť účel pestrých tekutín v krištáľových flakónoch, ako aj kozmetických prístrojov, ale vo väčšine prípadov sa namáhal zbytočne. Všetky veci boli celkom nové, zabalené do priesvitných fólií.

Keď sa vrátil do spálne, v prvej chvíli sa nazdával, že vošiel do nesprávnych dverí. Svetlo povaly nadobudlo ružový nádych, steny a dlážka boli bledomodré. Posteľ a pomarančový nábytok zmizli, namiesto nich tam boli biele stoly, biele stoličky, zrkadlá v bielych rámoch, biele vázy s bizarnými rozkvitnutými vetvami.

Su ho čakala. Chvíľu ho nechala, aby si obzrel nové zariadenie, potom dva razy zatlieskala. Jedna zo stien sa odsunula nabok. Za ňou sa mihali páni vo fantastických kostýmoch. Stáli vo vitrínach a pomaly sa otáčali okolo vlastnej osi. Podľa meravého držania tela zistil, že sú to zrejme figuríny.

— Vyberte si, prosím, — povedala Su.

So vzrastajúcim ohromením skúmal jej ponuku. Figuríny mali oblečenie z dávno minulých epoch. Bezradne potriasol hlavou. Nemal v úmysle zúčastniť sa na maškarnom plese.

Zatlieskala a tempo prehliadky figurín sa zrýchlilo. Obleky boli čoraz fantastickejšie. Kroje, pestré uniformy, vyšívané róby so šperkami, zmes všetkých možných štýlov.

— Nemáte dačo normálne, čo zodpovedá dnešnej móde? — povzdychol si.

— Móda? — spýtavo naň pozrela.

— Prepáčte, — odpovedal zhovievavé. — Mám na mysli to, čo normálny muž normálne nosí.

— Tieto komplety sa normálne nosia.

— Dobre, tak si vezmem tamto.

Ukázal na žltý oblek s vínovočervenou vestou. Patrila k tomu biela čipkovaná košeľa, žltkasté kožené topánky s hrubými podrážkami, slamený klobúk a rukavice.

Su sa dotkla sklenej skrine a tá sa hneď zastavila. Predná strana sa vyklopila, figurína sa vysunula, priehľadné steny sa premenili na zrkadlové plochy. Niekoľkými pohybmi figurínu zobliekla. Uzávery boli z pružných kovových líšt, spony a opasok boli iba na ozdobu.

— Môžem vám pomôcť? — Vystrela ruky za jeho županom.

— Nie, ďakujem, pôjde to.

S úsmevom ustúpila, ale zrejme nemienila opustiť miestnosť. Zaváhal. Nuž dobre, pomyslel si, čo sa už môže stať, a zhodil župan. Su nemihla okom. Starostlivo mu podávala kusy šatstva a musel dovoliť, aby mu do nich pomohla. Keď bol hotový, prezeral sa v zrkadle. Nevyzeral celkom podľa svojho vkusu, ale zo všetkého, čo mu ukázala, si pravdepodobne predsa vybral to najznesiteľnejšie.

Pod rukami Su sa roztvorila škatuľa, z ktorej vybrala čerstvý kvet gardínie a strčila mu ho do gombičkovej dierky. Kožené rukavice a slamený klobúk odmietol. Nemal rád klobúky a rukavice mu boli na príťaž. Su zhrnula župan, klobúk a rukavice, prázdne fólie a škatule, všetko hodila do vitríny a dala do nej aj figurínu. Vitrína sa vrátila späť do radu a keď sa stena zatvorila, ostala tam hladká plocha bez akýchkoľvek štrbín.

— Poďte, prosím, so mnou. Očakáva vás kuratórium psychagógov.

- Čo je to?

— Lekárske vedenie psychodómu.

Srdce mu začalo rýchlejšie biť. Čo sa dozvie? S očakávaním vyšiel na chodbu, ktorej povala vyžarovala belavé svetlo. Po sto metroch sa pred nimi otvorili posúvacie dvere. Su

nevošla a on vstúpil do lipovozelenej konferenčnej miestnosti.

Za lipovozeleným stolom v lipovozelených stoličkách sedeli piati páni. Na ľavej strane pŕs bielej uniformy mali Eskulapov symbol.

Keď vošiel, zdvihli sa a upreli naňho prívetivé pohľady. Fatálne pritom bolo nielen to, že vyžarovali neochvejnú sebaistotu lekárov z ústavov pre choromyseľných, ale navyše sa desivo na seba ponášali. Rovnaká výška, rovnaké tváre akoby plné liečivej sily, ten istý úsmev na vzbudenie dôvery, tie isté prešedivené vlasy, tá istá nebovobelasá farba pokožky.

Mlčky si ich prezeral, pričom sa usiloval zakryť rozpaky. Boli teda nebovobelasí. A prečo nie?

Videlo sa mu, že to trvalo večnosť, kým jeden z nich prehovoril.

— Veľa lásky! — vravel zvučným hlasom a poklonil sa. — Kuratórium dospelo k presvedčeniu, že váš psychosomatický stav vykazuje optimálne parametre. Vaša genštruktúra sa však v poniektorých podstatných vlastnostiach odchyľuje od eugenického typu Dafotilov. Spomenuli sme túto odchýlku, aby sme poukázali na možnosť nebezpečenstva konfliktov. V dôsledku vašich animálnych charakterových vlôh podliehate určitej tendencii dostať sa do rozporu s okolitým svetom. Prispôsobenie sa typu Dafotilov je však nemožné. KAPINOM vraví, že akákoľvek manipulácia v eugenickej oblasti je tabu.

— Aha! — povedal muž, len aby dal nejakú odpoveď. Práve tak mohol povedať „tralala" alebo „deväťdesiatdeväť". - A čo voláte KAPINOM?

— KAPINOM je hlavný zákon Astilotu. Zahŕňa celú sféru hmotnej a duchovnej existencie, jeho poučky sú...

A teraz zborovo prehovorili všetci piati:

— Po prvé: Dafotil tabu, po druhé: ekvivalentnosť tabu, po tretie: eugenika tabu, po štvrté: kozmos tabu.

Muž nenachádzal odpoveď. Množstvo cudzích pojmov ho zmiatlo. Znova sa v ňom prebúdzali pochybnosti o vlastnej príčetnosti, či to, čo počul a videl, bola skutočnosť alebo šialený sen.

Mlčanie už bolo trápne. Piati páni naňho zdvorilo hľadeli, zjavne očakávali ďalšie otázky.

- Kto stvoril KAPINOM? - spýtal sa napokon.

— Všetko slúži pre blaho Dafotilov.

— Teda oni určujú politiku?

— Administrácia je vecou cefaloíd. Skupiny moci neexistujú.

— Aha. A ja odkiaľ pochádzam? Kedy som sa narodil?

— Udalosti z čias pred emancipáciou sú vymazané. Nemajú ekonomickú efektívnosť.
— Nerozumiem! Prečo sa historický vývoj stal tajomstvom?
— Poznatky prírodných vied sú každému prístupné.
— Nehovorím o prírodných vedách, mám na mysli život spoločnosti.
— Život je konštantný. Z jeho zásad a pravidiel si môže každý vybrať.
Muža dráždili klzké vysvetlenia, ktoré nestrpeli odpor. Už nechcel všetko prijímať, jednoducho musel dačo namietnuť.
— Taký nezmysel! — povedal stroho. — Život sa vyvíja, má cieľ.
— KAPINOM nepozná vývoj, pozná iba konštantu bytia.
Muž zúfalo potriasol hlavou. Svet predstáv tohto lekára s modrou pleťou je očividne zadubený. Do akého kolotoča obmedzenosti sa to dostal?
— Ak dovolíte, — pokračoval hovoriaci, — vezmime si teraz aplikáciu semperkomunikátora. Umožňuje kontakt s okolitým svetom a s osobným informátorom. Podrobnosti o jeho používaní sa dozviete neskoršie. Boli by ste taký láskavý a prešli by ste s nami do ordinácie?
Vzali ho medzi seba a prešli do susednej miestnosti. Dvere za nimi sa zatvorili so savým zvukom. Z povaly sálal chladný vzduch bohatý na kyslík. V dlážke sa zjavil okrúhly otvor, z ktorého sa vysunulo operačné kreslo s hadicami a aparatúrami. Vedľa neho stáli dve ošetrovateľky, dvojčatá v zelených plášťoch s kapucňami.
Rozptýlené svetlo, ktoré sálalo zo stien, zbledlo, povala sa roztvorila, štvorcová batéria lámp so silným svetlom sa naklonila.
— Súhlasíte s anestézou? — spýtal sa syntetický hlas.
Muž mechanicky prikývol. V oblasti žalúdka mal skľučujúci pocit.
Jeden z nebovobelasých podišiel k nemu a chytil ho za ruku.
— Nebojte sa, — vravel, — ide o absolútne neškodný zákrok.
Pozrel nabok a dal sestre znamenie očami. Dutým náustkom kovovej tyčinky sa dotkla chrbta pacientovej ruky. Muž pocítil sanie, potom slabú bolesť, sotva väčšiu, ako keď uštipne komár.
Zrazu sa cítil ľahký, bez tela, takmer bez váhy. Všetko okolo neho ustúpilo do diaľky. Ešte si síce uvedomoval, čo sa okolo neho deje, ale už sa ho to nedotýkalo. Vôbec neodporoval, poslúchal príkazy, sadol si do operačného kresla, dal sa vystrieť do vodorovnej polohy, posunúť do výšky, doširoka otvoril ústa.
Kým sestry pripravovali nástroje, piati muži podišli k

akémusi aparátu, ktorý tvarom a pestrosťou farieb pripomínal hudobný automat. Jeden po druhom pristupovali k nemu, oddelili hornú časť Eskulapových odznakov, strčili ich do akejsi štrbiny, stlačili akúsi kombináciu gombíkov. S tichým bzukotom sa rozkrútil kovový valec. Zjavil sa podlhovastý otvor. Jeden z piatich tam strčil ruku a vybral keramickú škatuľku. Zlomil pečať, otvoril škatuľku. Bola v nej zlatá guľôčka veľkosti hrachu, zapustená do belasej penovej hmoty. Jedna zo sestier ju pinzetou opatrne vybrala.

Medzitým ďalšia vyvŕtala pacientovi zub. Guľôčku vsunuli a upevnili ju v otvore zuba akousi kovovou emulziou. O niekoľko minút bolo po zákroku. Kreslo kleslo na dlážku, vyšvihlo sa dopredu, čalúnené lišty, ktoré pacienta držali, sa uvoľnili.

Muž necítil bolesť, celkom ho zaujal zvláštny stav prázdnoty a širokého priestoru. Sestra sa ho druhý raz dotkla anestetickou paličkou. Niekoľko sekúnd si myslel, že sedí v odstredivke. Potom sa vrátili normálne pocity, stará váha tela, zvyčajný hmatový zmysel. Z uší zmizol vatový pocit, zvuky boli zasa blízke a prirodzené. Koncom jazyka nahmatal cudzí predmet hore vľavo v rade zubov. Neprekážal, bol chladný a hladký, chrup zapadol ako vždy. Iba ďasná naokolo boli trocha citlivé na tlak.

Keď vstal, prítomní sa poklonili.

— Dovoľujeme si blahoželať vám, mijnheer Asmo, — slávnostne povedal jeden z nebovobelasých. — Teraz ste právoplatným členom spoločnosti Dafotilov.

— Srdečná vďaka, — povedal prekvapený. — Ale ako ste prišli na to volať ma Asmo?

— Meno odporúčala tretia cef-rovina. Keby sa vám nepozdávalo, môžete si zvoliť iné.

Potriasol hlavou. Meno Asmo sa mu páčilo. Bolo v ňom dačo dôverné, vyvolávalo nejasnú spomienku na časy, ktoré ležali za sivou stenou hmly.

— Rád by som sa dozvedel svoje ozajstné meno, — povedal, — upokojilo by ma to.

Hovoriaci urobil ľútostivý posunok.

— Nepoznáme ho. Ale ubezpečujeme vás, že nemá pre vás nijaký zmysel, mijnheer Asmo.

— No dobre. Kde ma našli?

— V bunke trvalého spánku. Boli ste vedecký konzervát, ako vám to už sestra Su vysvetlila.

— Mal som na mysli miesto, kde ma našli.

— Miesto nám nie je známe.

— Aký to malo zmysel premeniť ma na vedecký konzervát? Kedy sa to stalo?

— Žiaľ, nie sme kompetentní pre tieto otázky. Našou úlohou je psychohygiena.
— A kto je kompetentný pre tieto otázky?
— Asi nikto. História nemá ekonomický faktor. Na tento cieľ nemožno plytvať produktívnymi silami.
Robia sa títo ľudia takými hlúpymi, alebo vskutku nič nevedia?
— Nuž tak vám ďakujem, páni, — povedal. Piati muži zmätene sklopili oči. Nebovobelasá pokožka tvárí o niekoľko odtieňov stemnela. Neočerveneli, ale obelaseli.
— Nemáte za čo, — zborovo zamrmlali a očividne boli v takých rozpakoch, že muž sa v duchu zmätene spytoval, čo bolo nesprávne v jeho nevinnej poznámke. Nestačil prísť na príčinu, ale hovoriaci sa spamätal.
— Vaša nervová sústava sa asi do dvoch hodín prispôsobí seku, — vravel. — Potom môžete nadviazať spojenie s vaším informátorom. Volá sa Sem. Nezabudnite, prosím, toto slovo. Ak dovolíte, teraz by sme sa vzdialili. Sestra Su vás vyprevadí. Želáme vám lásku.
— Veľa lásky, — ako na povel zborovo povedali všetci a poklonili sa.
Ešte raz sa naňho usmiali a vypochodovali z izby.
O chvíľu sa vo dverách zjavila Su. Asmo ju nasledoval cez lipovozelenú konferenčnú miestnosť na chodbu.
Výťah bol okrúhly, priemeru asi päť metrov. Keď vošli, Su povedala:
— Gogo, nulastop!
— Nulastop, — opakoval hlas z neviditeľného amplión. Polkruhové dvere sa zatvorili. Výťah nehlučne stúpal. Hlas čoraz rýchlejšie rátal poschodia.
— Kde ma vediete?
— Do vyhliadkovej haly. Odtiaľ uvidíte mesto. Výťah zastal, vystúpili do priestrannej haly. Su ukázala na východ, na obrovský krištáľový vejár, ktorý sa v unavených obrátkach hral so slnečnými lúčmi. Červenkasté svetelné reflexy blúdili po jeho sklených segmentoch ako lapené svätojánske mušky.
V strede haly sa rozprestieral plochý, smaragdovozelený bazén ako obrovský list lekna. Vystupovala z neho plastická, rubínovočervená masa. Pohybovala sa vo vzrušujúco lenivom rytme, vytvárala vejáre, oblúky, špirály, modelovala stĺpy a arabesky, ktoré sa vírivým pohybom preplietali a rozplývali. Zhora, z fazetovej kupoly haly so zeleným nádychom, poletovali priesvitné gule. Keď sa dotkli rubínovočervených útvarov, rozprskli sa s tichým zvonivým tónom. Kupola z času na čas menila farby, potom aj poletujúce gule dostávali nový

farebný tón.

Z tejto hry foriem, ktoré boli v rozpore s farbami a s tónmi, vyžarovala pútavá fascinácia. Nie zriedkavo vznikli neurčité zmätené obrazy, a predsa vždy odznova — celkom neočakávane — prišlo harmonické riešenie. Čaro týchto nezmyselných, ustavične nových výtvorov ho pomaly priviedlo do akéhosi stavu veselej rezignácie, podobného tranzu.

Čas strácal význam. Nevedel, ako dlho už ním obrazy prenikali. Pocítil závrat. Jeho vôľa sa búrila proti hre foriem a farieb, proti ich plazivej snahe zmocniť sa ho. Odtrhol zrak a obrátil sa.

Za ním bola hladká stena bez štrbín. Dievča so zelenými vlasmi a s ružovou pleťou sa bez slova rozlúčky stratilo v hĺbke.

2.

Veľké červené slnko vyžarovalo mierne lúče, klenba oblohy bola hodvábne belasá.

Asmo stál na najvyššom stupni terasovej pyramídy. Za ním sa týčila vyhliadková hala psychodómu, biela pologuľa, nad ňou obrovský, ďaleko svietiaci Eskulapov symbol.

Pred ním ležalo mesto. Stovky navzájom sa prelínajúcich terasovito postavených kopcov, na úbočiach ktorých boli biele kocky usporiadané do geometrických vzorov. Do mestskej krajiny sa vplietala zeleň tropickej vegetácie. Slnečné lúče sa ligotali v množstve fontán a jazier, ktorých voda sa zhromažďovala na úpätí obývaných kopcov v striebornom toku rieky.

Asmo zostúpil do terasovitých záhrad. Ovieval ho ľahký vánok presýtený aromatickými vôňami; kry a pôvabné stromy boli plné prekypujúco krásnych kvetov. Za každou zákrutou schodov sa otvoril nový pohľad, ktorý akoby krásou prekonával predchádzajúci. Hra svetla a tieňov, trávniky, hučiace miniatúrne vodopády, kaskády žltých narcisov nad malachitovozelenými skalami, jazierka pokryté bielymi kalichmi lekna.

Tam, kde sa medzi hustými krami otváral pohľad na mesto, boli stoly a lavice s vankúšmi, chránené markízami. Vyzerali tak novučičko nové, akoby ešte ani jednu noc neboli stáli pod širym nebom.

Asmo klesol do vankúšov. Zahliadol ker s plodmi ako pomaranče, z ktorých sa šírila omamná vôňa. Natiahol sa za jedným plodom; nedal sa odtrhnúť z konára, ani keď to skúšal

násilím. Konár sa tiež nedal odtrhnúť ani odlomiť, hoci nebol hrubší ako ceruzka. Podrobnejšie preskúmal ker. Listy, plody a konáre vyzerali až do najmenšieho detailu ako ozajstné, zdalo sa, že vyrástli prirodzeným spôsobom, a predsa boli z akejsi veľmi elastickej hmoty, ktorá sa nedala zničiť. Potriasol hlavou, pustil konáre, ktoré sa pružne vrátili do pôvodnej polohy a vyzerali také čerstvé a neporušené, akoby sa ich nikdy nik nebol dotkol.

Pokračoval v ceste a pohrúžil sa do úvah, či azda celá rajská nádhera nie je umelá. Vo vzduchu poletovali kolibríky, mihotavými krídlami zamierili ku kvetom a keď sa k nim priblížil, rýchlo odleteli. Potom stretol páva, ktorý jednostaj rozprestieral perá na chvoste do vždy iných vzorov. Zviera sa mu vyhlo, ale zjavne sa ho nebálo. Keď sa dvoma rýchlymi krokmi k nemu priblížil, prikrčilo sa k zemi a zmeravelo. Sklonil sa, opatrne sa ho dotkol a zdvihol ho. Bolo ako ochrnuté, celkom nehybné, a zdalo sa, že ani nedýcha. Asmo si ho prezeral zo všetkých strán a pod perím zrazu pocítil slabé údery srdca. Opatrne ho položil na zem a vzdialil sa. Vtom páv znova ožil, zdvihol sa, natriasol perie a majestátne sa vzdialil.

Odvtedy, čo ho Su opustila, Asmo ešte nestretol ľudskú bytosť, hoci bol v blízkosti mesta. Teraz si všimol aj to, aký božský pokoj ho obklopuje. Vzduch bol čistý a jasný. Nebol tu ani prach ani dopravný ruch, nijaké zápachy. Videlo sa mu, že továrne a autá vôbec neexistujú. Skúmal oblohu – nijaké lietadlá. Potom však objavil lietajúce teleso, ktoré sa ponášalo na balón a vznášalo sa nízko medzi pyramídami. Zdalo sa mu, že sú v ňom ľudia; kým však mohol dačo presnejšie rozoznať, balón nehlučne zmizol za jedným z kopcov.

Slnko stálo vysoko v zenite. Jednako všetko obklopovala večerná nálada, mäkká, vyvážená, trocha mdlá, pozlátená závanom prastarej kultúry. Táto planéta má patinu, pomyslel si. Ako ďaleko som asi od veku, v ktorom som sa narodil? Dvesto rokov, päťsto... a možno dokonca niekoľko tisícročí? Stará matka Zem akoby bola pokojnejšia, ešte podobná tomu, na čo si spomínal, a predsa zmenená, neskutočne- skutočná ako fantastický zážitok vo sne. Trápili ho otázky, na ktoré nenachádzal odpoveď, cítil sa bezmocný, vydaný napospas trpkému pocitu opustenosti. Potreboval ľudí, potreboval ich blízkosť, potreboval rozhovory.

Rýchlo prebehol schodmi posledných terás, prešiel labyrintom kvitnúcich krov a konečne zastal na brehu rieky. Voda bola jasná až po kamenisté dno. Zlaté ryby s dlhými závojovitými plutvami pôvabne tancovali v prúde.

Na druhej strane brehu, asi na sto metrov, týčila sa pyramídová stavba. Dolné poschodia boli akoby zo skla a za veľkými tabuľami nejasne rozoznával ľudí, ktorí sedeli za stolmi. Napriek slnečným lúčom osvetľovalo miestnosti farebné svetlo a nad fasádou prebehúvali pestré svetelné nápisy s prekvapujúco podrobným opisom pôžitkov, ktoré poskytovala jedáleň. Asmovi sa pri tomto pohľade zbiehali sliny. Rýchlo prešiel po pobrežnej ceste a čoskoro narazil na tunel, ktorý určite viedol popod rieku na druhú stranu.

Pologuľa vchodu ho prijala, hala svietila jasným svetlom a keď prešiel cez trojuholník vpustený do sklenej dlážky, v ktorom blikali dve belasé vlnovky, zjavil sa pod dlážkou svetelný šíp a zaviedol ho k pohyblivým schodom. Len čo sa nohou dotkol prvého schodu, schodište sa rozsvietilo, pohlo sa a viezlo ho smerom dolu. Na konci schodov ho privítal vlhký teplý vzduch.

A teraz konečne zazrel ľudí. Hmýrili sa vo vode umelého jazera, ktoré obklopovali skaly a exotické rastliny. Skákali zo skál, šmýkali sa po kĺzačkách, vírili sa po vodnej ploche. Všetci, muži i ženy, mali zlatohnedú pleť a klasicky krásne postavy. Pokiaľ to stačil postrehnúť, boli asi rovnako starí. Odhadoval ich vek na dvadsať až dvadsaťpäť rokov.

Pomaly prechádzal po brehu. Z kupoly vyžarovalo slnečné svetlo; vzduch bol vlhký, stiesňujúco teplý. Vo vychádzkovom obleku sa cítil nevhodne oblečený, ale nikto si ho ani nevšimol. Vyhýbali sa mu, najviac ak sa stretol s mimovoľným pohľadom. Niekoľko ráz zastal a plný očakávania sa zahľadel na ľudí. Ale nikto neprejavil oňho záujem, ľahostajne sa mu obrátili chrbtom. Pri takej zjavnej odmeranosti sa nemohol odhodlať dakoho osloviť.

Bez cieľa, celkom náhodilo sa túlal ďalej.

Potom sa stretol s novým symbolom: s modrou siluetou muža v bielom kruhu. Pohyblivé schody ho viezli hore a dolu, z jednej haly do druhej. Všade sa pestoval šport. Väčšinou to boli loptové hry, ktoré sa ponášali na tenis, hokej, kriket, kolky a biliard.

Hrali iba zlatohnedí. Pri každej hre mali oblečené iné športové úbory. A všade boli bytosti s ružovou a belasou pokožkou, ktoré im posluhovali. Už pri náznaku pokynu priniesli športové náradie, nápoje, uteráky alebo stoličky, ktoré za sekundu nafúkli z malých balíčkov a presne tak rýchlo zmizli, keď ich už nepotrebovali.

Asmo sa nerušene prizeral. Všimol si, že zlato- hnedí veľmi rýchlo nadviazali medzi sebou kontakt, obracali sa k prichádzajúcim, zhovárali sa s nimi, smiali sa a potom sa

práve tak nenútene znova rozišli. Z času na čas sa priblížil k niektorej skupine zhovárajúcich sa, ale nikto ho neoslovil, nikto si ho nevšimol, hoci iných, čo prišli po ňom, hneď vtiahli do rozhovoru. Kradmo hľadal nejaké znamenia, ktorými sa odlišoval od ostatných, no nič neobjavil, okrem pokožky, ktorú nemal takú tmavú. Ani ružové dievčatá a nebovobelasí muži sa vôbec oňho nestarali.

Postupne mu toto zvláštne správanie šlo na nervy; aj keď si to nechcel priznať, začalo ho to deprimovať. Prečo, dočerta, s ním zaobchádzajú ako s malomocným? Dačo sa musí stať! Už dlho chodil, ani nevedel koľko, lebo keď to chcel zistiť, všimol si, že nemá hodinky. A doteraz ani nič neobjavil, čo by sa ponášalo na verejný chronometer. Množstvo dojmov ho unavilo, boleli ho nohy, bol nepríjemne hladný a smädný. Potreboval sa najesť alebo aspoň dozvedieť sa, ako sa môže dostať k jedlu.

Dodal si odvahy a obrátil sa na stewardku s ružovou pleťou, ktorá tlačila vozík plný nápojov, ovocia a obložených chlebíkov. Nezastavila sa, ani naňho nepozrela, ako keby bol vzduch. Podnikol dva ďalšie pokusy, prvý so zlatohnedou dámou, druhý s nebovobelasým mužom. Obidva sa skončili rovnako negatívne.

Nejaký čas blúdil po športových halách a pohyblivých schodoch hore- dolu, potom na jednej odbočke narazil na symbol, ktorý si s dávkou fantázie vysvetlil ako polievkovú misu. Sledoval svetelné šípy a čoskoro stál v jedálni. Cez obloky zazrel rieku a terasovité záhrady pyramídy psychodómu. Do nosa mu udrela vôňa pečienky.

Za stolmi sedeli ženy a chlapi so zlatohnedou pokožkou. Smiali sa a zhovárali, bezstarostne a veselo si pochutnávali na jedlách, ktoré podávali ružoví a nebovobelasí čašníci. Nosili šaty, ktoré isto pochádzali z divadelnej šatne. Boli tam španielski grandi s bielymi nariasenými goliermi, indiánski náčelníci a stredoveké hradné dámy. Pán s veľkou bradou v tropickej uniforme sa dôverne zhováral s ohnivou Rimankou.

Medzi dámou v kimone, ktorá obedovala s husárskym generálom a so spoločnosťou v rokokovom oblečení, Asmo našiel voľný stôl. Čakal na obsluhu, ale nič sa nestalo. Keď okolo neho prekmitol akýsi predkrm, zachvátila ho panika. Čím zaplatí? Veď nemá peniaze! Nemal ani papiere, ktoré by dokazovali jeho totožnosť a mohli by poslúžiť ako záloh. Hlupáci v psychodóme zjavne na nič nemysleli. Možno sa ho chceli iba čo najskôr zbaviť. Čo má robiť? Ale čo, najprv musíš naplniť žalúdok, všetko ostatné sa zariadi — pomyslel si.

Čašníci šikovne kmitali sem i tam, sústavne sa starali, aby

hosťom z pohľadu vyčítali každé želanie. Pri najmenšom kývnutí boli poruke. Iba na jeho znamenia nikto nereagoval, aj keď všetko presne napodobňoval.

Napokon stratil trpezlivosť. Vyskočil a postavil sa čašníkovi do cesty. Čašník hneď zastal, ale jeho pohľad bol neprítomný.

— Prečo ma neobslúžite? Čašník naňho bezvýrazné hľadel.

— Čo sa deje? — Asmov hlas bol čoraz prenikavejší. — Prečo neodpovedáte?

— Prepáčte, — zajachtal čašník, vkradol sa bokom medzi stoly a potom ako blesk vytrielil dvermi.

Asmo sa rozhodol, že sa tentoraz nevzdá. Neistota sa premenila na zúrivosť. Veď sa ukáže, či nezistí, čo sa tu vlastne deje.

Netrvalo dlho a čašník sa znova zjavil v iných dverách a na špičkách prstov vyvažoval misu s paštétami. Urobil okolo Asma široký oblúk a z kútikov očí ho pozoroval.

Asmo ho nasledoval, počkal, kým podal jedlo, a potom povedal:

— Poďte sem!

Čašník sa tváril, že nič nepočul, a chcel zmiznúť. Dvoma rýchlymi krokmi bol Asmo pri ňom.

— Žiadam odpoveď!

Čašníkova horná pera sa rozochvela. Pomaly cúval.

— Nemáte mi čo rozkazovať, — šeptal. — Nie ste ani sermat.

Asmo ho chytil za zápästie a pritiahol ho k sebe.

— Čo je to sermat?

Čašníkova nebovobelasá tvár nadobudla výraz panického strachu. Pokúšal sa uvoľniť, ale jeho ruka sedela pevne ako v skrutkovači. Dychčal, oči mal plné hrôzy.

Asmo cítil, ako ho zachvátila nová vlna zúrivosti.

— Nerobte zo seba blázna! — zreval. — Odpovedzte!

Nebovobelasý zo seba vyrazil ostrý výkrik. Hodil sa na zem, niekoľko metrov liezol štvornožky po dlážke, potom sa znova vzchopil a vzlykajúc, potkýnajúc sa zmizol za priehradou.

Asmo tam stál ako mechom udretý. Nepochopil, čo u chlapa vyvolalo paniku. Pozrel na hostí. Nikto si ho nevšimol. Nikto sa nič nespýtal, nič nevysvetľoval. Sedeli tam skľúčení so sklopenými očami. Odrazu sa ktosi so zdôraznenou nenútenosťou rozhovoril. Ostatní sa pridali, smiali sa a zjavne sa usilovali čo najrýchlejšie zabudnúť na trápnu medzihru.

Asmo váhal, hľadal nejaké ospravedlnenie, potom mykol plecom a odišiel. Hlad a smäd ho prešli. Mal hrozný pocit, že ho pokladajú za choromyseľného, s ktorým sa neslobodno zhovárať, lebo by sa nakazili. Táto myšlienka ho neopúšťala,

medzitým čo sa viezol hore- dolu po pohyblivých schodoch, blúdil po chodbách a športových halách, ktoré akoby nemali konca.

Bolo im ľahostajné, spytoval sa v duchu, čo sa robí s ich obsluhujúcim personálom? Jasne videl, že nikto sa nezamiešal. Čo vlastne má človek urobiť, pomyslel si trpko, aby ich to vyviedlo z miery? Komusi z nich vykrútiť krk?

Prišiel do sály, kde vládlo zelenkasté prítmie. V bazéne s priehľadnými stenami premávali sa zlatohnedí na čiernych a bielych delfínoch. Na tribúnach sedeli diváci. Ako zvyčajne, ani tu si ho nik nevšímal. Niekoľko ľudí v jeho blízkosti sa škriepilo o akomsi štvrťfinále, ktoré by sa nesporne bolo skončilo celkom ináč, keby istý XY nebol urobil takú a onakú chybu.

Asmo už ani nenačúval. Klesol na čalúnenú lavicu a meravo si hľadel na nohy. Najlepšie bude, povedal si, ak sa vráti do psychodómu, a uvažoval, ako najrýchlejšie nájde cestu. Kým ešte hľadal možnosti, zmocnil sa ho zvláštny pocit, čudný nepokoj, ktorý ho odvádzal od myšlienok.

Zdvihol hlavu. Delfínové mužstvá vírili vo vode. Bola to hra plná rozvahy a šikovnosti.

Asmo sa dve minúty prizeral, neobjavil však nič nezvyčajné. A potom pochopil, že ho ktosi pozoruje. Rýchlo sa obrátil.

Uprostred jasnej svetelnej škvrny na úpätí schodov tribúny stálo dievča s červenou stuhou vo vlasoch. Úľak ním prenikol ako elektrický šok; akoby neočakávane stretol ducha. Na krátku chvíľu sa im stretli pohľady a jemu sa videlo, že zbadal v jej očiach pohyb, spoznanie, iskru sympatie.

Myšlienky sa naháňali. Zjavil sa kus minulosti, iba malý výrez. More, vlhký pás piesku na brehu. Posledný deň dovolenky. Johanna, dievča na koni. Ako sa volala kozmická stanica? — Japetus? Jupiter? Stratil niť, obrazy sa zamotali, všetko sa zmenilo na vlniace sa more hmly.

Ešte stála na tom istom mieste, nepohla sa. Jej tvár bola teraz taká studená a neprístupná, ako keby sa nepoznali. Okolo pier jej pohrával slabý, sotva badateľný úsmev. Ešte nikdy sa mu nevidela taká žiadúca.

Vyskočil. Na schodoch šiel v protismere húf ľudí. Keď sa pretlačil, bola preč. Ešte zazrel, ako zmizla za stĺpmi akejsi galérie.

— Johanna! — „vykríkol. — Počkaj, Johanna!

Prišiel k polkruhu východu, už ju nevidel. Od zúfalosti sa mu zatajil dych. Prečo sa správala ako cudzia? Držanie tela, oči, ústa, nebolo pochýb, je to Johanna, žena, ktorú miloval. Vedel to presne, nemýlil sa.

V šachte s točitými schodmi počul jej kroky. Trielil hore

po schodoch.
Schodište sa skončilo. Stál na nekonečnej chodbe, na obidvoch stranách boli zatvorené dvere. Nevidel nikoho. Pokúšal sa otvoriť jedny dvere, druhé, tretie. Márne. Nikde nenachádzal kľučku, tlačidlo. Volal, päsťami búchal do dverí, celým telom sa na ne vrhol, kopal do nich. — Nič. Drevo sa posmešne uškŕňalo. Ani škrabnutie.

3.

Asmo vyčerpane čupel na operadle ležadlá. Vzdal sa pátrania po Johanne. Hodinu alebo aj dlhšie behal po hale s delfínmi a po susedných točitých chodbách. Nikde nenachádzal po nej stopu, nikto mu neposkytol informáciu. Ako keby sa prepadla pod zem. Napokon stratil orientáciu a stiahol sa do záhradného dvora s palmami, kde dúfal, že nájde pokoj, aby mohol rozmýšľať.
Nevedel, či je nad zemou alebo pod ňou. Nablízku bola križovatka, fasády domov sa týčili k nebu, vytvárali siluetu mesta, no nemohol rozlúštiť, čo je skutočné a čo je dôsledok dômyselnej perspektívy. Nad ním sa klenula bledobelasá kupola oblohy, z ktorej vyžarovalo denné svetlo, a kdesi musela byť klimatizácia, ktorá sa postarala o vzduch bohatý na ozón a o príjemnú teplotu.
Iba letmo si uvedomoval, čo sa okolo neho deje, dostatočne ho zamestnávali vlastné problémy. Stovka otázok ho trápila, chodili mu po hlave ako mlynské koleso. Prečo ušla? Či sa vari tak zmenil, že ho nespoznala? A či aj jej pamäť bola narušená? A čo vlastne vyviedol, že ani jeden z tých prekliatych bláznov nechce s ním hovoriť?
Pocítil ostré pichnutie v ľavej hornej čeľusti, takú čertovskú bolesť, ako keby mu do zubného nervu vnikla kyselina. Po niekoľkých sekundách to prešlo, ale stačilo, aby si spomenul na zážitok s nebovobelasými lekármi. A či bratia nevraveli, že tá vec v jeho zube nadviaže spojenie s akýmsi informátorom? Ale ako? O tom mu, prirodzene, nič nepovedali. Iba že nemá zabudnúť jeho meno. Sem sa volal. Sem, pomyslel si, Sem, Sem, Sem! A želal si, aby sa stal zázrak. A stal sa zázrak.
— Hovorí Sem, — povedal sonórny mužský hlas tesne pri jeho uchu. Znel trocha duto.
Podvedome sa obrátil a hľadal hovoriaceho. Nikto nebol nablízku. Potriasol hlavou, nahnevaný sám na seba.
— Kto ste? — spýtal sa váhavo.

— Sem je tvoje druhé ja.
— Moje druhé ja? Môžeš mi podávať informácie?
— Počúvať znamená pohotovosť.
Asmo sa zmätene odmlčal. Mal toľko otázok, že nevedel, kde začať.
— Čo ma odlišuje od ostatných? — spýtal sa nakoniec. — Prečo nikto so mnou nehovorí?
— Zo zdvorilosti.
— Nerozumiem.
— Keďže sme ešte nemali seko- kontakt, nazdávali sa naši partneri Dafotili, že sme na nule. Nula znamená, že nechceme, aby nás ktosi vyrušoval, želáme si bezpodmienečne pokoj. Je zákonom zdvorilosti osloviť Dafotila až vtedy, keď sme sa seko- kontaktom presvedčili, že je ochotný zhovárať sa.
— Je to dosť zložité. A teraz by bol rozhovor možný?
— Určite. Sme plnoprávnym členom spoločnosti Dafotilov.
— Dafotili, to sú zlatohnedí?
— Áno.
— A tí s ružovou a nebovobelasou pokožkou?
— Biologické automaty na vykonávanie služieb; nazývajú sa sermati.
— Dobre, o tom si pohovoríme neskoršie. Teraz je dôležité dačo iné. Hľadám jednu ženu. Volá sa Johanna. Ako ju môžem nájsť?
— Pre kontakt potrebujeme jej seko- frekvenciu.
— Odkiaľ ju mám vedieť? Pred hodinou som ju prvý raz videl, v hale s delfínmi. Vlastne ju poznám z minulosti. Mohol by som ju opísať.
— Na zistenie neznámej frekvencie je potrebné funkcieschopné seko. Obraz hľadanej osoby prechádza cez Sema do pamäťového zásobníka a potom analýzový cef poskytne údaje.
— Ja ju však musím nájsť! Je ešte iná možnosť?
— Informácia prostredníctvom spoločného známeho.
Asmo sa ironicky zasmial. Odkiaľ ho má vziať? Uvažoval.
— Povedali mi, že som vedecký konzervát. Sú mnohí Dafotili, ktorí pochádzajú z minulosti?
— My sme prvý prípad, ktorý pamäť pozná.
— Nie! — povedal Asmo s presvedčením. — To asi nesúhlasí. Poznám Johannu, je iba o desať rokov mladšia ako ja. Musí teda tiež byť vedeckým konzervátom.
— Pamäť pozná iba jeden prípad a to sme my.
— Azda ide o definíciu. Čo je vlastne vedecký konzervát?
— Biologický systém, ktorý ešte pred emancipáciou uložili na večný spánok.

- Načo?
— Zrejme na výskumné ciele.
— Ako je to dávno?
— Obdobie pred emancipáciou je vymazané. Asmo hlboko dýchal.
— To som už počul. Ale aspoň historické súvislosti musia byť známe. Aká to bola spoločnosť? Ako došlo k emancipácii?
— O vymazanom čase isto jestvujú súkromné úvahy, verejná pamäť však o tom neobsahuje vôbec nič.
Cítil, ako ho premáha nevoľnosť. Zdá sa, že pri vymazaní minulosti pokračovali s krajnou starostlivosťou. Prečo?
— V ktorom roku žijeme?
— O tom pamäť nemôže podávať informácie.
— Prečo? Je vari táto otázka zakázaná?
— Všetky otázky sú dovolené. Keď sa neposkytuje odpoveď, je to ekonomicky neefektívne.
— Kto rozhoduje o tom, čo je efektívne?
- KAPINOM.
— No dobre, — vzdychol si Asmo. — A ako je to s letopočtom?
— Nejestvuje sociálne relevantný čas, teda ani letopočet.
— Prečo nie?
— Čas je pohyb, zmena. Ekvivalentnosť je tabu, znie druhá veta KAPINOMU, to znamená, že rovnováhy sa neslobodno dotknúť.
— Isto teda ani to nie je známe, kedy sa táto emancipácia uskutočnila?
- Nie.
— Bol to azda nejaký druh revolúcie?
— Pamäť vie tento pojem definovať iba fyzikálne.
— Revolúcia, — povedal Asmo trpezlivo, — je základný prevrat pomeru moci v spoločnosti.
— Emancipáciu treba rozumieť v zmysle prepustenia.
To znelo podozrivo.
— Kto prepustil koho? Ako sa to stalo?
— O historickom priebehu emancipácie nemá pamäť nijaké informácie.
— Vskutku, skoro by som na to bol zabudol. Položím otázku ináč: napomáhali Dafotili trocha pri svojom prepustení?
- Nie.
— Ale stali sa vy užívateľmi emancipácie?
— KAPINOM im zaručuje vládu nad Astilotom.
— Aha. A čo znamená Astilot?
— Planéta Aslotov. Asmo pokrútil hlavou.
— Planéta Aslotov? A to sú zasa kto? Myslím, že Dafotili vládnu nad planétou.
— Pôvod Aslotov je vo vymazanom čase. Pred emancipáciou sa

utiahli do rezervátu, ktorý nikomu nie je prístupný.

Začal dačo tušiť. Nijaká rozumná bytosť nevymaže bez príčiny skúsenosti minulosti, iba ak má čo skrývať. Keď sa mu podarí zistiť, čo sa tu zatajuje, isto sa dozvie dačo aj o sebe. Veď to nemohla byť náhoda, že i jeho minulosť bola „vymazaná". Musí za tým byť príčina, úmysel. Možno Dafotilmi manipulujú Asloti, možno sú iba zdanlivo vládcami planéty? Ak je to tak, Asloti mali záujem vymazať minulosť a zastaviť čas. Prirodzene, tak to musí byť!

Od radosti nad týmto objavom udrel o operadlo stoličky. Možno si sám obeťou manipulácie, pokračoval v myšlienkach. Ale keby objavil, že dakomu šlo o to použiť ho pre svoje ciele, nájde v ňom čertovsky nepohodlného partnera.

Zlostne sa zasmial. V nasledujúcej chvíli potriasol hlavou a priznal si, že v horlivosti zašiel priďaleko. Vedel ešte primálo o tomto svete, najprv sa musí obzrieť, pozbierať fakty, pozhovárať sa s Dafotilmi. Teraz, keď našiel úlohu, bolo mu lepšie. Bolo jasné, že za týchto okolností mohla Johanna vedieť iba málo alebo celkom nič o svojej minulosti.

Znova sa obrátil na Sema.

— Aké sú metódy na vymazanie schopnosti rozpamätať sa?

— Nijaké nie sú známe.

— Podávali mi drogy?

— Ich používanie KAPINOM zakazuje.

— Nemohli ich pri tom všetkom použiť?

— Vylúčená vec. Lekárski sermati sú pod absolútnou kontrolou.

— Ani mimo priestoru psychodómu?

— KAPINOM platí pre celú planétu, niet výnimiek.

— Nedostal som sa azda za medziplanetárneho letu do prisilného elektromagnetického poľa?

— Nikdy sme nepodnikali medziplanetárne lety.

— Prečo klameš? — zreval Asmo zúrivo. — Presne sa pamätám na medziplanetárny let s Johannou...

Zo susedného kresla vyskočil pán v kamizole a v pľundrách a dal sa na útek.

— Čo sa mu stalo?

— Asi ho rozrušilo naše správanie.

— Prečo? Aké správanie?

— Nebýva zvykom pri používaní seka hovoriť, stačí sekomovať.

— Ako prosím?

— Sekomovať znamená rozmýšľať so želaním informácie.

— Rozmýšľať so želaním informácie? — Asmo urobil pokus oddeliť svoje úvahy od otázok, s ktorými sa chcel obrátiť na Sema. Videlo sa mu to nezvyčajné, ale s údivom zistil, že je

to možné. Zjavne šlo o to premeniť akt vôle, ktorý zvyčajne uviedol do chodu hovor, v akýsi vysielací rozkaz na seko. Spočiatku to isto ešte zo pár ráz popletie, ale v podstate, povedal si, bola to iba vec cviku.

— Kde nás prerušili? — Pokúšal sa sekomovať. Ešte to celkom nefungovalo, pomáhal si šeptaním.

— Medziplanetárny let s Johannou.

— Správne. Ako môžeš tvrdiť, že som ešte nikdy nepodnikol medziplanetárny let?

— Kozmos je tabu. Jedinou výnimkou sú strážne stanice na piatich mesiacoch Astilotu.

— Teda existujú medziplanetárne lety. Je isté, že ja... Moment! Čo to vravíš? Koľko mesiacov má Astilot?

- Päť.

Trvalo niekoľko sekúnd, kým Asmo pochopil zmysel odpovede. Päť mesiacov! Nebol teda na Zemi! Bol na cudzej planéte, v cudzej slnečnej sústave!

Klesol na operadlo, hlavu spustil do dlaní a uvažoval. Na svoje prekvapenie zistil, že nová situácia ho prestrašila menej, ako očakával. Veď napokon žil medzi ľuďmi. Vyzerali ako on, rozumel ich reči. Podľa toho časový rozdiel medzi jeho prvým a terajším životom nemohol byť priveľký. Ale ako sa dostal na túto planétu?

— Je celkom isté, — povedal Semovi, — že som sa nenarodil na Astilote. Ako som sa sem dostal? Na to by som chcel vysvetlenie.

— Na to nie je vysvetlenie. Astilot nikdy nemal kontakt s cudzími planétami.

Prečo popierali pravdu? Aký to má zmysel? Chcú ho vohnať do šialenstva? Tisíc protirečivých myšlienok mu vírilo hlavou. Azda to bol predsa iba idiotský sen, a keď sa zobudí, bude pokojne ležať vo svojej posteli? Udrel sa po čele, raz a ešte raz — sen sa neskončil. Ešte vždy sedel pod palmami na červeno- bielo kockovanom ležadle. A vôbec: kde by mala byť posteľ, v ktorej sa mal zobudiť? Kde bol, kým stratil pamäť? Koniec s tým nezmyslom! Ešte zopár minút a s konečnou platnosťou mu začne harašiť.

Zatvoril oči. Ticho sedieť. Hlboko a pokojne dýchať. Nijaká panika. Nástojčivé otázky postupne ustupovali, mizli. O chvíľu zbadal, že mu škvŕka v žalúdku. No teda, pomyslel si uľahčene. Je vždy dobré jesť, aby sa napravila duševná rovnováha.

— Som hladný.

— Pôjdeme doľava, potom krížom cez Plazu. O niekoľko minút sme pri jedálni.

Asmo vstal. Čoskoro sa dostal do davu Dafotilov. Sem ho

viedol cez pasáž, popri výkladoch a stoloch pouličnej kaviarne.

Z kozmetického salónu vyšla žena. Nebovobelasý muž v livreji jej s úklonom podával balíček. Letmo mu prikývla a odišla.

Asmo ju videl iba zozadu, ale hneď ju spoznal. Rozbehol sa za ňou bez ohľadu na chodcov, do ktorých vrážal a oni ho zahŕňali rozhorčenými pohľadmi a nadávkami. Pri akýchsi schodoch ju dohonil, položil jej ruku na rameno a prudko ju obrátil.

— Johanna! Vyľakane naňho pozrela.

— Čo je to za správanie? — Hoci pohybovala perami, jej otázka mu zvučala v ušiach.

Stál tam ako skamenený, neschopný odpovedať. Odrazu jej po tvári prebehol výraz spoznania.

— Ach, to ste vy! — povedala s úsmevom. — Už som vás dnes videla.

Bol to Johannin dôverne známy hlas.

4.

Asmo sa usmial. Zaplavila ho vlna horúcej radosti. Spoznala ho, hovorila s ním, nebol už sám v tomto záhadnom svete.

— Taký som šťastný, že som ťa našiel, Johanna! Zažmurkala. Oči jej prezrádzali začudovanie.

— Volám sa Jona.

— Johanna a či Jona. Čo na tom záleží? — Chytil ju do náručia, pritisol ju k sebe a chcel ju bozkať. Odvrátila hlavu. Zdvihol ju a rozkrútil vo vzduchu. Keďže cítil jej odpor, váhavo ju pustil.

Pozrela naň mlčanlivo, s ľahko naklonenou hlavou, zadumane. Nebral to na vedomie, vedel, že býva drsná, keď nie sú sami.

— Ešte to neviem pochopiť, — povedal bez dychu. — Tušíš vôbec, ako sme sa sem dostali?

Bezradne zdvihla plecia.

— Zjavne to bola náhoda. Stretli sme sa, čo iné?

— Nie! Mám na mysli, ako sme sa dostali na túto planétu, Johanna.

— Volám sa Jona.

— Tak dobre... Jona. — Hlas mal netrpezlivý. — Veď ma, prosím ťa, pozorne počúvaj! Moja pamäť je narušená, jednoducho sa nemôžem rozpamätať, čo bolo predtým. Iba na zopár úlomkov. Posledný deň našej dovolenky na pobreží... more... pláž, more. Všetko ostatné je temné. Akoby ktosi

zhasol svetlo. Chápeš, čo to znamená?
Pokrútila hlavou.
— Musíš predsa vedieť, že sme voľakedy boli spolu, — nástojil. — To si predsa nemohla zabudnúť.
— Áno, isto. — Utrápené sa usmiala. — Predtým v delfínodróme. Vyzerali ste tak nešťastne a ja som si položila otázku, čo vás asi trápi.
— Nie u delfínov. Mám na mysli... — Zmocnila sa ho neistota. Čo to s ňou urobili? Či aj z jej pamäti vymazali minulosť?
— Prosím ťa, pokojne rozmýšľaj. Veď sme spolu žili, ty a ja. Nie v tomto svete, nie, ale na starej Zemi. Iste to bolo dávnejšie...
Skúmavo sa naňho zahľadela. Odrazu však mala prázdny pohľad, odvrátila ho. Pochopil, že jeho slová nie sú presvedčivé. No kdesi v jej mozgu sa isto zachoval zvyšok spomienok, dúfal nástojčivo, veď aj on ju znova spoznal.
Jona sa zasmiala. Jej smiech znel prestrašene a trocha falošne.
— Prepáčte, to som nemohla vedieť. Najjednoduchšie myšlienky zídu človeku na um naposledy. Boli ste vedecký konzervát. Iba pred pár hodinami vás prepustili z psychodómu. Je mi naskrz pochopiteľné, že ste zmätený.
Mlčal.
Súcitne mu položila ruku na rameno.
— Nie som tá Johanna, o ktorej hovoríte, Asmo.
— Ale áno. Viem to presne.
— Vylúčená vec. Môže to byť iba prípad paramnézie. Klam pamäti, keď sa zamieňa nové s predchádzajúcimi zážitkami.
— Ale tá podoba, — trval na svojom. — Podobnosť je zarážajúca. Ty môžeš byť iba Johanna, ináč to nie je mysliteľné.
— Podobnosť! — usmiala sa. — Keby šlo iba o to, genomultistika je schopná aj celkom iných čarov. Každá živá bytosť sa dá tisíc ráz reprodukovať, identicky až do poslednej podrobnosti.
Asmo už nemal čo povedať. Pocítil akýsi neurčitý smútok. Naozaj sa mýlil? Je možné, že ten istý človek až do poslednej podrobnosti existuje dva razy? Keď to nie je Johanna, ak zotrvá pri tomto tvrdení...
Uvedomil si trápnosť situácie. Nanútil sa žene, pre ktorú bol zjavne cudzí.
— Nuž... teda, — povedal. — Ľutujem. Obťažoval som vás. Ja ... mal som ten dojem... Odpustite.
Obrátil sa a odišiel. Je po všetkom. Bol ako omámený. V mozgu mu vírila jedna a tá istá myšlienka: Je po všetkom. Je

po všetkom.

Po chvíli začul kroky a zbadal, že ktosi ide vedľa neho. Obzrel sa. Bola to Jona.

— Viem si predstaviť, ako je vám, — vravela. — Nemáte nikoho, s kým by ste si pohovorili. Nechceli by ste to pre začiatok skúsiť so mnou?

Pokrčil plecom.

— Prečo nie?

— Potrebujete dvojitého felixa, ten vás povzbudí. Súhlasíte?

— Mne je všetko vhod.

Pomaly si znova uvedomoval, čo sa okolo neho deje. Zahľadel sa na ženu, ktorá so samozrejmosťou starej dôvernosti kráčala vedľa neho. Do srdca sa mu vkrádala nová nádej. Nech vravela hocičo, je to predsa Johanna!

Šli cez pasáž obchodov so žiarivo osvetlenými výkladmi. Obklopovali ich farby, hlasy, neznáme vône.

Jona zamierila ku dverám z pestrého skla. Za nimi bola úzka chodba vybavená kobercami, nástennými lampami a zrkadlami v zlatých rámoch. Nebovobelasý vrátnik sa poklonil a otvoril im dvere. Vošli do malej reštaurácie. Hudba, krištáľ, svetlo sviečok a červený zamat.

Čašník vo fraku ich zaviedol k stolu. Len čo si sadli, už pritlačil ticho cinkajúci barový vozík, ujal sa fliaš a začal pripravovať mixovaný nápoj. Nalial ho do bruchatých pohárov, podal ich, poklonil sa a zmizol. Jona zdvihla pohár.

— Nech vám život znamená šťastie, Asmo. — S úsmevom mu pozrela do očí. — Želám vám veľa lásky.

— Ďakujem, — odpovedal a opakoval jej pohľad. Pili. Bola to priehľadná, zeleno fluoreskujúca tekutina, ktorá prenikavo voňala ovocím a bylinami.

Pocítil príjemný chlad a oživujúci pocit sa mu rozlieval po celom tele.

— Čo by ste si zajedli?

— Nemám osobitné želania.

Jona zdvihla ruku, pričom z ukazováka a stredného prsta vytvorila V. Hneď sa zjavil čašník a prijal objednávku. Takmer v tej istej chvíli tam boli tri dievčatá s ružovou pokožkou. Niesli taniere, príbory a jedlá pod priesvitnými fóliami. Jedno z dievčat dlhým nechtom na malíčku, ostrým ako nôž, natrhlo priesvitný obal, pod ktorým sa nachádzal predkrm. Fólia sa zafarbila, skrútila a vytvorila veniec z červených ruží a zelených listov. Dievčatá prestreli, naliali nápoje, podali kocky zo zeleného, bieleho a červeného želé, pokropili ich žltou omáčkou. Všetko

prebiehalo rýchlo, nerušene a mimoriadne presne. Dievčatá spravili pôvabné poklonky, čašník sa uklonil a všetci štyria nehlučne zmizli.

Asmo bol hladný ako vlk. Jednako bol pri prvých kúskoch opatrný a skúmavo ich rozpúšťal na jazyku. Kocky zo želé mali pevné jadro z rôznych plniek. Chuť bola nezvyčajná, korenia a prísady pri najlepšej vôli nemohol určiť. Čoskoro si však jeho podnebie privyklo na cudzie jedlá. S chuťou sa pustil do jedla a zistil, že mu čoraz lepšie, ba dokonca výborne chutí. Objavil tajomstvo žltej omáčky, ktorá v kombinácii s plnkami vyvolala prekvapujúce chuťové efekty.

Jona ho pozorovala a z výrazu tváre mu vyčítala pokroky pri objavovaní kuchyne Dafotilov.

— Očividne máte dobré vlohy pre ohodnotenie pôžitku z dobrého jedla, Asmo. Nepotrvá dlho a stanete sa členom v niektorom klube maškrtníkov.

Usmial sa.

— Povedz Jona, odkiaľ vôbec poznáš moje meno? Veď si mi vravela, že som ti celkom cudzí.

— Ešte vždy nie ste presvedčený? Stačí mi pozrieť na vás. Môj seko prenesie váš obraz do pamäti a ja získam želanú informáciu. Napríklad vaše meno alebo sekofrekvenciu.

— Tak? To by si musela mať fotokameru v očiach.

— Aj mám. No iba vtedy, keď chcem. Týmto spôsobom sa dostanú obrazy alebo zážitky do mojej vlastnej pamäti a ja ich môžem v prípade potreby znova vyvolať. Celkom jednoduché.

Asmo mlčal; dojmy ho ohromili. Ešte nevedel odhadnúť rozmanité možnosti, ktoré vznikajú zo spojenia ľudského organizmu so šekom. Zaumienil si, že dôkladne preskúma vlastnosti svojho seka, len čo sa mu naskytne pokojná chvíľa.

Jonin hlas ho vytrhol z myšlienok.

— Čo myslíte, budeme sa venovať ďalším chodom, alebo budeme najprv trocha snívať?

Pozrel na ňu. Presne tak by to povedala Johanna, tým istým tónom, s tou istou prívetivou iróniou. Jeho pohľad dlho spočíval na jej tvári. Nebola to podobnosť, bola to identita. Zmocnila sa ho istota, ktorú nemožno vyvrátiť, ani rozumne odškriepiť, že táto žena je Johanna.

— Splnila by si mi prosbu? — spýtal sa náhle. — Bol by som veľmi rád, keby sme si tykali. Vykanie je také neosobné.

Prekvapene zdvihla oči, iba celkom krátko, potom sklopila zrak.

— Keď vám na tom záleží, prečo nie? Teda na „ty"...

Chytila pohár a vyprázdnila ho do dna.

Aj Asmo pil. Mliečny nápoj šumel ako sekt, po chrbte mu prebehol mráz.

Asmo mal niekoľko sekúnd pocit, že je v bezváhovom stave; zaumienil si, že s týmto druhom mliečnej šťavy bude trocha opatrnejší.

Medzitým dievčatá podali ďalší chod: homárovi podobné morské zvieratá v zelenej omáčke. Jona ľahkým pohybom odkrútila klepetá a s chuťou sa pustila do jedla. Zdalo sa, že zvieratá nemajú pancier ani kosti.

Jonina ochota prejsť na tykanie posmelila Asma, aby sa vrátil k otázkam, ktoré sa dotýkali jeho — a bez pochýb aj jej — minulosti. Kým nad tým ešte uvažoval, začul vedľa seba bezstarostný smiech.

Dáma v dlhých zriasených šatách pristúpila k stolu, objala Jonu a bozkala ju na líce.

— Ako sa máš, drahá? — Jej hlas bol temný, plný.

Jona sa zasmiala:

— Výborne, ako vidíš. Smiem ti predstaviť Asma? To je moja priateľka Luka.

Asmo vstal a podali si ruky.

- Veľa lásky!

Žena mala živé tmavé oči a citlivé, trocha posmešné ústa. Vek sa nedal určiť, mohla mať tridsaťpäť, ale práve tak aj dvadsaťpäť rokov.

Sprevádzal ju starší pán, ktorý sa predstavil ako Sirto a pôsobil ušľachtilo.

Zjavne obaja vedeli, ako je to s Asmom, lebo sa ho hneď s účasťou vypytovali, ako sa cíti, aký má dojem o svojom okolí, ako by mu mohli pomôcť udomácniť sa alebo čo iné by mohli preňho urobiť. Asmo nemal ani najmenšiu chuť, aby sa ho vypytovali a podávali si ho ako zázračné zviera. Aj keď obaja pôsobili sympaticky, dával iba jednoslabičné odpovede. Našťastie rýchlo zbadali jeho nechuť.

Keď ich Jona vyzvala, aby si sadli, Luka so šarmantným úsmevom povedala:

— Naozaj rada, moja drahá, ale sme dohovorení.

— A čo zajtra?

— Výborne.

— Pri raňajkách? — Jona spýtavo pozrela na Asma, čakala jeho súhlas. Prikývol.

— Tak dozajtra. V ľaliovom dome, ak vám to vyhovuje.

Zakývala im a keď boli z dohľadu, znova sa obrátila k Asmovi.

— Som si istá, že sa ti budú páčiť. Vieš, majú nápady, ktoré sa oplatí vypočuť si. Napríklad...

— Nehnevaj sa, Jona, — povedal rýchlo, — ale nemohli by sme

o tom hovoriť neskoršie? Mám na srdci otázku, ktorá mi nedá pokoj.
— Prosím, spytuj sa. — Strčila do úst kus homára a potom sa obrúskom dotkla pier.
— Odkedy žiješ na Astilote?
— Odjakživa. Prečo?
— Si si tým istá?
— Absolútne.
— Jednoducho tomu nemôžem veriť. Obidvaja pochádzame zo Zeme, Jona. Oni s tebou manipulovali.
- Kto to má byť: „oni"?
— Neviem... ešte neviem.
— Prosím ťa, máš podráždené nervy.
— Môžeš sa rozpamätať na rodičov?
Strhla sa:
— Ako prosím?... Prepáč, zvieratá majú rodičov, Dafotili nie. Zrejme máš na mysli tých, čo splodili moje biogenetické nukleokyseliny?
Usmial sa:
— Áno, tých mám na mysli. Poznáš ich?
— Nikto ich nepozná. Aké trápne myšlienky máš.
— Život bez rodičov, bez detí, bez...
— Nepoužívaj také odporné výrazy, — prerušila ho prudko.
Nepochopil:
— Čo je na tom odporné? Veď si nespadla z neba, tiež si sa narodila.
— Prirodzene. Ale nie zverský. Rozumným a človeka dôstojným spôsobom. My sa práve líšime od zvieraťa a jeho pudových spôsobov.
— Čože? Akých spôsobov? Zapýrila sa:
— Sotva to viem vypovedať... ale prosím, keď to chceš počuť: samička niekoľko mesiacov vláči embryo vo vlastnom tele, ošpatnie ako medúza a napokon musí tento produkt priviesť za strašných bolestí na svet.
— Bolesti nie sú nevyhnutné. Ináč je postup prirodzený.
— Odporné je to, animálne! Je mi zle, keď na to čo len pomyslím. Krv, kňučanie, rev. Vraj sa dokonca stalo, že tieto... matky... pri pôrode zahynuli. — Náhlivo sa napila.
— Našťastie mám dobrú náladu, ináč by som o tom vôbec nemohla hovoriť. Obrátil by sa mi žalúdok.
Asmo mlčal. Čo to urobili z Johanny? Či aj jeho očakáva dačo podobné? Aspoň je tu varovanie, s ním to nebudú mať také ľahké. Musel sa usilovať prísť na iné myšlienky, ináč čoskoro bude znova tam, odkiaľ prišiel, v klinike pre psychohygienu.
Nasledoval dezert. Podávali plody podobné ananásu, z

ktorých vystupovala sladká vôňa. Asmo zistil, že ich možno zjesť celé. Listy a šupka pozostávali z akejsi hmoty podobnej marcipánu, šťavnaté jadro chutilo ako orechy.

Potom pili z drobných strieborných nádob pariaci sa nápoj, po ktorom mal hneď bez prechodu zasnenú náladu. Nepríjemný pocit pre Jonine predstavy o láske zmizli, sotva sa naň pamätal. Šťastný, s pocitom príjemnej nasýtenosti, vstal, keď Jona zakývala a čašník pribehol, aby im pomáhal pri vstávaní.

Vyšli na ulicu. Umelá kupola oblohy nad domami znázorňovala večernú náladu. Obchody boli ešte otvorené, svetelné nápisy sa blýskali na fasádach, z dverí kaviarni bolo počuť hudbu. Na okrajoch sklených fontán sa bozkávali zaľúbené páry. Po uliciach sa vo veselých skupinách tlačili Dafotili v pestrých kostýmoch. Smiali sa nahlas, bezstarostne. Dakedy to boli ostré vysoké tóny.

Asmo a Jona kráčali tesne vedľa seba. Vsunula ruku pod jeho pazuchu, cítil tlak končekov jej prstov. Ovládol ho pocit vznášajúcej sa ľahkosti, akoby sa mu nohy sotva dotýkali zeme. Všetky farby boli sýtejšie, všetky vône intenzívnejšie a všetky predmety boli nezvyčajne plastické.

Prechádzali cez park. Stretli páry v pevnom objatí. Stromy svietili strašidelné modro a zeleno. Vtáky a veveričkám podobné zvieratá s hustými chvostmi, ktoré sa elegantnými skokmi plavili vo vzduchu, ligotali sa pri dotyku s konármi ako pestré lampy.

— Čo ti je? — obrátila sa k nemu Jona.

Neodpovedal. Váhavo sa k nemu priblížila. Chytil ju za plecia a pozrel jej do očí. Pohľad jej znepokojnel, dýchala prudkejšie. Náznak neistoty jej preletel tvárou. Rýchlo sa chcela odvrátiť. Držal ju pevne a pobozkal ju na ústa. Niekoľko sekúnd sa bránila. Potom jej pery zmäkli, položila mu ruky okolo krku a pritlačila sa k nemu.

V prudkom bozku bolo dačo ako podmanenie. Asmo cítil, ako sa cudzota medzi nimi tratila, znova ich spájala stará dôvernosť. Zaplavila ho vlna neohraničenej nádeje.

5.

Modrý šíp v bielom kruhu svietil na vrchole pyramídy. Jona a Asmo prešli trojuholníkom vchodu a po pohyblivých schodoch sa viezli do hĺbky. Schody sa premenili na pohyblivý pás, ktorý bežal stredom širokého perónu. Po obidvoch stranách čakali dlhé rady modro- bielych kabín sudového tvaru. Nemali

obloky, poklopy vstupných otvorov trčali do vzduchu ako krídla.

Jona zatiahla Asma ku kabíne pre dve osoby. Keď vošli, dnu sa rozsvietilo žltkasté svetlo. Sadli si.

— Nula- tri- osem- sedem, — povedala Jona. — Go-go!

Štít dverí prikryl otvor vchodu. Tiché sykanie, kabína klesala ako výťah do hĺbky, kreslá sa naklonili dozadu.

Odrazu sa pohyb s veľkým zrýchlením zmenil na horizontálny. Na niekoľko sekúnd sykanie narastalo v ostré prskanie. Pevne ich to pritlačilo k sedadlám, potom tlak povolil, kreslá sa vrátili do normálnej polohy, nastalo ticho.

Jona sa natiahla za pákou v operadle a pritlmila svetlo.

— Čo to bolo za prskanie?

— Aerdraulika podzemného transportného systému, — odpovedala Jona, zakrútila kreslom a bozkala Asma na koniec nosa. — Trpezlivosť, všetko spoznáš.

Asmo ju na chvíľu zadržal a pritiahol si ju na kolená.

— Nula- tri- osem- sedem, — zaznel hlas z reproduktora.

Kreslá sa naklonili do horizontálnej polohy, kabína prudko zabrzdila, zastala a stúpala smerom hore. Štít dverí sa otvoril, kreslá narovnali. Asmo vyzdvihol Jonu na plošinu a opatrne ju postavil na nohy. Na pohyblivom páse sa viezli k čelnej strane haly a odtiaľ po svietiacich schodoch hore.

Keď znova vyšli, obklopila ich nálada tropickej noci. Na oblohe sa jagali hviezdy. Pred nimi sa týčil temný masív hôr a nad kotlinou doliny viseli štyri mesiace ako lampióny. Najväčší bol červenkastý. Keď sa človek lepšie prizrel, videl, že okolo neho krúži malý zelený mesiac. Oranžový práve zapadal za zúbkovaný hrebeň Skalistých hôr, bledobelasý nezadržateľne stúpal k zenitu.

Noc bola presýtená vôňou kvetov, cvrkaním cvrčkov a spevom vtákov. Jona chytila Asma za ruku a hlavu si položila na jeho plece. Kráčali po ceste, ktorej obloženie bolo mäkké ako hrubý koberec. Obrovské mesiace nad nimi sa vznášali akoby na dosah ruky.

— Máme nejaký ciel, Jona? A či sa iba prechádzame?

— Ideme ku mne.

Prirodzene, prijal pozvanie, veď to bola Johanna.

Ale ako to bolo s ňou? Keď jej mal veriť, nuž sa poznali iba niekoľko hodín. Patrilo to vari medzi samozrejmosti na tejto planéte vziať si každého cudzieho človeka na noc domov? A či s ním robila výnimku, lebo ho pokladala za bezmocného?

— Nie sú tu hotely? — spýtal sa iba preto, aby videl, ako bude reagovať.

— To by bol nezmysel. Bývam celkom blízo, už iba pár minút

pešo. A nerada nocujem v ktoromsi z tých nudných apartmánov.

Asmo prikývol. Očividne bola toho názoru, že noc strávia spolu. Srdce sa mu rozbúšilo.

Pred nimi sa týčila čierna bazaltová stena. Svietiaci tunel viedol dovnútra.

Dva razy prešli okolo skleného vejára, ktorý sa pomaly otáčal okolo vlastnej osi, potom zastali v obrovskej hale. Po stenách naokolo trielili sklené výťahy hore-dolu.

Dafotili sa v húfoch valili ku vchodom staníc u-trasy*, vychádzali zo svietiacich tunelových rúr a sklených výťahov.

---

*) u-trasa – podzemný prepravný systém

Jona sa cieľavedome pretláčala cez dav. Vstúpili do jednej sklenej skrine. Jona povedala akési číslo. Šialeným tempom to šlo smerom hore; o niekoľko sekúnd boli Dafotili dolu v hale malí ako mravce.

Výťah sa zastavil, na zadnej stene sa otvorili dvere. Vystúpili, pred nimi ležala nočná ulica. Medzi trávnikmi a záhradami stáli obývacie domy — vily, ktorých architektúra bola fraškovite svojvoľná. Sklené mosty a schody, terasy zavesené na tenučkých, sotva viditeľných lanách sa striedali s drevenými balkónmi, barokovými fasádami a gotickými vežami.

Asmo si prezeral budovy a tešil sa zo zvláštnych, niekedy dokonca humorných efektov. Po všetkom tom, čo sa doteraz dozvedel o vkuse Dafotilov, videli sa mu tieto bláznivé stavby celkom logické.

Jona ho viedla po klenutom moste k domu, ktorý obklopovali stĺpy uprostred vodnej plochy. Keď prišli ku vchodu, položila dlaň na svetlý štvorec v stene. Krídla dvojitých dverí sa rozleteli.

Vstúpili do pestrej sklenej rotundy, kde sa za nimi rozprúdila hlasná vrava. Asmo sa prestrašene obrátil. Na terase strechy susedného domu sa rozleteli dvere. Vyrojil sa húf revúcich Dafotilov.

Rytmicky dupali a rukami sa plieskali po stehnách. Väčšinou boli iba čiastočne oblečení; tí, čo tak neboli, strhávali si šaty a so škrekotom ich vyhadzovali do vzduchu. Zaznel zvon, rozľahol sa výkrik uľahčenia, rytmické dupkanie prestalo. Tackajúc sa vracali do domu, za nimi záplava šialeného smiechu.

Asmo bol ako omráčený. Čo to bolo? Psychiatrická klinika? Nie je predsa mysliteľné, že by chovancom blázinca dovolili verejne sa vyšalieť. No ak to neboli blázni, čo teda boli?

Pomaly sa obrátil a vošiel do domu. Dvere sa za nimi

nehlučne zatvárali.

Jona stála v predsieni a zhovárala sa s nebovobelasým sermatom. Ošiaľ na terase sa jej zjavne nedotkol.

Sermat, oblečený na spôsob rímskych domácich otrokov v krátkej tunike so šnurovacími sandálmi, podišiel k nemu:

— Vitajte, mijnheer Asmo. Želám veľa lásky! — Slávnostne sa poklonil. — Smiem vás uviesť do salónu?

Asmo, ešte celý ohúrený, spýtavo pozrel na Jonu.

— To je Nik, — povedala. — Pokojne sa mu môžeš zveriť, splní každé tvoje želanie. Hneď sa vrátim, urob si medzitým pohodlie.

Salón pozostával z dvoch veľkých priestorov, ktoré sa v tupom uhle spájali. Nik vybral z barovej skrine poháre a srieňom potiahnutú fľašu a priniesol ich k stolu.

— Želáte si drink, mijnheer?

Asmo zavrtel hlavou. Ešte nebol schopný prehovoriť. Nik vrátil fľašu na miesto a zmizol.

Na stenách izby fluoreskovali farebné štvorce, asymetrické osvetľovacie telesá rozsievali pestré svetlo. Ich odrazy sa túlali po čalúnenom nábytku z akejsi priehľadnej kryštalickej hmoty. Obrovské akvárium, obývané rojmi rýb, rakmi a morskými sasankami, týčilo sa v miestnosti ako sklená rúra. Zaznela hudba, skladacia stena sa roztvorila, zjavila sa Jona. Mala oblečené kimono, ktoré siahalo až po zem.

— Prečo stojíš, drahý? Sadni si, prosím. Chytila ho za ruku, bozkala mu ju a pritiahla ho na široké ležadlo, nad ktoré biely strom skláňal konáre plné kvetov.

Z ničoho nič sa zjavil Nik, nalial zo zarosenej fľaše a každému podal pohár. Nápoj voňal po pomarančoch, mal ostrú a zároveň sladkastú chuť. Asmovi nechutil, odložil pohár.

Jona sa pritiahla bližšie, s úsmevom ho držala za ruku:

— Prečo ma nebozkáš?

Hľadal slová, aby vysvetlil svoje pocity, no nebol si istý, či ho porozumie. Veď sám seba celkom nerozumel. Predtým bývala odmeranejšia, menej vyzývavá. Že by mu to bránilo? Nezmysel! A či vytriezvel od výstupu na terase strechy? Nevedel. V každom prípade mal pokazenú náladu, hoci ešte nedávno bol plný radostného očakávania.

Jona sa usmievala, ako keby ju zabávalo jeho rozpačité mlčanie:

— Azda trocha plastickej televízie?

Luskla prstami. Ležadlo so stolom a s rozkvitnutým stromom sa otočilo okolo osi. Zazrel stenu izby, ktorú tvorila matná plocha.

Plocha sa premenila na rozvlnené more. Do obrazu pomaly

vkĺzla plachetnica, brázdila vodu, ktorá sa penila. Pruhované plachty sa nadúvali vo vetre. Na drevenej prove čupela zberba pitoreskných postáv až po zuby ozbrojených šabľami, pištoľami a hákmi. Roztvorili sa okrúhle otvory, vysunuli sa lafety, chrlili kmitavý dym a oheň.

Obraz bol taký plastický, že Asmo sa videl uprostred paluby. Voňal more a horúci závan strelného prachu.

Jona stlačila gombík na riadiacom pulte pri ležadle.

Obraz sa premenil, zjavila sa procesia spievajúcich chlapcov. Mali tváre klaunov a neprirodzene vysoké hlasy, v rukách držali zapálené prskavky a papierové obrazy fetišov.

Stlačenie gombíka a nová scéna: lyžiari trielili po svahu, na chrbte mali ploché skrinky, z ktorých vychádzal fialový pás svetla.

Balet v pancieroch z ligotavého striebra. Plavé kučery tanečníkov a konské chvosty na helmách poskakovali do taktu. Viac pochodovali ako tancovali. S presnosťou stroja klopkali nohy po dlážke.

Farby, tvary, línie v rýchlom slede, vírivé furioso sprevádzané dunivými bubnami a atonálnymi piskľavými tónmi, ako keby ktosi nechtami škrabal zinok a bridlicu.

Asmo zmraštil tvár a zakryl si uši rukami.

— Moje nervy to nevydržia! — kričal. — Nemáš dačo pokojnejšie?

Jona so smiechom stlačila gombík.

— Ale áno, — vravela. — Predmestskú krajinu.

Zjavila sa pomarančová rovina, osvetlená mesiacom, obklopená obrysmi hôr. Vo vzduchu sa rozliehal nežný spev, akoby zvuk miliárd pieskových zrniek, ktoré vietor rozvieva po dunách. Z času na čas z roviny vystupovali fontány dymu, zelené, belasé, žlté, červené. Slávnostne sa vznášali, vytvárali oblakovitý chvost a rozplynuli sa. Nad pohorím na obzore zjavilo sa súhvezdie, piaty mesiac, obklopený širokým prstencom.

Asmo sa prudko naklonil dopredu. Sústredene hľadel na súhvezdie s prachovým prstencom. Dačo mu to pripomínalo, vyvolalo myšlienku, ktorá pomaly nadobúdala tvary.

— Pozri na to! — vyhŕkol a schytil Jonu za ruku. — Pamätáš sa? Pripadá ti to známe?

Pozorne sa zahľadela na obraz s nebeským telesom, ktoré sa teraz vznášalo nízko nad pohorím. Potom potriasla hlavou:

— To je Sibal, najväčší z mesiacov Astilotu. Stredná vzdialenosť stosedemdesiattisíc kilometrov, priemer asi štyritisíc, obežná doba trinásť hodín pätnásť minút. Okrem prachového prstenca nie je na ňom nič zvláštne.

— Poznám planétu, ktorá vyzerá podobne! — Hlas mal drsný. —

Prirodzene! Leteli sme smerom k nej, chceli sme pristáť... nie, asi to bol iba navigačný bod. My sme...

— My? — prerušila ho Jona. — Ničomu nerozumiem.

— Nevyrušuj ma. — Asmo mrzuto potriasol hlavou. — Celkom jasne to vidím: došli sme k stanici. Je to automatické kutacie zariadenie Japetus dva. Vysokopercentná medená ruda. Japetus, ôsmy mesiac Saturna. Staré mužstvo sa vracia na Zem. My traja podnikáme exkurziu, aby sme preskúmali svah krátera v siedmej sekcii. Ty, Basik Neumann a ja. Objavíme tektonický zlom, ja ho sledujem, beriem skúšky kamenín. V rádiovom spojení nastanú výkyvy. Obzerám sa za vami. Ste mimo dohľadu! Zrazu zbadám meteorový jav. Rádiové spojenie je celkom prerušené, magnetová ochrana vypadla. Oslepujúce jasno. Nevdojak sa odvraciam, rukou si zacloním oči. Posledné, čo vidím, sú moje hodinky s kalendárom: 23. marec, 17 hodín nulmeridiánový zemský čas. — Asmo zhlboka dýchal a s očakávaním sa zahľadel na Jonu.

Vytrčila spodnú peru a mykla plecom.

— Naozaj ľutujem, ale o tom som ešte nikdy nepočula. Asi sa ti to snívalo, Asmo.

— Vylúčené! Také dačo sa mi nemôže snívať. Zreteľne vidím každú podrobnosť, tak jasne a logicky, ako to nemožno zažiť vo sne. Tam vždy bývajú nezmysly, veci, ktoré spolu nesúvisia. Nie, som si istý, že exkurzia na Japetus je posledný výsek z nášho starého života. Podľahli sme elektrickému šoku, vlastnosti pamäti boli blokované, dopravili nás na planétu Astilot. To, čo som pokladal za meteorový jav, bola kozmická loď. Veď Japetus nemá atmosféru. Čo si myslíš, Johanna?

— Prosím ťa, nevolaj ma stále Johanna, som z toho nesvoja, keď si ma pletieš so ženou, ktorá žije iba v tvojej fantázii. Z Astilotu sa neuskutočňujú kozmické lety. Kozmos je tabu, hovorí KAPINOM.

— Čo ma po KAPINOME! Pochádzam zo Zeme. Veď sa rozpamätaj, Jona! Kontrolovali sme automatické kutacie zariadenie Japetus dva. Boli sme šiesti. Kde sú ostatní? Sú mŕtvi? A či žijú... — Vyskočil. — Možno sú tiež tu. Azda ich jedného dňa stretneme?

Jona vzdychla a zhovievavo naňho pozrela.

— Bola by som nerada, keby si sa zamotal do falošných predstáv. Čo sa mňa týka, nemám ani najmenšiu medzeru v pamäti, presne viem všetko o svojej minulosti, nič mi nie je neznáme. Prišla som na svet v prvom oddelení psychodómu z biologickej kolísky. Odvtedy som žila tu a nikdy som ani na krok nevyšla do vesmíru. Všetky fakty registruje ústredná pamäť. Môžeš ich preskúmať. A teraz prestaňme s touto

absurdnou témou. Obávam sa, že z toho nevzíde nič iné, iba pokazená nálada.

Asmo pokrčil nosom. Fakty v ústrednej pamäti! Kto ich do pamäti vložil? A kto vedel, koľko je možností sfalšovať tieto fakty? Strčil ruky do vrecák a mrzuto sa prechádzal po miestnosti.

Jona stlačila gombík, mesiac s prachovým prstencom sa rozpadol, vznikol nový obraz. Muž a žena, obaja zoblečení, kľačali na posteli pokrytej čiernym hodvábom; opierali sa o seba končekmi prstov a nepohnuto hľadeli na seba.

Jona nevenovala obrazovke pozornosť. Ustarane sledovala Asma, ktorý bol zjavne v myšlienkach vzdialený. Zastúpila mu cestu a objala ho.

— Prečo si robíš starosti? — spýtala sa a pohladila ho po čele. — Aj zajtra je deň. Dožič si trocha pokoja. Dám priniesť špeciálny nápoj, aby sme sa zbavili hlúpych spomienok.

Odstrčil jej ruky zo svojich pliec.

— Ja sa ich však nechcem zbaviť. Naopak, chcem zo všetkých síl...

Odkiaľ prišla tá prenikavá vôňa parfumu? Pátravo sa obzrel. Vôňa sa šírila z obrazovky od dvojice milencov v životnej veľkosti, ktorí sa medzitým vykrúcali a za bručivých zvukov sa začali navzájom končekmi nosov dotýkať očí, uší a pŕs.

— Nemožno vypnúť tie hlúposti? — jeho hlas nevoľky znel ostro.

— Vyrušuje ťa to? Myslela som, že by ťa to azda priviedlo na istú myšlienku, ale asi nie som dosť príťažlivá...

Asmo len s námahou skryl údiv. U Johanny nebol zvyknutý na takú dotieravú koketnosť. Bozkal ju na líce.

— Si najkrajšia žena, akú poznám, — povedal neisto. — Chcel by som...

— Nie! — prudko pokrútila hlavou. — Ty sa zaujímaš iba o vlastnú minulosť.

— O našu minulosť, Jona. Patríš k nej. Musíme zistiť, ako sme sa dostali na túto planétu. Spomeň si ešte raz na súhvezdie s prachovým prstencom, na Japetus, na zariadenie na získanie kovu. Prosím ťa, daj si trochu námahy, pomôž mi! Kedy si ma zazrela prvý raz?

Jona klesla do kresla, oprela sa a vzdychla.

— Nuž dobre, — povedala, — máš pravdu. Uniesli nás, teba a mňa. Z Japetu, z ôsmeho mesiaca Saturna.

Pozrel na ňu s úžasom:

— Ty sa pamätáš?

— Predpokladajme, že máš pravdu a naša vlasť by bola planéta Zem. Ináč je to meno, ktoré prezrádza nedostatok

lepších nápadov. Jednako sa ponášame až do najmenších podrobností stavby tela a jazyka na Dafotilov, ktorí žijú v Astilote. Či je najmenšia pravdepodobnosť, že vývoj inteligentných bytostí na rôznych planétach je absolútne identický? Pouvažuj o tom.

Asmo prikývol. Jej argument bol presvedčivý. Lepšie sa vôbec nedalo dokázať, aký je somár. A predsa, dačo nesúhlasilo, nemohlo súhlasiť v tomto zjavne vynikajúcom dokazovaní. Pocity, rozum, všetko sa v ňom búrilo. Spomienka na druhý svet, na jeho svet, bola priveľmi živá, než aby sa dala jediným logickým argumentom vymazať.

— Pre všetky veci, — pokračovala Jona, — ktoré sa ti vidia záhadné, existuje iba jediné rozumné vysvetlenie. Bol si vedecký konzervát a tvoje spomienky sú zlomky zo života pred emancipáciou. Materskou planétou obidvoch nás je Astilot; pravdepodobne voľakedy vyzeral trochu ináč, ako vyzerá dnes.

Asmo pomaly klesol na ležadlo, lakte oprel na kolená a podoprel si bradu rukami. Na čele mu naskočili vrásky.

Jona čakala. V jej pohľade bola náklonnosť a stopa nádeje. Chcela mu poskytnúť čas na to, aby sa rozlúčil s vysnenými predstavami.

Dlho sedel nepohnute, potom si rukami pretrel sluchy a vzpriamil sa.

— Myslím, že som na to prišiel, — povedal pokojne. — Je to vlastne celkom jednoduchá myšlienka. Poznal som ženu, volala sa Johanna. Ty nie si Johanna, ty si Jona. No každá črta tvojej tváre, materské znamienko pri ľavom oku, tvoje vlasy, tvar rúk, tvoje pohyby, hlas — všetko navlas súhlasí s Johannou. To je takmer neuveriteľná náhoda. Ale to nestačí. Už v prvých hodinách môjho nového života medzi miliónmi Dafotilov mi príde do cesty práve Jona. Znova náhoda? To by bolo priveľa. Nie, za touto náhodou je úmysel, ktorý skrýva svoju tvár.

Jona vstala, nepokojne začala chodiť hore- dolu, hrýzla si spodnú peru a napokon si znova sadla na ležadlo vedľa Asma.

— Vniesol si do mojej mysle neistotu. Azda som naozaj Johanna, ale potom mi spomienky na to veľmi dôkladne vymazali.

Chvíľu zaváhala, až potom pokračovala.

— Je tu ešte dačo iné, čo odrazu vzbudzuje moje pochybnosti. Nemá to nič spoločné s rozumom alebo logikou, možno je to práve preto také závažné. Je to iba vnem, pocit. — Sklopila oči, očervenela. — Asmo, ty si mi nevysvetliteľným spôsobom dôverne známy. Každým pohybom, každým slovom tento dojem silnie. Rozum mi vraví, že ťa nepoznám, a predsa sú chvíle, keď sa mi vidí, že prežívam už

známe veci. Formuláciu, situáciu, pohyb. Chápeš to? — Chytila ho pod pazuchu a pozrela naňho.

Bezradný výraz v jej očiach ho dojal. Bozkal jej ruku. Sklonila hlavu na jeho plece.

— Som taká zmätená, — šeptala, — ako ešte nikdy predtým. Prosím ťa, nenechaj ma osamote.

— Nie si sama, Jona, rozpamätala si sa, že patríme k sebe. Všetko bude v poriadku. — Pritiahol ju k sebe, bozkal ju na oči a ústa.

Farba svetla v miestnosti sa zmenila, bola temnejšia, prešla z jasného žltého odtieňa do nežného, čoraz sýtejšieho ružového. Zaznel vibrujúci zvuk, najprv celkom ticho, potom zosilnel na rozkmitané oblúky. Pridružili sa ďalšie tóny, vytvorili rozmanitú, pospájanú melódiu.

Zjavil sa Nik a v plochých medených šálkach podával pariaci sa nápoj.

— Som pripravená, — povedala Jona.

Nik sa so spýtavým pohľadom obrátil k Asmovi, nedostal však odpoveď.

— Ste tiež pripravený, mijnheer, dať si konjulix?

Asmo prikývol. Jona sa usmiala a pritisla sa k nemu.

— Prepáčte, mijnheer, potrebujem váš vyslovený súhlas.

— To je v poriadku, priateľ môj, — odpovedal Asmo.

Nik vytiahol spod tuniky škatuľku a vhodil do šálok dve kocky podobné cukru. Na pestrom ligotavom povrchu plávali so sykotom hore- dolu, pričom horeli modrastým plameňom. Prenikavá vôňa udrela Asmovi do nosa, zmes levandule a kadidla. Len čo sa kocky roztopili, Nik sa poklonil a nehlučne sa vzdialil.

Jona si položila bradu na zložené ruky a uprene hľadela Asmovi do očí. Pery mala pootvorené. Odhrnula si vlasy, ktoré jej splývali na plecia, a naklonila sa k nemu.

Hladil jej tvár, ale vmiešal sa do toho cudzí nepochopiteľný pocit, ktorý mu bránil myslieť iba na ňu a pozabudnúť na všetko ostatné. Že by mu prekážala dokonalosť, s ktorou sa pokúšala zvádzať ho, alebo... Myšlienky sa mu zamotali.

Zlatý pás na Joninom vysoko zapnutom kimone sa začal otvárať. Magnetická obruba uzáveru sa roztvorila, odkryla krk, do bronzová zafarbenú pokožku a črty pŕs. Výstrih sa zväčšoval, čoraz hlbšie sa roztváral.

Rýchlym pohybom sa odvrátila a podala mu pariaci sa nápoj.

— Na našu lásku, — zašeptala nad okrajom medenej šálky. Jej vlhké oči svietili.

Odpor sa v ňom zlomil. Nepozorne odložil šálku nabok a strhol Jonu do náručia. Nezbadal, že pritom zhodil nápoj zo

stola.

6.

Asmo sedel na posteli presýtenej kyslíkom a znova si prečítal, čo si poznamenal farebnou ceruzkou do náčrtníka.

Sem je umelý mozog na biologickom základe, cefaloid tretej roviny. Sem je druhé ja osobnosti Dafotila, nerozlučne s ním spojené. Sem je vlastná pamäť osobnosti Dafotila, zhromažďuje jeho myšlienky a dojmy a ochraňuje ich pred cudzím pohľadom. Sem sprostredkuje informácie medzi Dafotilmi a pamäťou, ktorá obsahuje súhrn prírodovedeckých poznatkov a skúseností Dafotilov, pokiaľ ich z vlastných pamäti uvolnili. Seko je vysielací a prijímací prístroj na biotristorovom základe, zásobený bioprúdmi jeho nositeľa. Na želanie prenáša myšlienky a dojmy.

Seko spája Dafotila so Semom.

Seko spája Dafotila s Dafotilom.

Seko spája Dafotila so sermatom.

Asmo odtrhol stránku a zhúžval ju do guľky. Najskôr si musel privyknúť, že nie je potrebné namáhať vlastnú pamäť, lebo má k dispozícii umelý mozog. Všetky myšlienky a dojmy, ktoré pokladá za dôležité, možno zachovať a kedykoľvek bez meškania znova privolať.

Do izby vošlo dievča s ružovou pokožkou v plavkách.

— Dobré ráno, mijnheer Asmo, — štebotala, — a veľa lásky. — Poklonila sa a žiarivo sa naňho usmiala. — Máte nejaké zvláštne želanie, mijnheer?

— Kúpeľ a raňajky.

— Masáž si neželáte? — spýtala sa prestrašene.

— Tak dobre, — odpovedal. — Aj masáž.

Prikývla, otvorila dvere do záhrady na streche, odsunula stenu izby, nasýpala do bazénu kvety, pritiahla masážny stôl, pripravila ručníky a kozmetické prípravky.

Bolo to milé stvorenie. Jej práca pripomínala tanec, tak pôvabne a ľahko sa pohybovala.

Otvorila šachtu, zhrnula Asmove šaty a hodila ich ta.

— He! — povedal mrzuto. — Prečo zahadzuješ môj nový oblek?

— Upotrebené šaty sú odpad, mijnheer, — štebotala.

Vankúše a prikrývka taktiež nasledovali do šachty.

— Oblek bol ešte bezchybný, — zahundral. Očarujúco sa usmiala:

— Bol zaprášený.

— Mohol sa vykefovať.

Prívetivo potriasla hlavou. — To by bolo nehygienické, mijnheer.
— Mne sa skôr vidí, že je to nerozumné plytvanie.
— Práve naopak, je to veľmi ekonomické. Rovnováha medzi spotrebou a produkciou by sa narušila, keby sa veci pridlho používali.
— V poriadku, budem si musieť privyknúť. Ale čo ak si oblek chcem ponechať, lebo sa mi páči?
— Dáte vášmu informátorovi pokyn, že si ho nárokujete ako suvenír.
— Ďakujem, — povedal Asmo a skočil do bazénu.
Po kúpeli, keď ležal dolu bruchom na masážnom stole a dal si svaly spracúvať olejmi a esenciami, začul pri uchu Jonin hlas s dutým podtónom.
— Dobré ráno, drahý! Dobre si sa vyspal? Môžeme ťa asi o dvadsať minút očakávať pri raňajkách?
— Prečo si neprišla do mojej izby?
— Už pred hodinou som bola u teba. Ešte si spal. Už mám za sebou partiu delfínového póla. Ber si odo mňa príklad.
— Veď si ma mohla zobudiť.
Zasmiala sa: — To by bol holý teror. Teraz sa preoblečiem a prídem do ľaliového domu. Pamätáš sa, dúfam, že sme raňajky dohodli na deviatu.
— Koľko je vlastne hodín?
— Čosi po pol deviatej. Prečo sa spytuješ?
— Nemám hodinky.
— Ale, drahý! Čas ti udá Sem. Keď budeš chcieť, až na zlomok sekundy.
— Rozumiem. A ako sa dostanem do toho ľaliového domu?
— Nik ťa ta odprevadí. Keď budeš hotový, stačí ho zavolať.
Dievča skončilo masáž. Asmo odmietol špeciálne ošetrenie vlasov, pedikúru a manikúru, keď sa dozvedel, že tieto procedúry si vyžadujú niekoľko hodín. Dievča prijalo odmietnutie s rozkošným úsmevom, no jednako sa mu videlo, že ho pokladá za nepolepšiteľného divocha.
Potom sa začal pochod figurín v rôznom oblečení. Po určitom čase objavil tmavobelasú uniformu so striebornými gombíkmi, ktorá sa mu pozdávala. Pestrú šerpu, šabľu a glacé rukavičky zahodil do odpadovej šachty. Dievča mu pomáhalo pri obliekaní. Keď bol hotový, podišiel k zrkadlu a odstránil epolety. Spokojný so svojím dielom si zakýval, prepustil dievča a zavolal Nika.
Skleným výťahom sa zviezli niekoľko poschodí dolu. Čoskoro došli do kopcovitej záhradnej krajiny, z ktorej sa týčila budova, vyzerajúca ako obrovský puding. Vzduch bol presýtený sladkými vôňami. Kde sa človek pozrel, všade v terasovitých

záhradách kvitli ľalie.

Nik ho viedol cez schodište, ktoré zdobili vodomety, potom prešli otáčavým skleným vejárom. Prišli do jedálne zaplavenej svetlom. Stoly a stoličky mali tvar ľaliových kalichov. Len čo vstúpili, ženský sekohlas oslovil Asma menom.

— Kde ste? — spýtal sa a skúmavo sa obzrel.

Pri jednom stole vstala dáma. Mala zelený, perlami vyšitý oblek z tylovej tkaniny, jej červenkasté vlasy sa ligotali v slnečných lúčoch. S úsmevom podišla k nemu a podala mu ruku.

— Som rada, že ste prišli. Už som sa začala nudiť. — Otočila ho okolo osi a kritickým pohľadom si ho premeriavala. — Dobre vyzeráte, — povedala, — možno priveľmi prísne. S trochou fantázie, prípadne so šerpou a s párom zlatých epoliet by sa z toho dalo dačo urobiť.

— Naozaj? — spýtal sa prívetivo. — Ale keď sme už pri tejto téme, prečo ste nezostali pri včerajšej plavej farbe vlasov, Luka? Lepšie by sa to hodilo k mojej modrej uniforme.

— Nazdávam sa, že si budeme rozumieť. — V očiach mala ironický záblesk. Chytila ho za ruku a ťahala ho za sebou. — Chcete sa naraňajkovať so mnou alebo radšej počkáte na ostatných?

— Ďakujem, počkám.

— Príjemne ste strávili prvú noc?

Asmo mykol plecom a dačo nezrozumiteľne zamrmlal.

— Jona je pôvabná žena. — Perlivo sa zasmiala. Bolo to v rozpore s jej hlbokým hlasom.

Posadali si. Luka pokračovala v raňajkách. Oddane sa venovala paštétam, ktoré s privretými očami rozpúšťala na jazyku.

— Mimochodom mám rada mužov, ktorí sa vedia červenať.

Asmo mlčal a túžobne očakával chvíľu, keď sa zjaví Jona. Prečo tu vlastne ešte nebola? V jej prítomnosti by sa človek vedel možno rozumne pozhovárať aj s Lukou. Či ju má zavolať prostredníctvom seka?

— Nechcete si predsa dačo zajesť? — prerušila jeho myšlienky. — Tieto papagalli sú výborné. — Ukázala na šálku s pestrofarebnými plodmi, ktoré pripomínali tropické vtáky.

Rozhodol sa.

— Ako sa to vlastne je? — spýtal sa nevinne. — Nožom a vidličkou?

— Položte si ich na dezertný tanier, kožku otvoríte nožom a obsah si dáte lyžičkou do úst.

Asmo prikývol, vzal si plod, hravo ho zvažoval na dlani a poriadne doň zahryzol. Červená šťava vystrekla cez stôl a zatiekla z ruky do rukáva. Nerušene zahryzol druhý raz.

— Vskutku výborné, — povedal a s pôžitkom prežúval.
Luka sa zvonivo rozosmiala.
— Predsa len nie je nič krajšie ako zúrivý muž! — Od smiechu jej oči zaliali slzy.
Prihrnul sa čašník so servítkou a krčahom vody a usilovne utieral Asmovi ruky. Vytrhol mu obrúsok.
— To si spravím sám, — zahundral. Čašník sa s poklonou vzdialil.
— Prepáčte, — vravela Luka, — nemohla som vedieť, že je vám nepríjemná pomoc sermata.
— Vy ste ho zavolali?
Zasmiala sa: — Starám sa o vás.
Nahnevane mlčal. Prečo sa vlastne smeje? Urobil chybu? Pomaly mu začal ísť na nervy jej agresívny spôsob reči a pochabý smiech.
Akoby čítala jeho myšlienky.
— Čím to asi je, že ma nemôžete ani cítiť? — Jej kútiky úst sa ironicky zachveli. — Vstúpila som vám do svedomia alebo nie som váš typ?
— Na to, aby som rozhodol v takej dôležitej otázke, musel by som vás bližšie poznať, Luka, — povedal bezprostredne a srdečne.
Skúmavo sa naňho zahľadela. Zdalo sa, že prvý raz si ním nie je istá.
— To myslíte vážne, Asmo?
— Vždy ma zaujímali lúdia, ktorí sa tvária tak nesmierne suverénne. Rád by som zistil, aké komplexy a slabosti sa za tým skrývajú.
Neodpovedala hneď.
— Azda som dačo robila nesprávne, — povedala napokon. V jej hlase zaznel vážny podtón, pre Asma nezvyčajný. — Hľadáte problémy, kde nie sú. Tých zopár pravidiel v zaobchádzaní s Dafotilmi si rýchlo osvojíte. V podstate je všetko veľmi jednoduché. Každý smie robiť, čo sa mu zachce, kým mu nikto neprotirečí.
Asmo sa usmial. Konečne prejavila ochotu rozumne sa pozhovárať. Chcel túto príležitosť využiť, kým si to nerozmyslí.
— Vidí sa mi, že priveľmi zjednodušujete. Čo sa vlastne stane s Dafotilom, ktorý sa previní proti pravidlám?
— Akože? — Nechápavo naňho pozrela. — To predsa vôbec nie je možné.
— Luka, chcete vari povedať, že morálka Dafotilov je taká rozvinutá, že všetci dobrovoľne, bez prinútenia dodržujú zákony?
— Nie, to všetko sú celkom falošné predstavy, — zdvihla

bezradne plecia. — Ako vám to mám vysvetliť? Okrem KAPINOMU niet iných zákonov, predpisov, iba niekoľko pravidiel, ktoré určuje bontón. A s morálkou to, prirodzene, nemá už vôbec nič spoločné.

— Nechápem. Veď nemôžu byť všetci Dafotili anjeli, teda musia existovať aj činy, ktoré sú namierené proti záujmom väčšiny. Kto tomu zabraňuje? Ako? Akými trestmi?

Luka si povzdychla s predstieraným zúfalstvom.

— Človek by si mal naozaj dať pred vami pozor. Z ktorejkoľvek, čo len napoly vážnej poznámky urobíte problém. Nejestvujú zákony, tresty, nejestvuje morálka. Toto všetko si vyhoďte z hlavy.

Nechápavo na ňu pozrel.

— Veľmi jednoduché, — pokračovala, — Dafotili totiž nie sú schopní nesprávne konať. Na to neexistujú predpoklady.

— To mi je ešte dosť nejasné, ale časom to pochopím. Vysvetlite mi aspoň zopár pravidiel, ktoré určuje bontón.

— Keď to bezpodmienečne chcete, začnime teda u nás dvoch. Bez pádnej príčiny sa nemá odmietnuť prosba. Napríklad ja by som vám mohla povedať, aby ste sa na sociálne pravidlá spýtali vášho informátora. Nepovedala som to však, a to z čírej zdvorilosti. Na druhej strane nenútime nikoho bez pádnej príčiny, aby dačo urobil, a už vôbec nie vtedy, keď aj bez cudzej pomoci môžeme dosiahnuť svoj cieľ.

— Prepáčte, — povedal, — nepatrí tiež k bontónu, že nevyčítame nikomu chybu, keď sa jej dopustil z nevedomosti?

— Pozoruhodne rýchlo chápete. Máte dosť mojich rád?

— Vôbec nie.

- Dobre, vypočujte si teda niekoľko pravidiel o láske.

Nikoho si neviažeme k sebe tvrdením, že milujeme iba jeho.

Nepijeme s nikým konjulix, iba ak...

Asmo sa rozpamätal: — Nie je to ten nápoj, po ktorom plávajú biele kocky a horia modrastým svetlom?

Luka začudovane vytiahla obrvy.

— Už ste ho pili?

— Žiaľ, vylial som ho.

— Kto vám ho ponúkol? A či je to netaktná otázka?

— Čo je na tom netaktné? Okrem Jony som sa ešte s nikým nezoznámil.

Luka prikývla a pozrela von do kvitnúcich ľaliových sadov.

— Prečo mlčíte? Stalo sa dačo?

Zavrtela hlavou.

— Hlavou mi preblesla myšlienka, ktorá nepatrí k našej téme.

— Čo je teda s tým konjulixom?

— Keď budete mať pochybnosti, spýtajte sa radšej vášho

informátora. Ja som asi príliš nešikovná ako sermatský dorast.

Práve sa chcel obrátiť na Sema, keď na pleci pocítil dotyk ruky.

— Veľa lásky, vy dvaja, — povedala za ním Jona. — Raňajky sú už na ceste.

Bozkala Asma, priateľsky kývla Luke a sadla si. O chvíľu sa zjavil aj Sirto. Vymenil niekoľko slov s čašníkom, bozkal Luke a Jone ruku a Asma pozdravil malou, korektnou poklonou.

— Teším sa, že vás vidím, a dúfam, že budeme dobrí priatelia. — Mal zvučný, trocha oduševnený hlas. — Vítame vás a...

V tej chvíli sa zjavili raňajky. Kým čašníci podávali a privážali ďalšie vozíky s jedlami a nápojmi, nastala rozpačitá prestávka. Sirto naraz zaváhal, akoby stál pred háklivou témou. Neprestajne upreto hľadel na Asma a nervóznymi pohybmi si mädlil ruky. Keď sa čašníci konečne vzdialili, naklonil sa a začal hovoriť.

— Pre prípad, že by ste mali dojem, veľavážený Asmo, že sa vám natískame, už vopred vás chcem poprosiť o prepáčenie. V duševnej pustote nášho bytia ste taký neočakávaný, aj najodvážnejšie nádeje predstihujúci zjav, že nám bolo jednoducho nemožné ešte väčšmi oddialiť stretnutie s vami.

— Ďakujem, — odpovedal Asmo a vynútil zo seba úsmev. Nemal rád príhovory, ale nechcel byť nevľúdny.

— Predpokladám, — pokračoval Sirto, — že sa stretávate s novým životom s určitým pocitom zvedavosti a azda aj s výhradami. Bez okolkov: prišli sme, aby sme vás uviedli do kruhu správne zmýšľajúcich a podopreli vás, ak si to budete želať, pri prvých krokoch na tejto malátnej planéte. Prosím, aby ste si uvedomili, že v každej situácii môžete rátať s našou nezištnou pomocou.

Lukin pokus dačo dodať odmietol rýchlym pohybom ruky.

— Nechaj ma, prosím, dohovoriť! Kladiem dôraz na toto tvrdenie, aby od začiatku bolo jasno, aby ani Asmo nemyslel, že na základe priateľských vzťahov je povinný urobiť pre nás dačo, čo by z vecných pohnútok neurobil vôbec, prípadne urobil ináč. Nech vie, že si môže byť istý našou pomocou, pričom by sme nikdy nechceli ovplyvniť jeho rozhodnutia.

Asmo sa cítil nepríjemne. Keď ho dakto ubezpečoval o nezištnosti, vždy to pokladal za pochybné. Zaumienil si, že bude opatrný, obrátil sa na Sema a dal sa spojiť s Jonou.

— Povedz, čo vlastne odo mňa chce? — Usiloval sa nehýbať perami a tváriť sa nezúčastnene.

— Buď pokojný, drahý. Troška veľa hovorí, ale má aj dobré stránky. Môžeš mu dôverovať. Pristúp na jeho ponuku.

Luka energicky odstrčila tanier.
— Už nemôžem počúvať tvoje vzletné reči, Sirto. Prešla ma chuť do jedla a to už čosi znamená.
Asmo na ňu vrhol začudovaný pohľad. Nevedel, čo sa stalo, seko- rozhovor s Jonou odpútal jeho pozornosť.
— Teda čo vravíte na môj návrh? — obrátil sa Sirto k nemu.
— Cením si vašu ponuku, Sirto, ale ja mám... myslím...
— Spýtal sa, či máš problémy, s ktorými by ti mohol pomôcť, — počul Jonin seko- hlas.
Prikývol.
— Veľmi pekne ďakujem, ale už som našiel niekoho, kto mi pomôže. — Pozrel na Jonu. — Je mi dôverne známa z môjho predchádzajúceho života a to mi tiež dáva pocit istoty, bezpečnosti, ak rozumiete, čo mám na mysli.
Sirto bol akýsi podráždený. Po krátkom zaváhaní povedal:
— Vyjadrujete sa trocha nepochopiteľne, milý Asmo. Chceli ste povedať, že ste voľakedy poznali ženu, ktorá sa veľmi ponášala na Jonu.
— Nijaká podobnosť, Sirto. Je to ona. Predtým sa volala Johanna.
Sirto zarazene mlčal.
— Celkom vážne si myslíte, — spýtala sa Luka, — že Jona je identická so ženou, ktorú ste voľakedy poznali?
- Určite.
— To by takisto musela pochádzať z vymazaného času pred emancipáciou.
— Veľmi správne.
Luka vytrčila spodnú peru a so záujmom si ho prezerala:
— Vaše tvrdenia sú fantastické, Asmo, ba absurdné. Keby som nevedela, že seko- kontrola psychoparametrov pracuje absolútne spoľahlivo, predpokladala by som, že potrebujete terapiu.
— Luka! — povedal Sirto naliehavo. — S tvojou iróniou sa nedostaneme ďalej.
— Prepáčte, nechcela som byť ironická. — Mala kajúcny hlas, ako dieťa, ktoré vyhrešili. — Nazdávala som sa, že má zmysel pre humor, veď vraj má archaické inštinkty.
Sirto nahnevane mávol rukou.
— Prosím vás, nechápte nás zle, — povedal Asmovi. — Nie sme ani cynici, ani altruisti. Som toho názoru, že rozumné priateľstvo by sa malo zakladať na vzájomných výhodách. A preto dúfam, že azda aj vy nám môžete preukázať láskavosť.
Asmo zdvihol zrak od homárovej omelety. Tak teda, pomyslel si. Prečo nie hneď?
— Preukázať láskavosť? Ja? To som ale zvedavý.
— Maličkosť, — povedal Sirto. — Určite vás to nebude

namáhať. Boli ste vedecký konzervát, máte teda informácie o časovom úseku, ktorý je pre nás doteraz neprístupný.
— Chcete sa dozvedieť dačo o minulosti? Veď som práve počul, že je tabu.
— Pre mysliaceho nič nie je tabu. Administratívna doktrína ekonómie znevažuje historické vedomosti, lebo materiálne nie sú efektívne. Nuž, to patrí k programu cefaloidov a mňa do toho nič. Chceme spoznať minulosť, lebo očakávame odtiaľ idey, ktoré nám otvoria cestu do budúcnosti.
Čo to má znamenať? spýtal sa v duchu Asmo. Má to byť akási skúška?
— Nerád by som vám spôsobil ťažkosti, — povedal opatrne, — tým, že vás podporím, aby ste sa previnili proti KAPINOMU.
— Aké ťažkosti?
— Nuž, je predsa jasné, že previnenia proti KAPINOMU sa trestajú.
Sirto vyjavene naňho pozrel.
— Trest? Kto vás priviedol na túto neuveriteľnú myšlienku?
Asmo mykol plecom. Pokúšal sa dohovoriť s Jonou, bola však na nule.
— Milý Asmo, na Astilote zásadne nič nie je zakázané, — pokračoval Sirto. — Musíte vskutku pochádzať z veľmi archaickej doby. Každý Dafotil môže robiť a povedať, čo sa mu zachce. Nikto mu nemôže v tom brániť.
— Jednako... sotva vám budem môcť pomáhať. Nie som ani vedecký konzervát ani nepoznám minulosť planéty Astilot. Narodil som sa na planéte, ktorá sa volá Zem. Posledné miesto pobytu, na ktoré sa pamätám, bol Japetus, deviaty mesiac Saturna. Saturn je planéta, ktorá patrí k tomu istému slnečnému systému ako Zem.
— Grandiózne! — spontánne vykríkla Luka. — Je pôžitok kráčať po perlami vyšitom koberci vašej fantázie.
Jona vzdychla. Asmo chcel odpovedať, vtom začul jej sekohlas.
— Nebolo by lepšie, drahý, keby sme s touto témou ešte trocha počkali?
— Prečo? — spýtal sa prudko. — Je to pravda. S námahou sa usmiala.
— Veď sám nie si si istý svojím pôvodom. Včera si tvrdil, že Japetus je ôsmy mesiac Saturna.
— Tak som sa pomýlil. Je deviaty. Saturn má jedenásť mesiacov. Môžem ti ich zaradom vymenovať.
A rýchlo, bez zastavenia vyratúval mená. Luka vrhla na priateľku spýtavý pohľad, ona však bezradne zdvihla plecia.
Keď konečne prestal vyratúvať a s očakávaním pozrel dokola, Luka mu položila ruku na jeho rameno a dôrazne povedala:

— Vaše predpoklady, Asmo, že pochádzate z cudzieho slnečného systému...
— Nie sú to predpoklady!
— Jednako, ste schopný minútu ma počúvať a neprerušovať ma?
Nahnevane odtiahol ruku.
— Nezaobchádzajte so mnou ako so slabomyseľným.
— Čas pred emancipáciou je vymazaný. Vieme iba toľko, že vtedy vládli nad planétou Asloti. Podarilo sa im vylúštiť genetický kód a ovládnuť riadenú mutáciu. Tým získali čarovný vzorec, ktorým mohli celej žijúcej prírode vnútiť svoju vôľu. Zjavne však ich etické princípy neboli v súlade s touto obrovskou mocou. Asloti, posadnutí nezdravou túžbou po výskume, nezastavili sa ani pred pokusmi s vlastnými dedičnými vlohami. Výsledkom musela byť genetická anarchia. Podľa všetkého zanikli v chaose vlastných rozpútaných nukleínových kyselín. Trasiem sa pri myšlienke, aké príšerné netvory...
— Veľmi zaujímavé, — prerušil ju Asmo, — ale čo to má spoločné s mojím pôvodom?
— Veľmi veľa, Asmo. Vy ste totiž sám Aslot. Asmo sa nevdojak zasmial.
— Vylúčená vec!
— Musíte pochádzať z čias, keď Asloti ešte neboli pokazení genetickými manipuláciami. Začali už však robiť prechmaty na vlastných ľuďoch. Za dnešný život však vďačia experimentu, ktorého morálne oprávnenie sa mi vidí veľmi pochybné — aj keď nepoznám jeho vedecký účel.
— Luka, počujte...
— Sľúbili ste, že ma neprerušíte. Vaše predstavy o kozmickom lete určite vyvolala nejaká hra plastickej televízie. Lebo to ste chceli namietnuť; však?
— Áno, ale...
— Dovoľte mi ešte dačo vysvetliť, Asmo, — zamiešal sa Sirto, — Pravdepodobne ste na tejto planéte jediná bytosť, ktorá je ešte v prirodzenom, geneticky nemanipulovanom stave. Keď nám včera Jona sekomovala stretnutie s vami, nechceli sme tomu zázraku vôbec veriť. Až keď sme vás zazreli...
— Teda do reštaurácie ste prišli iba preto, aby ste ma uvideli?
— Veď sme sa museli o vašej existencii presvedčiť!
— Ach, — povedal Asmo. Jeho nedôvera narastala. Mal pocit, že sa zamotal do klbka tajomných úmyslov, z ktorých sa nedostane. — Jona vás teda hneď upovedomila, lebo sa domnievala, že chytila akési zázračné zviera? A ja som si myslel... Zarazene sa odmlčal. Tak všetko bola iba zámienka?

Jej ochota starať sa oňho, zajesť si s ním. Možno aj láska...

— Prosím, pokúste sa pochopiť nás, — prerušila Luka jeho myšlienky. — Desaťročia zúfalo hľadáme východisko z našej beznádejnej situácie. A odrazu máme pred sebou možnosť, celkom neočakávane, ako dar nebies.

— Už vôbec nič nechápem, — podráždene povedal Asmo. — Zúfalá situácia, genetická manipulácia, dar nebies! Čo to všetko znamená?

— Ide o vaše dedičné vlohy, — naliehal Sirto. — Môžete urobiť kdečo, čoho Dafotili už nie sú schopní.

— Napríklad čo?

— Chcete to naozaj vedieť?

— Prirodzene.

- Hneď? Na praktickom dôkaze?

— Ale áno. Nevypytujte sa toľko.

Luka zakývala na čašníka:

— Mijnheer, — povedala a ukázala na Asma, - má v úmysle udrieť vás vlastnou rukou do tváre.

Čašník na pol kroka ustúpil, ale usmieval sa, akoby neveril:

— Ráčite žartovať, madame.

— Vôbec nie. A či by ste ho radšej, — obrátila sa k Asmovi, — kopli do zadku?

— Ako prosím? — spýtal sa. — Čo má znamenať tento nezmysel? Čo si to vymýšľate?

— Nijaký nezmysel. Chceli by sme vidieť dôkaz, že ste schopný vynaložiť osobné násilie.

Asmo uvažoval. Všetko mu pripadalo nezmyselné a veľmi nechutné. Či ho chceli pre nejakú príčinu priviesť do nepríjemnej situácie?

— Prosím, urob mi tú láskavosť, — povedala Jona. — Je to iba pokus, nič iné.

— Ten človek mi nič neurobil. Nebudem ho predsa bez príčiny biť.

— Nevieš to, a či nechceš?

— Smiešne!

— Obráťte sa! — rozkázala Jona čašníkovi. Muž im poslušne obrátil chrbát.

— Nemusíš mu predsa ublížiť, stačí stredne silný úder.

Asmo váhal. Čím dlhšie nad tým uvažoval, tým nezmyselnejšia sa mu celá vec videla. Potom však zbadal napätie na tvárach Jony, Sirta a Luky. Bol to výraz utrápeného očakávania zmiešaného s nádejou, pochybnosťami a strachom. V tejto chvíli pochopil, že to mysleli smrteľne vážne. Nevedel to síce pochopiť, bol však zvedavý, čo sa stane.

Vstal, podišiel k čašníkovi, zovrel päsť a nie veľmi silne ho udrel medzi lopatky.

Muž urobil krok vpred a tackajúc sa pootočil. V očiach mal hrôzu. Potkýnajúc sa o vlastné nohy, padol chrbtom na zem. Keď ležal na chrbte, hádzal sa ako chrobák, dychčal a brblal, na perách sa mu vytvorila pena. Bol to príšerný pohľad.

Odrazu ležal ticho. Na tvári mal číhavý výraz, ako keby počul hlasy. Asmo pomaly podišiel k nemu a chcel mu pomôcť na nohy. Keď muž zazrel Asmovu vystretú ruku, tvár sa mu skrivila do grimasy. Prenikavo vykríkol ako zviera v smrteľnom strachu, vyskočil, potkol sa o servírovací stolík, schytil ho a šmaril ho o parket. Na dlážke štrngali poháre a príbory. Pribehli sermati, aby zúrivca skrotili, ale už bolo neskoro.

Telo sa mu pošklbávalo, ako pri elektrickom šoku. Potom sa zvalil ako podťatý strom. Kolegovia ho schytili za plecia a nohy a vyvliekli ho von.

Asmo ich nasledoval a videl, ako meravé telo na chodbe do kuchyne vhodili do odpadovej šachty. Bez slova, bez najmenšej známky účasti. Rýchlo sa odvrátil a ako omámený sa vrátil do sály.

Tam panovalo stiesnené mlčanie. Hostia naňho uprene hľadeli, ako keby bol netvor.

Luka si skryla tvár do rúk a nepohnute sedela.

Jona sa zdvihla, niekoľko krokov mu šla naproti, bledými perami ho bozkala na líce a zašeptala:

— Astilot pozdvihne k nám zrak. Asmo klesol do kresla.

— Neviem, ako sa to mohlo stať, — povedal nezvučne, — ja som človeka...

— Sermata, — povedala Jona a položila mu ruku na rameno. — Prosím ťa, upokoj sa.

Sirto ťažkopádne vstal, tvár mal bledú. Poklonil sa a zamrmlal:

— V mene maatšappij* vďaka, vrúcna vďaka, Asmo. Naše nádeje sa splnia.

---

*) maatšappij (hol.) = spoločnosť

— Prečo ste mi to nepovedali vopred? — kričal Asmo. — Nikdy by som sa nebol dal na taký podlý pokus.

— Nerozčuľujte sa, Asmo, sermat nie je človek.

— Treba zahlásiť jeho smrť polícii alebo možno nejakému úradu.

— Cef- administrácia o tom vie, — povedal Sirto. — Veď sa sama postarala o to, aby sa skončila jeho biofunkcia.

— Administrácia? — nedôverčivo sa spýtal Asmo. — Ale prečo ho potom zabili?
— Lebo stratil rozum a stal sa pre nás nebezpečným.
— Stratil rozum iba preto, lebo som ho ľahko udrel...
— Nevedel, že Dafotil môže použiť násilie. Jeho rozum nebol na to nastavený. A keď sa to potom predsa stalo, proti pravidlám jeho obmedzeného rozumu, preskočilo mu.
— Ale to nie je príčina chladnokrvne ho zabiť! Myslel, cítil, mal radosti a želania.
— Nie v ľudskom zmysle slova, — povedal Sirto. — Jeho myšlienky a želania boli upriamené jedine na to, aby bol prvotriednym čašníkom. Existoval iba pre tento cieľ. S touto úlohou bol taký vyrovnaný, spokojný a šťastný, že mu takmer závidím.
Medzitým čašníci odstránili stopy po incidente a priniesli nový servírovací stolík, nové poháre a príbory. Všetko prebiehalo pokojne a normálne. Správali sa, akoby sa nič nebolo prihodilo. Hostia však zmizli. Keď sa prebrali z úľaku, s plachými pohľadmi sa vytratili z jedálne.
— Čo sa asi teraz v čašníkoch odohráva? — spýtal sa Asmo.
— Vôbec nič. Z celej veci nepochopili nič. Je to mimo ich sveta predstáv.
— Ale mŕtveho predsa poznali.
— Isto, ako poznajú stoličku alebo tanier. Ako jednotlivec im bol ľahostajný. Spoločenské cítenie v nich neexistuje, aj keď dlhé roky spolu pracujú.
— Vidíte, — povedala Luka, ktorá sa zasa spamätala, — sermati sú iba nástroje, stroje v podobe ľudí, ktoré vykonávajú služby. Zvyknete si, Asmo, a čoskoro vám už vôbec nezíde na um popliesť si napodobeninu s originálom.
— Človek, — poúčal Sirto, — má zvláštne postavenie v prírode. Je to jediná bytosť, čo má autonómnu vôľu. Včely a mravce napríklad, ktoré tiež žijú v kolektíve, sú prvkami biologického systému, v ktorom funguje aj sermat. Slovom, je podobný mravcom, ktoré nevedia a neželajú si nič iné ako sledovať svoje programované inštinkty. A čo je ešte dôležitejšie, odňali mu schopnosť byť solidárny, spoznávať vo vlastnom osude osud jemu podobných. V tomto smere je dokonca na nižšom stupni ako mravce. A to je aj potrebné. Čím je stroj inteligentnejší, o to dôkladnejšie sa treba postarať o to, aby zostal izolovaný a nevyvinul sociálny inštinkt, ktorý by mu umožnil vytvoriť spoločenstvo so spolustrojmi.
— Ako sa sermati vlastne plodia? Sami sa rozmnožujú?
— Pestujú sa z genetického materiálu, — usmiala sa Luka.
— Sú to teda bytosti z mäsa a krvi, — povedal Asmo prudko.

— Svojvoľným zákrokom, ktorý je morálne a právne neprístojný, ich zdegradovali na stroje. Pochádzajú z človeka, a preto s nimi tiež treba zaobchádzať ako s ľuďmi.

— Och, vôbec nie. Veď ich vyrobili v retorte. Sermati sú s Dafotilmi funkčne kongruentný systém, nič viac!

— Funkčne kongruentný systém! Vynachádzate abstraktné označenie a namýšľate si, že ste tým sermatom odopreli všetky práva.

— Aké práva má stroj? Rozhodne právo na prísun energie a materiálu, aby mohol fungovať.

— To je barbarské! — rozhorčil sa Asmo. — Niekoľkými lacnými trikmi prekrucujete fakty. To, čo robíte so sermatmi, je otrokárstvo.

Jona zhovievavé pokrútila hlavou:

— Prosím ťa, Asmo, nezazlievaj mi to, ale dopúšťať sa chyby v myslení. Morálne hodnoty zašlých čias nemožno preniesť na súčasnosť. Svet sa zmenil a s ním aj to, čo bolo dobré a zlé.

— Človek ostáva človekom, včera, dnes a zajtra.

— V tom sme rovnakého názoru, — súhlasil Sirto, — ibaže sermati nie sú Dafotili. Nemajú autonómnu vôľu. V tom je rozhodujúci rozdiel. Vaše obavy sú neopodstatnené, Asmo, lebo nie sú pochybnosti, že sermati vo svojej existencii pociťujú najvyššiu mieru šťastia. Ich psycha, charakter, nadanie sú pristrihnuté na špeciálnu úlohu a splnenie tejto úlohy je pre nich potrebou a radosťou súčasne, áno, možno povedať, cieľom ich želaní.

— Keď je bytie sermatov také ideálne a vytúžené, prečo potom vôbec existujú Dafotili? Prečo sa aj vy nepremeníte na sermatov?

— Lebo sme ešte šťastnejší ako sermati, — povedala Luka so zvláštnym úsmevom. — Naše psychické a fyzické vlastnosti zušľachtili, aby sme lepšie mohli vychutnávať rozkoše života. Materiálny blahobyt je k dispozícii v prebytočnom množstve. Nie je vojna, nijaké štáty, armády, nijaké politické alebo ekonomické súperenie. O všetko je postarané s ideálnou dokonalosťou. Kto by nebol v takomto raji šťastný?

— A čo je najlepšie, — dodal Sirto, — eugenika nás požehnala blokádou inštinktov, ktorá znemožňuje použiť fyzické násilie proti živej bytosti a okrem toho — len si predstavme, aké ekonomické je to — zabraňuje úmyselné ničenie predmetov.

— Vidíš, — povedala Jona, — múdrosť predkov Aslotov nás urobila dokonalými a chránila pred všetkými nebezpečenstvami, dokonca pred nami samými. Ty to nemáš také

dobré. Ale zato máš malú prednosť. Vieš konať.

Asmo sa na ňu zamyslene zahľadel. Myšlienky jeho spoločníkov sa mu videli skákavé a nelogické. Hovorili a hovorili, akoby sa sami chceli pre niečo klamať, možno pre nespravodlivosť voči sermatom.

— Pomaly chápem, — prikývol. — A čo očakávate odo mňa? Že urobím dačo, čoho vy nie ste schopní?

— Uhádol! — vykríkli všetci traja jednohlasne.

7.

Vo funcrafte* sa kízali po nadzemnej dráhe tridsiatej druhej roviny.

---

*) funcraft = vozidlo pre individuálnu premávku

Vozidlo malo tvar a mäkkú plnosť nafukovacieho člna. Priehľadný kryt bol zatiahnutý a Asmo vychutnával nerušený výhľad na budovy a ulice mesta.

Mesto bolo vnútri kruhovitého horského masívu, malo výšku štyroch kilometrov alebo tridsiatich troch rovín, šírku dvoch a objem dvadsiatich piatich kilometrov. Podnebie bolo vynikajúce. Cez deň svietilo mierne slnečné svetlo; opaľovalo, bez nepríjemnej horúčavy. V noci z umelej oblohy žiarili hviezdy. Dva razy za týždeň pršalo, v presne určenom čase.

Mesto pôsobilo koncentrovane, bolo plné života a pohybu. Medzi mnohoposchodovými obytnými budovami sa rozprestierali romantické miniatúrne krajinky, jazdné dráhy a ihriská, jazerá a rybníky s farebnými vodometmi.

Ku každému poschodiu a domu viedli výťahy, pohyblivé schody a koberce. Stanice u- trasy spájali s vonkajším svetom. Cestovné poriadky a čakacie doby nejestvovali, na každej stanici bolo k dispozícii dosť kabín. Bez prestupovania bolo možné dostať sa na ktorékoľvek miesto, lebo podzemný prepravný systém obklopoval celú planétu. Bol elektronicky riadený a fungoval bez porúch, bez vplyvov počasia a ľudského zlyhania.

Asmo s údivom pozoroval všetko, čo sa mu naskytalo. Bolo to čosi ako rajská záhrada, neskutočná a rozprávková. Potom sa však prichytil, že nebol celkom duchom prítomný, že v myšlienkach je pri čašníkovi, ktorého zabil. Ako sa len mohol dať zneužiť na taký pochybný experiment? Bola to iba jeho chyba. Hneval sa. A teraz? Čo s ním plánujú? Ako bude

vyzerať zázrak, veľké odhalenie, ktoré mu sľúbili pri cieli tejto cesty? Zamyslene pozoroval krajinu, ktorou prechádzali.

Všade zeleň a kvety. Budovy boli zasypané hviezdami kvetov popínavých rastlín. V parkoch sa hmýrili rozličné živočíchy, vtáky, motýle, medvede, trpasličie klokany, poníky, tulene, ba i delfíny.

Každé zviera, každý konár, každý kvet harmonicky zapadal do okolia. Zdalo sa, že nič nebolo náhodné. Nikde suchý list, zvädnutý kvet, nikde chorý alebo nepekný živočích. Všetko bolo také čerstvé, celkom nové a pestované, ako keby tvorcovia tohto rajského sveta boli iba pred niekoľkými minútami skončili svoju prácu. Jednako sa Asmo cítil po určitom čase stiesnene.

— Čo je? — spýtala sa Jona. — Tváriš sa tak smutne.

Naklonila sa k nemu a bozkala ho na oči, nos a ústa. Bolo mu to nepríjemné, ale ona akoby to nezbadala. Naozaj, čo je s tebou, pomyslel si znepokojene. Predtým si sa usiloval prekonať jej zdržanlivosť, tešil si sa každej nežnosti. A teraz?... Odkiaľ ten nepríjemný pocit? Možno Lukin posmešný pohľad zboku? Zbadala jeho rozpaky? Zistila, že ho ruší, ako si ho Jona privlastňuje, akoby bol jej psíkom? Nenachádzal odpoveď, ktorá by ho uspokojila.

Po točitej dráhe sa dostali na rovinu, ktorá bola obrovským zábavným parkom. Privítal ich škrekľavý smiech a dunivá hudba a zmes z vôní sladkostí a pečienky. Strieborné zábavné stroje sa krútili, ovešané pestrými svetlami, sklené obrie kolá, kolotoče v tvare drakov, čo chrlili oheň, búdky, tanečné paláce, šiatre, vírivé more vôní, tónov a farieb. V širokých oblúkoch klenula sa sieť sedačkových výťahov, v ktorých Dafotili lietali zo zábavy do zábavy. Na víťazných oblúkoch vchodov blýskal sa veľký svetelný symbol: v bielom kruhu silueta muža.

Keď sa Asmo v duchu spytoval, aký význam asi to znamenie má, uvedomil si zvláštnu okolnosť, že doteraz ešte nezazrel nič písané, nijaké písmená na domoch a či uliciach, vozidlách alebo svetelných reklamách, nijaké noviny, knihy. Len kde- tu symboly obklopené bielym kruhom.

Nadzemná dráha prechádzala popri jednom z víťazných oblúkov. Asmo ukázal na svetelný symbol:

— Čo to znamená?

— Spoločenské zariadenie pre hry a šport, — odpovedal Sirto.

— Prečo vlastne nepoužívate písmená?

— Písmená? Čo je to? Asmo naňho zarazene pozrel:

— Nuž... znaky písma.

— Máte na mysli starodávnu metódu optických signálov? Nie, tento spôsob sprostredkovania informácií sa už nepoužíva. Bol nepraktický a komplikovaný.
— Už nikto nevie čítať a písať?
— Načo? Bolo by to mrhanie časom.
— A ako si uchováte informácie?
— Máme elektronické pamäti pre obrazy a zvuky. Písomné znaky boli iba prvým stupňom, náhradou. Sprostredkovali reč iba optickou cestou. A k tomu bolo potrebné signály dva razy transformovať, z akustického do optického a zasa späť. Naučiť sa a používať túto metódu bolo nemysliteľne ťažké, stálo to veľa času, celkom odhliadnuc od nerozumnej spotreby materiálu, práce, transportu a tak ďalej a tak ďalej.
Asmo mlčal. Najprv si musel privyknúť na myšlienku, že technicky vysoko vyvinutej civilizácii nechýba písmo. Čím dlhšie nad tým rozmýšľal, tým mu to bolo jasnejšie: keď každú informáciu možno prenášať a uchovať formou obrazu a tónu, boli znaky písma zbytočné.
— Keď všetky informácie možno získať cez seko, — vravel, — boli by predsa aj svetelné symboly zbytočné.
— Prirodzene, mohli by sme sa ich zriecť. Ale prečo? Je to tradícia, zvykli sme si na ne. Okrem toho oživujú architektúru.
— Najväčšmi sa im isto tešia školáci, — povedal Asmo po prestávke. — Už sa nemusia učiť čítať a písať.
— Školáci? — Luka potriasla hlavou. — Čo je to za odporný výraz?
— Deti sa musia učiť, preto chodia do školy. To je predsa prirodzené.
— Čomu by sa mali potomci učiť? Stačí, keď v prvých rokoch pochopia, ako treba zaobchádzať so sekom a aké možnosti poskytuje. Všetko ostatné ich naučí sám život.
Asmo potriasol hlavou. Život bez školy, to mu nijako nebolo jasné.
— Kde sa vlastne Dafotilom odovzdávajú tieto vedomosti?
— Potomci zostávajú do pätnásteho roku svojho vývoja v oddelení psychodómu, kde sa o nich starajú pedagogickí sermati. Hormónmi riadené zrýchlenie skracuje čas vývoja na tri reálne roky. Týmto spôsobom Dafotil stráca iba pätinu svojho času životným štádiom, v ktorom sa musí zriecť mnohých rozkoší a radostí.
— A to je koniec výuky? Deľba práce si vyžaduje špeciálne vedomosti, teda povolanie, ktoré sa treba dajako naučiť.
— Naša spoločnosť nepozná nijaké „treba". Dafotili sú absolútne oslobodení od nevyhnutnosti a materiálnej biedy. Kto sa chce učiť, získa vedomosti z vlastnej vôle. Všetky

možnosti informácii má k dispozícii. Povinnosť učiť sa u nás vôbec neexistuje.

— Bez vedomostí nikto nemôže podávať výkon. Ako má nevedomý človek splniť úlohy, ktoré mu ukladá spoločnosť?

— Ale veď spoločnosť mu predsa neukladá nijaké úlohy...

— Prosím pomaly. Veď ktosi musí vyrábať tovar, z ktorého Dafotili žijú.

— Určite. Na to máme cefaloidy, stochastické stroje. Produkujú a riadia samočinne.

— A kto sa stará o budúcnosť? Kto plánuje, báda, poháňa napred vedeckotechnický rozvoj? Túto prácu predsa nemožno prenechať nejakým automatom.

— Mýlite sa, — povedal Sirto vážne. — Ešte nepoznáte druhú vetu KAPINOMU: rovnocennosť tabu.

— Ale áno, poznám ju. Ale čo to má spoločné s budúcnosťou?

— Ani netušíte, aký rozsiahly význam má táto veta. Spotreba a produkcia sú absolútne rovnocenné. Neexistuje nijaké bádanie, nijaký vývoj. Nič sa nemení. Čas ticho stojí. Zajtrajší deň bude ako dnešný.

— Nerobte si zo mňa žarty, Sirto, predsa presne viete, že také dačo nie je možné, protirečí to zákonom prírody.

— KAPINOM neplatí pre zákony prírody. Platí iba pre spoločenstvo Dafotilov.

— Aj Dafotili sú bytosti so želaniami a ideami. Sú činní, uvažujú, zbierajú skúsenosti, menia tým svoje sociálne okolie. Celkom odhliadnuc od dospievajúcej mládeže.

— Znova sa mýlite. Nedospievajú nové generácie. Dorast slúži iba na doplnenie, na vyrovnanie strát, ktoré vznikajú pre nevyhnutné náhody. Dafotil je v princípe nesmrteľný. Eugenika ho imunizovala proti chorobným zmenám jeho tela. Starnutie spočíva v deštrukcii genetickej informácie. Dá sa skoro celkom zamedziť.

— Dobre, Dafotili teda starnú veľmi pomaly. Tým viac času majú na duševnú zrelosť, tým viac vedomostí môžu nazbierať. A tým zasahujú do života.

— Kde majú zasahovať? Náš život je kolobeh. Produkcia je automatická, spotreba surovín malá; odpadky sa vždy znova zužitkujú. Pokiaľ ide o potrebné kovy a nerasty, tie vyrábajú baktérie biochemickou syntézou. Aj elektrická energia sa produkuje organicky, pomocou elektrofytov. A všetky tieto postupy kontrolujú a riadia cefaloidy.

— Cefaloidy teda zabraňujú vývoj Dafotilov.

— Vôbec nie, — povedala Jona, — tiež sú viazané na KAPINOM. Sú to umelé mozgy na biologickom základe, schopné tvorivo myslieť, schopné reprodukovať sa a vytvoriť nové generácie s vyššou inteligenciou.

— Zaujímavé, — povedal Asmo pomaly. — Keď ide o cefaloidy, rovnocennosť nie je tabu! To predsa znamená, že KAPINOM neplatí pre ne tak absolútne ako pre Dafotilov! Čo im vlastne bráni odpútať sa od závislosti od Dafotilov?

— S absolútnou prísnosťou podliehajú KAPINOMU. Každá odchýlka, ba i každý pokus o odchýlku sa trestá okamžitou likvidáciou. A prírastok ich inteligencie má iba ekonomický efekt, nie sociálny. Nikdy sa nemôžu obrátiť proti záujmom Dafotilov. O to sa postará ich autoritárska organizácia a princíp: „Každý kontroluje každého!" Asmo sa skepticky usmial.

— Ach, ste si istý? Ako vlastne vyzerá ich organizácia?

— Sú tri úrovne administrácie. Prvá pre výkon služieb, sem patria sermati a pamäti vedomostí. Druhá pre produkciu. Tretia plánuje a kontroluje prvé dve, okrem toho usmerňuje reprodukciu a prírastok inteligencie.

— A čo zostáva Dafotilom? Akú prácu vykonávajú?

Sirto, ktorý doteraz s absolútnou istotou vyjadroval svoj názor, na Asmovo začudovanie zrazu prišiel do rozpakov.

— Prácu? — povedal so smiechom, v ktorom súčasne znela rezignácia a horkosť. — Dafotili nepracujú.

Asmo nechcel veriť vlastným ušiam.

— Čo to vravíte? To je predsa nemožné! Človek má právo na prácu. Potrebuje bezpodmienečne úlohy, ináč ohlúpne.

— Žijeme, — povedala Luka. — To je naša úloha. — Jej hlboká zasnenosť bola iba maska, za ktorou pozorne sledovala rozhovor. — Môžeme užívať, spínať želania a sklony. Pre produkciu sme nerentabilní. Automaty sú lacnejšie, rýchlejšie, spoľahlivejšie, v každom smere majú prevahu.

Asmo prudko dýchal. Nechcel veriť tomu, čo mu rozprávajú.

— Spoločnosť, ktorá nepracuje, odovzdáva produktívnu silu do cudzích rúk, stráca iniciatívu, stráca vplyv na budúcnosť. Zanikne.

Jona sa zasmiala a bozkala ho na nos.

— Anjel môj, jednostaj sa len rozčuľuješ. Prečo robíš zo všetkého problém? Dafotili tak skoro nezaniknú. Sú vynachádzaví aj v nude. Milujú, športujú, pestujú kult omámenia z lukulských pôžitkov, zbierajú zriedkavosti, slovom, zabávajú sa všemožnými spôsobmi. Takmer ju odsotil.

— S takýmito nezmyslami predsa nemožno premárniť celý život. Jednoducho to pokladám za slabomyseľné.

— Ako to? Všetci sme členmi nejakého klubu, podaktorí aj viacerých. Je jednoducho nemožné vymyslieť si dačo, čím sa Dafotili ešte nezapodievali, na čo by ešte neboli spolky. Organizujú, zasadajú, vypracúvajú štatúty a znova ich menia, majú programy, závody, majstrovstvá, vyznamenávanie víťazov,

jubileá, slávnosti, uniformy, hodnosti, rady vernosti a tisíc iných vecí, o ktorých jednoducho vôbec nemáš predstavu. Nezmysel, vravíš? Tým všetkým možno vyplniť život.

— Vyplniť život! — povedal Asmo a znelo to opovržlivejšie, ako zamýšľal. — Prečo sa nevzopriete proti tejto malichernej, neznesiteľnej existencii? Nechápete, že žijete ako okrádači mŕtvol, žijete z práce vašich predkov? To je cena, ktorú platíte, aby ste na Astilote boli šťastní? Nie, toto nie je môj svet, k takejto existencii sa nepripojím. Človek musí vedieť milovať a pracovať, ináč je z neho úbohá kreatúra, zbytočná sebe a iným. Od tohto presvedčenia ma nikto neodvrátil. Nikdy!

Mlčali, prekvapení a ohromení Asmovou prudkosťou.

Nepozorovane sa okolo nich mihala pestrá mestská krajina, funcraft samočinne sledoval krivolaké zákruty nadzemnej dráhy.

— Bravo! — ticho povedal Sirto.

A zrazu sa rozosmiali. Jona, Luka a Sirto. Začkávali sa od smiechu, chichotali sa, vzdychali. Najprv smiech znel veselo, takmer uľahčene, ale nie a nie prestať, bol čoraz hlasnejší, nespútaný, nezmyselný, šialený.

Asmo na nich meravo hľadel. Po chrbte mu prebehol mráz. Takto sa smiali ľudia, ktorých neočakávane oslobodili od strašného strachu a ešte vždy neveria, že naozaj ušli nebezpečenstvu.

8.

Funcraft sa bezhlučne pohyboval jantárovožltou vodou. Obchádzal roje rýb, koralové útesy a roztiahnuté kolóny hubiek, ktoré vyzerali ako sírovožlté oblaky. Boli pätnásť metrov pod hladinou mora vnútri podmorského krátera. Dno klesalo, viditeľnosť bola horšia a čím väčšmi sa približovali k stredu krátera, tým hustejšie pokrývali dno červenkasté úlomky hornín.

Asmo pozorne sledoval okolie. Zrazu objavil obrysy trosiek budov, medzi nimi ulice a potrubia. Rozoznal medzi bujnou morskou trávou aj silá a podlhovasté podtlakové nádrže. Dotkol sa Jony a ukázal na zrúcaniny.

— Zvyšky sídliska Aslotov, — povedala.

Nemal však čas na odpoveď, lebo pred nimi sa vynorila kužeľovitá hmota, ktorá upútala jeho pozornosť.

Sirto zamieril tým smerom. Povrch obrovského kužeľa bol zo

striebrosivej hmoty, z ktorej sa klenuli okrúhle okná ako obrovské vzdušné bubliny. Na úpätí kužeľa sa otvorili splavové vráta, vošli do komory. Za nimi sa zavrel prehradený priestor a zablikalo matné žlté svetlo. Kým voda s hukotom zmizla z komory, Sirto vysunul z trupu kolesá, vypol prístroj na sledovanie okolia a otvoril kryt. Vrolovali do šerej haly, v ktorej parkovali stovky funcraftov.

Po starej výťahovej šachte, v ktorej bol upevnený rebrík, sa vyšplhal do pochmúrnej miestnosti. Holé steny pozostávali z neomietnutého betónu. Na užšej stene, ožiarený reflektorom, visel obraz veľkosti muža, ktorý vo výrazných farbách znázorňoval dve biele ruky na belasom podklade. Vytvárali ochrannú strechu nad zlatou guľou. Asmo nemohol dlhšie krotiť svoju zvedavosť.

— Jona, kde sme? Čo to všetko znamená?

— Prepáč nám na chvíľu, — povedala, — hneď sme späť.

Zmizla s Lukou a Sirtom cez plechové dvere, ktoré krivo viseli v pántoch.

Asmo sa obzrel a krútil hlavou. Zariadenie bolo sparťanské. Trojnohý stôl a trojnohá stolička, nič iné. Kusy nábytku vyzerali, ako keby ich bol neodborník zbíjal z odpadkov.

Dvere zaškrípali. Do miestnosti vošli Luka, Sirto a Jona. Tak sa zmenili, že ich Asmo na prvý pohľad ledva spoznal. Okolo pliec mali pripevnené biele, až po zem siahajúce zriasené odevy, na hlavách vysoké čepce z modrých pier. Tvár a ruky mali celé pomaľované bielymi a modrými ornamentmi.

— Ako trojjediná hlava idey, práce a premeny, — povedal Sirto slávnostne spevavým hlasom, — v mene maatšappij budúcej ruky buďte vítaný!

Obraz s chrániacimi rukami sa odsunul nabok a uvoľnil okrúhly otvor.

— Prosím, sledujte nás do svätosvätej oblasti. Všetci traja vkĺzli do otvoru. Asmo váhal. Jona mu povzbudzujúco zakývala a ťahala ho za sebou. Obklopovalo ich šeré prítmie. Vykývané schody strmo viedli dohora.

Asmo chytil Jonu za zápästie.

— Čo to má znamenať? Kde ideme? — zašepkal.

— Poď ďalej.

— Chcem vysvetlenie.

— Neskoršie, drahý. Teraz nemáme čas.

— Času bolo dosť. — Nepohol sa z miesta.

— Sľúbili sme ti prekvapenie. A ty si bol s tým uzrozumený. Sľubujem ti, že to bude nádherný zážitok. Nebuď predsa nerozumný. Už je všetko pripravené.

Asmo vzdychol a hmatkajúc stúpal po schodoch. Nevedel, čo

si o tom všetkom má myslieť. Videlo sa mu to skľučujúce a komické zároveň.

Prišli na odpočívadlo obklopené plochým zábradlím. Jona a Luka vzali Asma medzi seba a krížom ho držali za ruky. Nad ich hlavami sa otvoril štvorec. Prudkým trhnutím sa odpočívadlo pohlo.

Vyzdvihnutí z hlbokej tmy stáli v ostrom svetle. Asmo oslepený zatvoril oči. Ozval sa bzučivý spev, zosilnel, rozvinul sa v trojtón. Boli to tóny, akoby chceli prasknúť sklené zvony, nadpozemsky nežné, a predsa na hranici znesiteľnosti.

Asmo opatrne zažmurkal cez viečka. Zistil, že stoja na empore, obklopení blýskavým vencom lúčov zo zlatého svetla. Pred nimi ležala oválna hala, až do posledného miesta naplnená davom ľudí v bielych odevoch a modrých čepcoch z peria.

Sirto žehnajúcim pohybom zdvihol ruku. Sklené tóny zmĺkli, ich ozvena niekoľko sekúnd vibrovala v miestnosti, ktorá mala akustiku katedrály. Dav zotrval v hrobovom tichu.

— Maatšappij budujúcich! — ozval sa Sirto a jeho hlas znel ako zvuk fanfáry. — V temných časoch nám svetlo viery ukazovalo cestu. Poznali sme cieľ. A jednako sme často chceli zúfať, lebo náš úbohý rozum sa ustavične zdráhal uznať zázrak za jedinú nádej a s celou vrúcnosťou sa zaň modliť. A hľaďte, dnes sa to stalo. Veľký zázrak sa stal skutočnosťou. Všemohúcnosť nabrala tvar a prišla medzi nás. Zjavil sa Asmo, aby pochválil našu vrúcnu snahu, sňal z nás mučivý strach, utíšil horiacu túžbu, túžbu po záchrane, ktorá nám kričí zo srdc. Túžbu roztrhnúť smrteľné reťaze, ktoré zadusia Astilot. Raduj sa, maatšappij, blíži sa hodina, keď bude dielo korunované!

Hučiaci organový tuš, potom flautová melódia. Maatšappij s rozjasnenými tvárami klesla na kolená a začala spievať pieseň, ktorej tóny zneli ako hlasy zvierat.

Asmo s údivom a s čoraz stiesnenejším pocitom počúval kázeň. Sakrálne kostýmy, optické a akustické efekty, celý mystický humbug ho z hĺbky srdca dráždil na odpor. Obzrel sa. Bez pochýb, Jona, Luka, Sirto a všetci boli úprimne dojatí. Najradšej by sa bol vykradol von, no videlo sa mu to nemožné, lebo by sa to dotklo ich citov. Nuž musí asi vydržať procedúru do konca.

Z mozaikovej dlážky pred emporou vystupovalo pravouhlé teleso, zahalené do čiernej, tajomne povievajúcej látky. Znova nastalo ticho. Obal spadol. Zjavil sa ligotavý oltár. Sviečky v mnohoramenných svietnikoch sa samočinne zapálili, v hustých oblakoch sa valil dym kadidla. Uprostred oltára

vystupovala zlatá guľa, obopnutá sieťou z reťazí.

Sirto zostúpil z empory a keď došiel k oltáru, zdvihol guľu a vystrel ju smerom k maatšappij. Reťaze vydávali odporný drnčivý zvuk.

Odpoveďou bolo mrmlanie, skučanie a pískanie. Sirto vrátil guľu na miesto. Nasledovalo rytmické dupanie a tlieskanie. Sirto tanečným krokom obišiel oltár, pritom zo seba zvliekol biely odev a hodil ho o zem. Do pol pása holý podišiel k truhlici, poklonil sa, schytil nemotorné kamenné kladivo, ktoré ležalo na zamatovej poduške.

Dupanie a tlieskanie maatšappij bolo hlasnejšie, rytmus hektický. Sirto s rozmachom rozkýval kladivo. Pokúšal sa fixovať guľu, ale jeho oči vždy uhli nabok. Jeho tvár bola znetvorená od námahy, ťažko dýchal.

Nastalo hrobové ticho. Ako keby dav zadržal dych.

Sirto poskočil dopredu, kladivo s rachotom udrelo tesne vedľa gule do oltára.

Halou prešiel vzdych sklamania. Sirto znova rozkýval kladivo, povzbudený dupotom a dychčaním masy. Znova udrel a znova minul o milimeter svoj cieľ, odpútaný akousi neodolateľnou silou.

Vzrušenie maatšappij sa stupňovalo. Inferno vzdychov, revu, vrieskania rozochvelo vzduch. Sirtove svaly sa leskli vo svetle, jeho tvár pokryl pot, oči mu vystupovali z jamôk. S nadľudskou námahou rozkýval kladivo, udrel do gule, a predsa ju nemohol trafiť, nemohol rozbiť reťaze.

V prvých minútach Asmom zmietali protichodné pocity. Sirtov tanec okolo stola sa mu videl absurdný, smiešny, psychopatický. No čoskoro ho nakazila neodolateľná túžba zničiť reťaze, ktoré obopínali guľu. Cítil muky bezmocnosti, trpel spolu so Sirtom v nemohúcej zlosti. A potom sa už nemohol prizerať. Pustil Jonu a Luku, zoskočil z empory, vytrhol Sirtovi kamenné kladivo z ruky a dvoma- troma mocnými údermi rozbil sieť reťazí; zvyšky spadli drnčiac na zem.

Výkrik oslobodenia, huriavk, jasavé vytrženie. Rozpútal sa ohňostroj, ktorý v pestrých špirálach iskril po hale. Maatšappij obkolesila Asma, jej členovia búrlivo tlieskali, bozkávali mu ruky a kolená, zdvihli ho na plecia a za spevu a rytmického tlieskania ho vyhadzovali do vzduchu.

— Dosť! — zastonal. — Dosť! Prestať!

Luka dala znamenie. Bzučivé tóny zvona sa znova ozvali. Radostné opojenie pomaly stíchlo. Dav spustil Asma na zem a s nemou úctou ustúpil.

Zadychčane si pretrel čelo. Bolo mu, akoby sa bol zúčastnil na sabate bosoriek. Sám seba nechápal. Ako sa len mohol dať

strhnúť a správať sa ako šaman. Konečne objavil Jonu. Práve pomáhala Sirtovi do bieleho rúcha. Keď zbadala jeho pohľad, usmiala sa naňho a jemne posotila Sirta smerom k Asmovi.

Sirto pristúpil k Asmovi a objal ho. Oči mal vlhké.

— Som nehodný pred tvojou veľkoleposťou. Prosím ťa, Asmo, prevezmi z mojich rúk žezlo maatšappij. Si nám všetkým — otcom!

Ozval sa ostrý krik, zmes zmyselnosti a hrôzy. Asmo sa ani nenazdal a položili mu kamenné kladivo do náručia. Začal sa rozčuľovať.

— Otec? — povedal podráždene. — Ako môžem byť vaším otcom? Obzrel sa. Mal silné podozrenie, že všetci sú už zbavení zmyslov, vrátane jeho samého. Kde len pozrel, všade fanatické oči, úctivé zbožňovanie. Asi ho naozaj pokladali za divotvorcu.

Pritiahol k sebe Jonu.

— Chcela by si mi konečne vysvetliť, — povedal ticho, — čo znamená toto... toto divadlo? — Takmer by bol povedal šialenstvo, ale sa včas zbadal.

— To predsa musíš cítiť! Veď aj ty si bol v euforickom vytržení počas sakrálnych obradov. — Jonin hlas znel urazene.

— To voláte sakrálne obrady? — zasmial sa proti vôli.

Sirto mu náhlivo prehodil svoje rúcho cez hlavu.

— Zaprisahávam ťa, Asmo! — šeptal. — Neznič plod desaťročia trvajúcej námahy.

— Čo je zasa? — zúrivo zavrčal Asmo a pokúšal sa vyslobodiť z rúcha. — Predsa nemôžem hrať apoštola vašej sekty, keď nič nechápem.

— Vzorcom je magické myslenie. Všetky ostatné prostriedky zlyhali. Bojujeme o silu ničenia. Slová z tvojich úst, príklad tvojho činu, dokážu zázraky.

— Nemožné! S tým nechcem mať nič spoločné!

Sirtova tvár zmeravela od bôľu a sklamania.

— Odmietaš? — zastonal. — Tak málo sme ťa hodní? Nechaj sa teda aspoň zbožňovať, na kolenách ťa prosím.

Už- už sa spúšťal na zem. Asmo ho energicky zadržal.

— Tak dobre, — precedil medzi zuby. — Ale potom je koniec! Potom chcem vedieť, čo sa tu hrá.

— Vrúcna vďaka, — zašeptal Sirto. — Hneď po zbožňovaní zvolaní skupinu koncilu.

Odhalil rúcho. Dav v hrobovom tichu čakal na túto chvíľu.

— Maatšappij! — zvolal Sirto a jeho hlas sa chvel od dojatia. — Asmo, náš otec, zhovievavo hľadí na nás. Poskytuje milosť zbožňovania!

Halou prešumeli sférické tóny. Jona a Luka rýchlym pohybom

vyšvihli Asma na oltár. Z mozaiky dlážky vystupovali výpary. Dav sa hodil na zem a dychtivo ich vdychoval. Vzdychy vytrženia sa im drali z pŕs.

Na Asma dopadali svetelné lúče a vytvorili okolo jeho hlavy svätožiaru. Stál nepohnute, ruky vystreté, pohľad upretý hore. Jeho zmysly boli omámené od euforických výparov. Farby, tóny, extáza v ňom duto zneli voňavou, zamatovo ťažkou harmóniou. Budujúci liezli na rukách a kolenách k oltáru, so vzlykaním bozkávali kamenné kladivo a Asmove nohy a zmizli v temnote.

Asmo sa vznášal v oblaku blaženosti, odtrhnutý od skutočnosti, bez zmyslu pre čas, kým sa oltár neponoril do dlážky. Ako z ničoho sa zjavil Sirto, chytil ho za ruku a viedol ho dlhými, závojmi pretkanými chodbami.

Otvorili sa dvere. Privítalo ho ostré svetlo. Jona a Luka sedeli v zelených overaloch za stolom, na ktorom stáli nápoje a studené misy. Keď vošiel, prerušili rozhovor a s úsmevom mu zakývali.

— Sadni si, drahý, — povedala Jona. — Určite si hladný. — Na tanier nahromadila pestré kocky zo želé.

Zavrtel hlavou.

— Potrebuje zmeniť náladu, — povedala Luka a podala mu pohár.

Mal suché hrdlo. Bez slova schytil pohár a na dúšok ho vypil.

Svetlo stratilo ostrosť, vejúce závoje zmizli. Ako v balóne prechádzal vrstvami vlastnej duše, pocítil zvedavosť, rozpaky, nevôľu, hnev, šťastie. Potom sa nálada zastavila pri veselosti. Videlo sa mu, že to, čo zažil, nebolo nič iné ako komédia, roztomilá maličkosť.

— Všetka úcta, — povedal. — Prekvapenie sa vám podarilo. Akú ďalšiu atrakciu mi ponúkate?

Ohromene naňho pozerali. Zjavne neočakávali takúto reakciu.

— Prosím, Asmo, necháp nás zle. Sakrálne obrady nie sú žart, majú... — Sirto odmietavo zdvihol ruky.

— Odkedy si tykáme? — zasmial sa Asmo.

Na chvíľu vyzeral Sirto bezradne. Potom sa osmelil.

— Dovoľ, aby som zostal pri tykaní. To nie je nedostatok rešpektu, práve naopak. Bolo by veľmi nevhodné, keby som môjmu božskému otcovi vykal.

Asmo sa chytil za hlavu. A či sa ten nezmysel ešte vždy neskončil? Chvíľu rozmýšľal a rozhodol sa, že bude najrozumnejšie šialencovi neodporovať.

— Zostaňme teda pri tykaní, — povedal. Sirto sa vďačne usmial.

— Ak nemáš iné želania, navrhujem, aby sme sa pobrali do

zasadačky. Koncil sa už zišiel.

Asmo prikývol.

Sirto odtiahol záves a otvoril dvere. Boli pozoruhodne nepravidelné, navidomoči ich nevhodnými nástrojmi dodatočne vytesali do steny.

Vošli do haly. Steny pokrývali lešenia a konštrukcie schodov; všade sa zhromažďoval v neusporiadaných hromadách stavebný materiál.

Sirto šiel napred. Vystupovali po úzkom schodišti a vykývaných schodoch. Dookola v stenách boli pootvorené priestory ako plásty v úle. Keď Asmo okolo prechádzal, nazrel do nich. Muži a ženy vo svetlozelených pracovných kombinézach obsluhovali rozhegané stroje. Vyrábali sa nástroje, nábytok, nádoby zvláštneho tvaru a zelené overaly, ktoré všetci nosili. Potom prešli okolo kuchynskej miestnosti. Budujúci vliekli džbány s horúcou vodou, krájali mäso a plody, miešali omáčky. Z netesniacich rúr sa valil dym. V pare a horúčave narábali s kotlami a panvicami, ktoré stáli na popukaných peciach. Práca ich však nevýslovne bavila. Horlivo sa činili, spievali, zhovárali sa, radili a smiali sa do popuku, keď sa im dačo pre nešikovnosť nepodarilo. Zjavne sa výborne zabávali ako deti, ktoré sa v neprítomnosti rodičov hrajú so zakázanými vecami.

— Čo títo ľudia stvárajú? — spýtal sa Asmo.

— Vyrábame, — pyšne povedala Jona. — Maatšappij sa nepokúša o nič menšie ako vzbudiť v Dafotiloch radosť z práce. Všetko, čo tu vidíš, sme vytvorili sami.

Asmo iba zavrtel hlavou. To, čo si o tom myslel, si radšej ponechal pre seba.

Konečne vošli do obrovskej, iba skromne osvetlenej miestnosti, v prostriedku ktorej vo výške asi päť metrov sa vznášala čierna guľa. Z akejsi štrbiny sa k nim spustil vydratý povrazový rebrík.

Sirto začal po ňom vystupovať.

— Prosím po jednom, — povedal, — viac nevydrží.

Keď zmizol v štrbine, nasledoval ho Asmo. Na konci rebríka musel vliezť do šikmej šachty, odtiaľ sa dostal do akéhosi vzdušného kanála a napokon na sklenú plošinu. Oprášil si kolená a obzrel sa. Uprostred stál demontovaný riadiaci pult obklopený otáčavými misami, ktoré vzdialene pripomínali kreslá. Po vnútorných stenách gule bolo niekoľko galérií s okrúhlymi priehlbinami, ktoré, ako sa mu videlo, sa vynikajúco hodili na uschovanie obrovských vajec.

Dve dámy a dvaja páni v zelených overaloch im prišli v ústrety, slávnostne vážni, pokľakli si a čelom sa dotkli zeme.

— Členovia koncilu, — povedal Sirto. — Sisa, Hilko, Tonda, Maino a Usko.
— Nechajte to, — povedal Asmo. — Vstaňte, prosím.
Medzitým sa už aj Jona a Luka vyšplhali na plošinu. Jona prisunula Asmovi misové kreslo. Keď si sadol, aj ostatní zaujali miesta.
Tonda vystrela ramená a spevavým tónom povedala:
— V prítomnosti nášho božského otca otváram štyritisícsedemstoosemdesiate tretie konkláve. Slovo má predseda Sirto.
— Ušetrím si veľký úvod, — začal Sirto. — Našou povinnosťou je Asmovi...
— Nášmu božskému otcovi, — prerušila ho Jona. Všetci vyskočili a poklonili sa.
— ...nášmu božskému otcovi podať informácie o zmysle a cieli maatšappij. Tak čuj: spoločnosť Dafotilov je predurčená na zánik. Nech je prekliaty KAPINOM!
— Nech je prekliaty! — kričali všetci zborovo.
— Nech je prekliaty prebytok! Nech je prekliata stagnácia.
— Prekliata, prekliata!
— Nech je prekliata administrácia cefaloidov! Nech je prekliata ekonomická múdrosť! Nech je prekliata naša bezmocnosť zničiť KAPINOM!
— Nech je prekliata, prekliata! — kričali a nadšene ćŕkali ostatní.
— Prečo chcete zničiť KAPINOM? — spýtal sa Asmo. — Chráni predsa vaše privilégiá.
— Nechceme privilégiá. Chceme voľnosť inštinktov. Chceme právo na nerozumnosť! — povedala prudko Jona.
— To predsa máte.
— Ale zostáva bez následkov. Prekliate cefaloidy všetky chyby napravia. Musia zmiznúť.
— Bez administratívy by celá spoločnosť Dafotilov zanikla v chaose. Veď vy vôbec nie ste schopní sami sa postarať o svoju existenciu.
— Preto ťa prosíme o pomoc, Asmo, jedine ty nás môžeš zachrániť, — kričal Usko.
Jona vyskočila.
— Pochválen buď, božský náš otec!
— Pochválen buď! — kričali všetci a poklonili sa. Asmo toho mal dosť.
— Nie som váš božský otec. Prestaňte konečne s tým nezmyslom! — povedal zúrivo. — Volajte ma Asmo a basta.
— Ale veď si vyvolený, si...
— Už o tom nechcem nič počuť! Chcem vedieť, či máte cieľ. Ak áno, aký? Ako ho chcete dosiahnuť? Fakty! Nijaké mystické

bludy. Pochopili ste?

Niekoľko sekúnd zavládlo zarazené mlčanie. Potom sa ozvala Luka:

— Zakladateľom maatšappij je Sirto. Jeho zásluhou je, že prvý spoznal nebezpečenstvo a príčiny stagnácie. Rozvíjal ideu, že spoločenstvo Dafotilov musí vykonávať produktívnu prácu, aby sme raz mohli žiť bez cudzej pomoci, bez KAPINOMU a cefaloidov. Najprv si však potrebujeme prostredníctvom nehatenej extázy osvojiť schopnosť používať násilie, aby sme zničili cefaloidy. Celkom vedome pritom používame uvoľňujúci účinok sakrálnych obradov. To je jediná cesta na prelomenie blokády inštinktov, ktorú nám nanútili eugenickými zásahmi.

Asmo prikývol.

— Nezvyčajná metóda, ale pochopiteľná. So mnou však nemôžete rátať, ľutujem. Nie som schopný hrať úlohu božského otca.

Ešte nedohovoril a už sa ozval nárek. Poniektorí vyskočili, zapchávali si uši a zúfalo dupali nohami.

Tonda a Sirto mali plné ruky práce, aby upokojili vzrušených a presvedčili ich, aby znova zaujali miesta. Keď sa trma-vrma postupne utíšila, pristúpila k nemu Luka. Prudko dýchala, oči vrhali blesky.

— Prečo nás zavrhujete? Prečo nám nechcete pomôcť? A či myslíte iba na seba? Nemáte srdce, city? Nechápete, že potrebujeme vašu pomoc? Dafotili sú prostodušní ako motýle. Poletujú od jednej zábavy k druhej, z jedného radostného omámenia do druhého. Namýšľajú si, že majú všetko a smú všetko. Vidí sa im, že KAPINOM, cefaloidy, sermati, všetko je stvorené iba na rozmaznávame ich, všemocných. Sú takí oslepení svojou hravou, nezmyselnou existenciou, že nič netušia o zániku, ktorý im hrozí. Pomôžte nám, Asmo! Naučte nás použiť silu ničenia!

Luka sa odvrátila a vysilene klesla na svoje miesto.

Asmo s údivom načúval. Po tom všetkom, čo sa doteraz stalo, neočakával od nej také vášnivé stanovisko. Ale zo srdca sa potešil, že sa zmýlil. Zrejme videla cieľ, za ktorý sa oplatilo bojovať, aj keď metóda nesľubovala veľký úspech. A o tom sa dalo hovoriť.

Jona vstala, hodila sa mu do náručia a bozkala ho.

— Uváž, — zašeptala, — čo sa ti ponúka. Nemáš ctižiadosť? Ako božský otec budeš vládnuť na celej planéte. Všetci Dafotili nám budú ležať pri nohách.

Vyslobodil sa z jej rúk.

— Ak vám mám pomôcť, — povedal, — urobím to svojím spôsobom. Nemám poruke čary. Moja cesta je cesta rozumu. Viete vôbec, kto si vymyslel KAPINOM?

— Asloti.
— Nie sú nijaké možnosti dozvedieť sa o nich dačo bližšie?
— Ani nevieme, či ešte žijú.
— Ako vyzerali?
— Ako my. Rozhodne sa podstatne od nás nelíšili.
— Dokazuje dačo, že tento predpoklad je správny?
— Pochádzame z nich, je teda jasné, že sa na nich ponášame. Najlepší dôkaz si ty sám, Asmo. Veď sotva sú pochybnosti, že...
— Máte vyobrazenia alebo archeologické nálezy?
— Sú iba zvyšky stavieb. Samotných Aslotov nikde nenašli. Je pravda, že ich doteraz ani nikto nehľadal.
— Budovu, v ktorej sme, postavili oni, však?
— Áno. Objavili sme ju náhodou pri plavbe pod vodou.
— Nie je vám nápadné, že je postavená veľmi svojrázne? Nemá dvere, dodatočne ste ich vytesali do stien. Ani schody neexistovali. Sedíme v guli, ktorá visí z povaly na tenkej žrdi. Ako môžu vyzerať bytosti, ktoré sa dostali do tejto gule? Sotva používali povrazový rebrík.
Sirto prikývol.
— Nad tým sme si, prirodzene, už lámali hlavu. Po prvé však nevieme, či táto budova bola určená pre živé bytosti. Možno, že to bol akýsi sklad. A po druhé je nemysliteľné, že disponovali protigravitačnými generátormi a nepotrebovali schody. Ale nech je akokoľvek, my to pokladáme za vedľajší problém. Asloti boli naši predchodcovia, o tom niet pochybností.
— Zvláštne, — povedal Asmo, — že všetci tak náhle a bez stopy zmizli.
— Na severovýchode elkadskej oblasti existuje rezervát. Ochraňuje ho zvon tvrdého žiarenia. Domnievame sa, že je tam aslotské mesto, do ktorého sa stiahli tí, čo prežili.
— Ale veď ste povedali, že vymreli!
— Presne nič nevieme. Ale domnievame sa, — povedal Usko.
— Keď nevymreli, — pokračoval Asmo, — prečo by potom prenechali Dafotilom planétu a ušli do tej skrýše?
— Nemám tušenia. Už veľa rokov sa márne pokúšame nadviazať s nimi spojenie. Sme presvedčení, že by mohli zmeniť KAPINOM, keby chceli. Ale nereagujú na naše pokusy nadviazať kontakt.
— Už ste sa pokúšali vniknúť do rezervátu? Všetci naňho civeli ako skamenení.
— Ale... ale to predsa nie je možné, — jachtala Luka. — Asmo, veď viete, že nie sme schopní použiť násilie ani proti druhým a voči sebe už vôbec nie. Už len pomyslenie na zámerne spôsobenú bolesť je mi neznesiteľne protivné.

Striasla sa a zmraštila tvár. Aj ostatní boli zhnusení.

— Fantastické, — povedal Asmo. — Stačí vám povedať, že pre ten alebo onen čin utrpíte telesnú bolesť, a už nie ste schopní vykonať ho.

— Také jednoduché to nie je, Asmo. Najprv musíme byť o tom presvedčení, že výpoveď je pravdivá. A v prípade rezervátu Aslotov je pravdivá. Zvon žiarenia existuje. A keby sa podarilo dajakým spôsobom ho vypnúť, automaticky by to vyvolalo spustenie psychoplynov. Proti tomuto jedu niet ochrany. Všetky živé bytosti, ktoré sa s ním dostanú do styku, budú duševne pomätené.

— Odkiaľ poznáte tieto podrobnosti?

— Pamäť ich dodala.

— A skúmali ste ich pravdivosť?

— Prečo? — zarazene sa spýtala Luka. — Pamäť sa ešte nikdy nepomýlila.

— Možno nepomýlila. Je iba pozoruhodné, že vie o psychoplynoch a ich následkoch, ale o samotných Aslotoch nevie nič. A čo keď klame?

Zarazené mlčanie. Pomaly sa všetci zdvihli a pozerali na Asma očami rozšírenými od strachu.

Sirto pritlačil dlane k sluchám, hruď sa mu dvíhala a klesala.

— To je čisté šialenstvo, — vyrazil zo seba. — Neexistovala by nijaká istota, dôvera, nijaká pravda. Nie, ja sa zdráham vziať na vedomie tieto myšlienky. Nechcem o tom nič vedieť, nechcem sa dostať do psychopatickej sekcie.

Členov koncilu zachvátilo nervózne napätie, gestikulovali, šeptali, behali hore- dolu, zmietali sa ako v horúčke a vyvolávali dojem, že sa každú chvíľu na nich privalí katastrofa.

Asmo nevedel prísť na to, čo ich tak znepokojilo. Veď neurobil nič, iba vyslovil logickú myšlienku, ktorá bola skrz- naskrz možná. Bolo mu jasné, že potrebuje ešte veľa skúseností, aby pochopil spôsob myslenia Dafotilov.

Keď nikto nechcel pokračovať v rozhovore, vstal a povedal:

— Potrebujem ochranný odev a dýchací prístroj. Môžete mi to zohnať?

— Načo vám to bude? — spýtala sa Luka.

Zavrtel hlavou nad toľkou naivitou.

— Chcem pozrieť, čo sa deje v tom tajomnom rezerváte.

Sirto sa prvý spamätal z rozpakov. Náhlivo pristúpil k Asmovi a zaprisahal ho:

— Nesmieme sa prenáhliť. Pripúšťam, je to nesmierne odvážna myšlienka. Nebolo by však lepšie najprv celkom pokojne...

9.

Asmo prešiel po galérii, ktorá viedla vysoko hore popri stene kupolovitej sály. Za hrubými šošovkami oblokov svietili v čiernej vode krátera fosforeskujúce telá morských zvierat.

Prišiel z jedálne maatšappij, kde povečeral spolu s budujúcimi. Pozvanie na arómový koncert, ktorý sa mal konať po večeri, s vďakou odmietol. Bol rád, že je konečne sám, a neželal si nič iné ako dostať sa čím skôr do postele. Hlava mu brnela od niekoľkohodinových rozhovorov, chrbát ho bolel od tvrdej lavice, na ktorej sedel, a v ústach ešte vždy cítil chuť pudingu, ktorý mu pripomínal prihorené banány.

Bol vyčerpaný a vyprahnutý. Rozhovory predchádzajúcich hodín sa krútili okolo tej istej témy. Všetci jeho spoločníci zanovito zastávali názor, že Asmo je vedecký konzervát a narodil sa, presne tak ako oni, na Astilote. Jeho domnienka, že pochádza z cudzieho nebeského telesa, je absurdná. Takmer úplne stratil pamäť, preto je pochopiteľné, že si chce vytvoriť teóriu o svojom pôvode. Pritom vraj podlieha sklonu vyrovnať nedostatok informácií tým, že sa pokúša zoradiť od seba nezávislé fakty a zážitky do logických súvislostí.

Asmo sa spytoval sám seba, či jeho ustavične sa vracajúce pochybnosti nepochádzajú z akejsi až psychopatickej tvrdošijnosti. Lebo podobnosť obrazov zo spomienok so skutočnosťou, ktorá ho obklopovala, bola z hodiny na hodinu zjavnejšia. Videlo sa mu, že známe a neznáme veci sa nevysvetliteľným spôsobom prelínajú. Bol to zmätený, stiesňujúci stav, lebo sa zamotával do čoraz hlbších rozporov. Vo chvíľach zúfalstva sa obával, že jeho rozum nebude schopný natrvalo zvládnuť túto zložitú situáciu. Záchvaty však pominuli; aspoň predbežne.

Keď prišiel na koniec galérie a zabočil do akejsi chodby, ktorá viedla k obytnému plástu, vyšla mu v ústrety Jona. Čakala ho vo výklenku.

— Drahý, chcela by som si s tebou pohovoriť, — šeptala, — je to súrne.

— Kde si bola celé popoludnie? — spýtal sa. — Hľadal som ťa.

— Ako? — nechápavo naňho hľadela. — Veď som nebola na nule.

Hnevalo ho to. Zasa vychádzal z nesprávneho predpokladu. Osobné vzťahy medzi Dafotilmi boli očividne oveľa voľnejšie, ako si predstavoval. Každý prišiel a odchádzal podľa

ľubovôle, nemusel nič vysvetľovať, o ospravedlnení už vôbec nehovoriac. Na seko, pomocou ktorého bolo možné kedykoľvek nadviazať kontakt, prirodzene, vonkoncom nepomyslel.

Položil ruku na svietiaci disk; okrúhle dvere sa odsunuli nabok.

Jona klesla na stoličku, otvorila bar a naliala do dvoch pohárikov.

— Dáš si za glg?

Chytil pohár a opatrne skúmal jeho obsah. Cítil slabú vôňu anízu a baldriánu.

Čo je to? pomyslel si s vôľou vysielať.

— Let vtákov zo skupiny felix, — odpovedal Semov dutý hlas, — osviežujúci nápoj s komponentom veselosť.

Trocha si upil. Nechutilo to zle. Veľmi mu to pripomínalo vitamínový koncentrát, ktorý píjaval ako dieťa, keď bol prechladnutý.

Jona medzitým už vyprázdnila druhý pohár. Zamyslene povedala:

— Myslím, že ma neľúbiš.

— Čo ti to prišlo na um? — spýtal sa zarazene. - Prirodzene, že ťa ľúbim.

Skúmavo naňho hľadela.

— Prečo sa vlastne tak ponáhľaš navštíviť rezervát Aslotov? A práve s Lukou!

— Ale, Jona! — povedal podráždene. — Veď si sama súhlasila s týmto plánom.

— Tak predsa. Vedela som, že na teba zapôsobila.

— Nezmysel! Ty si sa zdráhala ísť so mnou. A Luka sa trocha vyzná v okolí rezervátu. To je všetko.

— Z výšky dvesto metrov zazrela kúsok džungle, to je všetko. Prosím ťa, Asmo, nepúšťaj sa do toho nezmyselného pokusu. Je to mrhanie časom. Nechcem, aby si sa zosmiešnil.

— Všetko je dohovorené.

— Stačí, keď koncilu povieš, že si zmenil názor. Nikto sa ťa nespýta na príčiny.

Sadol si. Prečo mu chce zabrániť, aby videl rezervát? Bola naozaj iba žiarlivá alebo je v tom ešte dačo iné?

— No čo je? — spýtala sa pichľavo. — Tak ťažko ti padne rozhodnúť sa medzi tvojou milou priateľkou Lukou a mnou?

— Čo chceš vlastne? Chceš sa so mnou škriepiť?

— Netvár sa tak naivne. Či si naozaj myslíš, že som nevidela, ako na teba púli oči?

— Prosím ťa, Jona! — povedal netrpezlivo. — To je predsa smiešne.

Mlčala.

- Celé podujatie nepotrvá viac ako deň, - povedal

opatrne. - Prečo nechceš ísť s nami?
— Nemá to zmysel.
— Jednako, musím si to obzrieť. Možno nájdem cestu, ako premôcť zvon žiarenia.
- Nie.
— Ako si môžeš byť taká istá? Veď si tam ešte nikdy nebola.
— Pre mňa, za mňa; skús to. Veď uvidíš, čo z toho budeš mať.
— Aj to skúsim.
Jona si hrýzla spodnú peru. Usilovala sa opanovať, ale oči jej horeli zlosťou. Vstala, z karafy si naliala plný pohár pariacej sa tekutiny a naraz ju vypila. Potom sa s rozhodným pohybom obrátila k nemu.
— Poďme odtiaľto preč, Asmo. Dožičme si niekoľko dní pokoja. Chcela by som byť s tebou sama na mieste, kde nás nikto nemôže vyrušovať.
— Prečo práve teraz?
— Neviem. Myslím, že mám maatšappij a ich rečí po krk.
Napodiv ho to neprekvapilo. Také dačo viselo vo vzduchu, už pri Joniných prvých slovách to cítil; no nenachádzal vysvetlenie, čo ju pohlo k tomu, že sa tak čudne správala. Nebol schopný vypátrať príčiny jej striedajúcich sa nálad a už vôbec nevedel prehliadnuť jej charakter. Bola výnimkou, alebo zodpovedala jej nedôslednosť normálnemu správaniu na Astilote? Nuž, Dafotili, s ktorými sa doteraz zoznámil, pôsobili protikladne. Pomocou zásobníka pamäti disponovali neuveriteľnými vedomosťami na poli vedy a techniky, a jednako boli ledva schopní vyrobiť najjednoduchšie veci. Nestarali sa o minulosť ani o budúcnosť, upadali z jednej krajnosti do druhej, hovorili o smrteľnom ohrození svojho života, na jednej strane argumentovali logicky a presne, v nasledujúcej chvíli zasa tárali najväčšie nezmysly, ako keby na všetko, čo bolo predtým, úplne pozabudli.
Boli prešibaní? Alebo boli iba neschopní odlišovať skutočnosť od zdania? Či sa jednoducho vyhýbali skutočnosti, keď bola nepriaznivá? Bol pre nich život večnou hrou, neustály samoklam? Poznali vôbec lásku, priateľstvo, dané slovo? Alebo to boli pre nich iba frázy?
Možno práve pre túto nespoľahlivosť, pre tento prelietavý spôsob sa mu Jona odcudzila, bola mu oveľa menej dôverne známa ako v prvých hodinách stretnutia.
Kým dumal, nespúšťala z neho oči.
— Pouvažovala som o nás, Asmo, — povedala bezprostredne. — Pritom mi dačo zišlo na um, maličká drobnosť z našej minulosti.
— Z našej minulosti? — Ohromene na ňu hľadel.

— Vedľa stanice na Japetuse bola základňa. Stála tam vesmírna loď. Volala sa Phoebus.

Asmo sa oprel dozadu a zatvoril oči. Videl matnú striebornú guľu. Obklopená vencami krídel zo solárnych buniek vznášala sa a perovala v stĺpe pristávacích výparov. Pokúšal sa rozpamätať na podrobnosti stanice, na mená a tváre posádky. Márne. Obraz Phoebusu zostal zlomkom.

— Vrav ďalej, — povedal ticho. Jona mlčala.

— Čo ešte vidíš?

Nijaká odpoveď.

Už- už ho premáhal hnev, ale vtom si uvedomil, že to bola Jona, čo sa rozpamätala na Phoebus. Musí to byť Johanna! Mali teda spoločnú minulosť! KAPINOM, to komické tabu, pre nich teda neplatilo.

Zalieval ho pocit šťastia. Konečne prelomili izoláciu, Jona patrila k nemu, pozemská minulosť bola realitou. Teraz môžu Sirto a ostatní tvrdiť, čo chcú, už si nedá nahovoriť, že spomienka na planétu menom Zem je iba výplodom jeho bujnej fantázie.

Na Jonu hľadel novými očami. Už mnoho rokov žila na Astilote, vystavená vplyvom a fraškovitému spôsobu myslenia Dafotilov. Nie div, že sa zmenila, že mu boli nepochopiteľné jej reakcie.

Na tvári mala neprítomný úsmev, oči zahľadené do diaľav.

— Jona! Pamätáš sa?

Strhla sa.

— Teraz si ma prerušil, — povedala sklamane. — Už som bola na ceste do minulosti. — Vzdychla si a siahla za pohárikom. — Teraz je po všetkom.

— Skús to ešte raz, sústreď sa!

— Už to nemá zmysel. Bola to zvláštna nálada, čudný bezváhový pocit, aký som ešte nikdy nezažila. To nemožno na rozkaz zopakovať. Musíme počkať.

— Počkať! — povedal. — To nám nepomôže ďalej, čas súri. Prečo sme tu na Astilote? Musíme na to nájsť odpoveď, kým nebude neskoro. A odpoveď je v našej minulosti, vo vymazanom čase pred emancipáciou.

— Keby sme mali iba niekoľko dní pre seba samých, bez cudzích vplyvov, rozpamätali by sme sa. Som si úplne istá.

Asi má pravdu. Na niekoľkých dňoch predsa nezáleží. Rezervát im neutečie. A ktovie, aké udalosti sa rozpútajú, keď sa mu ta podarí vniknúť. Možno narazí na živých Aslotov. Vtedy by bolo naozaj dobré lepšie poznať historické súvislosti. Aj najmenšia informácia môže mať rozhodujúci význam. A Jona bola schopná rozpamätať sa. Aké hlúpe, že ju vyrušil. Nahnevane zavrtel hlavou.

— Prosím ťa, necháp ma nesprávne, — povedala neisto. — Nechcem naliehať na tvoje rozhodnutie, pouvažuj. Kľúč ku KAPINOMU je v tvojich rukách. Ak chceš, budeš mať čoskoro neobmedzenú moc nad Astilotom. Zasa ju nepochopil.

— Mne však na tom nezáleží.

— Ale, Asmo! Ktosi musí prevziať zodpovednosť, ktosi musí cefaloidom dať nový program. To predsa môžeš byť iba ty!

— Samému sa mi to nepodarí. Či vôbec vieš, koľko vecí treba brať do úvahy, kým sa bude dať zmeniť KAPINOM bez rizika katastrofy?

— O tom nehovorím. Túto úlohu vyrieši cef- administrácia za niekoľko hodín. Ide o moc rozhodovania, ktorú si musíš zabezpečiť.

— Ako mám tomu rozumieť? Chceš ma vyhlásiť za cisára na Astilote?

— Prečo nie? A či pokladáš za rozumnejšie ponechať vedenie húfu impotentných tárajov?

— Aké nezmysly vravíš, Jona, — zasmial sa. — Vývoj spoločnosti podlieha objektívnym zákonom. Šťastie Dafotilov nemožno vynútiť ani mojou všemocnosťou, nech by som bol akokoľvek geniálny.

— Ty iba nemáš odvahu vziať na seba takú zodpovednosť. Nuž, potom moc strhnú na seba iní.

— Iní? Koho máš na mysli?

— Pouvažuj.

— Obávam sa, že vymýšľaš.

— A ja sa obávam, že si idiot. — Vyskočila. Asmo vstal a podišiel k nej. So široko roztvorenými očami cúvala.

— Kto strhne na seba moc? — ostro sa spýtal. Neodpovedala, iba naňho meravo hľadela. Keď už bol takmer pri nej, pomaly zdvihla hlavu. Uľahčene zistila, že nie je nahnevaný a okolo úst mu pohráva zádumčivý úsmev.

— Všetko som robila nesprávne, — povedala so slzami v očiach, - prosím ťa, odpusť mi. Vieš, ja sa vôbec nechcem s tebou škriepiť, ale jednoducho tomu nemôžem zabrániť, som priveľmi hlúpa. Zdvihla sa a objala ho.

— Ľúbim ťa, — povedala ticho.

Takmer by ju bol odsotil. Znelo to tak jednoducho. Azda prijednoducho na to, aby to bolo naivné? Prekliaty nezmysel, pomyslel si. Konečne chcel skoncovať s pochybnosťami. Jednoducho nevedel nedôverovať žene, ktorá mu práve povedala, že ho ľúbi.

Jona sa vymanila z jeho objatia a naliala do pohára. Trocha z neho upila a potom mu ho podala.

Zmenili sa v miestnosti farby? Alebo svetlo? Zrazu, pôsobilo tlmene a nábytková látka, koberec a steny sa

ligotali v mäkkých pastelových tónoch.
Jona podišla ku gauču a vytiahla nohy na sedačku; na opálených kolenách sa ligotali svetelné reflexy. Usmievala sa. Bola to výzva, aby sa k nej priblížil?
Sadol si vedľa nej, chcel ju vziať do náručia, ale bolo to ako zabosorované! Znova ho zadržal akýsi nevysvetliteľný pocit. Už aj to ho stálo námahu, že ju chytil za ruku, ktorá ležala na vankúši tesne vedľa neho.
Neboli už jeho city také isté ako predtým? Alebo boli na príčine iba nápoje, ktoré do seba vlial a nebol na ne zvyknutý? Možno ich účinné látky boli zamerané na pocity Dafotilov; uňho, neeugenizovaného, azda spôsobili celkom falošné reakcie.
Jona mu končekmi prstov nežne prešla po líci.
— Ešte vždy si myslím, že ma neľúbiš, — povedala. — Už pol hodiny sme sami a ešte si sa ani nepokúšal bozkať ma.
Objal ju okolo šije a pobozkal ju na čelo. Pre vôňu jej vlasov zabudol na to, čo pred chvíľou bolo ešte také dôležité. Pritlačila sa k nemu a hľadala jeho ústa. Po dlhom bozku si položila bradu na jeho plece a zašeptala:
— Ešte pouvažuješ, však?
- O čom mám pouvažovať?
— Nebolo by to nádherné, keby sme raz zabudli na všetky starosti? Iba na niekoľko dní? Ten hlúpy rezervát má predsa čas a Luka môže aj sama...
Zasa s tým začína? Zmocnilo sa ho rozhorčenie. Pustil ju a vstal.
— Dačo som urobila nesprávne? — spýtala sa detským hlasom.
— Áno, — povedal. — Okrem toho som unavený. - Chceš povedať... Bolo by ti milšie, keby som odišla?
Mlčal. Nastalo napäté ticho, naplnené narastajúcou nevraživosťou. Zrazu pohodila hlavou, vyskočila a bežala ku dverám.
— Jona, počkaj! Nerozíďme sa takto rozvadení...
Vyšla z izby, ani sa neobzrela. Jej kroky doznievali na chodbe. Kryt dverí sa nehlučne zasunul na okrúhly otvor.
Pocítil olovenú únavu. Vošiel do kúpeľne, osprchoval sa a ako mŕtvy klesol do postele.

10.

Po oblohe sa vznášali obláčiky, slnko svietilo, vzduch bol teplý. Gravitačný rotor s tichým šumom poháňal balón, na ktorom visel funcraft. Luka pre lepšiu viditeľnosť otvorila

kryt. Asmo sa oprel v otáčavom kresle a pozoroval planétu Astilot. Tristo metrov pod nimi sa rozprestierala od horizontu po horizont veselá krajina, ktorú technika a veda rôznymi kúzlami udržiavali v rovnováhe.

V diaľke sa vynorila reťaz pohorí. Za ňou sa začala elkadská oblasť, v ktorej bol rezervát Aslotov.

Asmo bol v myšlienkach ešte pri rozhovore, ktorý mal pred štartom s príslušníkmi maatšappij: o zložitej nadradenosti a o rozmanitých, mystikou preniknutých predpisoch, ktoré zväčša zamestnávali mysle maatšappij a ktoré s poverčivou starostlivosťou dodržiavali. Všetko vzal na vedomie s potrebnou vážnosťou, pokúšal sa pochopiť a vžiť sa, ale akokoľvek sa namáhal, nemohol sa zbaviť smiešnej, ba neserióznej príchuti. Duševný základ maatšappij bol rozmazaný a protikladný, názory jej členov, nielen o ceste k cieľu, ale aj o cieli samom, sa široko rozchádzali. Stačilo, keď Dafotil uznal iba zásadnú nevyhnutnosť práce pre spoločnosť a už ho prijali do maatšappij.

Všetko bolo skôr hra ako vážny pokus zmeniť spoločenské pomery. A jednako maatšappij bola jediná skupina medzi nespočetnými rádmi, sektami a spolkami, ktorá vôbec kritizovala spôsob života Dafotilov, robila si starosti o budúcnosť, hľadala nové cesty.

Asmo si vyžiadal od Sema informácie o verejnom živote. Cef-administrácia viedla presné štatistiky. Poskytovali údaje o všetkom možnom, medziiným aj o priebehu dňa priemerného Dafotila. Šesťdesiat percent života strávil spánkom, pestovaním tela a výmenou šiat. Dvadsať percent vyplnil šport a hry. Osemnásť percent potreboval na jedlo, pitie a lásku, dve percentá mu zostali pre svet myšlienok, pre zapodievanie sa vedou a umením. A podiel duchovných záujmov mal klesajúcu tendenciu.

Asmo sa zaujímal aj o spolky, do ktorých sa priemerný Dafotil začlenil. Bol ohromený protikladom medzi nesmiernym množstvom štatútov, predpisov, pravidiel, magických procedúr a bezprikladnou banálnosťou vytýčených cieľov. Pri presnejšom skúmaní nenachádzal nič iné ako jednoduché spolkárenie, hru pre hru, zameranú jedine na vyplnenie prázdnej existencie gigantickou čulosťou.

V porovnaní s tým bola teda maatšappij záštitou duchovných sporov. Preto sa rozhodol spolupracovať s ňou, lebo nebola nádej, že na Astilote nájde druhú, podobne významnú skupinu.

Jeho úcta k členom skupiny koncilu tiež podstatne vzrástla. Mali úroveň, keď sa v týchto podmienkach okolitého sveta podvolili námahe myslieť, spoznať, že život v budúcnosti bude možný iba vtedy, keď sa prekoná stagnácia.

Pootočil svoje kreslo a pozrel na Luku. Aj v spánku mala tvár chladnú, ovládanú. Za letu vymenili doteraz iba niekoľko slov. Raz, dva razy sa pokúsila nadviazať rozhovor, ale on bol taký zaneprázdnený myšlienkami, že odpovedal nesústredene. Vtedy sa s úsmevom ponorila do kresla, zaklonila ho hlboko dozadu, zatvorila oči a nechala ho na pokoji.

Videla sa mu sebavedomá, pokojná a rozvážna. Jednako mal dojem, že nie je šťastná. V kútikoch jej úst akoby videl stopy trpkosti, črtu rezignácie, možno dokonca pohŕdanie. Aké myšlienky, túžby asi skrýva za čelom? Chcel s ňou hovoriť, počuť jej hlas a zistiť, na čo v tej chvíli myslí.

Zavolal ju cez seko.

Nespala. Otvorila oči a usmiala sa.

— Luka, ste šťastná?

Otázka ju vôbec neprekvapila, iba ľahko zdvihla plecia.

— Ani šťastná ani nešťastná. Žijem.

- A to stačí?

— Stačí. — Ešte vždy sa usmievala.

— Život vás nebaví?

— Vlastne už ani nežijem. Umrela som a ani som to nezbadala; ako väčšina z nás. — Oprela sa dozadu a vybrala dva strieborné pruhy z vrecka na rukáve kožušinovej bundy. — Dáte si tiež happyspot?

— Nie, ďakujem. Prečo sa nedáte transcendovať*?

---

*) transcendácia = telesné rozplynutie s možnosťou znovuzrodenia (retranscendácia)

— Pokladám to za nezmysel; budúcnosť bude sotva iná ako prítomnosť, tak som sa doteraz nazdávala. Pred troma dňami sa však vo mne pohla akási zvedavosť. — Odmlčala sa a hľadela do oblohy.

— Zvedavosť? Na čo?

Mykla plecom.

— Počúvam prekrásnu hudbu, — povedala vyhýbavo. — Mám vás zapojiť?

— Máte rada hudbu?

— Neviem nenávidieť, pravdepodobne teda neviem ani mať rada. Mimochodom, zriedkakedy počúvam túto hudbu. Je to akási zasnená melanchólia, ktorá ma prepadá, keď sa začínam o kohosi zaujímať.

— O koho sa vlastne zaujímate?

— Priveľa sa vypytujete, Asmo.

Rozpačito mlčal. Pozrel na ňu, ale opätovala jeho pohľad s pokojným úsmevom.

Skôr ako očakávali, priblížili sa k reťazcu pohoria, ktoré sa pred nimi týčilo z roviny ako múr z čierneho bazaltu plný trhlín.

S nezmenenou rýchlosťou zamierili k pohoriu.

O desať minút prišli k náhornej planine, ktorej ružové strminy sa vŕšili za brehom rieky. Planinu pokrývala tmavozelená džungľová vegetácia. Zhora vyzerala nepreniknuteľná, hustá ako koberec, bez cesty alebo chodníka.

— Sme nad rezervátom Aslotov, — povedal hlas z reproduktora. — Želáte si voľný let alebo nový kurz?

— Zamierte k centru. Ako vyzerá zvon žiarenia? Sekunda mlčania. Potom sa hlas ozval:

— Podám optický opis.

Bolo počuť silnejúci bzučivý tón. Z dlážky medzi sedadlami sa vynorila konzola, zažiarila obrazovka. Po sivej ploche prebiehali farebné čiary, zatvárali sa do šošovkovitého telesa, ktoré, čím väčšmi sa balón približoval k stredu planiny, bolo čoraz hrubšie a oválnejšie.

Bzučivý tón zrazu prestal.

— Centrum zvona žiarenia dosiahnuté, — ozvalo sa z reproduktora.

— Dajte sa okružným kurzom s optimálnym priblížením, — povedala Luka.

Funcraft začal klesať po kruhovej dráhe, až sa vznášal iba niekoľko metrov nad strechou z lístia. Asmo skúmal terén pod sebou.

— Luka, vidíte niečo?

Zavrtela hlavou. Široko- ďaleko nebolo vidieť nič iné, iba tmavozelený prales.

Obrazovku teraz vyplnila kupolovitá klenutá plocha. Kým balón začal pomaly ďalší okruh, geometrický obrazec na obrazovke zostal nezmenený.

— Rád by som na to pozrel zblízka.

— Bližšie sa nedostanete, — povedala Luka. — Funcraft má bezpečnostnú automatiku. Zachová odstup od tvrdého žiarenia.

— Pristaneme pomimo. Napríklad tu. — Ukázal na obrazovku. Zvon žiarenia nezasiahol úzky výbežok planiny.

Luka prikývla.

— To by bolo možné. Ale čo si od toho sľubujete?

— Zhora nič nevidieť. Chcem vedieť, ako to vyzerá dolu, či možno cez prales prejsť a či budem potrebovať nástroje.

Luka vzdychla a vydala niekoľko pokynov; balón zmenil kurz. O niekoľko minút sa priblížili k úzkemu sedlu na skale, ktoré, tak ako ostatnú horskú planinu, pokrývala tmavozelená vegetácia.

— Priblížite sa s funcraftom čo najväčšmi k vrcholcom stromov, — povedal Asmo, — tam potom vyleziem.

— Stlačte červenú klapku pre pristátie, — zasmiala sa Luka.

Balón sa prestal pohybovať. Sekundu stál celkom ticho. Potom z venca trysiek pod funcraftom vysyčal čierny oblak prachu, ktorý spŕchol na strechu z lístia. Za niekoľko sekúnd sa vegetácia pod dotykom prachu roztopila, spľasla a rozpustila sa.

Vznikla okrúhla, asi dvadsať metrov široká šachta. Balón do nej pomaly vletel; zahalilo ich neskutočné, smaragdovozelené svetlo. Vozidlo s ľahkým trhnutím pristálo na okrúhlej, ako kružidlom narysovanej ploche, ktorá pozostávala z čiernej vrstvy mäkkých roztavených guliek.

Z balóna unikol teplý vzduch. Nádrž v zadnej časti funcraftu silným ťahom presiakla obal a povrazy.

Bol to zvláštny prales. Byle rastlín, hrubé ako ľudské rameno, akoby spriadané zo skla, sa navzájom prepletali, vytvárali hrubé stĺpy, týčili sa do takmer stometrovej výšky a hore sa spájali do hrubej vrstvy z tmavozelených listov, ktorá sa v ťažkých oblúkoch klenula od stĺpu po stĺp.

Zem medzi sklenými stĺpmi pokryl modrý mach, ktorý sa vlhko ligotal. Asmo sa vyšvihol von.

Luka ho váhavo nasledovala. Pristúpila tesne k nemu, položila mu ruku na rameno, akoby hľadala pomoc, a bojazlivo sa obzerala.

— Pohľad na nahú prírodu je odpudzujúci, vrcholne odporný.

— Čo vás na tom ruší?

— Bujnie podľa vôle, bez pravidiel. Bez eugeniky človek nevie, na čom je. Vidí sa mi to protivné.

Asmo sa zasmial.

— Nebojte sa. Obzrite sa. Všetko je pokojné.

Začuli tichý, kmitavý tón. Ako keby tisíce svišťov ticho pískalo cez zuby.

— Čo je to za zvuk?

— Neviem, — šeptala. — Prosím vás, odštartujme.

— Prečo? Myslím, že kus zájdeme a pozrieme, kde sa začína zvon žiarenia.

Strhla sa.

— Čože? Odvážiť sa do tohto hrozného pralesa? Potratili ste rozum?

— Čo sa môže stať? Funcraft má bezpečnostnú automatiku.

— Vylúčená vec! Ručím skupine koncilu za to, že sa vám nič neprihodí.

— Bola by to celkom jednoduchá vec, keby som mal ochranný oblek.

— Veď viete, že nijaké neexistujú. KAPINOM zakazuje ich

výrobu.
— Aká veľká je vlastne tá dávka žiarenia vo zvone?
— Nemám tušenia. To sa však dá zistiť. — Luka stlačila tlačidlo na riadiacej konzole.
— Na gram živej tkáne pôsobí sto ergov rádioaktívneho žiarenia, — oznamoval hlas z reproduktora.
— To nemôže súhlasiť, — povedal Asmo a potriasol hlavou. — Aparát sa isto mýli.
Cez Sema sa obrátil na zásobník pamäti. Potvrdil údaje.
— To je predsa smiešne, — povedal Asmo. — Dávka žiarenia je len dačo nad jeden röntgen. Vôbec to nie je nebezpečné, Luka. Poďte, pokračujeme v ceste.
Zadržala ho.
— Nesmiete. Je to šialenstvo.
— Prečo? — povedal. — Pochopte predsa, iba jeden röntgen. Žiarenie je bez účinku.
— Bez účinku? — ohromene naňho pozrela.
— Somatické poškodenie, — povedal netrpezlivo, — nastane až od dvadsaťpäť röntgenov. Zbavte sa konečne panického strachu a poďte. — Vystrel ruku.
— Páli ako oheň, — cúvla, — to predsa musíte vedieť.
— Povedzte, Luka, ste citlivá na tvrdé žiarenie?
— Prirodzene. Vy azda nie?
— Ach tak! — povedal. — Zázrak eugeniky. Teraz rozumiem. — Chvíľu pouvažoval. — Zostaňte tu, počkajte na mňa vo funcrafte. Pôjdem sám.
- Nedostanete sa ďaleko. Od bolestí stratíte rozum. A ja vám nebudem schopná pomôcť.
— Mne žiarenie ozaj neprekáža. Necítim ho. Nemám pre to zmysel.
Neveriacky a ohromene naňho pozrela.
— Nerobte si starosti, — povedal. — Idem. Musím vedieť, čo sa skrýva za zvonom žiarenia.
Zavesila sa mu na rameno.
— Nesmiete odísť. Bojím sa. Predstava, že bez ochrany prechádzate žiarením, ma zabije.
— Počujte, Luka, opanujte sa trocha. Cez seko zostaneme v spojení. Možno sa mi podarí nadviazať kontakt s Aslotmi. Veď viete, čo od toho závisí.
— Musí to byť hneď? Takéto podujatie sa nemá robiť bez prípravy. Potrebujete nástroje, meracie aparáty a všeličo iné.
— Je to iba prieskum. Keď som už raz tu, chcem využiť príležitosť. Obávam sa, že už nesmiem stratiť veľa času.
— To je predsa fixná idea, — povedala tvrdošijne. — Prespali ste niekoľko storočí. Na niekoľkých dňoch teraz už

nezáleží.
— Dobre, dobre, — povedal. — Keď sa vrátim, môžeme sa o všetkom pozhovárať. — Odvrátil sa a zamieril ku koncu pristávacej plochy.
Zastúpila mu cestu.
— Ešte minútu. Prosím vás, Asmo, vysvetlite mi, prečo sa tak náhlite. Musíte predsa mať vážnu príčinu.
Iba potriasol hlavou.
— Keď nechcete o tom hovoriť, je to vaša vec. — Jej hlas znova nadobudol sebavedomý tón. — Neznášam však, keď ma niekto pokladá za hlúpejšiu, ako som.
Chvíľu váhal, potom sa vrátil a oprel sa o funcraft.
— Máte pravdu. Prečo by som si nemal o tom s vami pohovoriť? Luka, mám podozrenie, že ktosi sa pokúša použiť ma ako šachovú figúrku. Preto chcem konať čo najrýchlejšie a prekvapujúco.
Nechápavo naňho pozrela.
— Na Astilote nemá nikto takú moc, aby vás použil ako šachovú figúrku. Ste slobodný a nezávislý vo všetkých rozhodnutiach. Práve preto predsa existuje KAPINOM.
— Áno, a práve toto už nepokladám za dokázané. Teraz viem, že moje spomienky na Zem nie sú výplodom fantázie. Ktosi sa postaral o to, že sme sa sem dostali. Kozmické tabu teda musí mať medzeru. A komu sa podarí prederaviť KAPINOM na jednom mieste, ten to pravdepodobne dokáže aj na iných miestach.
Prudko zavrtela hlavou.
— To si jednoducho neviem predstaviť. Kto by to mohol byť? A načo? Prečo necítime iné následky?
— Práve toto všetko by som chcel zistiť.
Uvažovala.
— A vôbec, koho máte na mysli, keď hovoríte „my"? Kto sem mal ešte prísť?
— Jona. Včera sa rozpamätala na vesmírnu loď na mesiaci Japetus. Je teda isté, že máme spoločnú minulosť.
— Jona? Rozpamätala sa? — Luka naňho pozrela, ako keby nebol pri zmysloch.
— Načo by som vám hovoril rozprávky?
— Nechápem to, — povedala zmätene. Jej hlas sa chvel. — To predsa vôbec nemá zmysel. Prečo o tom nič nepovedala skupine koncilu?
— Nemám tušenia. Spýtajte sa jej.
— Čo si o tom mám myslieť? Buď nás klame, alebo jej duševný stav je tak extrémne dejustovaný, že patrí do psychodómu. V každom prípade vyrozumiem skupinu koncilu.
— Nie, — povedal Asmo dôrazne. — Prosím vás, predbežne

mlčte.
— A to zasa prečo? — Zmätene naňho hľadela.
— Bolo by to rozumnejšie. Aj o to vás prosím, aby ste za ten čas, čo budem v rezerváte, s nikým nenadviazali spojenie.
Mlčala. Po chvíli sa ozvala:
— Máte už nejaké podozrenie, kto je ten tajomný protivník?
— Ešte nie.
— Tak mi asi veľmi dôverujete.
— Bez určitého rizika sa nemožno zaobísť, keď chceme dačo dosiahnuť.
— Poviete mi, čo ste objavili v rezerváte?
— Chcel by som, aby ma nikto nevyrušoval, kým budem tam. Keď sa vrátim, vy a skupina koncilu sa všetko dozviete.
Pozrela naňho.
— Môžete sa na mňa spoľahnúť, — povedala po krátkom váhaní. — Nikomu nič nepoviem, hoci... — Neisto sa usmiala. — Ešte vždy nechápem, čo môže byť za vašimi predpokladmi.
— Ďakujem, Luka.
Vydal sa na cestu.
— Buďte opatrný! — kričala za ním. — A zostaňte na seku, nech sa stane čokoľvek. Nech s vami môžem aspoň hovoriť!
— Nerobte si starosti. A keby som našiel nejakého Aslota, prinesiem vám ho.
Keď urobil prvé kroky po machovitej lesnej pôde, obrátil sa a ešte raz jej zakýval.
Luka za ním pozerala, kým nezmizol medzi sklenými stĺpmi. Potom sa poponáhľala ku funcraftu, vrhla skúmavý pohľad do vnútorného priestoru, akoby sa obávala, že sa tam skryla akási neznáma zver, nastúpila a rýchlo zatvorila kapotu. Bola bledá. Chvejúcimi sa rukami otvorila skrinku v stene a dala si veľký dúšok z fľaše. Nápoj zapôsobil. Uľahčene sa usmiala, zatvorila oči a oprela sa dozadu. Teraz bola schopná odolať pokušeniu stisnúť tlačidlo štartu. Chcela byť v jeho blízkosti, keby odrazu potreboval jej pomoc.
Vybrala svoju najmilšiu melódiu. Rozzvučali sa duté elektrónové tóny. Ženský hlas spieval jasným, nadpozemsky krásnym hlasom:
Krv, krv moja, kvapkaj sínusoidou,
teč v oduševnenej kráse
po mojej slonovinovej pokožke...

11.

Mach pod Asmovými nohami bol mäkký a lepkavý. Keď sa po chvíli obrátil, zbadal, že zanechal po sebe fialovú stopu. Vystupovala z nej sírovožltá para, ktorá sa ako opona dvíhala do výšky.

Asi po stopäťdesiatich metroch zazrel pred sebou farebný svetelný lúč. Keď sa priblížil, rozoznal priehľadnú stenu žiarenia z rubínovočerveného svetla, ktorá sa vskutku týčila do výšky a šírky ako obrovský zvon. Pomaly sa priblížil a dotkol sa ho rukou.

Ako aj očakával, nepocítil ani bolesť ani odpor. Nehatene prešiel, ešte raz sa skúmavo obzrel, neobjavil však nič nezvyčajné. Nadviazal spojenie s Lukou a oznámil jej, že bez ťažkostí prekročil zvon žiarenia a teraz sa nachádza vnútri rezervátu.

Z machového koberca pod nohami sa mu valila sírovožltá para, stúpala mu do nosa, začala ho zahaľovať. Zacítil sladkastú, celkom príjemnú vôňu. Končatiny mu oťaželi, pred očami kmitali farebné kruhy, premenili sa na tanec démonických úškľabkov.

Zozbieral sily a začal utekať. Nohy boli ako z olova, tackal sa, takmer spadol, ale sírovožltý oblak zaostal za ním. Konečne znova slobodne dýchal. Farebné prízraky sa rozplynuli, už nemal ťažkosti s pohybmi; iba srdce mu ešte prudko búšilo. Zotrel si z čela kvapky potu, striasol zo seba hrôzu a šiel ďalej smerom k stredobodu rezervátu.

Stúpajúce a klesajúce piskľavé tóny, ktoré si všimol hneď po pristátí, boli čoraz hlasnejšie; videlo sa mu, že teraz sa sústreďujú do oblasti lístia nad ním.

Asmo pozrel hore. Vtom sa už vyrútil roj modro- čiernych ligotavých zvierat, dlhých asi meter. Strmo zleteli naňho, plachtili okolo neho. Kožené krídla vydávali plieskavý a sykavý zvuk. Akoby boli súčasťou akéhosi príšerného sna, čosi medzi netopierom a škorpiónom. Mali štyri páry nôh s prisávacími orgánmi veľkými ako päsť; pritláčali ich k zarastenému spodnému telu. Na zakrivených chvostoch mali mechúrovité hrubé ostne, z odutých hláv im trčali ako rohy dve kliešťové chápadlá. Odvážili sa k nemu až na niekoľko metrov. Niekoľko sekúnd mu zelenými ligotavými fazetovými očami zízali do tváre a potom uvolnili priestor ďalším. Pohľad na ne bol hrôzostrašný, odporný, ale zápach, ktorý ich ako morový oblak obklopil, bol priam neznesiteľný. Krúžili čoraz tesnejšie okolo neho, ale akoby sa starostlivo vyhýbali dotknúť sa ho.

Asmo pocítil nevoľnosť. Z rozmliaždeného machu vystupovala para, ktorá mu pripomínala, že je lepšie nezastať. Roj lietajúcich škorpiónov ho sledoval v mračne smradu.

Rozhadzoval okolo seba rukami, ale tým sa nedali zastrašiť. Príšerné výpary ho takmer priviedli o rozum, ľutoval, že nemá so sebou obušok.

— Do čerta s vami, prekliate beštie! — zakričal v zúfalej zlosti.

Ako keby ich bol zasiahol úder kyjom, s tupými bolestnými zvukmi sa rozpŕchli, náhlivo vzlietli a vkĺzli do ochrannej strechy z lístia. Iba postupne sa strácalo ich kňučanie a prešlo do zvyčajného, stúpajúceho a klesajúceho piskľavého tónu.

Asmo desať minút rázne napredoval bez ďalšej príhody, keď medzi sklenými zelenými stĺpmi stromov zazrel obrysy zvláštnej stavby. Zamieril k nej.

Bola to okrúhla budova, mala priemer asi desať metrov a stála na hrubom, tri metre vysokom pilieri. Asmovi na prvý pohľad pripomínala obrovskú bielu tortu. Po bočnej stene tortového telesa boli okrúhle diery, pod ktorými sa ťahala rímsa. Zo stredu plochej strechy trčala kolmo do vzduchu rúra mosadznej farby, ktorá sa podobala ozvučnici pozauny.

Asmo opatrne vkročil na červený základ budovy a preskúmal podstavec z každej strany. Bol z pružnej hmoty s povrchom hladkým ako zrkadlo. Budova sa dala stlačiť, dokonca mohol do nej ryť nechtom, ale po krátkom čase znova nadobudla pôvodný tvar, lebo zárezy zrástli a priehlbiny sa vyrovnali. Keď ju však rýchlym pohybom zasiahol, ruka sa mu odrazila od nej ako od gumovej steny.

Asmo nenachádzal v pilieri nijaký otvor, a preto sa chcel dostať k dieram na vonkajšom okraji disku. Ale ako? Cez pilier sa ta nemohol dostať. A pne stromov pralesa, z ktorých by si azda mohol postaviť rebrík, boli také pevné, že bez nástrojov by si s nimi neporadil.

— Asmo, ako sa máte? — začul Lukin seko- hlas. — Už ste dačo objavili?

Veľmi podrobne jej opísal stavbu.

— Akému cieľu mohla slúžiť?

— Nemám tušenia, Luka. Práve to chcem zistiť.

— Chcete azda vojsť dnu? Veď vôbec neviete, či je obývaná.

— Kontakt s Aslotmi. O to nám predsa ide, nie?

— Asmo, prosím vás, vráťte sa. Pre dnešok to stačí.

— Zajtra riziko nebude o nič menšie. Ozvem sa, keď zistím dačo nové.

— Nenechajte ma pridlho čakať, — vzdychla.

Keď znova obišiel nosný pilier, zbadal, že aj červený základ peruje pri silnom dupnutí. Skúsil niekoľko skokov, dostal sa čoraz vyššie a čoskoro skackal vysokými skokmi ako klokan okolo stavby, prisúval sa čoraz bližšie k rímse,

konečne ju uchopil a vyšvihol sa na ňu. Nazrel do päťdesiat centimetrov širokých okrúhlych otvorov. Všade tma a ticho. Zvedavo vopchal hlavu.

Vtom sa vnútorné steny rozžiarili matným žltým svetlom. V tej istej chvíli ho uchvátil silný savý prúd a s neodolateľnou silou ho vtrhol do osvetlenej rúry. Vystretý, s hlavou dolu, sa rútil do hĺbky. Po niekoľkých sekundách prudkého letu spredu doňho vrazil ostrý prúd vzduchu, ktorý ho zabrzdil. Po akejsi rampe šikmo vystrelil do výšky, nešikovne pristál na nohách, zatackal sa a len s námahou sa vyhol pádu.

Bol v nízkej, okrúhlej miestnosti, do stien ktorej zabudovali striedavo diery na kĺzanie a brzdiace rampy. Z povaly visel zlatý, ligotavý útvar, ktorý pripomínal obrovský komín. Stal si na zlatú platňu pod otvorom, aby doň nazrel. Vyhodila ho ako loptu do výšky, ohromný podtlak ho so sykotom vtiahol do komína; kým vôbec pochopil, čo sa deje, už ho to cez lievik mosadznej farby vyfúkalo do vzduchu. Urobil niekoľko premetov a potom spadol na akúsi plochú strechu.

Dopadol mäkšie, ako očakával. Ešte celý prestrašený sa zdvihol na kolená a obzrel sa. Pristál na tortovej stavbe. Päsťou preskúmal plochu strechy. Bola tiež z pružného materiálu. Pomarančovo fluoreskovala. Kým stavba nezarástla lístím džungľovej vegetácie, bolo ju určite zďaleka vidieť.

Zašiel k okraju strechy a odtiaľ sa znova spustil na rímsu pred dierami. Aby sa chránil pred nemilými prekvapeniami, vyhľadal svoj starý otvor a krátko potom znova vletel cez rampu do okrúhlej miestnosti. Tentoraz sa lepšie pripravil na brzdiaci prúd vzduchu, a preto sa mu podarilo takmer bezpečne pristáť na nohách.

Miestnosť mala priemer asi pätnásť metrov, bola však taká nízka, že sa Asmo vystretými rukami pohodlne dotkol povaly. Okolo stredu sa mierne klenula smerom dohora a bola pomaľovaná svetlo- belasým plástovým vzorom. Nosné stĺpy boli zo zlatého blyšťavého materiálu, v priesečníkoch žiarili rubínovočervené, ako päsť veľké kryštále.

Zavolal Luku, aby jej podal situačnú správu, nedostal však odpoveď. Zvláštne. Nech sa akokoľvek namáhal, seko nefungovalo. Ani so Semom sa nemohol spojiť. Čo mal robiť? Ešte sa mohol vrátiť. Keď bez stopy zmizne v tejto stavbe, nikomu nepomôže. Na druhej strane — výpadok seka ešte nie je dôvod na paniku. Budova má pravdepodobne automatickú clonu proti elektromagnetickým vlnám. Nie, bez užitočného výsledku sa nevráti. Spoľahne sa na svoju šikovnosť, dobré nervy a šťastie.

Priblížil sa k dieram na kĺzanie, ktoré boli v stene vo výške kolien; rozsvietili sa farebným svetlom. Čoskoro objavil, že farby prechádzali z bielej cez zelenú a modrú do červenej a fialovej a tým približne zodpovedali prizme slnečného svetla. Len čo sa od otvorov vzdialil, svetlo zhaslo.

Keďže neobjavil schody alebo inú možnosť opustiť sálu, musel znova použiť rúru. Pristúpil k diere so svetložltým svetelným kruhom a vopchal sa dnu. Ako očakával, schytil ho savý prúd. Po prvých metroch rúra v miernej krivke prešla z vodorovnej polohy do zvislej, kĺzanie sa premenilo na voľný pád. Šialenou rýchlosťou sa rútil do hĺbky. Potom prudko zasiahol protiprúd, zabrzdil ho, rúra sa vrátila do vodorovného smeru. Krátka rampa, pád na nohy, niekoľko krokov a stál.

Znova bol v okrúhlej miestnosti, len bola oveľa menšia ako predchádzajúca. Steny, dlážka a povala mali ten istý svetložltý farebný odtieň ako svetelný kruh v hornej miestnosti. Z povaly visel známy komín. Bol oceľovomodrý a okrúhla platňa pod ním bola tej istej farby.

Po stenách boli oproti sebe štyri diery na kĺzanie. Medzi nimi boli kruhovité plochy zo zelených blýskavých lamiel.

Asmo podišiel k jednej z kruhovitých plôch. Naraz sa lamely roztiahli. Za nimi sa zjavila nekonečná chodba, osvetlená bledožltým svetlom. Po oboch stranách boli kruhovité lamelové dvere.

Asmo sa musel zohnúť, keď vošiel do chodby, bola vysoká iba dačo viac ako pol druha metra. Po sto metroch narazil v pravom uhle na druhú chodbu, ktorá pokračovala po oboch stranách. Zamieril doľava a čoskoro prišiel k ďalšej odbočke, ktorá ho zaviedla späť do miestnosti. Miestnosť bola očividne stredobodom, z ktorého sa chodby rozvetvovali ako spice bicykla.

Asmo teraz zamieril k jedným z kruhovitých dverí, ktoré boli na chodbe. Lamely sa prudko pootvorili, vkročil na galériu. Zazrel veľkú miestnosť so šesťhranným pôdorysom, ktorá bola preplnená valcovými a oválnymi nádobami, priesvitnými kábelmi, chladiacimi hadicami a veľkým počtom skríň, ktoré belaso iskrili. Vyzeralo to ako odstavené chemické zariadenie, ktoré každú chvíľu môže začať znova pracovať.

Urobil obchôdzku. Po okraji galérie boli na niekoľko metrov od seba nízke konzoly, po obrazovkách ktorých sa z času na čas mihli svetelné body. Na dvoch miestach objavil zvislo visiace čierne, vyleštené dosky, ktoré spájali spodnú miestnosť s galériou. Nech si akokoľvek namáhal

obrazotvornosť, nemohol prísť na to, čomu slúžia.

Znova vyšiel na chodbu a nazrel do ďalších miestností. Všade našiel to isté zariadenie. Živé bytosti neobjavil nikde, ba ani najmenšie stopy, ktoré by poukazovali na ich prítomnosť.

Aj v nižších poschodiach bolo všade ticho. Nakoniec prišiel k veľkému počtu plástovitých miestností. Ponášali sa na jeho obývací plást v meste maatšappij pod vodou. Ich bývanie naznačovalo, že slúži na pobyt živých bytostí. Na podstavcoch vo výške kolien a v stenách boli kóje vajcovitého tvaru s priemerom päťdesiat centimetrov. Boli vystlané ako hniezda vtákov čiernou huňatou látkou, podobnou periu. Všade boli zostavy regálov s mnohotvárnymi plochami, ktoré sa dali posunúť do každého smeru. Boli tam nádoby a skrine, konzoly s bielymi obrazovkami, ale nikde nenašiel rukoväť alebo gombíky, ktoré by mu umožnili otvoriť nádoby alebo uviesť do prevádzky obrazovky. Našiel však svojrázne výtvory, o ktorých nevedel, či slúžia praktickým účelom. Možno to boli nástroje, azda hračky či výrobky výtvarného umenia. Nech však boli veci akokoľvek rozličné, každá mala aspoň jednu vyleštenú, absolútne rovnú plochu. Väčšinou bola okrúhla, zavše oválna a veľká ako detská ruka.

Asmo sa znova pokúšal nadviazať spojenie s Lukou. Seko ešte vždy nefungovalo. Hlúpe, že jej nemohol vyrozprávať, čo tu našiel. Možno by vedela poradiť, ako tie záhadné veci otvoriť alebo uviesť do prevádzky.

Obývacie komôrky mali prísnu čierno- bielu farbu. Asmo nezazrel nijaký predmet, ani najmenšiu nádobu, ktorá by bola v rozpore s týmto zákonom. Svetlo, ktoré vyžarovalo z plôch stien, povaly a dlážky, bolo čisto biele.

Čierno- biele zafarbenie, vzletné línie, hra svetla a tieňa, každý tvar, každý predmet, všetko to dokazovalo zmysel pre štýl. Čím dlhšie sa zdržiaval v obývacích komôrkach, tým silnejšie, sugestívnejšie cítil ducha, podmanivú silu cudzej kultúry.

Kde však boli nositelia tejto kultúry? Nikde nebol neporiadok, rozklad, záhuba. Všade trápna, až klinická čistota. Neobjavil zrnko prachu alebo nečistotu, ani najmenšie zvyšky potravín alebo nápojov. Všetko vyzeralo skrz- naskrz nové, nijaký predmet neniesol stopy po použití alebo opotrebovaní. Videlo sa mu, že všetko práve vyrobili a každú chvíľu sa zjavia majitelia a budú používať tento podzemný labyrint strojov a obývacích kútov. Prečo bez stopy zmizli?

Asmo si sadol na okraj jedného hniezda, aby o tom pouvažoval. Stiahli sa azda zo strachu pred ním? To sa mu

videlo nepravdepodobné. Podľa úrovne ich technických zariadení boli bezpečne schopní zadržať neželaných návštevníkov. Vzdali sa tejto budovy alebo sa zdržujú na ešte hlbších poschodiach? Pozorujú ho? Či sa azda chcú z bezpečnej vzdialenosti presvedčiť o jeho úmysloch?

Bolo nepohodlné sedieť na okraji hniezda. Vkĺzol do kóje. Huňatá látka z peria ožila, prispôsobila sa tvarom jeho tela, zahalila ho, až mu z nej trčala už len hlava, ruky a nohy. Čo to mohli byť za bytosti, ktoré si postavili tieto hniezdové kóje? Nemohol si predstaviť, že by sa postavou a spôsobom života ponášali na Dafotilov, že by vôbec boli s nimi príbuzní. Naopak, to, čo doteraz videl, potvrdzovalo jeho predpoklad, že ide o bytosti z cudzej vývojovej vrstvy, cudzej inteligencie. A to bolo ďalšie potvrdenie toho, že planéta Astilot nemôže byť pôvodná vlasť Dafotilov, ani jeho.

Zo všetkých pórov mu vyrazil pot. Hniezdo vyžarovalo neznesiteľnú horúčavu. Rýchlo sa vzoprel a vyšvihol na dlážku. No teraz aj odtiaľ, zo stien a z povaly sálali tepelné lúče. Za niekoľko minút sa vzduch, pred chvíľou ešte chladný, zohrial na štyridsať až päťdesiat stupňov Celzia. Vyšiel z izby a dúfal, že vonku je chladnejšie.

Na chodbe však teplota tiež citeľne stúpla. Zrejme spustil akúsi automatiku, ktorá mu prinášala, nech šiel kdekoľvek, páľavu vetra v púšti. Rýchlo sa rozbehol po chodbe, ale horúčavy sa nezbavil.

Keď došiel do ústrednej haly, zobliekol si kožušinovú bundu, pulóver a trikotovú košeľu a klesol na brzdiacu rampu, aby nabral dych. Vtom mu zišlo na um, že možno sa zbaví horúčavy na podaktorom nižšom poschodí. Pozbieral šatstvo a vrútil sa do diery na kĺzanie s tmavomodrým svetelným kruhom.

Pád cez rúru bol nezvyčajne dlhý. Keď konečne preletel cez brzdiacu rampu, ocitol sa v malej kupolovitej sále, ponorenej do purpurovočerveného svetla. Vzduch bol príjemne chladný. V rozpore s ostatnými časťami stavby boli tu iba jedny lamelové dvere. Boli pravouhlé a aspoň dva metre vysoké. Podišiel k nim, lamely sa odsunuli nabok. Mal pred sebou červenú komôrku.

Kým vstúpil, zaváhal. Má vôbec zmysel hľadať Aslotov? Kým nad tým uvažoval, znova si obliekol košeľu a bundu. Keby v tejto budove ešte existovali živé bytosti, už dávno by boli zasiahli. Zjavne tu všetko ovládala automatika, od ktorej nemožno očakávať informácie. Za týchto okolností by azda bolo rozumnejšie vrátiť sa. No ako sa odtiaľto dostane von?

Dôkladne sa poobzeral. Nikde nenachádzal stúpačkovú rúru

alebo dieru na kĺzanie. Jediným možným východom bola komôrka. Opatrne vošiel. Stena sa za ním nehlučne zatvorila; cesta naspäť bola odrezaná. Ináč sa neprihodilo nič. Asmo potlačil vzrastajúci nepokoj a zahľadel sa na disk veľký ako tanier, ktorý bol vpustený do steny komôrky vo výške kolien. Po jeho matne sivej ploche prebiehali farebné signály. Čoskoro objavil, že to bol jednostaj ten istý signál, ktorý sa v krátkych odstupoch opakoval.

Zrazu zmeravel.

Zvuky!

Prvý raz počul v mlčanlivom svete tejto stavby zvuky, ktoré nevyvolal sám. Bolo to syčanie, cvrkanie a bzukot, zvuky celkom tiché, ale zreteľné.

Zadržal dych a načúval. Čo to bolo? Mechanické zvuky strojov? Komunikácia medzi rozumnými bytosťami? Tóny sa dotkli čohosi známeho v jeho vedomí. A potom to vedel: elektroakustické signály! Nie, nijaké signály. Elektroakustická anarchia. Zmocnil sa ho ochromujúci strach, zaplavil jeho vedomie, zabraňoval mu myslieť. Silou vôle sa donútil sústrediť sa.

Narušený elektronický mozog mohol prísť na najšialenejšie nápady. Tóny akoby prenikali z povaly. Bola nízka, z pružnej fólie, bez námahy sa jej dotkol končekmi prstov. Pocítil ľahkú vibráciu. Iba reproduktor, pomyslel si uľahčene, prameň zvukov môže byť ešte veľmi vzdialený.

Steny komôrky boli hladké, mäkké a bez štrbín. Nikde neobjavil páky, vypínače alebo tlačidlá. Ináč zvyčajná automatika zrejme chýbala alebo nefungovala. Čo robiť?

Preskúmal ako tanier veľký disk, po ktorom v monotónnom rytme ustavične prebiehali tie isté farebné kombinácie: modrá- zelená- modrá- zelená... fialová- žltá- pomarančová...

Disk na tlak nereagoval, nedal sa ani obrátiť ani odsunúť. Kľakol si. Niekde predsa musí byť skrytý mechanizmus, ktorý umožní dostať sa z tejto debny! Ale nech sa akokoľvek namáhal, nič nenašiel. A disk sa neposunul ani nepohol.

Už sa chcel vzdať, keď na priehľadnej doske krytu objavil slabé stopy. Boli to kruhy, veľké ako detská päsť, zaschnuté zvyšky akejsi tekutiny, aké zanechávajú na sklených doskách vlhké poháre. Všimol si tri alebo štyri také kruhy, ktoré sa v strede disku prekrývali. Čo to asi znamená? Rozmýšľal. A potom našiel vysvetlenie: prisávacie orgány.

Mali Asloti namiesto rúk prisávacie orgány? Aj roj škorpiónov, ktorý stretol v pralese, mal na nohách prisávacie orgány. Toto tiež objasňovalo, prečo nikde neboli rukoväte, vypínače a tlačidlá, vysvetľovalo zmysel leštených

plôch a čierno- bielych spotrebných predmetov. Nemal však taký predmet, ktorý by mohol upevniť na hladkej ploche. A prisávacie orgány tiež nemal.

Alebo mal? Navlhčil si pery, pritisol ich na disk a začal sať. Hneď sa prejavil účinok. Disk mu vyšiel v ústrety, asi na dva centimetre sa vysunul z podstavca a zastavil sa. V tej istej chvíli zacítil pohyb. Komora nehlučne klesala. Sedel vo výťahu.

Zvuky z reproduktora — sykot, cvrkanie a bzukot — zosilneli, narástli do nepríjemnej intenzity.

Výťah zastal. Stena bez štrbín sa zdvihla. Kovové lamely sa rozstúpili. Do komory vniklo ostré, rubínovočervené svetlo, ktoré pripomínalo zvon žiarenia vonku v pralese.

Na dlážke pred výťahom ležala nehybná postava.

12.

Asmo zatajil dych. Keď konečne premohol šok, vyšiel z výťahu a sklonil sa nad neživou postavou.

Bola to bytosť podobná trpaslíkovi, s červenými očami, ktoré naňho nevýrazne hľadeli. Okrúhlu, celkom holú hlavu bez záhybov obopínala kriedovobiela pokožka. Nos bola jediná malá vyvýšenina s dvoma zatváracími dierkami, ušnice celkom chýbali. Namiesto úst sa krivil ako palec dlhý chobot. Ramená a nohy sa končili prisávacími orgánmi, ale bytosť sa stavbou tela, formou tváre a usporiadaním zmyslových orgánov jasne ponášala na homo sapiens.

Asmo sa končekmi prstov opatrne dotkol tela. Bolo meravé, studené ako ľad, potiahnuté huspeninovitou vrstvou, ktorá ho asi konzervovala.

Biely trpaslík meral asi stopäťdesiat centimetrov. Mal oblečený myšacosivý trikot, ktorý sa končil tesne pod pazuchami a kolenami. Na hrudi, chrbte a nadlaktí svietili žlté symboly, ktoré vyzerali ako odznaky hodnosti: dva uhly nad troma zvislými pruhmi.

Asmo dlho pozoroval toto zvláštne stvorenie. Tak teda vyzerajú Asloti! Luka a Sirto mali pravdu, keď tvrdili, že Dafotili a Asloti sú si príbuzní, že pochádzajú zo spoločného vývoja. Jeho teória o cudzej inteligencii na planéte Astilot bola chybná. Či to však potom nenaznačuje, že jeho spomienky na Zem a mesiac Japetus sú výplodom fantázie? V tejto chvíli nevedel, ako sa má vyrovnať s týmto rozporom. Hrozilo mu, že všetky jeho poznatky, celá tak namáhavo postavená stavba sa zrúti. Zmätene sa znova obrátil

k bytosti na zemi.

Na ľavom hornom stehne objavil kovový prístroj, ktorý trčal z vrecka na trikote. Prístroj mal na hornom konci priehlbinu ako miska. Vytiahol ho. Bola to krátka, v prostriedku hrubšia žŕdka, zakončená otvoreným dvojitým kužeľom zo zlato- hnedej zliatiny. Na žŕdke bol optický vizír a prizmatická škála farieb.

Po podrobnom preskúmaní sa Asmo nazdával, že drží v ruke plazmový vyžarovací radiátor, pomocou ktorého sa dalo urobiť takmer všetko. Dodával energiu, bol to univerzálny nástroj a zbraň. Vo vnútornej klenbe priehlbiny tvaru misky našiel regulátor. Zopár opatrných pokusov potvrdilo jeho predpoklad. Pracovná vzdialenosť zrejme závisela od obvodu, ktorého sa človek dotkol, energia zasa od sily tlaku. Zaobchádzanie s erátorom, ktorý nebol zostrojený pre ľudskú ruku, si vyžadovalo veľa cviku a cit v prstoch.

Pre začiatok si pomáhal tým, že pri vysielaní lúča pridal farbu, aby ho videl. Svetlozeleným lúčom vyvŕtal diery do dlážky, ktorá akoby bola zo skla, vyryl čiary, kruhy a geometrické vzory, odlúpil triesky, vytvoril z nich guľky, ktoré znova zatavil do dlážky.

Po tejto pracovnej skúške sa rozhodol ponechať si erátor, hoci vedel, že tým podstupuje značné riziko. Keďže bol na cudzom teritóriu, mohli právoplatní obyvatelia chápať držbu zbrane ako ohrozenie, čo by vyvolalo preventívny útok. Na druhej strane bolo isté, že ho ešte očakáva viac zložitých situácií, pri ktorých bude univerzálny nástroj veľmi cenný. Zaumienil si, že nech sa stane čokoľvek, nikdy erátor nepoužije ako zbraň.

Cez stred haly prebiehala stena žiarenia, z ktorej vyžarovalo rubínovočervené svetlo. Za ňou, asi v dvadsaťmetrovej vzdialenosti, boli lamelové dvere. Už chcel k nim zamieriť, keď jeho zrak ešte raz padol na nehybnú postavu. Zaváhal. Či môže nechať mŕtveho len tak na holej zemi? Chcel potlačiť nával sentimentality, ale zvíťazil zvláštny pocit súdržnosti, ktorý si priznal, a zavrtel hlavou. V určitom zmysle to bol akýsi brat, bytosť, ktorá pochádza z predkov človeka. Chcel sa obzrieť, či nenájde miesto, kde by ho uložil na posledný odpočinok. Keď sa obzrel, objavil výklenok v stene, v ktorej bolo niekoľko hniezdových kóji. Uchopil mŕtveho za rameno a ťahal ho po sklenej dlážke. Bol udivujúco ľahký.

S erátorom odlúpil kus krytiny zo steny, položil albína do jednej z kóji a prikryl ho fóliou.

Potom prešiel cez stenu žiarenia a priblížil sa ku dverám. Lamely sa roztvorili. Mal pred sebou nízku sálu, v ktorej

boli v dlhých radoch inštalované elektronické aparatúry. Privítal ho ohlušujúci sykot, cvrkot a bzučanie. Všade medzi radmi, na pohyblivých stoličkách a na dlážke ležal mŕtvy obsluhujúci personál. Boli to takí istí albíni ako ten, ktorého Asmo práve uložil do hniezdovej kóje. Podobali sa ako vajce vajcu, mali na sebe sivé trikoty a očividne sa od seba rozlišovali iba žltými pásmi a uhlami.

Na obrovskej obrazovke, ktorá zakrývala celú čelnú stenu sály, sa chveli farebné signály a napínali sálu strašidelným svetlom:

Modrá- zelená- modrá- zelená... fialová- žltá- pomarančová...

Asmo rýchlo prešiel medzi radmi. Na stupniciach a obrazovkách v divom neporiadku oscilovali vlnovky. Prepálené a roztavené prípoje boli vytrhnuté z elektrónkových blokov a v zmätenom neporiadku pokrývali dlážku. Na plochých dopravných vozíkoch boli pripravené náhradné prípoje, ale zrejme sa už nepodarilo namontovať ich. Obsluhujúci personál určite vytušil blížiacu sa katastrofu, pokúsil sa zadržať ju, ale už ju nezvládol.

Asmo odhadol počet mŕtvych asi na päťdesiat. Na niektorých objavil ľahké spáleniny. No čo bola príčina ich smrti? Ako videl, klimatizačné zariadenie fungovalo bezchybne. Nikde nenachádzal príznaky tlakovej alebo horúcej vlny, ani jeden z albínov neprejavoval známky strachu alebo bolesti. Vyzeralo to tak, že smrť prekvapila všetkých náhle, uprostred horúčkovitej činnosti.

Znenazdajky mal pocit, že už nevydrží hluk a ligotavé kmitavé svetlo a že mu každú chvíľu praskne lebka. Obrátil sa a zamieril k východu. Keď sa za ním zatvorili lamelové dvere a nastalo ticho, na niekoľko sekúnd zastal, vydýchol si a trel boľavé sluchy. Potom si sadol do výklenku v stene a zamyslel sa.

Čo sa tam dnu stalo? Ide o obete náhody alebo je za katastrofou akýsi zámer, teda útočník? Súdiac podľa druhu a rozostavania aparatúr, mohla to byť kontrolná a riadiaca centrála. Keď táto domnienka súhlasí, dalo sa predpokladať, že centrála bola vybavená osobitnými ochrannými zariadeniami. Určite by boli útočníka zbadali.

Doteraz však nikde nenašiel ani najmenšie stopy po boji. A keby aj predpokladal, že rafinovaný protivník sa vyhol odhaleniu a boju, kde sa útočník nachádza? Bol by predsa podnikal nejaké akcie, veď nemohol mať za cieľ iba zabiť obsluhujúci personál a potom navždy zmiznúť. Nie, nemalo to nijaký zmysel.

Pravdepodobnejšia bola teda domnienka, že príčinou

katastrofy bola náhoda. Asmovi sa však videlo, že ani toto vysvetlenie nestačí. Asloti by boli nepochybne opravili technické zariadenia a nahradili mŕtve mužstvo novým. Z toho vyplýva, že v čase katastrofy všetci Asloti, okrem mužstva v centrále, už opustili budovu. Táto myšlienka sa mu videla najpresvedčivejšia.

To, v akom stave boli poschodia, ktoré doteraz videl, podporovalo jeho domnienku. Budova pôsobila takým dojmom, že obyvatelia, aj keď ju opustili, nevzdali sa jej s konečnou platnosťou. Pravdepodobne zostala pripravená pre ich návrat. Alebo azda katastrofa v centrále znemožnila návrat? Nech bolo akokoľvek, teraz si už bol istý, že sa môže vzdať nádeje nájsť v ktoromsi kúte tohto labyrintu živého Aslota. Najlepšie by bolo konečne pomyslieť na návrat a znova nadviazať spojenie s Lukou.

Ako sa jej asi medzitým darí? Ako dlho vlastne už bolo spojenie prerušené? Pre rozčúlenie a stále napätie stratil pojem o čase a keďže nemal seko- spojenie, nemohol mu ani Sem pomôcť. S poľutovaním si pomyslel na staré dobré hodinky s kalendárom; na ne sa mohol vždy spoľahnúť.

Zdvihol sa a zamieril k červenkastej závore žiarenia, za ktorou bol výťah. Už po prvých krokoch sa ho zmocnil varovný pocit. Zastal a nedôverčivo sa obzrel. Dačo sa zmenilo. Pomaly sa otočil okolo vlastnej osi, vytiahol spoza opasku erátor a skryl ho vo vnútornom vrecku bundy.

A potom si všimol, že fólia, ktorou prikryl mŕtveho albína, leží na zemi.

Opatrne k nej podišiel. V zornom uhle mal hniezdové kóje vo výklenku steny. Oči sa mu V úžase rozšírili. Stvorenie zmizlo, kója bola prázdna. Srdce mu búšilo až v hrdle. Čo, dočerta, sa tu prihodilo? Predsa nie je jedinou živou bytosťou v tejto zvláštnej budove?

Na tmavozelenej stene vedľa hniezdových kóji sa črtala svetlejšia, polkruhová plocha. Presne sa pamätal, že pri prvom pobyte v hale tam ešte nebola. Neskrýva sa odpoveď na záhadu za touto plochou? Podľa tvaru to mohli byť iba dvere.

Rázne k nim zamieril. Plocha sa vyšvihla smerom hore; stál pred vchodom do nízkeho tunela, v hĺbke ktorého tlelo slabé modrasté svetlo. Nebolo počuť nič.

Sklonený vošiel, pomaly, hmatkajúc postupoval. Za sebou začul ošklivý mľaskavý zvuk. Prudko sa obrátil. Vchodový príklop sa zatvoril. Zhlboka sa nadýchal, potom sa opatrne posúval ďalej, každú chvíľu pripravený na nové prekvapenie.

Vzduch bol horúci a suchý, cítil, ako ho zalieva pot. Po nekonečne dlhých minútach došiel na koniec tunela a nazrel do oválnej sály.

Zo stredu kupolovitej povaly visel hrubý zväzok káblov. Viedli k priehľadným nádržiam, ktoré zoradené husto vedľa seba zaplnili celú sálu. Asmo pozorne sledoval okolie a pretískal sa cez úzke chodby. Nádrže obsahovali modrú fluoreskujúcu tekutinu, v ktorej na pupočných šnúrach plávali embryonálne bytosti. Nahé biele telá sa mykali a pohybovali a čím ďalej šiel, tým boli väčšie. V poslednom rade to už neboli embryá, ale dospelí albíni. Prisávacími orgánmi pritlačení k stenám, s guľovitými hlavami smerom dolu, viseli v nádržiach a zrejme túžobne očakávali, kedy sa vyliahnu. Ale nebol tu nikto, čo by im pomohol do života.

Asmo cítil, ako mu mráz behá po chrbte. Albíni neboli prirodzené bytosti, ale umelé, živé nástroje. Všetko zbytočné bolo vymazané: uši, nos, vlasy, pigment pokožky, znaky pohlavia, individualita. Pravdepodobne ani nevedeli hovoriť. Chobot nevyzeral na to, že by mohol vydávať artikulované zvuky. To, čo v nádržiach viselo s kŕčovite stiahnutými končatinami, so znetvorenými šablónovitými tvárami, bol skonštruovaný život, zredukovaný na holú funkciu technickej užitočnosti. To nemohli byť Asloti, iba ich produkt. Asma až zamrazilo pri pohľade na ľadovú vypočítavosť inteligencie, ktorá si prisvojila právo vyrábať z genetickej substancie biostroje. Amorálnu moc, ktorá prinášala takéto plody, treba zadržať, lebo ináč je nádej na dôstojnú existenciu človeka stratená.

V strede sály stál riadiaci pult v tvare podkovy, zo stredu ktorého sa týčila hniezdová kója. Všade bolo ticho, nič nenaznačovalo bezprostredné nebezpečenstvo. Asmo vyliezol na podstavec a spustil sa do hniezda.

Takmer súčasne zbledlo modrasté šero, kupola sály sa rozžiarila bledozeleným svetlom. Riadiaci pult sa rozkmital smerom k nemu, stupnice ožili, rozbleskli sa farebné signály. Na konkávnej obrazovke sa zjavil obraz chodieb a liahní.

Celkom na okraji obrazu objavil postavu. Nebol to ten albín z haly? Prirodzene, na chrbte mu žlto svietili dva uhly a tri pásy. Ľahko naklonený nehybne stál pred veľkou visutou sieťou zo strieborných vláken. Pôsobil tak koncentrovane, ako keby sa vhíbil do modlitby.

Asmo vyskočil a rozbehol sa tým smerom, kde si myslel, že albín stojí. Keď ho zazrel, stal si za liahňovú batériu, vytiahol erátor a zvolil merací okruh.

Vskutku! Albín vysielal elektromagnetické impulzy! Podľa charakteristiky kmitov, ktoré sa odzrkadlili na erátore, usúdil, že ide o mikrovlny.

Albín urobil prestávku.

Potom prišla odpoveď. Elektromagnetické vlny na inej frekvencii. Albín sa s niekým zhováral!

Kto to mohol byť? Kde len trčal? Zmysel signálov nemohol pomocou erátora zistiť. Rozoznal, že ide o skupiny rytmov.

Asmo vyšiel spoza liahňovej batérie a opatrne sa priblížil. Nijaká reakcia. Pristúpil ešte bližšie. Albín ho určite videl a počul, ale ani sa nepohol. Asmo si nahlas odkašlal. Albín ho vôbec nevzal na vedomie, mal záujem iba o mikrovlnovú korešpondenciu.

Po chvíli Asmo stratil trpezlivosť. Hlasne sa ozval:

— He, ty! Čo to vysielaš? S kým si v spojení?

Albín obrátil k nemu tvár podobnú maske, niekoľko sekúnd naňho pozeral červenými očami bez viečok. Potom strhol hlavu do starej pozície a znova vysielal impulzy. Bytosť ako Asmo teda preňho pravdepodobne nič dobré ani zlé neznamenala.

Asmo sa rozhodol pre experiment. Pomaly k nemu podišiel a ľahko sa ho dotkol koncom rúčky erátora. Albín ihneď ustúpil o dva kroky. Asmo sa ho dotkol druhý raz. Znova sa vyhol. Pri treťom pokuse prestal vysielať a pozorne sa zahľadel na Asma, ako keby chcel zistiť príčinu jeho záhadného správania.

— Ako sa voláš? Máš meno? Vieš rozprávať? — Asmo ukazoval na ústa a pohyboval perami. — La- la- la! La- la- la!

Albín naňho uprene hľadel. Chobot a hrdlo sa chveli, ale nijaký zvuk nevydal.

— Rozumiem. Si nemý, priateľ môj, reč ti tiež vymazali. Tak nájdeme inú možnosť, ako sa zhovárať! Skúsime to so sekom, dobre? Azda pracuje v rozsahu mikrovĺn.

Prešiel na seko a keďže vedel, že by s artikulovanými zvukmi nemal úspech, začal so signálnym rytmom:

— Lalala, la-la-la, laa-laa-laa! Albín ešte vždy nereagoval. Zízal.

— No dobre, — vzdychol Asmo, — tak pôjdeš so mnou, priateľ môj. V tebe trčia informácie, ktoré súrne potrebujeme. Pomocou času a úvah ich získame. Nazdávam sa, že vôbec nie si taký hlúpy, ako vyzeráš. Tak poďme. — Vystrel ruku k albínovmu ramenu.

— He, ty! Lalala! — ozval sa zrazu za ním hlas. Znel prišikrtene a plechovo, akoby vychádzal z konzervy.

Asmo sa strhol. Bol duchaprítomný a hneď skryl erátor do vrecka bundy. Nevidel nikoho. Bledozelené svetlo z kupoly postupne vybledlo, znova zavládlo modrasté šero.

— Kto to hovorí? — spýtal sa. Hlas sa mu trocha chvel, lebo strašidelné oslovenie ho veľmi naľakalo. — Je tu niekto?

Mlčanie.

— Prečo nehovoríte? Prihláste sa, dočerta!

— Spojenie! — povedal plechový hlas. Vychádzal zo striebornej pavučiny, v strede ktorej sa vznášala žltkasto svietiaca guľa priemeru asi päť centimetrov.
— Chcete so mnou nadviazať spojenie? — spýtal sa Asmo.
— Meno! — povedal hlas.
— Moje meno je Asmo.
— Meno je Asmo? Nie Lalala?
— Nie Lalala. Asmo.
— Asmo. Rozumiem.
— A kto ste vy?
— Reč.
— Ako tomu mám rozumieť? Voláte sa reč?
— Robím reč.
— Pre koho robíte reč?
— Dávam možnosť nadviazať spojenie.
Hlas postupne strácal plechový zvuk a Asmo začudovane badal, že hlas mal veľkú schopnosť akustickej adaptácie. Tónom, farbou zvuku a moduláciou sa prispôsobil vzoru, ktorým bol Asmo, takže mal dojem, že hovorí s vlastnou ozvenou.
— Už chápem, — povedal. — Ty si menič signálov. Môžeš nadviazať kontakt s touto bytosťou?
Ukázal na albína, lebo predpokladal, že menič signálov zachycuje nielen akustické, ale aj optické signály.
— Hovorí selektívna mozgová matrica k dispozícii Aslotom v cefaloidnom programe, — odrazu rýchlo a plynulé odpovedal menič Asmových hlasových signálov. — Želáte si informácie o žltodvojuhletrojpáse?
— Moment. Len pomaly. — Konečne partner, s ktorým si môžem rozumne pohovoriť, potešil sa. Námaha sa predsa vyplatila. Teraz si len musí dávať pozor, aby sa spojenie zasa neprerušilo, lebo mu záležalo na tom, aby sa od svojho partnera čo najviac dozvedel.
— Ty si menič signálov? — spýtal sa.
— Nie. Sme v spojení cez univerzálny synkódovač Jantár, ktorý ste výstižne identifikovali ako menič signálov.
— To je tá žltá guľa v pavučine?
— Áno.
— Aha, — povedal Asmo. — A teraz k albínovi. Našiel som ho vonku v hale pred výťahom. Bol mŕtvy. Kto ho znova priviedol k životu?
— Nebol mŕtvy. Albínski sermati majú limit minimum-maximum. Pri nízkom zaťažení alebo pri preťažení vzniká stav meravosti, podobný zimnému spánku cicavcov príbuzných typu žltý uhol. Výmena látok sa zredukuje na hodnotu blízku nule. Nárazom tepla ju možno kedykoľvek obnoviť.

— Sám som ju teda obnovil tým, že som albína položil do hniezdovej kóje.
— Správne.
— Ako sa možno s ním dorozumieť?
— Typ žltý uhol má biologický vysielací a prijímací orgán v rozsahu vysokej frekvencie.
— Hlas nemá?
- Nie.
— Prečo vlastne nemá?
— Technické informácie možno presnejšie sprostredkovať elektromagnetickými signálmi ako akustickými.
— S kým bol v kontakte?
— So mnou, so selektívnou mozgovou matricou.
— Čo vlastne chcel?
— Kontrolné zariadenie cefaloidného programu je zničené. Žltodvojuholtrojpás prosil o pomoc, aby zariadenie znova uviedol do prevádzky.
— Čo sa vlastne stalo?
— Bola registrovaná odchýlka od cef- programu. Mužstvo sermatov nebolo schopné z vlastných síl upraviť túto odchýlku.
Asmo niekoľko sekúnd zarazene mlčal.
— Odchýlka od programu? Cef- administrácia predsa podlieha KAPINOMU, alebo nie?
- Podlieha KAPINOMU.
— Odchýlka od programu teda nie je možná. To je iste omyl.
— Nejde o omyl. Hodnoty sú jednoznačné. Všetky meracie prístroje pracujú bezchybne.
Asma to ohromilo. Cef- administrácia porušila KAPINOM! Prebleslo ním úžasné podozrenie. Či jeho protivníkmi nie sú práve cefaloidy? Pripravujú sa strhnúť na seba moc? Situácia bola pravdepodobne oveľa vážnejšia, ako sa doteraz nazdávala maatšappij aj on sám.
Znova sa obrátil na mozgovú matricu.
— V čom spočíva odchýlka od cef- programu? Hlas mlčal. Bolo počuť iba bzučanie aparatúr.
— Žiadam odpoveď. Ako a kedy porušili cefaloidy KAPINOM?
— Oblasť vnútornej múdrosti podlieha pečati mlčania. Nie som kompetentná podávať informácie.
Asmo hneď vycítil príležitosť.
— Chcem teda hovoriť s Aslotmi, — povedal, — nadviaž spojenie.
— To nie je možné! Všetci členovia veľkej rodiny Aslotov sú v transcendácii.
— Znamená to, že už niet živých Aslotov?
— Sú v transcendácii, — opakoval hlas ľahostajným tónom.

— Kedy možno rátať s ich návratom?
— Najbližší termín retranscendácie je o dvestodvadsaťtri rokov. Ide o...
— Ako prosím? O dvestodvadsaťtri... A kto nám dovtedy zaručí nedotknuteľnosť KAPINOMU?
— Dynamická kontrolná a bezpečnostná automatika.
— Ale! — povedal Asmo sarkasticky. — Vskutku. Odchýlky sú už teraz také veľké, že kontrolné zariadenie je zničené! A Asloti sa na storočia vyparia a nebudú sa starať, čo sa stane s Dafotilmi, ktorí sú vydaní napospas KAPINOMU a svojvôli automatov. A či azda mali v úmysle umožniť, aby cefaloidy strhli na seba moc?
— Privilégiom Aslotov je absolútna sloboda. Jediný zákon je ich vôľa. Ja im slúžim a nemám právo skúmať motív ich konania, — odpovedala mozgová matrica s aroganciou lokaja, ktorého pýchou je slúžiť veci, hoci ju nechápe.
— Inteligencia, ktorá sa zrieka súdnosti, je azda to najhlúpejšie, čo sa dá vymyslieť, — povedal Asmo mrzuto.
— Ohodnotenie nie je vecou inteligencie, pokiaľ chce byť vedecká. Možnosť objektívneho poznania je ohrozená, keď sa podrobí účelovému mysleniu.
Asma schytila zlosť. Bolo neznesiteľné počúvať toľkú obmedzenú ignoranciu, vyslovenú jeho vlastným hlasom. Nárok na absolútnu slobodu sa rovnal zrušeniu všetkých záväzkov k okolitému svetu. Neexistoval cieľ, úlohy, zodpovednosť. Ponechať vládu náhode, s chladnou ľahostajnosťou sa povzniesť nad právo a neprávo, život a smrť. Ak takto uvažovali aj Asloti, nedalo sa od nich očakávať nič dobré. S ich pomocou sa však za týchto okolností ani nedalo rátať. Nie, on a maatšappij sa musia sami vyrovnať s hrozivou situáciou.
— Aké sú možnosti znova uviesť do prevádzky kontrolné zariadenie? — spýtal sa. — Odchýlku od programu treba skorigovať.
— Odchýlka sa skoriguje, len čo sa Aslotka Sukinatal vráti z transcendácie.
— Nemôžem čakať dvesto rokov. Teraz sa musí dačo stať.
— To nie je možné.
— Nájdeme cestu, ako zaraziť, aby cefaloidy porušovali právo.
— Keby došlo k zavinenej odchýlke od KAPINOMU, Aslotka Sukinatal po návrate náležité potrestá cef- administráciu. Porušenie práva by vzniklo až vtedy, keby si cudzia inteligencia privlastnila kompetenciu, ktorá prislúcha iba členom Veľkej rodiny Aslotov.
— Budúcnosť Dafotilov neslobodno vydať na milosť a nemilosť

vlády automatov.
— Vôľa Aslotov stojí nedotknuteľne nad všetkými záujmami.
Asmo si nahlas povzdychol.
— Asi nemá zmysel škriepiť sa s mozgovou matricou o otázkach morálky a zodpovednosti.
- Čím sa Asloti vlastne odlišujú od Dafotilov? Aké majú prednostné práva?
— Nie som príslušná dať na to odpoveď.
— Ako vyzerali Asloti?
— Otázka je nezrozumiteľná.
— Želám si opis ich zjavu.
— Nie som príslušná podať o tom informácie. Asloti sa dištancujú od všetkých animálnych systémov. Nenávidia vtieravosť.
— A ja nenávidím neposlušnosť! — zúrivo povedal Asmo. — Žiadam opis ich postavy. To je rozkaz!
— Ich postava... ich postava pozostáva... nie, ja... ja... nesmiem zlomiť pečať mlčania.
Asmo chvíľu uvažoval. Ako sa dostal k Aslotom? Cez retranscendáciu?
— Dobre, dačo iné. Ale tentoraz očakávam presnú informáciu. Retranscendácia Sukinatal, však sa takto volá, sa uskutoční v tejto budove?
— Áno, v aslodone. Poschodie ultramarín. Mimochodom, Sukinatal je ženského pohlavia. Jej oficiálny titul znie: excelentná matka vody.
— Aha! A ako sa retranscendácia spustí? Pomocou automatiky?
— Proces vyvolajú biologické hodiny tým, že nariadia preniesť biogénový formát do vitaliniciátora.
— Vitaliniciátor si ešte viem predstaviť. Ale čo je biogénový formát?
— Genetická pamäť informácií pre syntézu biologického systému.
Asmo uvažoval. Jeho nápad nadobúdal tvary. Ale v tejto budove bolo riziko priveľké. Bude to môcť uskutočniť v psychodóme?
— Transcendácia Dafotilov spočíva na tom istom systéme?
— Dafotili nikdy nemali autonómnu techniku. Za podmienky života a existencie vďačia Aslotom.
— Tomu som celkom nerozumel. Platí teda ten istý princíp, alebo nie?
— Isto, veď som to práve povedala.
— Je skladovací priestor pre biogénový formát chránený proti cudziemu vpádu?
— Absolútne. Má ochrannú zónu z tvrdého žiarenia. Na dôvažok je tam možnosť chrániť ho proti vniku biologických

systémov letálnymi nervovými jedmi.
— A kto rozhoduje, či sú dané podmienky pre použitie nervových jedov?
— Kontrolné zariadenie žltý uhol.
— Tak. Je funkcieschopné?
— Až po odstránenie poruchy pomocou Sukinatal poskytuje zóna tvrdého žiarenia dostatočnú ochranu.
— Výborne. Odchádzam, ale rád by som zostal v styku so selektívnou mozgovou matricou. Ako by to bolo možné?
— Použite synkódovač Jantár. Je prenosný. Uvolnite ho zo závesu.
Asmo sa načiahol za jantárovožltou guľou. Vznášala sa v strede siete a Asmo musel prekonať odpor tohto pohybu, aby ju uvoľnil. Poťažkával ju v ruke, bola ťažká ako olovo. Povrch bol studený a hladký; pozostával z drobných šupín, ako koža jašterice.
Asmo začul šramot a obrátil sa. Jeho albín, ktorý za rozhovoru s mozgovou matricou nehybne čakal, sa obrátil a cieľavedome odpochodoval medzi batériami smerom k stene.
- Kde ide?
— Dostal rozkaz vrátiť sa ku kontrolnému zariadeniu.
— Môže prejsť rampou žiarenia v hale?
— Nie. Použije jednosmerný tunel. Medzitým albín došiel k čiernemu vyleštenému pásu, ktorý po stene haly viedol asi päť metrov smerom hore. Položil si štyri prisávacie orgány na pás a bez námahy, ticho mľaskajúc; stúpal zvislo dohora. Keď došiel na koniec, kus lesklej čiernej plochy zaklapol dovnútra, albín zmizol v stene, klapka sa znova vzpriamila.
— Ako sa dostanem na poschodie ultramarín? — spýtal sa Asmo.
— Podíďte ku svetlozeleným kmitavým dverám, potom prejdite cez biely tunel do predsiene. Odvezte sa výťahom do purpurovej rotundy, zvoľte pohyblivý chodník ultramarín.
Asmo strčil do vrecka synkódovač Jantár a pridržiaval sa pokynov. V purpurovej rotunde vyhľadal rúru ultramarínovej farby a dal sa vtiahnuť dnu. Sacia sila ho strhla do výšky. Asi o desať sekúnd narazil na brzdiaci prúd a pristál v kruhovej sále belasej ako ultramarín.
Vedel, že všetko vsadil na jednu kartu. Keď sa jeho plán podarí, bude mať vo vrecku transcendovanú Aslotku, ktorá im môže podať potrebné informácie. Keď sa pokus vydarí... Rozkázal si nemyslieť na to.
— Kde je skladovací priestor pre biogénový formát? — spýtal sa.
— Vchod do skladu je napravo od vás.
Asmo zamieril ku dverám, lamelové dvere sa rozostúpili.

Pred nimi bola úzka chodba s intenzívnym smaragdovozeleným žiarením. Vytiahol z vrecka erátor. Farebná stupnica registrovala značnú rádioaktivitu, ale Asmo vedel, že mu nemôže veľmi ublížiť, keď jej bude vystavený iba na krátky čas. Šiel teda ďalej.

Keď za sebou zanechal oblasť žiarenia, stál pred kovovou mrežou s úzkymi okami. Keď sa k nej priblížil, neuhla mu. Erátor ukazoval silné magnetické pole. V mreži bolo určite vysoké napätie, a preto sa vyhol dotyku. Vybral synkódovač, pričom zbadal, že jeden veniec šupín sa roztvoril a uvoľnil malý kruh fazetových šošoviek.

— Ako sa dostanem ďalej? — spýtal sa.

— Potrebujete kódový signál.

— No a? Prečo ho nedostávam?

— Odovzdám hlavnej mozgovej matrici. Mlčanie. Konečne odpoveď:

— Hlavná mozgová matrica sa zdráha odovzdať kódový signál.

— Tak, zdráha sa! Otvorím teda mrežu násilím. Nech za následky zodpovedá hlavná mozgová matrica.

Zamieril s erátorom na prekážku a začal vysielať ľahký lúč energie.

— Nijaké násilie! — kričal hlas zo synkódovača. — Počkajte chvíľu.

— Tak teda? — spýtal sa a sklonil erátor.

— Hlavná mozgová matrica si dovoľuje opýtať sa: je Asmo členom Veľkej rodiny Aslotov v hospitálnej forme existencie?

— Mozgová matrica nemá čo klásť otázky, — ostro odpovedal Asmo. Teraz nesmel dať najavo ani najmenšiu neistotu. — Máš poslúchať moje rozkazy.

Synkódovač začal zrazu vysielať sériu farebných impulzov. Mrežová prekážka sa vysunula dohora, cesta bola voľná.

Pred Asmom sa ukázal čierny otvor. Vyslal tam z erátora svetelný lúč. Z temnoty odpovedalo modrasté svetlo. Po niekoľkých krokoch sa dostal do guľovitého priestoru, kde z povaly sálalo čoraz jasnejšie svetlo. Dookola boli pri stenách vo viacerých poschodiach navŕšené priehľadné nádrže, v ktorých vedľa seba ležali podlhovasté vrecúška veľkosti článku na prste.

— Kde je biogénový formát Sukinatal?

— V treťom rade odspodu. Pri polarizovanom svetle má farebné označenie modrá- fialová- modrá- zelená.

Z erátora vypustil polarizované svetlo a prešiel ním po treťom rade odspodu. Vrecúška opalizovali v pestrých farbách. Čoskoro objavil biogénový formát Sukinatal.

— Ako možno vybrať biogénový formát z nádrže?

— Nemožné! Nemožné! Nemožné! — ozval sa krik zo

synkódovača. — Už len pomyslenie je zločin.
— Potrebujem ho a aj si ho zoberiem.
— Vôľa Sukinatal je nedotknuteľná! Nijaká moc, okrem samej Sukinatal, nemá právo disponovať s jej posvätnou existenciou, — nariekala matrica.
Asmo neodpovedal. Jemným lúčom energie opatrne vyrezal do nádrže otvor veľký ako dlaň. Zo zárezu začala syčať biela para.
— Prestať! — kvílila matrica. — Nech ste ktokoľvek, prestaňte!
Zo steny nádrže vypadol na dlážku okrúhly kus, biela para zmizla. Do miestnosti vnikol ľadový závan. Asmo zobliekol bundu, omotal si ju okolo ruky, rýchlo ju strčil do nádrže a vybral biogénový formát.
Synkódovač, ktorý ležal na zemi, začal zrazu vydávať piskľavé a praskavé zvuky, ktoré prešli do ostrého, nervy trhajúceho kvíkania. Svietiace steny plápolali, prebleskovali série svetiel, bolo počuť sonórne bručanie, ktoré sa rýchlo vystupňovalo do hrozivej hlasitosti.
Asmo starostlivo ukryl biogénový formát do náprsného vrecka, schytil synkódovač a erátor a ako rýchlo len vládal, vytrielil z miestnosti.
— Čo sa stalo? — spýtal sa, keď prišiel do modrej sály a zadychčané zastal. Synkódovač mlčal. Mozgová matrica asi utrpela kolaps. Stal si na plochu pod zlatým komínom.
Mocný ťah ho vytiahol hore. Po nekonečných sekundách šialeného letu v temnej rúre zazrel nad sebou jasný svit denného svetla. Cez pozaunový lievik ho to vyfúklo na vzduch. Niekoľko ráz sa prevalil a potom mäkko dopadol na pomarančovú plochú strechu, po ktorej teraz v širokých pásoch kmitali svetelné signály. Odkotúľal sa k okraju strechy, spustil sa na rímsu a odtiaľ zoskočil na zem. Otvory nad rímsou sa zatvorili.

13.

Zavládlo strašidelné ticho. Stúpajúce a klesajúce pískanie škorpiónov sa odmlčalo; vzduch sa ani nepohol. Asmo stál na pružnej základni pod tortovou stavbou a obzeral sa. Medzi zelenými sklenými stĺpmi stromov sa hojdala ligotavá zmija. Asmo si ju presnejšie pozrel. Zmija pozostávala z nekonečného oblaku drobných svätojánskych mušiek, ktoré sa zhromaždili nad jeho stopou, ktorú v machu už takmer nebolo vidieť. O smere, ktorým sa mal vrátiť, teda neboli nijaké

pochybnosti.

Len čo sa na kus vzdialil od torty, zavolal Luku. Nedostal odpoveď. Seko- spojenie bolo ešte vždy prerušené? Pokúšal sa dosiahnuť Sema. Ihneď dostal spojenie. Sem ho informoval, že Luka je na nule. Čo sa mohlo stať?

Asmo zrýchlil kroky. Bez prekážky došiel k červenému zvonu žiarenia, bez odporu ním prešiel. Čoskoro zazrel funcraft. Stál na pristávacej plošine, kryt bol zavretý. Po Luke ani stopy. Hoci bol vyčerpaný, pustil sa do behu.

Luka ležala vystretá v ležadle — a spala.

Mrzuto, a predsa uľahčené zavrtel hlavou a prudkým trhnutím otvoril kryt.

Luka otvorila oči.

— Konečne! — vzdychla. — Robila som si kvôli vám hrozné starosti.

— Také zlé to asi nebolo. — Len s námahou neprejavil mrzutosť. — Aspoň sa vám dačo pekné prisnilo?

Vzpriamila sa a vyčítavo naňho hľadela.

— Čo iné som mala robiť? štyri hodiny ste ma tu nechali samu! Bez uspávacieho nápoja by som sa bola smrteľne bála.

Asmo bez slova klesol do kresla. Táraniny! pomyslel si a stlačil štartovaciu páku. O niekoľko sekúnd sa balón naplnil, odpichli sa od zeme a rýchlo naberali výšku.

— Vyzeráte vyčerpaný, — ustarostene povedala Luka. — Bolo to veľmi namáhavé?

Prikývol. S námahou vystrel nohy a hlavu oprel o operadlo. Teraz, keď už bol v bezpečí, zrazu cítil, že od vysilenia nemôže pohnúť ani prstom.

— Luka, dajte mi dačo vypiť.

Chytila krištáľovú fľašu s troma rôznofarebnými tekutinami, ktoré sa zmiešali v penivý nápoj, keď ich naliala do pohára. Dychtivými dúškami vyprázdnil pohár. Chutilo to odporne, ale bolo to aspoň studené. Potom sa znova oprel a zatvoril oči. Už po krátkej chvíli cítil, ako ho zalieva vlna pohody. Príznaky vyčerpania mizli. Začudovane zistil, že je svieži ako po výdatnom spánku.

Pretrel si oči a pozrel von. Rýchlo leteli nad rezervátom. Všetko bolo pokojné. Ani teraz nič nenaznačovalo, že pod zeleným pralesom sa skrýva stavba. Čoskoro mali planinu za sebou; jej strminy žiarili v slnečnom svite.

Luka ho pozorovala s akýmsi nesúhlasom.

— Vy ste, prirodzene, vliezli do tej aslotskej stavby, však? Našli ste Aslotov?

— Budova je prázdna. Asloti sa transcendovali. Našiel som iba ich albínskych sermatov pri poškodenom kontrolnom zariadení.

— No vidíte, to som predpokladala. Už dávno som o tom presvedčená, že nikto sa nevystavuje utrpeniam nesmrteľnosti z čistého pocitu povinnosti. — Hlboko sa ponorila do kresla a pozorovala putujúce oblaky.

Jeho návštevu v aslodone očividne nepokladala za zvlášť dôležitú. Vyriešia sa tým všetky jej problémy, keď s určitosťou vie, že Asloti už nežijú? Či si nevedela predstaviť, že sa tým ťažkosti iba začnú? Prečo prejavovala taký slabý záujem? Alebo bol nespravodlivý? Veď nemohla tušiť, čo objavil v aslodone a aké má obavy. Počká s úsudkom, kým pred skupinou koncilu nepodá správu o svojich zážitkoch.

— Potrebujem kazetu alebo skrinku, ktorú možno zamknúť, — povedal. — Mohli by ste mi zadovážiť také dačo?

— Načo?

— Mám zopár predmetov, ku ktorým sa cudzí nesmú dostať.

— Najlepší bude sejfový kufrík. V letohrádku sa dačo nájde.

— V akom letohrádku?

— Skupina koncilu zvoláva do letohrádku maatšappij slávnostné zhromaždenie. Na vašu počesť. S arómovým koncertom a tanečným večierkom.

— Musí to byť? — povedal znechutene. — V tejto chvíli mám iné starosti.

— Nebuďte taký drevený. Všetci sa už tešia.

— Kedy to má byť?

— Len čo prídeme.

— Luka, nedalo by sa to odložiť? Potrebujem si najprv pohovoriť so skupinou koncilu.

— Ach áno, teraz mi zišlo na um, že Jona a Sirto sa už viac ráz pokúšali dosiahnuť vás. Vysvetlila som im, že ste na prieskumnej ceste okolo rezervátu a nechcete, aby vás vyrušovali. Teraz im poviem, že ste sa vrátili.

— Počkajte, to má čas. Bezradne zavrtela hlavou.

— Najprv vám je naponáhlo a teraz to zasa má čas. Asmo, vy ste zvláštny človek.

— Ako je to so sejfovým kufríkom? Nemáme inú možnosť? Nerád by som čakal až po letohrádok.

Mala na jazyku otázku, ale nevyslovila ju. Chvíľu pouvažovala a potom povedala:

— Mám jeden v mojom bungalove. To by však znamenalo obchádzku.

— Teda k vášmu bungalovu. Zmeňte kurz. Uštipačne sa usmiala.

— Čo je, Luka, nehodí sa vám to?

Mykla plecom.

— Vlastne máte pravdu. Doteraz mi bolo dosť jedno, kde ma

náhoda zaveje. Prečo by to malo byť zrazu iné? Na tejto čarovnej planéte je všade krásne.

Stlačila páku a riadiacej automatike povedala číslo kurzu. Balón sa jemným oblúkom presunul do nového smeru letu.

— Mala by som chuť na felixa. Dáte si aj vy?

— Ďakujem, potrebujem si zachovať duševnú rovnováhu.

— Nerobte si starosti. — Zasmiala sa. — Felix je neškodný. Budete iba trocha veselší, a to by vskutku nezaškodilo.

Z chladničky vybrala fľašu a naplnila dva poháre zeleným nápojom, v ktorom sa perlili drobné červené guľôčky.

— Na čo si vypijeme? — spýtala sa. — Na šťastie? Toho nie je nedostatok.

— Ako môže byť človek šťastný, keď má všetko?

— Vám to asi prekáža, keď ktosi nemá starosti?

— Nemať nijaké starosti je vážna príčina pre starosti. — Zadumane na ňu pozrel. — Boli ste už dakedy naozaj nešťastná? — povedal, lebo mu dačo prišlo na myseľ.

— Nepamätám sa. — Pokrčila plecom. — Nazdávam sa, že iba znudená.

— To je to najhoršie. Oveľa horšie ako byť nešťastný. — Len čo to vypovedal, prišlo mu jej ľúto. Nemal právo poučovať ju.

— Všetko to, čo doteraz bolo prirodzené, skomplikujete. Máte svojrázny, vŕtajúci spôsob dôkladnosti, ktorý je veľmi namáhavý. A jednako myslím, že sa mi to páči. — Zamyslene si odpila. — Tak čo? Zúčastníte sa na našom tanečnom večierku? Prosím vás, nepovedzte nie.

— Luka, a vy sa naň tešíte?

— Keď neprídete, budem sa nudiť. A vy budete na vine.

— Tak dobre, prídem.

Doleteli nad morské pobrežie porastené palmami. Funcraft začal krúžiť nad zátokou. Na vode sa hojdali červeno- biele anténové boje.

Luka zatvorila kryt a stlačila gombík na pristátie. Klesali. Obal balóna zmizol v zadnej časti funcraftu. Zahalení do oblaku rozpenenej vlny dopadli na pokojnú vodnú plochu. Keď sa výhľad znova vyjasnil, Asmo zbadal, že zamierili k plávajúcemu bungalovu, ktorý kotvil tesne nad morským dnom.

Cez plavebnú komoru sa dostali dovnútra, stlačený vzduch zasyčal a potom sa funcraft pokojne hojdal v malom bazéne s vodou.

Luka zaviedla Asma po točitých schodoch do obývacej miestnosti. Cez sklenú stenu sa im otvoril pohľad na pestrú, hmýriacu sa krajinu koralového útesu.

— Sadnite si na chvíľu, — povedala. — Donesiem sejfový

kufrík.
— Nemohol by som sa okúpať?
— Prepáčte, vôbec som na to nemyslela. Tam oproti.
Luskla prstami. Blok v stene sa nehlučne odsunul nabok.
Keď sa vrátil do obývacej izby, Luka sedela v kresle a čakala ho. Vedľa nej stál šikovný, čiernou kožou potiahnutý kufrík. Luka si ho položila na kolená a otvorila klapku na vrchnáku. Zjavila sa matná oválna plocha. Dotkla sa jej končekmi prstov, zaznelo bzučanie, kufrík sa otvoril.
— Uzáver je zakódovaný na papilárne čiary, — povedala. — Teraz vymažem moje kódovanie.
Stisla tlačidlo na vnútornej strane vrchnáka, chytila Asmovu pravú ruku a na niekoľko sekúnd ju položila na matnú plochu.
— Tak, — povedala, — teraz patrí vám. Nikto iný ho nemôže otvoriť.
Asmo vyskúšal uzáver, fungoval bezchybne.
— Teraz som zvedavá, čo chcete uschovať v sejfovom kufríku. Alebo je to tajomstvo?
Ukázal jej erátor i synkódovač a vložil ich do kufríka.
- Čo je to?
— Univerzálny nástroj a menič signálov. Luka ľahostajne pokrčila plecom.
— A ešte som priniesol Aslotku.
— Čo prosím? — Oči sa jej rozšírili. — To má byť vtip?
Asmo vybral z vrecka vrecúško a medzi dvoma prstami jej ho ukázal.
— Aslotka Sukinatal v genetickom kódovaní.
Zdesene cúvla.
— Biogénový formát? Čo ste sa... Násilím ste sa ho zmocnili?
— Nič iné mi nezostávalo.
Vyskočila, vytrhla zo skrine fľašu, trasúcou sa rukou naliala do pohára a obsah vypila jediným dúškom.
— Treba ho hneď vrátiť!
— Na to vôbec nepomýšľam. Som rád, že ho mám.
— Biogénový formát je nedotknuteľný! — kričala - Miešate sa do života autonómnej osobnosti. Zničíte jej slobodu vôle! Najnehoráznejšie porušenie práva, aké si len možno predstaviť. Nechápete to, vy netvor?
— Je bezpodmienečne potrebné, aby sme sa dozvedeli, ako možno ovplyvniť programovanie cefaloidov. Iba Aslotka nám to môže prezradiť. Je to naša jediná možnosť.
— Čo máte na mysli?
— Pokúsime sa Sukinatal retranscendovať. Luka klesla do kresla, celá sa chvela.

— Asmo, vy ste zošaleli, — šeptala. — Ona nás zničí, len čo pochopí, čo sme jej vykonali. — Naliala si ďalší pohár.
— Podnikneme to riziko, — odpovedal pokojne. — Luka, čo si myslíte, prečo je v aslodone zničené kontrolné zariadenie?
— Nemám tušenia. — Naliala si tretí pohár a náhlivo ho vyprázdnila. Jej vzrušenie povoľovalo. — Nazdávate sa, — povedala ešte vždy skľúčená, — že s cefaloidmi dačo nie je v poriadku?
— Rozhodne. Cef-administrácii sa podarilo prelomiť KAPINOM.
— Asmo, to nie je myslitеľné! Cefaloidy sú viazané programom, nemajú ani najmenšiu možnosť robiť svojvoľné programy. Všetko, čo robia, podlieha KAPINOMU. Ak sa cefaloid od toho odchýli, zničí sa. A to vie.
— Mýlite sa, Luka. V aslodone jednoznačne zaregistrovali odchýlky. O tom nie sú pochybnosti.
— Keby to tak bolo, nevyhnutne by sa prejavili následky. Náš život však prebieha normálne. Odchýlka neexistuje!
— Ale áno, Luka. Ja som tá odchýlka.
Zarazene naňho civela.
— Vskutku! Ste schopný ničiť, nie ste citlivý na tvrdé žiarenie. Vaša existencia je previnením proti KAPINOMU. To mi ešte nezišlo na um.
— Znamenám akútne nebezpečenstvo pre bezpečnosť celej planéty. Ale kto sa postaral o to, aby som žil na planéte Astilot a mohol narušiť rovnováhu? Asloti? To by bolo nelogické. Keďže už majú všetku moc, nemusia narušiť KAPINOM, aby dosiahli svoje ciele. Môžu to byť teda iba cefaloidy.
— Ťažko mi je pochopiť to. Ale vaše argumenty sú mi čoraz jasnejšie.
— Keď chcem zistiť, čo plánujú cefaloidy, je potrebné retranscendovať Sukinatal.
— Nie! — vykríkla Luka. — Asmo, tým by ste znova porušili právo!
— Naši protivníci možno práve chcú, aby som porušil právo.
— Tým skôr to nesmiete urobiť.
— Práve preto to urobím.
— Veď to nemá zmysel.
— Po prvé, chcem so Sukinatal hovoriť. Po druhé, chcem vidieť, ako na to cefaloidy zareagujú.
— Už vopred očakávate, že sa cefaloidy vzbúria. Ale čo ak sa mýlite, Asmo? Čo ak pre váš násilný zásah do KAPINOMU zavládne v cef-administrácii anarchia? V takom prípade by sme boli úplne bezmocní. Veď viete, že nie sme schopní uživiť sa prácou. Nemali by sme ani dosť skúseností, aby sme riadili automatizovanú produkciu. Riskujeme katastrofu,

úpadok civilizácie, zánik Dafotilov.

— Luka, ak nič nepodnikneme, tak či tak dôjde ku katastrofe. A to automaticky. Pokiaľ ide o cefaloidy, preceňujete nebezpečenstvo. Ich systém je veľmi stabilný, je dokonale schopný kompenzovať odchýlky od KAPINOMU, ináč by už bola katastrofa dávno nastala.

— Nikto nemôže vedieť, kde je hranica. Riziko je prosto priveľké. Asmo, ak sa im vývoj vymkne z rúk, zničia všetko.

— Spoločnosť Dafotilov žije v uzavretom systéme. KAPINOM umele obmedzuje produktívne sily, výsledok je stagnácia. Nemáme inú možnosť, iba vziať na seba riziko. Aj maatšappij to už spoznala. Reťaze treba roztrhnúť násilím, ináč Dafotili zahynú pre zaháľačský život. Historické príklady to dostatočne dokazujú.

— Asmo, prepáčte, ale dejiny nie sú dôkazom. Ani pre prítomnosť, ani pre budúcnosť. Sú nevedecké, lebo spätným pohľadom nikdy nemožno presne zistiť príčiny a súvislosti. Keď sa uvedú ako dôkaz, je to už vopred pokus o podvod. Každý šarlatán by ich mohol použiť pre vlastné ciele.

— Luka, to je predsudok, ktorý sa podporuje pre veľmi priehľadné príčiny. Bez historického uvedomenia neexistuje nijaká budúcnosť. Človek žije bez cieľa, iba pre chvíľu, ako ktosi, čo stratil rozum. Dejiny neprebiehajú svojvoľne, lebo spoločnosť, ako každý živý organizmus, podlieha zákonitému vývoju. Všeobecná historická formula ukazuje správnosť tohto tvrdenia.

- Historická formula? To je čo?

— Matematická rovnica. Pri určitom minimálnom množstve sociologických a ekonomických faktorov možno jej pomocou vypočítať priebeh dejín.

— Keď mi to dokážete na praktickom príklade, poddám sa.

— Prečo nie? Dajte mi zopár informácií z minulosti Dafotilov a výkonný počítač.

— Žiaľ, to nie je možné. Zásobník pamäti neobsahuje historické údaje, lebo sú ekonomicky bezcenné. Okrem toho by to bolo nebezpečné. Historické poznatky, ktoré musia byť pre svoju povahu každému prístupné, znamenajú porušenie filozofickej doktríny o ohrození existencie spoločnosti manipuláciou vedeckotechnickej ekvivalencie. Mimochodom, toto je názor všetkých Dafotilov, pokiaľ si dajú námahu pouvažovať o tomto probléme.

— Filozofická doktrína o ohrození existencie spoločnosti manipuláciou vedeckotechnickej ekvivalencie? — Asmo sa uštipačne usmial. — Čím frázovitejšia formulácia, tým významnejší obsah, však? Nie, Luka, tento druh filozofie je iba humbug.

— Asmo, nesmiete zovšeobecňovať, — prudko odpovedala Luka. — Spôsob, akým zmetiete zo stola všetky námietky, ma dráždi na odpor.

— Azda preto, lebo cítite, že by som nakoniec mohol mať pravdu?

Luka naňho mlčky hľadela. Po chvíli povedala:

— Pripravujete sa na veľmi nebezpečný čin. Nemôžem vám v tom zabrániť — azda ani nechcem. Uvážte však, že ak vylomíte čo len jeden kameň, zrúti sa celá budova. A potom stratíme našu bezpečnosť.

— Stratíme iba raj, — povedal Asmo a schytil kufrík. — Možno však získame život.

14.

Pás pohoria, nad ktorým preleteli, sa stratil v belasom opare diaľav. Pred nimi sa rozprestierala kopcovitá krajina parkov s rozsiahlymi jazerami, ostrovmi a meandrovými tokmi riek.

Luka otvorila kryt a ukázala dolu.

— Letohrádok, — povedala.

Pri jednom z jazier sa rozkladala veľmi členitá budova, ktorej strechy a kupoly sa ligotali zlatým a strieborným leskom. Bola postavená na strmom brehu a svojimi výbežkami vysoko prečnievala vodnú plochu. Prístav pre jachty, záhrady s rybníkmi a pavilónmi, ihriská a obrovskú plaváreň obklopovali húfy zabávajúcich sa Dafotilov.

Keď zbadali funcraft, kývali, tlieskali a veselo kričali na privítanie, nechali všetko tak a bežali k pristávacej ploche. Len čo sa vozidlo dotklo zeme, vyzdvihli Asma a s výkrikmi „hurá" ho vyhadzovali do vzduchu. Prihrnuli sa vždy ďalšie húfy, tlačili sa napred, prihovárali sa mu a s neskrývanou zvedavosťou mu hľadeli do tváre. Asmo im potriasal ruky, vytrpel množstvo žoviálnych buchnutí po pleci, z ktorých sa mu takmer podlamovali kolená.

Čoskoro však pole ovládali iba dámy. Boli očarujúco krásne, robili žarty, ktorým nerozumel, bez zábran sa smiali. Búrlivo ho objímali a ich bozky ďaleko prekračovali to, čo doteraz pokladal za priateľskú náklonnosť. Od komplimentov mu hučalo v ušiach, takisto aj od uštipačných rečí, ktoré im ľahko a nevyčerpateľné plynuli z pier.

Spočiatku ho nadšenie bavilo, opakoval bozky, ale čoraz menej zakrývaná zmyselnosť sa mu nakoniec už priečila. Chcel to ukončiť, lebo by mu boli ešte strhli šaty z tela. Jeho

odpor však bol márny, očividne to pokladali za hru; a surovo, násilne sa nevedel brániť. Okrem toho mu zavadzal sejfový kufrík, ktorý nechcel pustiť z ruky.

Luka stála so skríženými rukami na záhradnom múre. Nesmierne ju bavilo, ako sa Asmo márne pokúšal odolať náporu ctiteliek. Vrhol na ňu pohľad, ktorým prosil o pomoc.

— Pri najlepšej vôli nemôžem pre vás urobiť nič, — počul jej seko- hlas. — Nemali ste ich bozkať, to im rozbúrilo krv.

— A čo mám teraz robiť?

— Taký slávny muž ako vy potrebuje telesnú stráž, — povedala so smiechom. — Vezmite si príklad od našich športových šampiónov!

— Radšej mi rozumne poraďte.

— Kričte o pomoc. Alebo rozbite dačo na kusy. Z toho vytriezvejú.

To je predsa nezmysel. Čo mal rozbiť na kusy?

Medzitým sa dámy čoraz viac zbavovali zábran. Poniektoré sa už chystali zobliecť si šaty. Situácia bola vážna. Ak mu hneď dačo nepríde na um, bude neskoro. Azda má Luka pravdu... V zúfalstve zdrapol z jednej plavovlásky krinolínu a trhal ju na kusy.

Výkrik zdesenia. Pustili ho. Zdvihol tenisovú raketu a rozlámal ju na kolene. Vyjavene naňho hľadeli, s ústami dokorán otvorenými. V hrozivom postoji sa približoval k nim, prudko sa rozohnal. Vtom sa rozpŕchli ako sliepky.

Luka vybuchla v hlasný smiech, zoskočila z múru a chytila ho za ruku. Zdvihol kufrík a zamierili k domu. Ktosi za nimi urobil uštipačnú poznámku. Strach sa premenil na smiech.

Nerušene vystupovali po schodoch, ťažké reliéfové dvere domu sa otvorili.

Asmo sa zhlboka nadýchal a zobliekol si kožušinovú bundu. Luka ju zobrala a hodila sermatovi.

— To ste urobili veľkolepo, — povedala. — Táto banda bez mozgu vás odteraz bude pokladať za božskú bytosť. A stavím sa, že na tanečnom večierku vás zaplavia ponukami.

V pozadí sa otvorila brána a slávnostným krokom prichádzali členovia koncilu. Pred Lukou a Asmom zastali a vytvorili polkruh. Predstúpila Jona a hlboko sa poklonila.

— Vitaj v letohrádku maatšappij! — povedala, roztvorila ramená a nežne sa usmiala na Asma. Zrejme už dávno zabudla, že sa rozišli pohnevaní.

— Veľa lásky, — zborovo kričali ostatní a klesli na kolená. Ich tváre vyžarovali vznešenú vážnosť, ktorá bola zjavne predohrou pre zápalisté reči a rozvláčne ceremónie.

Asmo si ticho povzdychol ku kupole haly.

— Ďalší sakrálny obrad? — spýtal sa Luky cez seko. — To nevydržím.

— Sirto má zveličený sklon pre reprezentáciu. Desať ráz denne mení oblečenie, dva razy týždenne byt, vo všetkých domoch automatická prestavba, vo dne v noci hostia — mňa to tiež vysiľuje.

— Nemožno zaraziť toto divadlo?

Luka prikývla, chytila ho za ruku a poklonila sa pred skupinou koncilu.

— Veľa lásky, — povedala hlasno.

Sirto a ostatní vybuchli v smiech. Pribehli k Luke a Asmovi, objali ich, bozkávali, zahrnuli množstvom otázok.

Z dlážky sa vynorili čalúnené lavice a kruhový stôl. Kým si posadali, zjavili sa v hale sermati a podávali v kalichových pohároch šumivé nápoje. Asmo s poďakovaním odmietol.

Prišla k nemu Jona, nežne mu položila hlavu na plece a priložila mu pohár k perám. Prvý impulz bol odmietavý, potom však zazrel prosiaci výraz v jej očiach a nebol schopný raniť ju. Vzal pohár a pil.

Sirto vstal a zdvihol pohár.

— Pijeme na tvoj vzor, milý Asmo. Cieľavedomé konanie je nádherná charakterová vlastnosť, ktorá z nás Dafotilov už takmer vymizla. Vďaka tvojej rozhodnosti sa vkráda do našich sŕdc nová nádej. S úctou som sa dozvedel o tvojom želaní rozpovedať nám novinky o rezerváte Aslotov. Zhromaždili sme sa, aby sme si vypočuli tvoje slová.

Asmo si zaumienil, že najprv prehovorí o svojej odolnosti voči tvrdému žiareniu a potom o zážitkoch v aslodone. A až nakoniec, keď si členovia koncilu privykli na túto predstavu, chcel sa zmieniť o hrozivej situácii a o pláne, ako čeliť nebezpečenstvu. Odrazu však cítil, že ho zaplavuje už známy pocit bezstarostnej veselosti. Zrejme začal pôsobiť Jonin nápoj. Jeho obavy mizli, ich miesto zaujala istota, že sa s problémom vyrovná aj bez okolkov. Prečo si vlastne robil starosti? Že by členovia koncilu zniesli pravdu iba v malých dávkach? Nezmysel! Je predsa známe, že priama cesta je vždy najlepšia.

Povďačne prikývol Jone.

— Začnime hneď s najdôležitejším, — povedal. — Podarilo sa mi vniknúť do rezervátu a našiel som tam budovu. Bola prázdna. Asloti sú v transcendácii. Následok: cefaloidy pracujú bez kontroly. Porušili KAPINOM.

Jona sa od neho odtiahla, ako keby bol strašidlom.

Znepokojnel. Členovia koncilu vymieňali medzi sebou nechápavé pohľady.

— Vaše tvrdenia sú neuveriteľné, — vybuchol Usko. —

Rezervát obklopuje nepreniknuteľný zvon žiarenia.
— Mne tvrdé žiarenie nespôsobuje bolesť. Odpoveďou mu bol burácajúci smiech.
Asmo položil na stôl sejfový kufrík, otvoril ho a vyzdvihol do výšky biogénový formát.
— Tu! — povedal povýšene. — Priniesol som transcendovanú Aslotku. Tento dôkaz hádam len uznáte.
Vypukla trma-vrma. Členovia skupiny koncilu vyskočili, kričali jeden cez druhého, gestikulovali. Usko a Tonda vyliezli na stôl a začali ako posadnutí dupať nohami. Prevrhli poháre. Smiali sa, zúrili, revali, vrieskali a nezmyselný hysterický ošiaľ sa čoraz väčšmi stupňoval.
Asmo od hrôzy a prekvapenia na minútu zmeravel. Čo urobil nesprávne? Hlavou mu prebehla myšlienka. Či si nezaumienil... nechcel celkom ináč... Iskra vyhasla.
Hlas mu preskočil. Zmocnila sa ho nespútaná zúrivosť. Tieto opice si azda myslia, že si z neho vystrelia! Hodil biogénový formát do kufríka, zatresol ho a udrel päsťou do stola.
— Ticho! — zreval. — Prestaňte s tým nezmyslom!
Okamžite zavládol pokoj. Civeli naňho, akoby udrel blesk.
- Sadnúť!
Zmätene, s previnilými tvárami, ako deti, ktoré prichytili pri uličníctve, si posadali. Väčšina odvrátila oči, poniektorí sa rozvzlykali.
— Čo ste všetci potratili rozum? Čo má znamenať váš idiotský rev?
Zarazené mlčanie. Napokon ktosi plačlivo povedal:
— Ukradnúť zo skladu biogénový formát je zločin.
— Nikto nesmie týmto spôsobom porušiť KAPINOM! — zastonal Usko.
— Vôbec ste neboli v rezerváte Aslotov! Výkriky boli čoraz odvážnejšie.
— Všetko je nezmysel!
— Lepšie poznáme KAPINOM ako vy.
— Áno, samé lži! Chce nás preveriť!
— Nie sme však takí hlúpi.
Vzrušenie sa stupňovalo, znova začali šalieť. Asmo vyskočil.
— Dosť! — kričal preskakujúcim hlasom. — Na týchto slabomyseľných schôdzkach sa viac nezúčastním. Keď prídete k rozumu, nájdete ma v mojej izbe.
Trasúcimi sa rukami chytil sejfový kufrík a pobral sa preč. Za sebou začul nárek a nekonečné vzlyky.
Sirto ho dohonil.
— Veľmi ťa prosím o prepáčenie, — povedal so sklonenou

hlavou. — Náš výbuch nálad ti je isto nepochopiteľný. Ale to, čo si nám povedal, je také neslýchané, také strašné, že sme sa jednoducho nemohli opanovať. Museli sme uvoľniť strach, zúfalstvo.

Strach, zúfalstvo? Asmo preletel pohľadom po tvárach. Členovia koncilu naozaj vyzerali preľaknutí, ranení, ponížení. Jeho zlosť zmizla. Nebolo mu dobre. Nezaobchádzal s nimi príliš bezohľadne? Pri najlepšej vôli už nechápal, ako sa mohol tak rozzúriť, tak rýchlo prejsť z jednej nálady do druhej.

— Vyhovovalo by vám, — spýtala sa Luka, — keby sme sa o pol hodiny znova zišli? Dovtedy sa všetci vžijú do novej situácie.

Asmo prikývol.

— Odprevadím vás do izby. — Chytila ho za rameno.

— Prosím, poďte.

Jona ju odstrčila nabok.

— Nenamáhaj sa, moja milá, — povedala so sileným úsmevom, — to už ja spravím. Máme spoločný apartmán.

Luka iba skrivila pery, odvrátila sa a privolala sermata. Dala si priniesť nápoj a rýchlo ho vypila. Ako sa zdalo, tým sa pre ňu celá príhoda skončila.

Asmo chvíľu zaváhal, keď sa mu však obrátila chrbtom, nasledoval Jonu, ktorá ho chytila za ruku a viedla k výklenku.

Jona luskla prstami, obloženie sa odsunulo, vošli do komory guľového tvaru.

Asmo zacítil zrýchlenie smerujúce hore, ako vo výťahu; potom pohyb prešiel do vodorovného smeru.

Guľa jemne zabrzdila. Pred nimi ležala veľká miestnosť, predelená stĺpmi a kvitnúcimi kríkmi. Jedna strana poskytovala pohľad živej panorámy krajiny. Asmo mal pocit, že stojí na kopci a pozerá dolu na širokú rovinu. Po rieke plávali lode a bárky, na poliach pracovali roľníci a oddiel vojakov na koňoch sa blížil k mestu, na vežiach ktorého viali pestré zástavy. Ilúzia bola dokonalá. Pohyblivé obrazy ho zaujali, vzrušenie sa upokojilo.

Vhíbený do minulého, jemu tak príjemne známeho sveta, objavoval stále nové podrobnosti.

Jona ho pozorovala.

— Páči sa ti to? — spýtala sa. — Varioart má tú výhodu, že miestnosti sa samočinne menia.

Obrátil sa a s poľutovaním zistil, že fascinujúci účinok povolil. Jona sa uvelebila na pohovke.

— Poď, vysvetlím ti to. Všetko sa mení: rozdelenie miestnosti, vnútorné zariadenie, panoráma, klíma, akustické

efekty, vône. Dakedy za hodinu, dakedy za dni, podľa toho, kedy automatika nájde novú harmóniu. A keď sa ti dačo nepáči, môžeš, prirodzene, zasiahnuť a zmeniť veci podľa vlastného vkusu.

Naklonila sa nabok, pritiahla riadiaci pult a končekmi prstov sa dotkla červeno svietiacej plochy, veľkej ako tanier.

— Toto je hracia klávesnica. Stačí, keď vyslovíš želanie, a už sa stane skutočnosťou.

Asmo nepočúval. Jonine slová vnímal iba ako šum. Nechcel urobiť dačo, čo neznáša odklad? Zatvoril oči, chcel sa sústrediť. Ozaj, konal v rozpore so svojimi zámermi, začal od konca namiesto od začiatku. To sa mu už nikdy nesmie stať.

Jona ešte vždy hovorila.

— Varioart je najlepšia metóda, ako splniť ustavičnú túžbu po zmene. Človek nepotrebuje nič iné, iba trochu fantázie, jednostaj sa čerpá z toho istého materiálu, neexistuje odpad, nijaká doprava, haraburdie. Skús to raz. Je to výborná zábava.

Jonina veselosť bola nútená. Zjavne ju dráždilo, že Asmo neodpovedal.

Sadol si za stôl, vytiahol z vrecka papier a farebnú ceruzku a robil si poznámky. Chcel zhrnúť do bodov podstatné veci, ktoré sa chystal povedať skupine koncilu. Ešte si nezvykol používať na tento cieľ vlastný zásobník pamäti.

Jona vstala a podišla k múru, vo výklenkoch ktorého kvitli orchidey. Prešla rukou po hrane, vyklopila sa doska, zjavila sa fľaša a poháre.

— Musím sa napiť. Chceš aj ty?

— Ďakujem, na chvíľu mám dosť. Povedz, čo si mi dala vypiť tam v hale?

— Och, nechutilo ti?

— Aký účinok mal mať ten nápoj, to by som chcel vedieť.

— Uvoľňuje, — povedala so smiechom, — zbavuje psychických zábran.

Chytila fľašu, naliala si do pohára, napila sa a pohár pustila na zem. S cvengotom znova vyskočil; zachytila ho, ani ta nepozrela.

- Drahý, aké máš starosti? Okrem toho, že Luka nie je v tvojej blízkosti...

Asmo sa proti vôli zasmial.

- Bol by som rád, keby si dakedy mala v hlave aj rozumné myšlienky.

— Čo by si pokladal za rozumné? — Podišla bližšie, pričom pohár nechala s cvengotom poskakovať po dlážke.

— Azda by si ma mohla nechať niekoľko minút pokojne rozmýšľať.
Znova sa zasmiala, sadla si na operadlo jeho kresla, nazrela mu ponad plece.
- Čo to stváraš?
— Píšem. Veď vidíš.
— Načo je to?
— Zapisujem si myšlienky.
— Načo?
— Aby som ich neskôr prerokoval so skupinou koncilu.
Nechala pohár poskakovať ako gumovú loptu. Každý raz to bol ostrý zvuk.
— Chceš vedieť, čo pokladám za rozumné?
— Veľmi rád. Prestaň však s tým cvengotom. Ide mi to na nervy.
Prekvapene naňho pozrela.
— Prepáč, nemohla som tušiť, že si taký citlivý. — So zveličenou opatrnosťou položila pohár na zem. — Bolo by rozumné nevyložiť naraz všetky tromfy na stôl.
— Ak tomu mám rozumieť, tak sa vyjadruj jasnejšie.
- Rada by som sa bola s tebou pozhovárala medzi štyrmi očami, a to ešte pred skupinou koncilu. Možno by bolo všeličo dopadlo ináč.
— Medzi štyrmi očami? A to prečo?
— Sirto ťa predsa používa iba ako nástroj, aby dostal do rúk kľúč k programovaniu cefaloidov. Chce sa vyšvihnúť za vládcu Astilotu.
Asmovi vypadla z ruky ceruzka. Pozrel na ňu.
— Hovoril o tom s tebou? Alebo je to iba dohad?
— Poznám jeho plány. Každého Dafotila treba prinútiť, aby týždenne vykonal dvadsať hodín „produktívnej práce". Preto budú náladové drogy na prídel. Dostane ich iba ten, čo sa preukáže belasou rukou. Obelasie mu však iba po pravidelnej práci v pracovných domoch. A to ešte nestačí. Chce dokonca zničiť časť automatických výrobných zariadení, aby dosiahol „nátlak k účelnej práci". Ja to pokladám za útok na dôstojnosť a slobodu spoločnosti, za úpadok do dávnej, barbarskej minulosti. Sirto to však nazýva „historickou logikou" a „potrebným predpokladom pre civilizáciu". — Jej hlas zostrel. — Už samo pomyslenie na to sa mi hnusí.
Kopla do pohára, ktorý s cvengotom letel od steny k stene, až napokon zostal ležať vo vzdialenom kúte.
Asmo si nanútil pokoj, hoci ho svrbeli prsty.
— A ja som sa nazdával, že zastávaš názor, že iba práca urobí z človeka človeka.
— No nie pod nátlakom! Dafotil má mať možnosť konať z

vlastnej vôle, ináč je sermat. Autonómia mojej vôle je predsa jediný rozdiel medzi mnou a biologickým nástrojom.
— Autonómia tvojej vôle je fikcia! To nazývaš slobodou, keď chceš pracovať, ale nemôžeš? Treba zamedziť rozdelenie spoločnosti na skupinu spotrebiteľov, ktorí majú naoko slobodnú volu, a výrobcov bez vôle.
— To je pre mňa príliš vysoké. Chceš vari postaviť na rovnakú úroveň Dafotilov a sermatov?
— Prečo nie? To stojí za uváženie.
Jona sa zasmiala.
— Našťastie to nikdy nebude možné. Sermati nikdy nebudú schopní premeniť sa na Dafotilov. Len čo sú mimo kontroly, zahynú.
— To viem. V každom prípade je potrebné prestať s výrobou biologického stroja, ktorý odsudzuje človeka na zaháľanie, ktorý preberá každú prácu a tým aj všetku zodpovednosť. Kto to pripúšťa, dobrovoľne sa odťahuje od života.
Ľahostajne pokrčila plecom.
— Teraz nejde o tento problém. Teraz sa musíš rozhodnúť, komu chceš väčšmi dôverovať. Mne alebo Sirtovi.
— Všetci členovia skupiny koncilu uvažujú ako on?
— S tými prázdnymi hlavami netreba rátať. Poháňajú ich nálady. Veď si videl, ako sa pred chvíľou správali.
— A či si sa nesprávala takisto?
— Iba preto, lebo som bola sklamaná. Dúfala som, že budeš rozumnejší a nehodíš im hneď do tváre celú pravdu.
Asmo uvažoval.
— Ani som to nemal v úmysle, — povedal, — iste to spôsobil ten šumivý nápoj, že som sa napokon správal ináč.
Jona bola zarazená.
— Je mi naozaj ľúto. Nemohla som tušiť, že budeš tak abnormálne reagovať.
Skúmavo na ňu hľadel. Myslela to úprimne? Alebo zamýšľa narušiť dôveru medzi ním a skupinou koncilu?
— Už si sa zhovárala so Sirtom alebo s inými o svojich názoroch?
— Nie. Ani nezamýšľam. Asmo vstal, aby skryl vzrušenie.
— Nechceš ostať členkou maatšappij? Nechápavo naňho hľadela.
— Prečo by som nezostala?
— Budeš teda informovať skupinu koncilu o našom rozhovore?
— Ako? Prečo by som mala Sirta vystríhať? Asmo ťažkopádne klesol do kresla.
— Vieš, ako sa nazýva takéto správanie?
Jona mrzuto zavrtela hlavou.
— Asmo, nemôžeš na to hľadieť takto. Ja to pokladám za

prosté a nepraktické.
— Ja to nazývam zradou. — Ťažko dýchal. Vyskočila a uchopila ho za plecia.
— Nechápeš, že všetko robím len pre teba? Ľúbim ťa. Nechcem, aby si sa dopustil chyby. Môžem za to, že si pre mňa dôležitejší ako Sirto a Luka a celá maatšappij?
Objala ho a pozrela mu do očí.
— V tvojich rukách leží budúcnosť, život alebo smrť Dafotilov. Správne konať pri takej zodpovednosti — na to je potrebné o čosi viac ako len morálka.
Mlčal a usiloval sa nedať najavo svoju zmätenosť. Bola to tá Johanna, ktorú poznal? Ktorá nič tak nenávidela ako krivé chodníčky? I pri vonkajšej podobe ho väčšmi ako kedykoľvek trápili pochybnosti, či je to naozaj Johanna. Skrýva sa azda za dobre známym zjavom cudzia bytosť s neznámymi úmyslami?
Nevyžarovalo z nej nijaké fluidum, jej vášnivosť pôsobila neosobne, nevysvetliteľným spôsobom sterilné. Alebo to bolo dačo iné? Nenachádzal správne slovo a keď ho začal hľadať, prepadli ho ďalšie pochybnosti. Ako mohol vedieť, čo sa v nej deje, čo prežila? Treba vyčkať. Nechcel jej krivdiť, ale či stačí vyčkávať a pozorovať jej správanie? Uvoľnil sa z jej objatia a vstal.
— Prosím ťa, odpusť mi, — zašeptala. — Pokazila som ti náladu.
Stála tesne pred ním. Sotva badateľný pohyb, šaty jej skĺzli z pliec a zošuchli sa na zem.
— Ľúbiš ma? — šeptala.
— Prečo tajíš pred skupinou koncilu, že nepatríš k Dafotilom? Že sa pamätáš na našu minulosť?
Oči sa jej rozšírili. Pomaly cúvala. Strach znetvoril jej peknú tvár.

15.

Asmo šiel v sprievode Sisy a Tondy, dvoch dám zo skupiny koncilu, na arómový koncert. Bol spokojný a teraz sa už tešil na večer; skupina koncilu si pozorne vypočula jeho správu o aslodone. Dokonca s jeho plánom retranscendovať Sukintal — aj keď váhavo a s pochybnosťami — napokon tiež súhlasili. O praktickom postupe sa mali dohodnúť neskoršie. Členovia potrebovali čas, aby si premysleli nové skutočnosti a možnosti, ktoré z toho vznikajú.
Výťah zastal, klenutý štít dverí sa odsunul nabok.
Usko, Maino a Hilko im vyšli v ústrety, objali Asma a

zaviedli ho do amfiteátra, ktorý bol do posledného miesta obsadený.

Pri stenách boli nakopené čerstvo svietiace hranoly, ktoré vytvárali až hore po kupolovú povalu schody, výklenky, galérie a lóže. Tlmený šum hostí prehlušili škály elektronických tónov, pretkávaných červenkastou svetelnou hrou hranolov a jemnými vôňami.

Keď Asmo so svojím sprievodom došiel k javisku, vystrekli z kupoly kaskády pestrých ohnivých kolies, ktoré sa pomaly vznášali, klesali a pri dotyku s dlážkou sa hneď bez akejkoľvek stopy rozpustili.

Za jasotu a nadšeného cvrkania ho uviedli do čestnej lóže v strede polkruhu. Posadili ho do vyvýšeného kresla. Členovia koncilu zaujali miesto okolo neho na mäkkých hranoloch.

Elektronické tóny zanikli, vône sa vytratili, hra farieb zhasla.

Zaznel ostrý zvuk, ako keď na dlážku vysypú črepiny skla.

Z javiska vystúpila belasá fluoreskujúca aparatúra, ktorá pozostávala z prelínajúcich sa sklených rúr, baniek a valcov. Z jej stredu trčal veniec zakrivených rúr, ktoré smerovali do sály kalichmi podobnými kvetom.

Vedľa aparatúry, pred svietiacim pultom, sedel Sirto. Zabučal, vyhodil ramená do vzduchu a oboma rukami sa vrhol na register. Z kalichov sa šíril vôňou oťažený vzduch. Obecenstvo zdvihlo nosy a oddane ňuchalo.

Asmo sa opatrne poobzeral a pripadal si dosť bezmocný. Hoci sa zo všetkých síl namáhal o pôžitok z predstavenia, čaro aromatickej kompozície mu zostalo cudzie. Vône boli čudné, nemal dosť vyvinutý čuch, aby sledoval rýchlu zmenu aróm; nebol schopný spájať s vôňami príjemné pocity, ako to Dafotili zrejme vedeli. Zavše, keď určitá vôňa mala vyvolať spomienku, priveľmi rýchlo vyprchala, takže nevznikol obraz. O to častejšie zacítil zápachy. To ho veľmi rušilo, kazilo mu to náladu. Preto sa rýchlo vzdal pokusu nachádzať potešenie v aromatickom diele a sústredil sa na ňuchajúcich.

Videlo sa mu, že Dafotili sa skvostne zabávajú. Boli samý nos. Z času na čas kvitovali prednes smiechom a súhlasným cvrkaním. Nechápal, ako sa možno vôňam smiať, kým mu neprišlo na um, že interpret azda pridáva k dielu parodické varianty; iba tak si vedel vysvetliť mimoriadnu veselosť obecenstva.

Na ramene pocítil dotyk ruky. Vedľa neho stála Jona. Prisunula si sedačku k jeho boku, sadla si a hlavu si oprela o jeho plece.

Pred dvoma hodinami utiekla v stave zdeseného vzrušenia. Na schôdzi skupiny koncilu neprehovorila ani slovo, ba dokonca

naňho ani nepozrela. Teraz sa opanovala. Usmievala sa, jej oči boli veľké a leskli sa; chytila ho za ruku, bozkala ju a priložila si ju k lícu. Vyžaroval z nej pokoj a sebaistota. Čo ju tak zmenilo? čudoval sa Asmo v duchu. A namiesto uľahčenia pocítil nepokoj.

Sirto vyčaril z vôňového organu posledné vlny arómy, vyskočil z pohyblivej stoličky a obrátil sa k obecenstvu, ktoré honorovalo jeho výkon hlasným cvrkaním. Klaňajúc sa vystupoval po schodoch, kým tesne pod kupolou nezmizol v tmavom otvore.

Znova zaznel ostrý sklený zvuk. Svetlo v sále zosilnelo, v kupole sa opäť rozohrali farby.

Zavládol nepokoj. Dafotili opúšťali miesta. Zaznela vrava a smiech, cinkanie pohárov. Sermati čulo pobehúvali.

Jemný úder gongu. Na javisku stála v jasnom svetelnom kuželi Luka.

— Ako poslovi veľkej spoločnosti fyzionikov, — povedala vysokým hlasom, — chceme teraz nášmu vzácnemu hosťovi predstaviť dvoch vynikajúcich šampingov.

Sálou preletel vzdych nadšenia, nepokoj ustal.

— Najprv Pengo, šampingo Astilotu v podmorskej jazde na delfínovi, modrá turnajová trieda.

Hlučné, nadšené cvrkanie trvalo niekoľko minút.

— Šampingo? Čo je to vlastne? — spýtal sa Asmo.

— Tak sa volajú víťazi každoročných športových pretekov. Keď sa im podarí tri razy za sebou poraziť vyzývajúceho, smú sa volať šampingo Astilotu a nosiť purpurový vavrín. Sú nesmierne obdivovaní. Každý Dafotil sa trhá o to zoznámiť sa s nimi. Je nesmiernou cťou patriť do okruhu ich priateľov.

Konečne sa zjavil oslávenec. Mal na sebe celkom malé červené nohavice, červené čižmy, zlatú šerpu a na hlave purpurový vavrínový veniec. Na šerpe sa mu ligotal trojlístok radu šampingov.

Pengo nebol vyšší ako ostatní Dafotili, ale v pleciach meral takmer trojnásobok. Ako keby pozostával iba z napnutých svalov. Jeho telo sa podobalo trojuholníku postavenému na vrchol. Hlava však bola v porovnaní s horou svalov mimoriadne malá.

Pengo roztiahol ramená, krútil sa dokola, bozkával si končeky prstov a hádzal bozky medzi obecenstvo. Obdivné cvrkanie sa vystupňovalo na rev. Nadšený dav, dámy vpredu, sa vrhol na javisko, obklopil ho, bozkával mu ruky a nohy, s artistickou zručnosťou vytvoril pyramídu, vyzdvihol ho na niekoľko metrov vysoký vrchol a nechal ho rotovať.

— Teraz pôjdeš dopredu a bozkáš ho na čelo a nos, — šeptala Jona.

— Nie som predsa blázon! — Asmo na ňu pozrel, akoby ho nabádala zjesť žabu.

— Tak mu aspoň bozkaj kolená! Najprv ľavé. Ale uváž, že to už je takmer urážka, najmä pre jeho nymfy. Budú ťa pokladať za neohrabanca.

— Aj keby ma pokladali za šialenca...

— No choď už, — naliehala Jona. — Nekaz nám zábavu. A ešte dačo: ďalšiemu šampingovi smieš vzdať hold tiež iba bozkom na kolená, ináč porušíš protokol.

Vytiahla ho hore a proti jeho vôli ho posotila na javisko.

Dámy spúšťali svojho poloboha z vrcholca pyramídy, až pristál na nohách tesne pred Asmom. Chvíľu stáli oproti sebe a Asmo hľadel do páru nebovomodrých očí, z ktorých vyžarovala iba bezhraničná márnivosť.

Asmo bol nesmierne nahnevaný, že také dačo od neho chcú. Najradšej by bol tejto svalnatej opici vylepil zaucho, len aby videl, čo sa potom stane. Vyzývavo naňho hľadel pohľadom plným pohŕdania. V Pengovej tvári sa však nič nezmenilo. Blahosklonne nahlúplo sa uškŕňal a čakal na vzdanie holdu.

Asmo odvrátil pohľad a zbadal, že Luka tam stojí so zatajeným dychom a s kŕčovite stisnutými rukami. Prosebne naňho hľadela. Očividne sa obávala, že vyvolá škandál. Povzdychol si. Do čoho sa len pustil, keď prišiel na večierok?

Tak tu stál pred chlapíkom, ktorý prekypoval silou, pokladal sa za korunu krásy, a ani by ho nebol schopný vážne udrieť. Asmo sa pobavene zohol, bozkal mu ľavé koleno, bozkal pravé koleno, ako to protokol predpisoval. Pengo urobil nad Asmovou hlavou žehnajúci pohyb, pomohol mu na nohy a spätným saltom sa vrhol do náručia obdivovateliek, ktoré ho s jasotom odnášali.

Luka sa uľahčene usmiala na Asma a ohlásila ďalší výstup:

— Nasleduje Mona, dvojnásobná šampinga krásneho tela, napínania bicepsov a balistickej trambulínovej akrobatiky!

Zaznela v jej hlase irónia, alebo sa mu to len zdalo?

Mona bola žena atletického vzrastu, s červenou levou hrivou, hrdá ako kráľovná. Mala na sebe veľmi priliehavú leopardiu kožušinu, zlatú šerpu, rad šampingy a vavrínový veniec.

Pokus nadšených pánov, ktorí jej chceli vytvoriť pyramídu, odmietla. Jej záujem sa sústredil na Asma. Blahosklonne mu prikývla a potom jej smel bozkať koleno. Náhle sa rozochvela, zdvihla ho, privinula ho k sebe a pritisla pery na jeho ústa.

— Nebuď taký chladný, prídem o rozum, — šeptala. - Miluj ma!

— Neviem, čo je láska, mám vo vrecku iba diplom vesmírneho pilota druhej triedy.

Vyrazila zdesený výkrik a neveriacky naňho hľadela.

Asmo sa nevinne uškŕňal. So zadosťučinením zistil, že Mona sa zmieta medzi nedôverou a zvedavosťou. Zvedavosť zvíťazila — ako vo väčšine prípadov.

— Nech si ktokoľvek, — zašeptala, — páčiš sa mi. Chcem ťa piť. — Ovinula mu ramená okolo šije a znova ho bozkávala.

— Opatrne, — dychčal, — či nevieš, že som Aslot, bytosť so strašnými prisávacími orgánmi?

Zahodila hlavu do tyla a neviazané sa rozosmiala. Potom sa jej oči rozjasnili a nežne začala spievať:

— Prisáva sa o nohy, aby visiac z povaly privítal si milenku.

Požehnala ho, obdarila ho zmyselným úsmevom a za búrlivých ovácií odplávala.

Asmo lapal dych. Mal pocit, že sa dostal pod kováčske kladivo, a ďakoval osudu, že sa konská kúra skončila. S potlačeným stonaním klesol na rampu javiska a masíroval si rebrá.

Luka ho pozorovala a súcitne sa k nemu blížila. No vtom už vedľa neho stála Jona a objala ho okolo pliec. Luka sa prudko zastavila, jej tvár zmeravela, odvrátila sa. Skôr ako jej mohol Asmo čo len slovo povedať, zmizla v dave.

Jona akoby nebola nič zbadala. So smiechom ho vytiahla na rovné nohy.

— Poď, — povedala, — netvár sa tak utrápene, až teraz sa začne zábava. Vezmi si amalgino, zaženie bolesť.

— Radšej nie.

— Nezmysel, drahý, to je predsa liek.

Zjavil sa sermat v livreji a podal mu šálku s krvavočervenou tekutinou.

— Vypi to! — povedala Jona. — Načo sa trápiť, keď to nie je potrebné?!

Asmo pokrčil plecom a vyprázdnil šálku. Už o dve minúty bolesti ako keby odvialo. Jeho svaly túžili po činoch, bol by schopný stromy rúbať, tak dobre sa cítil.

Varioart medzitým premenil sálu na nočný park, vznikli besiedky z kvetov, vodopády, trávnaté plochy a kry. Nad všetkým tým sa mesiace Astilotu vznášali ako nežné farebné lampióny. Sermati v zeleno-zlatých livrejach na prestretých stoloch upravovali krištáľové misy s ovocím, paštéty, šaláty, pečivo.

Jona a Asmo sa usadili v kvetinovej besiedke. Ihneď sa zjavil sermat so servírovacím vozíkom plným jedál a nápojov.

— Videla si, ako sa Luka zatvárila? — spýtal sa Asmo.

— Luka? Vôbec som ju nevidela.

— Poškriepili ste sa? Alebo čo sa vlastne medzi vami dvoma stalo?

— Nič sa nestalo. Jedna z jej zvyčajných nálad. Jona krájala paštétu v aspiku a rozdeľovala ju na dva taniere. Začali jesť, ale Asmo bol duchom neprítomný. Pokúšal sa nadviazať s Lukou seko-spojenie, nedostal však odpoveď. Zvláštne. Najprv ho prehovárala na tento večierok a teraz zmizla. Nakoniec sa utešoval myšlienkou, že Jona má azda pravdu, lepšie pozná Luku ako on. Nepokoja sa však nezbavil.

Pred kvetinovou besiedkou bol čulý ruch. Dafotili sa tlačili okolo stola, ktorý stál v blízkosti, a kým sa obslúžili, úctivými pohľadmi pozorovali Asma. Páni mali oblečené farbami hýriace kostýmy, pestré kučeravé parochne, náušnice z drahokamov, prstene a retiazky. Asmo si pripadal veľmi skromný v zelenom zamatovom fraku s briliantovými gombičkami, v striebornej košeli a v strieborných topánkach, hoci pri obliekaní sa nazdával, že vyzerá nesmierne hlúpo. Dámy boli zahalené do úzkych, postavu zdôrazňujúcich večerných šiat a Asmo s potešením zistil, že tkaniny sú pri určitých svetelných efektoch priehľadné.

Bolo zarážajúce, aké obrovské množstvá paštét, zmrzliny, pečene a ovocia spustošili, a jednako si zachovali klasicky krásne tvary tela.

Spoza kríka sa zjavil Sirto, pátravo sa obzeral, objavil Jonu a Asma a zamieril k nim. Bol v spoločnosti Sisy a Uska.

— Kde ste? — obrátil sa k Jone, — čakáme na vás s jedlom. — Hovoril podráždene. Bol mrzutý, aj jeho spoločníci vyzerali akísi zarazení.

— Prečo sa rozčuľuješ? — povedala Jona ľahostajne. — Ešte máme dosť času.

— Dohovorili sme sa ináč.

Asmo sa zdvihol. Nechcel si kaziť náladu škriepkou.

— Prepáč, Sirto, — povedal. — Ja už mám za sebou bohaté menu.

— To vôbec nie je chyba, milý priateľ, — Sirto ho objal okolo pliec. — Vypi si pávie pero. Absorbuje kalórie, strávi zaťažujúce látky. Najneskoršie o desať minút máš taký apetít, ako keby si tri dni nebol jedol.

— Natrvalo je každá zábava jednotvárna. Keby ste nemali nič proti tomu, rád by som sa obzrel medzi hosťami. Potrebujem pohyb.

— Veľkolepá myšlienka! — Sirto urobil spiatočné salto. — Tanec je dačo nádherné. No predtým si vypijeme kasalix, ktorý výdatne podporuje zábavu.

— Práve som mal dvojitého felixa.

— Dobrý dúšok nikdy nezaškodí. Povznesená nálada patrí k tanečnému večierku ako omámenie zmyslov ku konjugati.
— Konjugati? To som nikdy nepočul.
Sirto si pobavene mädlil ruky nad toľkou nevinnosťou.
— Splynutie feminína s maskulínom, — povedal a žmurkajúc štuchol ho do rebier. — Tak teda.
Zdvihol ruku s ukazovákom a stredným prstom vystretým do tvaru V. Sermat priniesol belasý pohár. Asmo odmietavo zavrtel hlavou. Sirto si upil a podal pohár Jone. Potom chytil Asma pod pazuchu a vytiahol ho z kvetinovej besiedky.
— Ako sa ti páčilo moje aromatické dielo? — spýtal sa.
— Priznávam, nevedel som, čo s ním. Mám príliš neskúsený nos.
— Áno, eugenika má svoje výhody, — zasmial sa Sirto. — Nič si z toho nerob, aj ty objavíš pôžitok z vôní.
Asmo si tým nebol taký istý, ale v tejto chvíli ho vône nezaujímali.
— Nevieš, kde je Luka? — spýtal sa.
— Myslím, že sa pobrala do svojich súkromných miestností.
— Nechápem. Videlo sa mi, že sa teší na večer.
— Pozri, — nadšene povedal Sirto, — šampinga Mona hľadí na nás. Počúvam, že sa šialene do teba zamilovala.
Asmo zastal a vyslobodil si rameno zo Sirtovej ruky.
— Prečo sa vyhýbaš odpovedi?
Sirto mlčal.
— Teda čo je?
— Vlastne som nechcel... — habkal, — je mi to krajne trápne. Ale keď na tom trváš — došlo k výmene názorov medzi Lukou a Jonou.
— Čo je na tom trápne?
— Ani jedna nechcela predstavovať šampingov, hoci to je mimoriadna česť, lebo... nie, nemôžem, je to priveľmi obscénne.
— Prestaň konečne hovoriť v inotajoch, — netrpezlivo povedal Asmo.
— Každý je tu pre každého. Nikto nemá právo nárokovať si dakoho iba pre seba. Vlastnícke nároky v láske! To je vrcholne nemorálne.
— Nároky? Azda na mňa?
— Asmo, ty si akási božská bytosť. Či je div, keď dámy snívajú o konjugati s tebou?
— Nechápem ani slovo.
— Luka na odporúčanie skupiny koncilu potom odstúpila.
— Čo s tým má spoločné skupina koncilu?
— Dúfali sme, že konáme v súlade s tvojou vôľou. Veď si vždy zastával názor, že tvoje vzťahy k Jone už pred

emancipáciou...

— Veľmi milé od vás, Sirto, — namrzene ho prerušil Asmo, — ale ja som zvyknutý sám sa postarať o svoje vzťahy. Bude najlepšie, keď si hneď pohovorím s Lukou, aby som celý ten nezmysel objasnil. Kde ju nájdem?

— Asmo, prosím ťa, — zaprisahal ho Sirto, — ty si náš čestný hosť, zostaň. Ak si želáš stretnúť sa s ňou, pošlem jej správu. Hneď sa zjaví. Veď len na to čaká.

Jona bola pri rozhovore v bezprostrednej blízkosti, ale tvárila sa, že sa jej to netýka. S Tondou a Uskom sa srdečne bavila o konjugati-epizódach šampinga Penga a jej poznámky vyvolávali veľkú veselosť. Teraz sa obrátila k Asmovi a hodila sa mu okolo krku.

— Dosť tých rečí, poďme teda konečne tancovať!

Chytila ho za ruky, bežala s ním cez kvetinové záhony a kry a s jasotom ho strhla cez stlačené vrstvy vzduchu svetelného a zvukového kanálu.

Stáli v miestnosti, kde vládlo červenkasté pološero. Uprostred bola osvetlená tanečná plocha, obklopená terasovitými galériami. Bolo počuť tlmenú hudbu, veľmi rytmickú, ale bez melódie. Poslucháči ležali na mäkkých vankúšoch. Pili, tárali dve na tri, bozkávali sa. A jednostaj vybuchoval smiech, ktorý sa šíril ako vlnobitie.

Asmo kráčal za Jonou po elastických schodoch k tanečnej ploche. Zaostával, aby zistil, čomu sa smejú. Ale nič nepochopil. Išlo o konjugálny tréning, o klebety a žiarlivosť; a neraz počul medzi zhovárajúcimi sa, ako sa vľúdne navzájom ubezpečovali, že názor toho druhého je výrazom úplnej debility. Čím nehoráznejšia urážka, tým väčšie nadšenie. Od nadšenia sa plieskali po stehnách, s erdžavým chechotom sa objímali, škriekali a váľali sa.

Asmo mal stiesnený pocit pri pohľade na tento nezvyčajný spôsob rozptýlenia.

Vedľa neho sa vynorili Sirto, Tonda a Usko. Veselo sa uškŕňali. Sirto zatlieskal.

— Ako sa to tváriš, môj milý? Pri poriadnom happy-tappy sa treba baviť. Troška šalejú, najmä na vrchole nálady. Ale veď práve to je krásne, no nie? — Vyprázdnil pohár a potľapkal Asma po pleci. — Užime si, pime, zabávajme sa!

Asmo mechanicky uchopil pohár, ktorý mu ponúkli. Vari nikomu zo skupiny koncilu nepríde na um, že sú obeťami sebaklamu? Ako chcú zmeniť život Dafotilov, keď sami sú v moci symptómov tohto života? Je vôbec ešte možné odvrátiť zánik a nájsť cestu späť k rozumu a zodpovednosti?

— Nesnívaj! — zasmiala sa Jona. — Poď, všetci ťa už čakajú.

Jona a Sirto ho posotili na pohyblivý chodník, ktorý sa z

terás vinul v tvare S smerom dolu. Tanečná plocha menila farby v rytme hudby, tanečníci sa pohybovali lenivo, na ich tvárach bol uvoľnený, tranzu podobný výraz.

Jona, Sirto, Sisa a Usko začali tancovať, každý pre seba. Pohybovali sa bez pravidiel, podľa vlastnej fantázie. Asmo stál bezmocne, nevedel, čo má robiť.

Sisa sa naklonila k nemu a zašeptala:

— Cez seko prejdite na Sigana. To je náš maitre de plaisir.

Len čo sa obrátil na Sema a vyslovil želanie, už začul zamatovo mäkký hlas.

— Sigan želá veľa lásky, — povedal. — Počítač hier v letohrádku maatšappij. Rytmus je zabudnutý. Odlúčte sa od myšlienok, prispôsobte sa taktu krvi.

Cítil, ako sa ho rytmus zmocnil, a jeho telo začalo takmer samočinne kmitať.

Zrazu zbadal Luku, ktorá bola, tak ako ostatní okolo neho, v stave premeny. Bolo mu záhadné, odkiaľ tak odrazu prišla. Na chvíľku sa im stretli pohľady a po jej tvári preletel slabý zasnený úsmev.

— Interludium skončené, — šeptal Sigan zmyselným hlasom. — Nasleduje sampa-tampa escalando „Tvoje prsia ako ružové púčiky všade vo vetre glečera". Vstúpime do kruhu: rytmicky prešľapovať, začne ľavá noha — sampa-tampa — pravá noha — zdvihnúť ruky, spustiť ruky — sampa-tampa — oči zatvoriť — oči otvoriť, krok dozadu — sampa-tampa — obrat doprava. Repitando!

Z prestávkového rytmu sa vyvinula zvláštna plynulá hudba, tanečníci počúvali Siganove príkazy a Asmo sa k nim bez námahy pripojil, pohyboval sa s námesačnou istotou, viedol ho hlas, ktorý ešte raz zopakoval prvé štyri takty.

Začiatok kompozície pozostával z tónov, vôní a farebného svetla, čoskoro však zavial ľahký vietor a Asmo, ktorý tancoval s privretými očami, ako cez závoj videl, že sa vynára plochá, rozsiahla stepná krajina.

Rytmus a hudba mali sugestívny účinok. Asmov odpor pominul, vôľa sa uvoľnila.

Z jednotlivcov sa stal organizmus. Boli ako očarení, podali si ruky a vytvorili kruh. Bezváhový stav, presnosť, s akou sa pohybovali v rovnakom rytme, vyvolávali akýsi stav omámenia, pocit spoločenstva, ktoré zahŕňa všetky ľudské bytosti.

Vietor zosilnel, zahalili ich zdrapy prelietajúcich oblakov, step už nevystupovala, oni na ňu plavným pohybom klesali. Dlážka dunela pod dupotom tanečníkov, rozvírený prach, plápolajúci oheň, plamene ich zahalili. Vzduch sa naplnil zápachom spáleniny, prachom a potom.

Tropický lejak. Ostrý, osviežujúci chlad. Oheň zasyčal, prskal iskry a vyhasol. Odrazu sa zdvihol opar.

Jemný, striebrosivý dážď. Jazero olovenej farby, terasa pod lístím starých stromov. Za železným kovaným zábradlím biela loď, ktorá sa prázdna a osamelá plaví vo vode. Slnko sa predralo cez oblaky. Ligotavé kvapky vody v spleti konárov stromov. Listy majú najprv žltú farbu, potom ohnivočervenú, pomaly padajú, pokrývajú zem.

Bledobelasý deň, chladný a mrazivý vzduch. V lese sa vypínajú holé stromy. Tiene oblakov. Vôňa snehu. Jemne, nehlučne padajú vločky, je ich čoraz viac, tancujú v šialenom víre. Ponad zasnežené skaly zadul ľadový vietor, tupo kvíli v škárach a jaskyniach. Slnko. Zo snehom pokrytých svahov vystreľujú zelené púčiky, rastú ako v zrýchlenom filme, otvárajú sa zamatovočervené kvety. Steny kotla sú listami obrovského kvetu, rytmus je pomalší, tancujúci vdychujú vôňu ruží.

Asmo zatvoril oči. Iba postupne badal, že sa hojdá v pomalom rytme prestávkovej hudby, že spoločnosť tancujúcich sa rozišla a on sa znova stal jednotlivcom.

Zarazene sa poobzeral. Zazrel Luku. Tancovala v jeho blízkosti. V striebrosivom svetle, ktoré vyžarovalo zo stien kotla, pôsobila dievčensky krehko. Bola celkom uvoľnená, jej pohyby mali harmóniu bytosti, ktorá je v úplnom súlade so svojím svetom.

Asmo zatúžil po tom, aby už nebol sám, vzal ju do náručia, tancoval s ňou v tesnom objatí.

Nad ním sa zjavila zeleno svetielkujúca guľa, krúžila okolo neho, zasa sa vzdialila. Sledoval ju pohľadom. Vznášala sa smerom k Jone.

— Smiem ťa pozvať do tanca párov? — počul jej seko-hlas.

Ani si to jasne neuvedomil a už povedal áno. Odkiaľ sem Jona zrazu prišla? zmätene sa spýtal v duchu. Veď chcel tancovať s Lukou, alebo sa mýli?

Jona stála pred ním, s úsmevom sa poklonila, chytila ho za ruku a viedla ho k okraju tanečnej plochy.

Po niekoľkých krokoch sa dostali do pološerej miestnosti. Z povaly viseli priehľadné závoje, vo vzduchu sa vznášala vôňa hyacintov. V červenkastom prítmí Asmo zazrel niekoľko dám a pánov, ktorí ležali na mäkkých vankúšoch a hľadeli dolu na malú tanečnú plochu. Podľa zvukov nežnej melódie sa vo vrúcnom objatí hojdalo päť alebo šesť párov.

Jona tlačila pred sebou Asma k oválu tanečnej plochy. Išiel akoby vo sne. Nezbadal, že sa mu stratila. Obrátil sa, až keď za sebou počul vzrušenú výmenu slov. Pán v belasostriebornej uniforme držal Jonu v náručí. Mala zvislú

vrásku medzi obočím a prudko odvrátila hlavu, keď ju chcel bozkať.

— Pusť ma, Hilko! Prosím! Tvrdošijne zavrtel hlavou.

— Už týždeň sa mi vyhýbaš. Teraz si ma zavolala, tak si zatancujeme. Sľúbila si mi to.

Asmo nevedel, čo má robiť. Bolo by vlastne prirodzené pomôcť Jone. No želala si jeho pomoc? Očividne si celkom dobre poradí aj sama.

— Isto, Hilko, — povedala, — ibaže v tejto chvíli nemám tú správnu náladu. — Odmlčala sa a významne naňho pozrela.

— Konjulix? — žiaril Hilko. Zaváhala a potom prikývla.

— Dobre, vypijeme si a súhlas oznámim cez seko.

Hilko jej búrlivo bozkával ruky.

— Ďakujem ti, — povedal a celý šťastný odbehol. Jona sa usmiala na Asma.

— Prepáč, drahý, musela som sa toho hlupáka nejako zbaviť. Kto vstúpi do tejto miestnosti, vydáva sa napospas slobodnej voľbe. Bolo by neodpustiteľnou urážkou odmietnuť ponuku. Nemal si ma pustiť.

Asmo nechápal, o čom hovorí. Akože ju pustil?

— Hneď sa vráti, — šeptala Jona. — Zbavím sa ho. Prosím ťa, nemiešaj sa do toho a urob, čo ti poviem.

Ešte ani nedohovorila, keď sa zjavil Hilko so strieborným podnosom, na ktorom boli dve šálky. Na povrchu pariacich sa nápojov plávali biele kocky s modrastým plameňom.

Hilkova tvár žiarila od túžby a radosti.

— Už som tu, — povedal a očami hltal Jonu. Asma akoby ani nevidel.

Vzala mu šálky.

— Máme hosťa, Hilko, ktorý sa nevyzná v tanci párov. Nazdávam sa, že ho nemožno nechať samého.

Vedľa nich sa vynoril sermat s podnosom plných pohárov. Jona vtisla Asmovi do ruky šálku:

— Vypime si.

Pre Hilka vzala pohár z podnosu. Hilko zarazene otváral oči, odmietavo dvíhal ruky. Chcel dačo povedať, ale všetko šlo príliš rýchlo. Jona si ho už nevšímala, prikývla Asmovi a priložila svoju šálku k ústam.

Hilko vyrazil kloktavý zvuk, potom ho ktosi odsotil, medzi nimi stála Luka. Oči jej sršali zlosťou.

— Stáť! — povedala ostro a načiahla sa za Asmovou rukou, — nepiť!

Bolo neskoro, už vyprázdnil šálku.

— Čo tu chceš? — zasyčala Jona. — Zmizni!

Asmo už nebol schopný sledovať roztržku. Nápoj ho pálil v ústach a v hrdle, ohnivý prúd mu stekal do žalúdka. Striasol

sa, lapal dych, ruky hľadali oporu. Do očí mu vystúpili slzy. Nič nevidel, všetko sa rozplynulo za farebnými kruhmi. Zlomky prudkej výmeny názorov prenikali k nemu ako cez vrstvu vaty.

Pálenie v ústach a v hrdle ustupovalo, telo mu zalievali horúce pichľavé vlny, zasiahli prsty rúk a nôh. Jeho ja sa uvoľnilo z pút času, telo sa roztiahlo na obrovskú halu z ligotavého hliníka, v ktorej sa vedomie vznášalo ako obrovská vzducholoď. Cítil dutú ozvenu vlastných pohľadov, odrážali sa od stien a striebornej kože lode, celú večnosť tápal po prázdnych miestnostiach. Keď sa znova vynoril z rozhojdaných šírav svojho dutého tela, zbadal, že oči má otvorené. No len postupne k nemu prenikali obrazy okolia.

Tancoval. Obletúvali ho farby a postavy. Cítil tvary ženského tela. Akási žena položila ramená okolo jeho pliec. Videla sa mu známa, už ju kdesi videl. Rovnomerná tvár, zmyselné ústa, veľké modré oči. Na červených vlasoch, ktoré jej vo vrkočoch splývali po pleciach a chrbte, mala výtvor z peria marabu. Jej šaty tvorili strieborné pásy, ktoré pri každom pohybe odkrývali do zlata opálenú pokožku.

Ľahučko, ako páperie sa vznášal v letnom vetríku. Ešte nikdy predtým tak zreteľne necítil, aké šťastie je vlastniť telo. Každý dotyk, každý pohyb, každé uvedomovanie si zmyslov bolo harmóniou. Farby láskali jeho pokožku, vône sa premenili na vejúce závoje. Dal sa nimi unášať, ich úsmev mu previeval hruď.

Žena mu bozkávala dlane.

— Poznávaš ma? — šeptala. Jeho ucha sa dotkol orgovánový dych.

Neisto zavrtel hlavou.

— Som Mona, šampinga krásneho tela, napínania bicepsov a balistickej trambulínovej akrobacie. — Zasmiala sa. — Aký si len úžasný, môj sladký spoluhráč.

Tancovali v tesnom objatí. Elektronické tóny ho mrazili až do špiku kostí. Mona sa k nemu chlipne privinula, videl a cítil už len ju, všetko ostatné zaniklo.

V hĺbke vedomia mal temné tušenie, že s jeho citmi k Mone dačo nie je v poriadku, bolo mu to však ľahostajné. Vôbec sa nechcel brániť. Žiadostivosť ho unášala, premohla ho, nič si vrúcnejšie neželal ako zmocniť sa ženy, ktorú drží v náručí.

Vibrujúce končeky prstov sa nežne dotýkali jeho pokožky.

— Cítim, že budem somnambulná, — stonala. — Konjugati s tebou, to je žeravý sen na krídlach vytrženia. Poď, vyhľadajme si spolu priestory šťastia.

Privinul ju k sebe; jej ústa sa mäkko pritlačili na jeho.

Cudzia ruka ho bolestným hmatom chytila za plece, chcela ho

odtiahnuť. Pokúsil sa striasť ju, namrzený, že ho vyrušujú. Nedala sa striasť. Medzi neho a Monu sa vklinil tieň, do uší mu doliehal nejasný hlas.

Vytúžená žena sa uvoľnila z jeho objatia. Jeho prvou myšlienkou bolo, že si vyprosí tento cudzí zásah, ale začudovane a s nevôľou zistil, že sa veľmi nehnevá. Čaro sa zlomilo, nálada zmizla. Zaplavila ho mdlá ľahostajnosť.

Teraz zbadal, že tým tieňom bola Luka.

Mona tam stála, akoby ju obliali studenou vodou. Luka jej dačo zašeptala do ucha. Nechápavo za vrtela hlavou, potom jej tvár pomaly nadobúdala výraz pochopenia.

— Škoda, — povedala, bozkala Asma na líca a pobrala sa preč.

Luka rozpačito naňho pozrela.

— Viem, obrala som vás o potešenie. Za normálnych okolností by bolo moje správanie vrcholne škandalózne, ale okolnosti nie sú normálne.

Nechápavo na ňu hľadel. V hlave mal tupú prázdnotu. Mona mu ešte raz melancholicky zakývala a zmizla medzi tancujúcimi pármi.

Asi pridlho mlčal. Luka mykla plecom a bez slova odišla.

— Luka, — povedal ťažkopádne, — počkajte. Nechceli by ste mi to vysvetliť?

Váhavo zastala.

— Spýtajte sa Jony, je to jej vec. Vlastne som sa nemala zamiešať.

— A prečo ste...?

Prikývla, ako keby bola otázku očakávala.

— Lebo nemôžem zniesť, aby ste sa vydali napospas žene, ku ktorej nič necítite. — Chvíľu mlčala a rýchlo dodala: — Okrem toho to narúša KAPINOM.

Asmo spozornel. Tupý pocit za sluchami povolil.

- Ako to?

— Vnútili vám konjulix bez vášho súhlasu.

— Vravíte to tónom, ako keby to bola strašná podlosť.

— Keď raz zažijete dôsledky, tak to pochopíte.

— Čo vlastne mám pochopiť?

Pozrela naňho, v pohľade sa jej zračili pochybnosti:

— Nemáte ani najmenšie tušenie?

Zavrtel hlavou.

— Konjulix odstraňuje autonómiu vôle a spôsobuje stav intenzívnej závislosti.

— Máte na mysli... sexuálnu závislosť?

— Isto, čo iné?

Meravo hľadel ponad ňu. Skrslo v ňom mrzké podozrenie. Či preto Jona v prvý večer... ? Luka ho chytila za rameno.

— Poďme, Asmo. Kto sa nezúčastňuje na tanci párov, nemá tu čo hľadať.

Nereagoval. Tak ho jednoducho ťahala za sebou. Akési dvere sa odsunuli nabok, zaplavila ich nežná hudba a sladká vôňa. Asmo sa obzeral, akoby sa bol práve prebudil zo sna. Posteľ, sviečky, krištáľ, zrkadlové steny, v kozube plápolajúci oheň.

— Kde vlastne zostala Jona? — spýtal sa. Luka sa vyhla jeho pohľadu.

— Buďte trpezlivý, znova sa zjaví.

Zavolal ju cez seko. Márne. Bola na nule.

— Musím s ňou hovoriť, — povedal tvrdošijne, — potrebujem mať jasno, a to hneď! Luka, pomohli by ste mi? Alebo žiadam priveľa?

Obzerala si ruky, potom sa rýchlo rozhodla a zdvihla hlavu.

— Tak dobre, poďte. Možno budeme mať šťastie.

O chvíľu stáli v kupolovej hale. Zapíňala ju hudba a ohlušujúci hluk. Húfy Dafotilov skákali cez poschodia, galérie a mosty, váľali sa po šikmých plochách, skackali na obrovských vzdušných vankúšoch.

Asma zamrazilo pri pohľade na tento hysterický ošiaľ. Vrieskanie mu pôsobilo telesnú bolesť. Najradšej by bol zutekal.

Luka zbadala jeho nevôľu a rozpačito sa zasmiala.

— Nebojte sa, sú iba opití. O niekoľko hodín je po všetkom.

Blúdili po labyrinte ciest s popínavými rastlinami, prešvihli sa cez hojdačky, kĺzali sa po nekonečných zákrutách kĺzavky, balansovali po lešení z brvien, kotúčov a hrán.

Luka sa nepohla od neho. Prešli cez lúku, na ktorej stál okrúhly stan. Pred vchodom sa tlačili zvedavci. Zvnútra bolo počuť hlas, ktorý mu pripadal povedomý. Znel škrekľavo a vyzývavo. Z času na čas protestné výkriky alebo nedôverčivý smiech. Veď to bola Jona!

Asmo sa rútil ku vchodu. Bol teraz dosť blízko, aby rozumel, čo vravela.

- ...KAPINOM a náladové drogy budú zakázané. Nás ženy očakáva radosť, že potomkom dovolíme, aby až do narodenia rástli v našom tele, a budeme ich kŕmiť šťavou z našich pŕs! Aby sme mali to, čo potrebujeme pre každodenný život, budeme denne pracovať. Tým konečne prestane nedôstojný stav, že nás Dafotilov budú obsluhovať cefaloidy a sermati.

Ako odpoveď búrlivý smiech. Ojedinele ktosi v dave zapískal a povedal posmešnú poznámku. Vchodom sa tlačilo čoraz viac zvedavcov do stanu, ktorý už sotva stačil pre taký nával.

Asmovi sa podarilo prebojovať do predného radu. Jona stála

na stole, na ktorom napochytro odsunuli taniere, misy a poháre. Jej tvár bola chladná, s výrazom povýšenej nedotknuteľnosti. Pri jej nohách kľačal Hilko, objímal jej nohu a zduchovneno dvíhal k nej zrak.

— Prestanete sa smiať, — pokračovala, — až...

— Jona! Zošalela si?

Keď začula Asmov hlas, strhla sa. Potom luskla prstami, sermat jej podal pohár. Zdvihla ho k perám a nespúšťala Asma z očí. Po tvári jej preletel náznak úsmevu.

Vyprázdnila pohár, z pŕs sa jej vydral poživačný vzdych. Naklonila hlavu, ako keby načúvala. Jej oči sa zúžili, ukázala na Asma.

— Pozrite, to je on, muž z minulosti. Miluje ma strašným spôsobom, ktorý zničí všetko navyknuté. Nechce iba moje telo, chce moje myšlienky, moje city, môj život. Kvôli nemu sa mám odoprieť všetkým ostatným mužom. Chce so mnou plodiť potomkov, ktorí budú patriť len jemu...

— Dosť! — kričal Asmo. — To je šialenstvo. Prestaň!

Jona sa nedala pomýliť.

— Je otcom skazy! Podvoľujem sa jeho želaniam. Spolu ovládneme Astilot. Dafotili a cefaloidy sú nám rovnako podriadení. Som vašou vládkyňou, pokľaknite, zbožňujte ma...

Asmo cítil, že sa ho zmocňuje chladná zúrivosť. Nemohol dopustiť, aby svojím šialenstvom pobláznila poslucháčov. Energicky sa predral dopredu.

Strhol Hilkove ruky z jej nôh a zložil Jonu zo stola. Nebral ohľad na jej odpor a pretlačil ju k východu. Dafotili preľaknuto uvoľnili cestu.

Odrazu sa prestala zdráhať, jej telo ochablo; oprela sa oňho, pevne sa ho držala.

— Nenechaj ma samu, — šeptala, — bojím sa. Musím umrieť, lebo ťa milujem.

Chcel dačo povedať, ale jej bozky mu v tom zabránili. Na krátku chvíľu zazrel jej oči a zdesil sa. Boli ako mŕtve, bez akéhokoľvek výrazu. Prudkým pohybom ju odsotil. S úsmevom, ako námesačná, znova k nemu podišla, pevne ho zovrela a pokúsila sa bozkať ho. Obrátil ju a zozadu jej pevne zovrel ruky.

Krútila sa, aby si ruky uvoľnila, a škrekľavým hlasom kričala:

— Takto skončíte všetci. Pozrite! Násilím vás zajmú! Bez vôle, ako sermati, budete vydaní napospas jeho perverzným chúťkam!

Pustil ju. Urobila zopár krokov, potom sa zvrtla. Jej tvár bola znetvorená ako od neznesiteľných bolestí. Slzy jej stekali po lícach.

— Zákerný pes! Násilník! — kričala, ako keby ho nadávkami chcela popľuť. — Zadus sa v chamtivosti po moci, v odpornom povýšenectve! Urob z nás svoj majetok, nech tancujeme podľa tvojej vôle, nemôžem ti v tom zabrániť. Ale dnes nech ma ešte má každý, kto po mne zatúži!

Zaznelo súhlasné crkanie a chlipný smiech. Rozpriahla ramená.

— Kto sa odváži milovať ma?

Za jasotu divákov, z ktorých väčšina nechápala, čo sa prihodilo medzi ňou a Asmom, ju Hilko a ďalší znova vyložili na stôl. Žiadostivými rukami ju zbavili šiat.

Asmo sa odvrátil, rýchlo sa pretlačil zo stanu. Nič nechápal. Hnus mu stiahol hrdlo.

16.

Asmo šiel po lúke ako omámený. Ktosi mu šiel oproti, zastúpil mu cestu.

— Nesmiete to brať tak vážne, — prihovorila sa mu Luka.

— Čo nesmiem brať vážne? — rozosmial sa. Bolo mu všetko jedno, len dačo povedať, aby nedal najavo, ako hlboko ho ranili.

— Asmo, je zbytočné brániť sa proti skutočnosti. — Unavene sa usmiala. — Nemožno ju zmeniť, treba ju teda znášať.

— Nie. Dačo proti tomu urobím, ináč prídem o rozum.

— Privyknete nášmu životu. Poďme do môjho apartmánu. Tam si v pokoji dáme felixa, ktorý nás privedie na iné myšlienky.

Po krátkej jazde prišli k Lukiným súkromným miestnostiam.

Luka stlmila svetlo, vypla hudbu a zhasla pohybujúce sa panoramatické obrazy. Nastalo blahodarné ticho. Asmo si sadol do kresla, zaklonil ho a hľadel do povaly. Tvár mal kamennú.

Prešla minúta, potom ďalšia.

— Asmo, nad čím rozmýšľate? Hovorte, to je najlepšia metóda, ako kompenzovať negatívny dojem.

Ani sa nepohol.

Čakala. Jeho správanie jej začalo byť nepríjemné. Reagoval spôsobom, ktorý neočakávala. Nazdávala sa, že jeho psychická odolnosť zvládne akékoľvek zaťaženie. Tak ho sklamala Jona? Alebo až teraz nastala reakcia po námahe v rezerváte Aslotov? Odlepila sa od steny, kde stála so skríženými rukami, a sadla si do kresla v jeho blízkosti.

— Dáte si felixa? — spýtala sa. — Alebo azda happyspot?

Zdvihol hlavu.

— Ďakujem, nič mi nie je. Potrebujem iba niekoľko minút pokoja, aby som sa vyrovnal s citmi. To som sa naučil, bol to prvý predpoklad pre test zdatnosti v kozme.

Luka vstala a začala chodiť hore-dolu po izbe.

— Tvrdili ste, že pochádzate z cudzej planéty. Dosiaľ som to pokladala za vylúčené. Teraz, napriek rozumným úvahám, skrslo vo mne podozrenie, že vo vašom tvrdení je asi predsa zrniečko pravdy.

Zarazene na ňu hľadel.

— Ako ste na to prišli?

— Test zdatnosti pre kozmos. Celkom mimovoľne ste spomenuli tie slová, určite sú vám dôverne známe. Na druhej strane je isté, že Dafotili nemôžu podnikať kozmické lety. Pozorovacie stanice na mesiacoch Astilotu obsluhujú výlučne sermati. Neviem, čo si o tom mám myslieť.

— Verte mi, Luka, svoju minulosť neberiem len tak zo vzduchu. Spomienky zo dňa na deň narastajú, sú to iba maličkosti, ale cítim, ako sa zhusťujú. Pracoval som ako mineralóg v závode na získavanie kovov. Stanica sa volala Japetus dve. Japetus je ôsmy — nie, deviaty mesiac planéty Saturn. Keďže tu neexistuje planéta, ktorá by mala viac ako päť mesiacov, Saturn nevyhnutne patrí k inému slnečnému systému. — Na chvíľu sa odmlčal a uvažoval. — Aj meno som mal iné... počkajte, áno, volal som sa Asmo, nie, Asmus... Asmus Feuerstake.

— Feuerstake? — Luka sa zasmiala. — Znie to komicky. Načo ste, prosím vás, potrebovali dve mená?

Meravo hľadel pred seba. Bolo vidieť, ako veľmi sa namáha, aby znova našiel súvislosti.

— Myslím, — povedal, — že to bolo pre lepšie rozoznávanie. Rozumiete? Išlo o označenie osoby.

— Naozaj veľmi zastarané. A dve mená stačili na to, aby sa vylúčili zámeny? Prečo ste nepoužívali gen-formulu? Je pre každého človeka jednoznačná.

Asmo mykol plecom.

— Nemám tušenia. Pravdepodobne sme s genetikou ešte neboli tak ďaleko. Mimochodom, teraz mi zišlo na um, že som mal ešte kombináciu písmen a čísel. Moment!

Vytiahol z vnútorného vrecka bundy farebnú ceruzu a blok, ktorý si sám zošil a zapisoval doň myšlienky a úlomky spomienok.

— Moment, prosím! 2G3LK14... keď vidím číslice pred sebou, ide mi to ľahšie. Áno, tak je to: 2G3LK 14381 30669.

— Ako vôbec viete nakresliť takéto znaky a rozlúštiť ich?

— To som sa naučil v škole, — povedal, kým písal.

S neveriacim úsmevom zavrtela hlavou.

— Neviem si predstaviť, že by som sa také dačo mohla dakedy naučiť. Veď to dozaista stojí nekonečne veľa námahy a času. A aj pri najdokonalejšom cviku každý čarbe dačo iné. Ako má človek vedieť, čo to znamená? Dokonca ani špeciálny sermat by si s tým nevedel poradiť.

— Mne stačí, keď si s tým sám poradím. Okrem toho znaky písma možno vyhotoviť na stroji. Pre computery sa transformujú do binomického systému.

Nuž, viete, — zasmiala sa Luka, — toľké náklady sú v rozpore so zákonmi ekonómie. Informácia podľa metódy zvuk-obraz sa mi predsa vidí o dačo jednoduchšia.

— Áno, ale to predpokladá komplikovanú techniku a tú najprv treba mať. Nemôže vzniknúť bez písma. Vo vývoji nemožno preskočiť ani jeden stupeň. A keď je znakové písmo raz vyvinuté, nemožno sa ho tak ľahko zbaviť. Nuž, tradícia je ťažisko dejín.

— Dostávame sa do teórie. Dejiny, tradícia, aký to má všetko zmysel? Pre praktický život je to bezcenné.

Asmo si zúfalo oprel hlavu do dlaní. Dafotili a ich praktické myslenie! Len nijaké historické vedomosti. Len nechápať súvislosti. Narúša to duševný pokoj. Ako len môžu byť takí zadubení?

Obrátil sa k nej a podráždene povedal:

— Tak dobre, hovorme o praxi. Prečo sa napríklad Jona dala strhnúť k tej šialenej, nedôstojnej komédii? Môžete mi na to dať odpoveď?

Preľaknutá jeho zvýšeným tónom ustúpila o krok.

— Asmo, čo je s vami? Prečo ste zrazu taký rozhorčený? Vypite si dačo na upokojenie.

— Nechcem nič piť, — povedal. V hlase mal podráždený, ostrý podtón. — Chcem odpoveď! Keď sa ustavične otravujete drogami, je to vaša vec. Ja si neprosím.

— Veď drogy sú neškodné!

— Otravujú vám rozum, city. Máš žiaľ, happyspot. Nedostatok lásky, konjulix! Prejedený! Pávie pero. Proti všetkému je pripravený preparátik. Z prirodzených pocitov nič neostáva. Luka, poviem vám svoj názor, aj keď chvíľa azda nie je najvhodnejšia. Mal by som to zakričať do tváre celej skupine koncilu. O rok-dva bude maatšappij v tom istom stave, v akom sme dnes videli šampingov a ostatných Dafotilov. Proces duševnej degenerácie už nemožno zadržať.

— Nie, nie, Asmo, vidíte príliš čierno. Šampingovia a ich priatelia nás srdečne nezaujímajú. Sú to hlupáci, výnimky.

— Planéta Astilot je hotový blázinec, a šampingovia sú smotánka spoločnosti. Ale dosť o tom. Ešte ste mi nezodpovedali moju otázku o Jone.

Luka naňho bezmocne hľadela. Čo mala odpovedať na tieto výčitky? Trvalo niekoľko sekúnd, kým sa vzchopila.

— Obávam sa, — začala váhavo, — že Jona má akútny psychodefekt. Nechápem iba, prečo už dávno nie je... — Zarazila sa. Pohľad mala zmätený. — Mne sa zdá, že tiež strácam rozum. Nemala som s vami o tom hovoriť.

Útrpne sa usmial.

— Nazdávate sa vari, že neviem, ako chcú všetci so mnou manipulovať? Tu sa nič neprihodí nahodile. Pošlú mi na krk stvorenie a to sa navlas podobá žene, ktorú som voľakedy ľúbil, strážia ma, zavlečú ma sem a tam, chceli by mi nahovoriť, že je to moje vlastné rozhodnutie, vlejú do mňa konjulix. Zaobchádzajú so mnou horšie ako so sermatom.

Luka počúvala so vzrastajúcim nepokojom.

— Je mi trápne hovoriť o tom, ale nechcem sa vyhovárať. Vidí sa mi, že ľúbite Jonu. Preto nie je od vás slušné, že ju zhadzujete.

— Ale ona ma neľúbi! Prečo by mi ináč vnútila konjulix? Alebo mi to môžete vysvetliť?

Luka rázne pokrútila hlavou.

— Asmo, Jona je celkom zúfalá. Už nevie, čo robí. Aby obrátila na seba pozornosť, chopí sa každého prostriedku, nech je akýkoľvek šialený.

— Možno aj máte pravdu, — povedal zamyslene. — Ale keď na vec hľadíme v súvislostiach, určite za tým ešte dačo väzí. Súlad medzi zovňajškom Jony a Johanny nie je náhodný. Jej úloha má zrejme priamu súvislosť s plánmi, ktoré ktosi so mnou má. Je to bezpochyby skupina, ktorá už má značnú moc. Vysadila ma, proti mojej vôli a v rozpore s KAPINOMOM, na Astilote. V každom prípade sa na tom zúčastňujú cefaloidy buď ako prostriedok cieľa, alebo na vlastnú päsť. Pravdepodobne ma chcú použiť na to, aby som im dokorán otvoril cestu k nadvláde.

— Skutočne si myslíte, že cefaloidy by mohli povstať proti nám? — spýtala sa prestrašene. — A že práve Jona v tom má akúsi úlohu?

— Úloha je väčšia, ako sa nazdávate, Luka. A keď ste mi o Jone dačo zamlčali, teraz máte príležitosť povedať mi pravdu.

— Nič vám nezamlčujem. Vôbec nechápem, čo máte na mysli.

— Tak vám to poviem. Jona sa pokúša intrigovať proti maatšappij. Chce dosiahnuť, aby som nedôveroval Sirtovi a celej skupine koncilu. A to je isto iba jej prvý krok.

Luka vyskočila z kresla.

— Nie, Asmo! Prečo by to robila? To nemôže byť pravda, neverím ani slovo.

Pokrčil plecom.

— Prepáčte mi, prosím, ale toto podozrenie, sa mi vidí jednoducho nehorázne. — Chvíľu mlčala. — Treba si o tom pohovoriť so Sirtom, — povedala náhle rozhodnutá.

— Čo by to malo za zmysel? Opieram sa o domnienky, nič nemôžem dokázať.

— Asmo, ani mne nedôverujete? — povedala ticho.

— Ja nedôverujem vám, vy zasa mne! Takto sa nedostaneme ďalej. S dôverou je to tak ako s prácou. Treba s ňou začať, ostatné príde samo.

— Šialené na veci je, že vám verím, hoci sama seba nechápem. Ešte pred dvoma dňami by som ani vo sne neprišla na myšlienku prisľúbiť vám pomoc v takej ťažkej situácii. Všetko, čo bolo viac ako hra, čo by vyžadovalo trochu námahy, bolo nad moje sily. Odvtedy, čo vás poznám, čosi sa vo mne zmenilo. Už sa nenudím, teším sa celkom každodenným veciam. Azda preto, lebo objavujem zmysel svojej existencie. Alebo nádej? Neviem, som celkom nesvoja. Myslím, že táram hlúposti.

Asmo sa zamyslene na ňu zahľadel. Jeho prvou myšlienkou bolo, že jej povie milé slovo. No zaváhal a vhodná chvíľa pominula.

Po povale preletel pomarančový lúč. Lukina tvár sa zmenila, sústredene načúvala.

— Sirto a muž menom Moro prosia o prijatie. Chcete s nimi hovoriť?

— Vôbec sa mi to nehodí. Kto je Moro?

— Akýsi veľký športový filozof. Naliehavo si želá stretnúť sa s vami.

— Nuž nedbám, — vzdychol Asmo.

Výsek steny sa odsunul nabok. Vošiel Sirto a za ruku sa držal asi s dvadsaťpäťročným krásnym mužom. Jeho atletickú postavu obopínal červený oblek s fluoreskujúcimi zvislými pásmi.

— Dovolíte, aby som vás zoznámil? — spýtal sa Sirto. — Moro je členom predsedníctva Strešného zväzu športových sektorov loptových hier.

Luka a Asmo sa poklonili.

Moro si položil dlaň na čelo a taktiež naznačil poklonu.

— Nevidí sa mi vhodné zdržiavať sa vo vašich súkromných miestnostiach, — povedal vysokým nosovým hlasom. — Smiem si dovoliť predostrieť návrh, aby sme náš rozhovor viedli na inom mieste?

— Ďakujem za dobrý úmysel. Môžeme zostať tu. — Luka urobila pozývací posunok a sadla si.

Tým sa skončili formality, návštevníci si pri bare vybrali

nápoje a posadali si.
— Isto chcete vedieť, prečo som prišiel, — začal Moro. - Nuž, je pravidlom slušnosti, ktorého neznalosť vo vašom prípade, milý Asmo, možno prepáčiť, že čestný hosť sa nevzdiali skôr ako šampingovia. Preto by som vás chcel v mene všetkých fyzionikov poprosiť, aby ste sa vrátili do slávnostných priestorov.
Asma nazlostil Morov arogantný a poučujúci tón.
— Kto vás vlastne poslal? — spýtal sa zámerne drsno. — Mona?
— Nechápem vašu príkrosť, — dotknuto povedal Moro. — Nikto ma neposiela. Nie som sermat. Je mi cťou splniť želanie šampingy Mony. A aj vy, milý priateľ, by ste si mali uvedomiť veľké šťastie, ktoré znamená blahosklonná náklonnosť šampingy Mony. Takúto možnosť vám osud tak skoro zasa neponúkne. Ako úprimný priateľ by som vám chcel poradiť, aby ste neváhali, lebo to bude šťastlivé vyplnenie vášho života.
— Dojímavo sa o mňa staráte, milý Moro. Ale ja sa tejto cti vzdávam.
— Ako prosím? — Moro vyskočil. — Máte zdravý rozum?
Asmo vstal.
— Už toho mám dosť stýkať sa s ľuďmi, ktorí verejne ukazujú svoj duševný úpadok.
Moro lapal dych.
— Vyzeráte ako mimoriadne inteligentný človek, — mierne pokračoval Asmo. — Prečo tomu nezabránite, aby sa vaši fyzionici nesprávali ako zvieratá, aby nešpinili svoju ľudskú dôstojnosť? Prečo to trpíte? Necítite sa vinný?
Moro sa vzchopil. Vypil svoj pohár, veľmi nedbalo ho hodil do odpadovej šachty na druhom konci miestnosti a veľkodušne roztvoril ramená. V tomto posunku bolo dobrotivé odpúšťanie, ale aj dačo z pohŕdania ľudového tribúna voči malému, popudlivému protivníkovi.
— Opytujete sa na vinu? Niet jej, vravím vám. Už aj pomyslenie na ňu je nepekné, ak nie nemravné, lebo spochybňujete spravodlivosť, ktorá obklopuje celý náš život. Veci sú, aké sú, a aké sú, také sú dobré.
— Vaše myšlienky sú podmanivo jednoduché. Žiaľ, neprinášajú mi osvietenie.
— Pozrite, Asmo, — pokúšal sa sprostredkovať Sirto, — vina predpokladá zlé úmysly a tie podľa zákonov našej spoločnosti nemôžu existovať.
— Dobre, upusťme od slova vina. Spýtajme sa, aký to má zmysel, že Dafotili iba tak vegetujú, zapodievajú sa len detskými nezmyslami, že ich hravosť vháňa do postupného

ohlúpnutia.

Moro náhlivo vyprázdnil druhý pohár.

— Celkom rozhodne vám protirečím. Hovoríte o degenerácii, o vegetovaní, dokonca o ohlúpnutí! To je hanebné ohováranie nášho božského bytia. Môžem vám odpustiť len preto, lebo ste sa po veľkom časovom skoku prebudili iba nedávno a váš genetický stav je ešte na animálnom stupni. Za týchto okolností sotva možno žiadať, aby ste hneď pochopili hlbší zmysel našej existencie, ktorá sa dá porovnať s absolútnou slobodou všemohúcnosti.

Asmo nevravel nič. Dnes ho asi ničoho neušetria. Bol zvedavý, aké kvety ešte vyženie táto filozofia.

Moro vyskočil, očividne spokojný, že jeho protivník nenachádza slová. Uhladil si plavé vrkoče a obradne povedal:

— Teraz však isto môžem očakávať, že už neodmietate priazeň šampingy Mony. Nasledujte ma, prosím.

Asmo sa prívetivo usmial:

— Keď dáma Mona hľadá partnera, prečo by sme jej nepreukázali tú česť?

Moro zmeravel. Niekoľko sekúnd tam stál s otvorenými ústami.

— Zdráha sa! — zavrieskal zrazu. — Zlosyn! Už toto dokazuje, ako namyslene pristupuje k životu, ako veľmi mu chýba múdrosť našich čias: nehaniť ponúkané rozkoše.

Asma to pomaly začalo zabávať.

— Nezasvätili by ste ma do múdrosti vašich čias, Moro? — spýtal sa s predstieranou naivnosťou. — Prosím vás, poskytnite osvetu nevedomému.

Moro chvíľu váhal, potom sa polichotene usmial.

— Milý priateľ, po prvé platí, že sa treba uskromniť a nehľadať nič, na čo podľa prvej axiómy šampingoizmu neexistuje odpoveď.

Začal krúžiť na prstoch, pričom ramenami víril ako propeler.

— Myslite na kruh! Predstavte si ho celou silou svojho nespútaného ducha, vštepte si ho do nepokojného mozgu. Kruh je súhrn a najvyšší symbol múdrosti. Nemá začiatok ani koniec. Je to jednoduchosť v zložitosti a zložitosť v jednoduchosti, racionálne v rozvážnosti, iracionálne v duševnom. Je to pokoj v pohybe a pohyb v pokoji, merateľný v objeme a priemere, nemerateľný v ich pomere. Slovom: zrkadlo všetkého bytia, nerozlučná jednota hmoty a transcendácie.

Asmo sa márne pokúšal objaviť zmysel v týchto kabalistických, striedajúcich sa frázach. Skrslo v ňom podozrenie. Zjavne existoval zvláštny druh intelektuálnej hlúposti, ktorej možno čeliť iba kyjakom. Keď však začal

túto myšlienku vychutnávať, Moro vypil štvrtý pohár a blahosklonne pokračoval:

— Keď toto pochopíte, môj milý priateľ, pochopili ste všetko. Dafotil sa narodil pre šťastie. Nachádza ho v kráse. Nikde nejestvuje viac krásy ako v ňom samom, v harmónii telesného pohybu, v neohraničenej slobode športových hier, v nekonečnom bohatstve jeho zmyslov, v prebudení jeho vášní a v ich ukojení. Všetko je dobré, čo hýbe jeho telom, všetko je zlé, čo zabraňuje tomuto pohybu.

— Ľutujem, — povedal Asmo, — ale ja mám iný názor, veľactený Moro. Váš telesný pohyb je nezmyselný, lebo je bez cieľa. Šťastie a krásu, možnosť účelnej existencie nájdete v práci. Práca urobila zo zvieraťa človeka, bez práce znova poklesne na úroveň zvierat.

— Badať, že pochádzate z animálnych čias, keď ešte špinavá brutalita boja o život zatemnila mozgy. Práca bola vždy úbohá núdzová potreba, a čo je ešte horšie, podporuje, ba priam vynucuje nezmyselné myslenie. No myslenie bez telesnej rozkoše je škodlivé a v tom je pôvod všetkého zla. Vďaka múdrosti šampingoizmu sme sa vrátili k prirodzenému šťastiu biologickej existencie.

Moro vyskočil z kresla, predviedol sériu skrútených sált, skackal na rukách po miestnosti, nohami si vzal z baru pohár a vlial si jeho obsah do úst, pričom ani kvapku nerozlial. Potom sa vrátil do normálnej polohy a veselo povedal:

— Biologické systémy nepracujú, ony existujú. Práca v zmysle šampingoizmu sa začína vtedy, keď sa viac produkuje, ako je potrebné pre udržiavanie systému v prirodzených podmienkach okolitého sveta. Produkovať viac ako treba je však v rozpore s ekonómiou prostriedkov, ktorá je pre každý biologický systém imanentná. Nuž, bráni sa proti tomu. A už sme v súlade s druhou vetou KAPINOMU o nedotknuteľnosti ekvivalencie. Kruh našej filozofie sa uzavrel. — Lámal kolesá a zostal sedieť v rozštepe.

— Schopnosť pracovať, — odpovedal Asmo, — je predpoklad pre vyšší rozvoj spoločnosti a jednotlivcov. Iba duševne chorému môže prísť na um, že odmietne tvorivú prácu.

Moro prerušil gymnastické cviky.

— Drahý priateľ, ste útočný. Ďalší dôkaz, že všetko to, čo hovoríte, spočíva na demagogickom triku. Chcete pozdvihnúť prácu na morálnu povinnosť, na zmysel a obsah života. Tým sa povznáša na jediný blahodarný prostriedok, ktorý vytvára šťastie jednotlivca a spoločnosti. Ale čo je šťastie? Je to gymnastika a láska? Je to zbavenie sa hmotnej núdze? Je to sloboda tela a ducha? — Zavrtel hlavou, až mu poletovali vrkoče. — Nie, to sú iba časti celku.

Moro sa nadýchal, víťazoslávne pozrel na Asma a pokračoval:

— Mohla by vzniknúť otázka, či je to cesta alebo cieľ. Cieľ to nemôže byť. Príroda nepozná nijaký cieľ, lebo sama o sebe nič nevie. Cesta to nemôže byť, lebo bez cieľa niet cesty. Život nie je cesta ani cieľ, je oboje vedno, ponáša sa na bod v kruhu. Šampingoistická múdrosť nás ušetrí toho, aby sme hľadali tam, kde nič nie je. Večná a jediná pravda znie: Sám život je šťastie! Bez pohotovosti pre toto šťastie život nie je nič iné ako chemická reakcia vyvolaná objektívnou náhodou, ktorá prebieha tak dlho, kým to podmienky okolitého sveta dovoľujú.

Sirto, ktorý doteraz iba s premáhaním mlčal, vyskočil. Na lícach sa mu zjavili červené škvrny.

— Privádzate ma do zúfalstva, — zastonal. — Vaša rovnica o kruhu je symbol stagnácie! Život si vyžaduje pohyb, ale v zmysle zmeny! Potrebujeme výzvu okolitého sveta. Treba hľadať odvahu a rozbiť reťaze, ináč bude Astilot čoskoro rajom smrti.

— Pesimistické fantazmagórie! — Moro sa zasmial a mávol rukou. — Dobre poznám úbohú filozofiu maatšappij. Milý Asmo, nedajte sa tým pomýliť. Krásu nášho života pochopíte až vtedy, keď sa naučíte ovládnuť svoje telo vo všetkých možnostiach pohybu.

— Veď vy vôbec neovládate svoje telo, — povedal Asmo. — Napriek svalovej akrobatike ste kastrát. To nie je vaša vina. Vyčítam vám však priepastnú zadubenosť, že tento stav ešte aj velebíte.

— Narážate na to, že nie som schopný slepo, bezhlavo ničiť a zúriť, milý priateľ? Dar. Eugenika je dobrodenie, verte mi. To, čo nemôžem urobiť, ani urobiť nechcem. Nuž, nie som zviera, odlišujem sa od vás humánnym inštinktom.

— Ach, vy ste dokonca namyslený na svoje geneticky manipulované zábrany inštinktov? — povedal Asmo. — Nuž, to je presne tá cesta, ktorú používa príroda, aby ochránila hlúpu zver pred agresiou vlastného plemena. Takto sa spoločnosť Dafotilov premenila na zoologickú záhradu.

Moro sa náhle zdvihol.

— Už musím ísť. Moje mužstvo netrpezlivo čaká, kedy odštartujem zelený gambitový trojskok. Pridlho som bol vystavený napospas chorobe myšlienky. Svaly jasne spievajú pieseň činu, v mojich údoch sa chveje radosť. Lásku vám všetkým a s rozkošou!

Ako namydlený blesk trielil ku dverám a zmizol v cyklopneumatickom systéme. Luka si nahlas vydýchla.

— Také jednoduché je to, — povedala. — I ja by som chcela byť napínačkou bicepsov.

Sirto sa zasmial a mädlil si ruky.
— Veľkolepé, Asmo, ale si to dal tej opici! Celý život na to nezabudnem.
Asmo zvážnel.
- Sirto, ty odmietaš šampingoizmus. Ale čo proti tomu podnikáš? Prečo maatšappij usporadúva tanečný večierok práve s týmito ľuďmi? Prečo sa zúčastňujete na tomto šialenstve?
— Nepáčilo sa ti to? — rozčarovane sa spýtal Sirto.
Asmo stisol pery a zavrtel hlavou.
— A ja som si myslel... vieš, my sme to usporiadali na tvoju počesť... — Sirto zarazene sklopil zrak. — Čo je na tom zlé? Veď sa vôbec nič nestalo.
Asmo mlčal. Bolo mu vzdialené hrať mravokárcu a vyčítať Dafotilom hriechy, ktoré by nepochopili.
Po povale prebleslo pomarančové svetlo. Do miestnosti vtrhol Hilko, rýchlo sa poobzeral. Zmätené pohyby, tvár vzrušená.
— Čo sa stalo? — spýtala sa Luka. — Je ti dačo?
— Jona! — vykríkol. — Zmizla! Naozaj nie je u vás?
— Prečo sa rozčuľuješ? Isto si už ľahla.
— Nie, — nariekal Hilko. — Dačo s ňou nie je v poriadku. V dome nie je, v záhradách tiež nie. Už som dal všetko prehľadať.
Nervóznymi prstami si prešiel po čele, pery sa mu chveli.
Pri Luke sa nehlučne zjavil sermat. Vzala pohár, ktorý jej podal na podnose, a ponúkla ho Hilkovi.
— Pi! — povedala. — Najprv sa upokoj.
— Prídem o rozum! — kvílil. — Chcem Jonu. Prečo zmizla? Vráťte mi ju.
Asmo mu vybral z ruky pohár a pritlačil mu ho k perám. Poslušne otvoril ústa a začal piť.
Jeho tvár nadobudla pokojný a prázdny výraz. Chrbtom sa oprel o stĺp a zošmykol sa na zem. Po lícach mu stekali slzy.

17.

Asmo sa bez chuti piplal v mäsových paštétach a chladenom ovocí so smotanou. Zle spal, niekoľko ráz sa prebudil uprostred zákerne sa vracajúceho ťaživého sna. Odporné lietajúce škorpióny, ktorých tváre mali znetvorené črty Jony, ho pevne držali prisávacími orgánmi a zamotávali ho do lepkavých nití, ktoré ako pavúky vyťahovali zo zarastených tiel.

Bola to, prirodzene, jeho vina. Luka ho nástojčivo prosila, aby si po mnohých povzbudzujúcich nápojoch vzal happyspot, čo je bezpodmienečne potrebné pre nerušenú noc. Nedal sa presvedčiť, zážitky večera v ňom vyvolali kŕčovitý odpor. Nazdával sa, že jeho telo nie je prispôsobené stálemu užívaniu drog, mal dokonca podozrenie, že už prebieha akási zmena jeho povahy, čo sa prejavovalo v sklone k ľahkovernosti, zjednodušovaniu problémov a znižovaniu významu ťažkostí. Teraz uznal, že by bolo predsa bývalo lepšie počúvnuť jej radu.

Pre budúcnosť si zaumienil, že bude veľmi kriticky pozorovať svoje správanie po užití náladových drog. Len čo si to zmyslel, už mal pochybnosti, či je vôbec možné pomocou samokontroly zistiť psychické zmeny. Tento problém nebol schopný vyriešiť.

Od sermata sa dozvedel, že Jona hneď po vystúpení v stane odcestovala na funcrafte; nikto nevedel, kde. Cez seko sa nehlásila, hoci poveril Sema, aby ju ustavične volal.

Teraz ho s konečnou platnosťou prešla chuť. Odsunul podnos nabok. Dievčina s ružovou pokožkou ho volala na masážnu lavicu a spracúvala jeho telo voňavými esenciami.

Keď sa obliekol, skúsil nadviazať spojenie s Lukou. Nedostal odpoveď. Šéf útvaru sermatov ho informoval, že sa vybrala na rannú gymnastiku do parku.

Vyšiel na balkón, červený kotúč slnka Astilotu stál ešte len do polovice nad obzorom. Nad záhradami a medzi kupolami budov sa v tenkých pásoch vznášala hmla. Na okraji bazénu sedeli pestré pávy, húdli svoju rannú pieseň a jemné prúdy vody z fontány sa perlili na ich perí.

Nevidel nikoho. Skupiny stromov a kry zastreli výhľad. Asmo sa prešvihol cez zábradlie a šiel do parku. Vzduch bol čerstvý, z kvetov sa šírila jemná vôňa. Cesty boli z farebnej mozaiky, ktorá bola mäkká ako koberec. Stretol koala-medvede a trpasličie gazely; pestré roje vtákov čvirikajúc skackali po trávnikoch, papagáje nehybne sedeli na konároch. Pripadal si ako v rajskej záhrade, ktorú usilovný team bohov vytvoril výlučne pre potešenie Dafotilov.

Za jednou zákrutou sa stretol s nebovomodrým mužom v snehobielom overale a v bielych rukaviciach, ktorý roznášal zvieratám mesačné množstvo potravín. Z hrubej hadice, ktorá bola pripojená na podzemnú rúru, napínal kŕmne zvony ligotavou kašou.

Asmo mu zakýval. Sermat hneď položil hadicu a podišiel bližšie.

— Čím vám poslúžim, mijnheer?

— Videli ste madame Luku?
Sermat chvíľu pouvažoval a potom prikývol.
— Hrala sa tu s mačkami.
— A kde šla potom?
— Tam, mijnheer. — Ukázal tam, kde sa za zeleňou stromov v parku ligotala vodná plocha.
— Ďakujem. Sermat obelasel.
— Mijnheer, vďaka mi nepatrí. Mojím šťastím je slúžiť.
Asmo naňho skúmavo pozrel a nevedel, či ho má ľutovať alebo mu závidieť. Čo bude z tohto šťastia, keď sa podarí oslobodiť sermatov z ich naprogramovanej závislosti?
Zahĺbený do myšlienok kráčal po záhradách. Keď zdvihol hlavu, stál pri okraji strminy na vyhliadkovej plošine, obklopenej popínavými ružami. Pod ním ležalo jazero. Červené slnečné lúče sa ligotali na vlnách. Pred temným pozadím druhého brehu rozoznal v bielych plavkách ženu, ktorá sa vzpriamene vznášala na vode. Rýchlo sa približovala k plošine. Bola to Luka. Stála na krikľavo červenom kotúči.
Asmo si sadol na oporný múr a prizeral sa, ako biele pásy peny za kotúčom kreslia vzletné vzory po modrom povrchu vody.
Luka prešla tesne popri brehu. Zakýval jej. Ona mu tiež zamávala.
— Haló, Asmo, — povedal jej seko-hlas. — Už tak skoro ráno na nohách? Dobre ste spali?
— Nie, nie veľmi dobre.
— Mali ste ma počúvnuť! Máte však tvrdú hlavu a poučíte sa iba na vlastnej škode. A to tiež nie vždy.
Došla k úzkemu pásu piesku pred strminou, pustila držadlo a zostúpila z kotúča.
— Počkajte chvíľu, prídem hore.
Naklonil sa cez oporný múr a objavil rúru, ktorá tesne pri skale viedla kolmo dolu. Po disku, ktorý v polkruhu obopínal rúru, sa Luka rýchlo presúvala hore. Po niekoľkých sekundách došla k okraju útesu. Oprela sa oňho, akoby sa jej točila hlava pri pohľade do hĺbky, a krátku chvíľu cítil nežný stisk jej ruky. Chcel ju zadržať, ale ona si už ruku uvoľnila.
— Prejdeme sa?
— Dobre.
Vrátili sa do parku. Cesta sa zúžila, sotva stačila pre dve osoby. Aby sa vyhla konárom, väčšmi sa k nemu priblížila a chytila ho za rameno.
— Nie ste veľmi zábavný.
— Mám starosti. Možno ste prišli na to, kde by mohla byť Jona.

— Neviem, kde je. Sirto sa pokúšal o všetko možné. Nechce, aby sme ju našli, ináč by sme už dávno vedeli, kde je.
— Je čoraz záhadnejšia.
— Milujete ju, však?
Mimovoľne sa usmial. Zrejme sa nebála indiskrétnych otázok. No neprekážalo mu to. Bol dokonca rád, že s ňou môže o tom hovoriť.
— Včerajší večer, — povedal, — dôkladne zničil moje sny, ak ešte bolo čo zničiť. Nie, Luka, pre inú príčinu si robím o ňu starosti. Je potrebné pripraviť retranscendáciu Sukinatal. Na to potrebujeme všetky naše sily. Bolo by dobre, keby sa problémy okolo Jony vyriešili predtým.
— A čo chcete spraviť, ak sa predbežne nevráti? Odsunúť plán?
— Za školských čias som hral divadlo. Moja najmilšia úloha bol Blaliričrač, fialový dravý jašter, na ktorého mňa, veliteľa kozmickej lode, zakliala akási mimozemská inteligencia. Bola to slávna dráma klasika, v ktorej šlo o otázku, či veliteľ smie napriek výslovnému príkazu riskovať život osádky, aby odvráti] nebezpečenstvo, ktoré zdanlivo existovalo iba v jeho predstavách. Luka, možno to pokladáte za komické, ale odvtedy viem, že je lepšie, keď človek sám diktuje tempo, koná a nečaká nečinne, kým protivník privodí rozhodnutie.
— Neviem, — povedala pochybovačne. — Prečo treba ustavične bojovať? Nie je oveľa jednoduchšie, keď sa, tak ako ostatní, podvolíme rajskej prostodušnosti? Raz sa všetko skončí. Bolo by predsa celkom rozumné, keby sme dali voľný priebeh kozmickým zákonom.
— Opustila vás odvaha, to prejde, — usmial sa Asmo.
— Som smutná. Odrazu mi je jasné, aký je môj život nezmyselný.
— Nechceli by ste mi povedať, prečo ste smutná?
Zavrtela hlavou.
— Luka, hovorte o svojich citoch. To je najlepšia metóda, ako kompenzovať negatívne dojmy.
Útrpne sa usmiala.
— Tak mi treba. To má človek z vlastných dobrých rád. Isto ma nechápete. Máte veľké problémy, treba riešiť tisíce dôležitých otázok a mňa trápi smiešna myšlienka, prečo ku mne nepociťujete nijaké sympatie.
— Ako ste na to prišli? — začudovane sa spýtal. — Cítim k vám veľmi veľké sympatie.
— Ešte nikdy ste ma nebozkali.
— Čo má bozkávanie spoločné so sympatiami?
— Ste beznádejný monoman, — vzdychla si. — Boli predtým

všetci muži takí, alebo ste výnimka?
Pokrčil plecami a mlčal.
— Ste studený ako ľadová kryha. Keby som nebola od Jony počula dačo iné, pomyslela by som si, že neviete, čo je láska.
— Pokladal som Jonu za Johannu. K láske však treba trocha viac, ako je zámena.
- A to?
— Radosť z rovnakých vecí. Súlad, možno aj spoločný cieľ.
— Pletiete si pojmy, Asmo. To, čo vravíte, je priateľstvo.
— Láska bez priateľstva predsa nie je mysliteľná!
— Aké úzkoprsé! To by človek mohol ľúbiť iba jedného, najviac dvoch alebo troch. To voláte láska? To je otroctvo!
Asmo sa zhlboka nadýchal.
— Naozaj si myslíte, že láska nie je nič iné ako prchavá náklonnosť, ktorá dnes vzplanie, zajtra prejde? Čo sa mňa týka, patrí k tomu ešte niekoľko pocitov, ktoré robia zo mňa nového, šťastného človeka, otvárajú mi oči pre krásu života, poháňajú ma k činom.
Luka chvíľu mlčala, jeho slová na ňu zapôsobili.
— Máte veľmi nezvyčajnú predstavu o láske, — povedala napokon. — Ja ju cítim iba ako biologickú potrebu, ako je napríklad hlad. A prečo by som mala iba s jedným človekom jedávať, s jedným sa hrať, s jedným sa milovať? Každý predsa patrí do spoločnosti, bez nej nemôže žiť. Každý má právo na lásku ostatných.
— Poznám takéto experimenty. Natrvalo je to neopísateľne nudné. Ďakujem.
Hlboko ovisnuté rozkvitnuté konáre stromu pred nimi sa roztvorili, zjavil sa sermat.
— Tu sme, madame.
— Ospravedlňte ma na chvíľu, — povedala Luka. — Nemôžem predsa donekonečna pobehovať v plavkách. — Bozkala ho na líce a rýchlo sa odvrátila.
Spoza kopca sa vynorilo štvorhranné biele vozidlo a nehlučne zamierilo k nej. Bočná stena sa vyklopila, zjavila sa obliekareň. V otvorených skriniach viseli kostýmy a šaty. Bola tam sklená sprchovacia kabína, zrkadlo a toaletný stolík. Z vozidla vyskočili traja sermati. Postavili stoličku, otvárali zásuvky, vybrali z nich líčidlá, voňavky, kozmetické potreby.
Kým sa dvaja sermati zapodievali tým, že premenili Luku na rokokové páža s bielou kučeravou parochňou, tretí nanášal na jej ramená, nohy, tvár a ruky tenulinké fólie. O niekoľko minút bolo dielo hotové. Na Lukinej hnedej pleti svietili ružové, lipovozelené, biele a svetlobelasé kvety a motýle.

Luka zišla po schodoch, bočná stena sa opäť zatvorila, biela skriňa sa vzdialila.

Asmo na ňu hľadel s obdivom. Páčila sa mu, pôsobila mlado a bezstarostne a myšlienka, že si azda kvôli nemu vymyslela tie kvety a motýle, v ňom vyvolala radostné vzrušenie.

— Takmer nič o vás neviem, — povedal. — S vaším zovňajškom ste isto mali nejedného muža.

Zasmiala sa.

— Všetko iba letmé stretnutia, ako ste už zistili. Mám strach zmiešať lásku a priateľstvo.

— A to prečo?

— Chcela som ostať slobodná, milovať muža iba dovtedy, kým ma to baví, nechcela som byť závislá od citov.

— Nie je to trocha úbohé žiť iba pre seba a pre vlastné potešenie?

— Pripúšťam, často som sa nudila. Preto som vstúpila do maatšappij. Dali mi malú úlohu a bola som spokojná. A teraz ste prišli vy a vnášate do môjho života strašný nepokoj. Čo si pritom vlastne myslíte?

Vyzývavo naňho pozrela, ruky mala za chrbtom a pri chôdzi kývala plecami. Líca mala červené. Téma jej očividne ležala na srdci.

— Nič si nemyslím, — zasmial sa Asmo. — To, čo robím, je nevyhnutná sebaobrana.

— Tak sa mi vidí, že zveličujete skromnosť.

V skutočnosti ste sa už dostali pekný kus napred.

- Teraz zveličujete vy. Tmolím sa v tme. Nedostávam odpoveď ani na jednu podstatnú otázku.

Zmraštila nos. Nepáčilo sa jej, že sa vyhýbal osobne mieneným narážkam. Netrpezlivo povedala:

— Som si istá, že rozhovor so Sukinatal vyrieši vaše problémy. A čo budete robiť potom?

- Neviem. Pravdepodobne sa pokúsim vrátiť na Zem.

— To nemyslíte vážne! — povedala prestrašene a chytila ho za rameno. — Preto nás chcete ponechať osudu?

- Keď sa zmení KAPINOM, Dafotili si budú musieť pomôcť sami.

— Nepáči sa vám u nás?

— Nejde len o mňa. Doma chcem porozprávať rôzne zaujímavosti o planéte Astilot.

- To vždy chcete obetovať svoje šťastie iným?

- Neviem, čomu hovoríte šťastie, Luka. Som šťastný, keď ma potrebujú, keď mám úlohu, ktorá ma povzbudzuje.

— Ach, teraz viem, prečo sa chcete vrátiť. Nazdávate sa, že vás čaká Johanna, ozajstná Johanna.

S úsmevom pokrútil hlavou.

— Nie, Luka, to je minulosť, tú už nemožno vrátiť.
Chvíľu šli mlčky. Zrazu sa Luka ozvala.
— Iba práca by ma neurobila šťastnou. Mám toľko túžob, veľké i malé, ktorých by som sa nemohla vzdať.
— Kto ich nemá, Luka? — odpovedal s posmechom. — Ja túžim po žene, ktorú by som ľúbil a ktorá by ľúbila mňa. A prirodzene, po deťoch.
Pustila mu rameno a zdesene naňho vyvalila oči.
— Deti? — Nemohla skryť odpor. — Ako to myslíte?
— Budeme o tom hovoriť? Veď to nepochopíte. Už samo pomyslenie je vám protivné.
— Chcem vedieť, prečo túžite po deťoch, — povedala. Prudko sa začervenala.
— Nuž, prečo? Bez detí je život prázdny. Bez tepla. Zakrpatejú city, ba dokonca aj láska. Myslím, že čokoľvek človek urobí, bez detí sa mu napokon všetko vidí nezmyselné.
— Prirodzene, treba sa postarať o potomstvo, ak to máte na mysli. Je to však veľmi primitívny postoj, ak požadujete od ženy, aby zneužila svoje telo na výrobu detí. Muž pri tom nič nestráca. Nevzdáva sa príjemnej životosprávy, nie je znetvorený.
— Človek si nemôže vybrať, či príde na svet ako muž alebo ako žena.
— Práve to mám na mysli. Príroda je hlúpa a nespravodlivá. Rozum sa musí usilovať o to, aby túto nespravodlivosť podľa možnosti vyrovnal.
— Pokiaľ vieme, Dafotili tento problém vyriešili.
— Áno. Propoprilo. Dokonalý systém. No nevyvinuli ho Dafotili, ale cef-administrácia.
— Vzrušujúci názov. Čo vlastne znamená?
— Propoprilo je skratka pre produkciu potomkov podľa princípu lotérie.
— Ako prebieha?
— Podľa KAPINOMU vychádzame z toho, že spoločnosť Dafotilov sa nerozmnoží nad existujúci počet obyvateľov. Do potravín sa pridáva hormón, ochranný prostriedok proti počatiu. V psychodóme sa sleduje počet potomstva, potrebný na udržiavanie rovnováhy. Generátor nahodilosti vydáva žreby, lebo najspravodlivejšia je náhoda. Všetci Dafotili ženského pohlavia sa zúčastňujú na lotérii. Zaujíma vás to vôbec?
— S veľkým záujmom vás počúvam!
Vrhla naňho skúmavý pohľad.
— Dakedy sa mi vidí, že ma neberiete vážne.
— Som zvedavý, ako je to ďalej. Nestraťte niť.
— Tak dobre. Tie, na ktoré padol žreb, sa sprvu nedozvedia, že sú určené na produkciu potomkov. Špeciálni sermati sa

postarajú o to, aby nebadane dostávali účinné látky, ktoré v období dvoch mesiacov neutralizujú ochranný hormón. Keď seko-kontrola funkcie tela zistí počatie, požiadajú dámu, aby sa dostavila do psychodómu na odobratie vajíčka. A tým sa pre ňu celá vec skončí.

— Veľmi elegantné. A čo sa stane s oplodnenými vajíčkami?

— Nasadia ich do biologických kolísok. Tak sa nazývajú sermati, ktorí sú špeciálne zariadení na vynesenie a výchovu potomkov. Po pôrode sa mladí Dafotili spolu so svojimi materskými sermatmi dostanú do oddelenia potomkov v psychodóme, kde vyrastajú do desiateho roku života. Tu ich oboznámia so základnými črtami spoločnosti. Potom si zvolia vek, dostanú seko a vstúpia do spoločnosti ako jej plnoprávni členovia.

— A čo ak si daktorá žena chce dieťa ponechať?

— Absurdné! Nikto netúži po trampotách a starostiach tehotenstva. Nie, to s radosťou prenechávame sermatom.

— Nemáte teda rodičov ani súrodencov? Máte úplne neznámy pôvod?

— Viem, že som jedna z Dafotilov a to mi stačí.

— Mne nie. Pripadal by som si ako zrnko piesku v púšti. Bez záväzkov, bez povinností, nikto v anonymnom dave, do ktorého ma nič a pre ktorý nič neznamenám.

— To je vec zvyku. Musíte uznať, že propoprilo nás ušetrí od mnohých problémov.

Potriasol hlavou.

— Je to chladný, bezcitný mechanizmus, ktorý nevie nič iné, iba zabezpečiť biologický prísun. Obávam sa, že ani to nie je natrvalo. Takýto systém sterilizuje, podkopáva vôľu žiť.

— Milý Asmo, to je nedokázaná obava, — povedala s tichým, rozvážnym úsmevom. — Chcem byť šťastná. To môžem byť iba vtedy, keď sa pomocou rozumu zbavujem čo najviac starostí.

— Čím by bol život bez starostí? Čím by bol bez námahy a radostí, ktoré človek má s deťmi? Deti spájajú muža a ženu väčšmi ako čokoľvek iné. Bez nich nie je vzájomnosť, rodina, nijaké trvanlivé šťastie.

— Čomu hovoríte rodina? To slovo som ešte nikdy nepočula.

— Ani ste nemohli. — Hlas mal mimovoľne ostrý. — Propoprilo vám ju ukradol.

Odvrátila hlavu.

— Či môžem za to, že nepoznám vaše predpotopné pojmy? Existuje teda vysvetlenie alebo ste si zo mňa iba robili posmech?

— Prepáčte, Luka, nechcel som vás uraziť. Ak to nebude raniť vaše city...

— Už ste ich zranili!

— Je mi ľúto, Luka.
— Nič vám nie je ľúto, — povedala rozhorčene. — Ustavične hovoríte o citoch a o láske, ale v skutočnosti ste na míle vzdialený od akéhokoľvek citu. Vy... vy... Blaličrač.
Asmo zastal a pobavene na ňu hľadel.
— Nemohli by ste mi odpustiť? Naozaj som to tak nemyslel.
— Ja áno. Vy nechcete.
— Akože nechcem?
— Lebo nechápete najjednoduchšie veci. Hovoríte a hovoríte. Mohli by ste ma raz aj bozkať.
Zasmial sa a objal ju. Keď ju však chcel pobozkať, energicky ho odsotila.
— Nie na povel. Radšej mi vysvetlite rodinu. Muž a žena teda uzavrú manželstvo. Čo to znamená?
— Prísľub, že sa budú mať radi, zostanú si verní v šťastí aj nešťastí, po celý život.
— Neuveriteľné! Sľúbiť lásku na celý život iba jednému mužovi?
— Áno.
— A čo sa robí, keď sa už nemôžu ani vidieť?
— Nemám tušenia. Ešte som nebol v takej situácii.
— Ešte nikdy ste neuzavreli manželstvo?
— Nemal som čas.
— To musí byť komický svet, v ktorom človek nemá čas na lásku!
— Na lásku áno, ale nie na manželstvo. Nebol na vine svet, ale moje povolanie, ktoré mi nedalo vydýchnuť. Azda som ešte nestretol tú správnu ženu.
Luka naňho skúmavo pozrela.
— Ako by mala vyzerať tá správna žena? Zastal a kriticky si ju premeriaval.
— Napríklad vy, Luka, sa pomerne približujete k môjmu ideálu.
Očervenela, motýle a kvety na jej pleti zmenili farbu. Asmo to s potešením pozoroval.
— Vedela som, že si zo mňa robíte dobrý deň. Radšej mi dačo porozprávajte o vašej práci.
— Toho nie je veľa. Som mineralóg. Špeciálna oblasť: cudzie planéty.
— Veď to je veľmi nebezpečné. Kto vás k tomu prinútil?
— Vlastné želanie, — zasmial sa Asmo. — Vždy som mal sklony pre dobrodružstvo.
— Čo iné ste si mohli želať okrem mineralógie?
— Samo želanie nestačilo. Predtým som navštevoval niekoľko škôl.
— Školy? — Chvíľu mlčala. — Áno, môj zásobník pamäti si

spomína. Ako dlho ste navštevovali školy?
— Od štvrtého do dvadsiateho šiesteho roku môjho života.
— Prirodzene dobrovoľne, ako vás poznám!
— Nie, tentoraz povinne. Bola to však príjemná a veľmi zaujímavá povinnosť.
— Aký nezmysel! Dvadsaťdva rokov života premárniť učením. — Zavrtela hlavou. — Poznatky predsa možno oveľa pohodlnejšie sprostredkovať pomocou zásobníka informácií.
— Vedomosti nestačia. Pre produktívnu činnosť sú potrebné skúsenosti, treba sa naučiť vedomosti používať.
— Ako používať, načo?
— Pri práci... pre úžitok spoločnosti.
Striasla sa.
— Desivá myšlienka! Po dvoch desaťročiach inteligenčného výkrmu ste neboli nič iné ako ekonomický faktor. Vari pre produkciu neexistovali automaty?
— Postarali sme sa o to, aby nám neprerástli cez hlavu.
— Nechápem.
— Už ste to predsa pochopili, Luka. Založenie maatšappij spočíva na tomto poznatku. Keď si človek dá vziať tvorivú silu, stráca rozhodovanie nad budúcnosťou. Klesne na úroveň bytosti, ktorou manipulujú cudzie sily.
Luka mlčala. Znova sa doňho zavesila. Po chvíli povedala: — Čo ma ruší, to je obmedzovanie osobnej slobody, a vy to chcete pozdvihnúť na mravné prikázanie. Na Astilote je zásadne všetko dovolené. Existuje iba jedna neresť: žiadať od Dafotila dačo, čo nechce dobrovoľne urobiť. To je jediná výnimka.
S morálkou je to tak ako s prácou. Musí obsahovať nevyhnutnosť, ináč si nezasluhuje svoje meno. Ale aj najmúdrejší a najchápavejší zavše pokladajú nevyhnutnosť za príťaž.
— Nevyhnutnosť pokladám za nátlak. Odkiaľ vziať nátlak, keď sú všetky potreby uspokojené?
— Ľudské potreby nikdy nie sú uspokojené. Otcom všetkého je nedostatok. Mohol by som povedať aj to, že je organizačným princípom života. Keď jeho povzbudzujúci účinok zmizne, biologický systém zanikne.
— Prečo práve nedostatok?
— Život je útok na entropiu. Príroda sa usiluje vyrovnať protiklady, vyhladiť rozdiely. Na zachovanie života je ustavične potrebná nová energia. A to je ten nedostatok, ktorému môžeme odpomôcť iba prácou.
— Nuž, to by som chápala, — povedala Luka. — Vypime si na vašu múdrosť a zabudnime na chvíľu na otázky, ktoré hýbu svetom.

Asmo prikývol.

— To je moja stará neresť. Keď sa zahryznem do nejakej témy, som nenásytný.

— Privádzate ma na myšlienku. Dožičíme si druhé raňajky. Čo vy na to?

— Veľkolepé. Som hladný ako vlk. Sme veľmi ďaleko od domu? — Obzrel sa. — Myslím, že som stratil orientáciu.

— To nič. Raňajky nás čakajú v bezprostrednej blízkosti.

O niekoľko minút došli k trávnatému brehu rybníka. Uprostred trávnika sa týčila krásna orchidea. Pod jej bizarnými, kvetmi obsypanými konármi, ktoré sa rozprestierali nad čistinkou ako strecha pagody, stál stôl a oblúkovitá čalúnená lavica.

Sermati prinášali piknikové koše s jedlami a nápojmi.

Keď si Luka a Asmo sadli na lavicu, bol už stôl prikrytý. Sermat priniesol čaše so zelenou tekutinou, ktorej silná vôňa pripomínala rum.

Nápoj sa perlil ako šampanské. Asmo mal po ňom poddajnú, nežnú náladu. Obrysy stratili ostrosť, predmety nadobudli priesvitnú ľahkosť, akoby svet bol z hodvábneho papiera pastelovej farby.

Práve sa dali do jedla, keď sa zachmúrilo. Pred slnko sa dostal obrovský kotúč modravého, lesklého mesiaca. Bol to mimoriadne stiesňujúci pocit pozorovať, ako mŕtva hviezda nezadržateľne pohlcuje slnko.

Naokolo stíchlo čvirikanie vtákov. Rozprestrelo sa sivé šero, zdvihol sa chladný vietor.

Luka sa zachvela a hľadajúc ochranu, sadla si bližšie k Asmovi. Chvíľu zaváhal, potom ju zovrel do náručia. Jej pery boli mäkké, ústa sa otvorili, privinula sa k nemu.

Zrazu zmeravela. Ruky jej klesli. Nehybne sa opierala o jeho plece.

Asmo nechápal, čo sa stalo. Chytil jej tvár do rúk. V očiach sa jej zračil zmätok. Pokúšala sa vyhnúť jeho pohľadu. Nepodarilo sa jej to, pevne ju držal. Prudkým pohybom sa odvrátila.

Bola to jeho vina? Porušil nejaké tabu? Kým sa na to mohol spýtať, končekmi prstov sa dotkla jeho úst. Oči sa usmievali, pohľadom prosila o prepáčenie.

Opatrne ju objal. Cítil Lukino teplo, jej hlava mu ležala na pleci. Odvtedy, čo sa zobudil v psychodóme, prvý raz cítil istotu a dôveru, zaplavil ho pocit bezpečia.

Sermati priniesli lampy a mnohoramenné svietniky s horiacimi sviečkami. Vtáci zasa spievali, uprostred rybníka vystrekla fontána; jej vodné kaskády šumeli a cvrčky cvrkali.

Asmo sa pohol. Luka sa vzpriamila a neisto naňho pozrela. Prsty sa jej nervózne hrali so striebornými náramnicami. Chcela dačo povedať, pokrútila hlavou, znova si dodávala odvahy. Potom sa rozhovorila, tak ticho, že ju sotva rozumel.

— Nepochopíš ma... sama sa nechápem, nie som normálna... obávam sa, že ma čoskoro zoberú do psychodómu.

Nechápal, čo sa v nej odohráva, ale keď zbadal zúfalstvo v jej pohľade, pocítil vrúcnu nežnosť.

— Nikto sa neodváži skriviť ti čo len vlas na hlave, — povedal.

Zavrtela hlavou.

— Nesmiem ťa ľúbiť. Nechaj ma odísť, ešte nie je neskoro.

— Nič sa nestane proti tvojej vôli. Čoho sa bojíš? Musím to vedieť, aby som ti mohol pomôcť.

— Nemôžeš mi pomôcť. Stalo sa dačo, čo som nikdy nepokladala za možné.

Spýtavo na ňu pozrel.

— Hanbím sa to vysloviť. Ja... ja som žiarlivá na každú ženu, na ktorú pozrieš; nechcem, aby ťa iná bozkávala. Viem, že je to surové, egoistické, ale ja... ja ťa chcem celkom pre seba.

Asmo mlčal. Len pomaly si uvedomoval, aký význam majú jej slová.

— Som veľmi šťastný, — povedal a cítil v sebe neohraničenú silu, ktorá všetko zmôže.

18.

Dážď padal z oblohy v drobných kvapkách, takmer nebadane. Z bledozelených oblakov presakovalo difúzne svetlo. Asmo a Luka stáli na najvyššej terase psychodómu. Za nimi vyčnievala biela lesklá pologuľa vyhliadkovej haly.

Všetko bolo akoby nezmenené. Mesto schodovitých pyramíd, biele obývacie kocky na úbočiach, zeleň vegetácie, vodopády, tok rieky v údolí — ale Asmo dnes videl planétu inými očami. Spoznal raj. Pod veselým povrchom sa skrývala agónia spoločnosti, ktorá nerobila nič iné, len užívala výsledky predošlých čias.

No pod pokojným povrchom sa skrývalo ešte o dačo viac: tajomná vôľa, ktorá sa zrejme usilovala narušiť túto idylu a strhnúť moc na seba.

Asmo spolu so skupinou koncilu ešte raz zvážil možnosti násilnej retranscendácie a dospeli k výsledku, že treba

konať bez odkladu. Všetky snahy nadviazať kontakt s Jonou zostali neúspešné; nikto nevedel, kde sa nachádza. Podľa Lukinho a Sirtovho názoru jej zmiznutie mohlo mať iba osobné príčiny. Pravdepodobne bola sklamaná a zúfalá a pokúšala sa kdesi v ústraní znova nadobudnúť vládu nad sebou. Asmo mal iné podozrenie — ale akokoľvek, nesmeli už strácať čas, stretnutie so Sukinatal bolo dôležitejšie.

Luka napokon súhlasila s jeho názorom. Za posledné dni sa veľmi zblížili, vzájomne si rozumeli, aj keď ešte veľa vecí zostalo nevyslovených.

— Poďme, — povedala a povzbudivo mu kývla hlavou. Tak ako on, aj ona poznala dosah zodpovednosti, poznala ťažkosti a vedela, že úspech závisí od náhody, lebo verili v šťastie tam, kde vlastne potrebovali istotu. Toto nebezpečenstvo museli vziať do úvahy. Absolútna istota nebola nikde, kto na ňu chcel čakať, znemožnil sám sebe konať.

Cez krúžiace krištáľové vejáre vstúpili do haly. Zo zeleného bazénu vystupovala rubínovočervená masa, krútila sa a točila, pričom sa spriadala v geometrické tvary, obkolesené priehľadnými guľami, ktoré vzlietali z kupoly haly a za nežného hlaholu zvonov praskali.

Okrúhly výťah ich zaviezol do bezodných hlbín psychodómu. Asma vytrhol zo zadumania čísi seko-hlas.

— Haló, Asmo, — počul Jonu. — Bezpodmienečne potrebujem s tebou hovoriť. Môžeš hneď prísť?

— Jona? — povedal prekvapene. — Kde si?

— V zelenom trakte.

— Tu v psychodóme? Dobre, hneď prídem. — Zastavil výťah. Luka naňho pozrela s otázkou v očiach.

— Prihlásila sa Jona. Je tu v dome a chce so mnou hovoriť. Bol by som rád, keby si šla so mnou.

Luka neveriac zavrtela hlavou.

— Jona je tu? Zvláštne.

Znova uviedli do pohybu výťah a vrátili sa k zelenému traktu. V hale ich čakala ošetrovateľka a zaviedla ich do Joninej izby.

Jona ležala v nočnej košeli na posteli. Bolo počuť tichú hudbu a na obrazovke plastickej televízie tancoval balet pod vodou.

Keď vošli, vzpriamila sa.

— To je ale milé od vás! — skríkla. — Sadnite si ku mne, hneď dám priniesť pitie. — Vlasy mala strapaté, v očiach horúčkovitý lesk.

Luka a Asmo si vymenili zarazené pohľady. Jona sa rozosmiala, ale keď sa tí dvaja nepridali, zatvárila sa mrzuto.

— Nie, vôbec nie ste milí. Ste v psychodóme a neprídete ma navštíviť. Prečo ma nechávate samu? Čo som vám urobila?

Asmo a Luka nenachádzali odpoveď.

— Máte zlé svedomie, čo? — zachichotala sa. — Už je dobre, zabudnite na to. Nemám rada smutné tváre. Tak si už sadnite.

— Odkiaľ vlastne vieš, že sme v psychodóme? — spýtal sa Asmo.

Hľadela naňho, akoby nechápala jeho otázku. Potom naklonila hlavu a zašeptala:

— Kde len je tá hlupaňa?

Dvere sa odsunuli nabok. Ošetrovateľka vtlačila do izby barový vozík.

— Veľa lásky, — povedala s úsmevom a poklonila sa. — Čo smiem podať?

— Nič! — zavrčal Asmo. — Zmiznite s tým a pošlite sem lekára.

— Neprichádza do úvahy! — Jona vyskočila z postele, pribehla k vozíku a siahla za fľašou. — Si nudný, drahý, chceš mi len pokaziť náladu.

Asmo jej vychytil fľašu z ruky, zdvihol Jonu a odniesol ju do postele. Smiala sa a veselo kopala okolo seba. Mal dosť roboty, kým ju dostal pod prikrývku.

— Čo tu postávate! — skríkla Luka na ošetrovateľku, ktorá bezradne blúdila zrakom z jedného na druhého. — Nezabudnite na lekára. Nech sa poponáhľa.

Ošetrovateľka zmizla.

Jona sa vzpriamila, pritiahla nohy k telu a prikrývku si prehodila okolo pliec.

— Čo vlastne hľadáte v psychodóme, vy rušitelia zábavy? Vari sa nazdávate, že som trudnomyseľná? Nezmysel, to nič nie je, iba rozmar. Mám sa výborne! A priateľov mám dosť, nie som na vás odkázaná, aby ste vedeli. — Zúrivo odhodila prikrývku.

— Máš pravdu, Jona, — rýchlo odpovedal Asmo, — správali sme sa trocha hlúpo. Ak lekár nebude mať nič proti tomu, vypijeme si na tvoje zdravie felixa.

— Chcem vedieť, prečo ste tu?! — Tvárila sa nedôverčivo.

— Chceme retranscendovať Sukinatal.

Jona sa zarazila. Chvíľu vyzerala bezradne.

— Výborne, idem s vami, — povedala potom rýchlo. — Ešte nikdy som nevidela Aslota.

Vo dverách sa zjavila iná ošetrovateľka.

— K službám, madame.

— Potrebujem kúpeľ a nejaké oblečenie. Ale rýchlo. Však ma počkáte? — prosila. — O pár minút som hotová.

Vyskočila z postele a pospevujúc si vbehla do kúpeľne. Keď

sa hodila do bazénu, voda zašumela.
Do izby vošiel sebavedome hľadiaci lekársky sermat v lipovozelenej uniforme so zlatými odznakmi hodnosti. Z ľavého náprsného vrecka mu trčala anestetická palička.
— Veľa lásky. Chceli ste so mnou hovoriť?
— Čo je pacientke?
— Nič vážne, mijnheer. Pravdepodobne ľahká psychosomatická diskompozícia.
Luka si ho premeriavala chladným pohľadom.
— Pravdepodobne? Prečo to neviete presne?
— Pacientka prišla na vlastné želanie, madame. Nechcela dovoliť diagnostické vyšetrenie.
Asmo chvíľu uvažoval.
— Tak ju vyšetrite teraz, — povedal.
— Prepáčte, mijnheer, na to potrebujem pacientkin súhlas.
Z kúpeľne bolo počuť ostrý výkrik.
— Fuj! — kričala Jona. — Veď vyzerám ako bosorka! Nemôžete sa poponáhľať, vy hlúpa nula? — Rozosmiala sa, ako keby povedala vtip.
Zakrátko vyšla oblečená z kúpeľne.
— Môžeme ísť, — povedala a mierila ku dverám.
Asmo ju zadržal.
— Ešte chvíľu. Chcel by som mať istotu, že ti nič nechýba. Lekár ťa vyšetrí.
— Smiešne, nič mi nie je. Škoda času.
— Toľko času máme. Luka zakývala na lekára.
— Nik, začnite.
Lekár si zachoval nezlomnú prívetivosť školeného terapeuta.
— Madame, prepáčte, prosím. Ako som už povedal, potrebujem pacientkin súhlas. — Poklonil sa a pozoroval obrazovku, ako keby sa ho to viac netýkalo.
— Tak! No poďte už, — zasmiala sa Jona. Asmo pokrútil hlavou.
— Teraz toho mám dosť! — kričala. — Nie si môj tútor. Nechcem nijaké vyšetrenie!
— To je tvoja vec. Nepôjdeš s nami do konkláve.
— Kto by mi v tom zabránil?
- Ja.
Dupla nohou.
— Na to nemáš právo.
— Daj sa vyšetriť, alebo zostaň tu. O chvíľu pôjdeme, skupina koncilu čaká.
Jona pochopila, že tvrdošijnosťou nič nedosiahne.
— Prečo si ku mne taký odporný? — urazene sa spýtala. — Cítim sa osamelá. Prosím, dovoľ mi ísť s vami.
— Po vyšetrení.

- Chceš ma iba pokoriť, chceš svojej novej láske dokázať, akú máš moc. Buď aspoň čestný a uznaj to.

Asmo stratil trpezlivosť.

— Prestaň s hlúpymi rečami! — okríkol ju.

— Mne je jedno, s kým ideš do postele, — vrieskala, — ale tvoje hrubé spôsoby neznášam.

— Poď, Luka, ideme, — povedal Asmo.

— Nie! — Jona utekala za ním a objala ho. — Teraz ma nesmieš opustiť.

Pokúšal sa vymaniť z jej rúk, ale ona sa ho pevne držala, ako keby jej šlo o život.

— Nezostanem tu, — dychčala. — Nechcem! Nechcem!

- Urobte dačo! — obrátil sa Asmo na lekára. — Veď vidíte, že má psychodefekt. Sermat váhal.

— Dajte jej dačo na upokojenie.

Sermat prikývol a vytiahol z náprsného vrecka anestetickú paličku.

— Pustiť! — kričala Jona. — Nech sa ma nedotkne.

V očiach mala strašnú hrôzu. Rozháňala sa a dupala nohami. Asmo ju pevne chytil za ruky. Lekár jej rozopol rukáv na zápästí a vyhrnul ho.

— Pusťte ma, — stonala. V očiach mala slzy. Vzoprela sa, potom jej telo zrazu ochablo. Omdlela.

Zvláštne, pomyslel si Asmo. Celkom bez príčiny stratila vedomie, veď anestetická palička sa jej ešte ani nedotkla.

Lekár a ošetrovateľka ju odniesli do postele.

— Tak, — povedal Asmo, — teraz chcem diagnózu.

— Mijnheer, bez vyšetrenia to nie je možné.

— Tak ju, dočerta, vyšetrite! Načo čakáte?

— Prepáčte, mijnheer. Mojou najdôležitejšou povinnosťou je rešpektovať vôľu pacientky.

Asmo už mal dosť zdráhania a výhovoriek. Chytil sermata za kabátik a pritiahol ho k sebe.

— Začnite konečne! — povedal ostro. Sermat sklopil zrak.

— Ako rozkážete, mijnheer.

Sadol si na pelasť postele, skúmal Jonin pulz, nadvihol viečka, pozrel jej do očí. Niekoľko sekúnd uvažoval. Potom vybral z vnútorného vrecka kabátika plochý prístroj so stupnicou.

Z prístroja sa vysunulo päť elektród na pavúčích nôžkach, ktorých ostré hroty sa naklonili k Joninej hlave. Ihneď sa rozozvučalo staccato a po škále poskakovali v rôznych krivkách farebné svetelné body.

Sermat pozorne sledoval merané hodnoty. Odrazu sa s ním odohrala zvláštna zmena. Telo mu zmeravelo, pri sledovaní prístroja krútil hlavou, trasúcimi sa rukami si ohmatával

tvár, znova meravo hľadel na prístroj. Navidomoči sa tam odohralo dačo nezvyčajné.
— Čo sa stalo? — spýtal sa Asmo. Sermat nereagoval. Asmo ho chytil za plece.
— Odpovedzte! Čo sa stalo?
Sermat sa pomaly obracal. Svetlobelasá farba tváre sa mu premenila na popolavosivú. Hoci proti tomu bojoval, nemohol potlačiť chvenie pier. Rozšírené zreničky upieral na bod v nekonečne.
Asmo ho opatrne posotil.
— Veď už vravte!
Konečne, po dlhej prestávke, prišla jachtavá odpoveď.
— Nechápem — madame Jona — prvá cef-úroveň — nemožné — defekt — encefalograf — prepáčte...
Schytil prístroj, vstal, zatackal sa, zamieril ku dverám, potkol sa, vyredikal sa na chodbu.
Asmo a Luka sa ponáhľali za ním. Ešte neboli pri dverách, keď počuli zvuk tupého pádu.
Lekár ležal vystretý na zemi, dolu tvárou. Pri ňom stála ošetrovateľka, druhá sa nad ním nakláňala a strčila mu ruku pod kabátik uniformy. Po chvíli zdvihla oči a zakývala na kolegyňu.
Skôr ako sa mohol Asmo dačo spýtať, chytili lekára, ťahali ho po chodbe a položili ho do šachty na odpadky. S prívetivým úsmevom, ako keby sa nič nebolo stalo, prešli popri Asmovi a Luke a zmizli v Joninej izbe.
Asmo bol ako omráčený. Pozrel na Luku, tá iba bezradne zdvihla plecia. Veľký pomarančový príklop šachty na odpadky akoby sa posmešne naňho uškŕňal. Cítil bezmocnú zúrivosť. Nevedel, čo ho väčšmi roztrpčuje: správanie ošetrovateliek, ktoré ako mravce, poháňané poriadkumilovnosťou, hodili mŕtveho kamaráta do smetí, alebo poznanie, že prišiel neskoro, že nereagoval dosť rýchlo, aby zabránil skonu sermata. Aké tajomstvo vzal so sebou do hrobu? Bolo také nebezpečné, že musel umrieť, aby zostalo utajené?
— Poď, Asmo, ponáhľajme sa!
— Luka, ako si to vysvetľuješ? Je Jona v nebezpečenstve?
— Neviem. Človek nikdy nevie, čo je u nej divadlo a čo nie.
— A smrť sermata? Jeho poznámka o prvej cef-úrovni?
— Nemám tušenia. Prirodzene, dačo tu nesúhlasí. Ale o to sa môžeme starať neskoršie.
Aspoň pozrime, ako sa má.
Vošli do izby. Jona ešte vždy ležala na posteli, nehybná, so zatvorenými očami. Tvár mala voskovobielu.
- Čo jej je? — spýtala sa Luka.
Ošetrovateľky, ktoré sa o ňu starali, pozreli hore.

— Kóma, — povedala jedna z nich.
— Kedy budeme môcť s ňou hovoriť?
— Predbežne nie, madame. Potrebuje absolútny pokoj.
Asmo podišiel k posteli a skúmavo pozoroval Jonu. Bola naozaj chorá, alebo sa iba pretvarovala? Ako to môže zistiť, ako ju prinúti, aby povedala pravdu?
— Zabudol si, že prebieha chemosyntéza? — začul Lukin hlas. — Keď premeškáme chvíľu, stratíme dva dni.
Pozrel na ošetrovateľky.
— Môžeme ju nechať samu?
— Buďte bez starostí, mijnheer. Je v najlepších rukách.
Luka súhlasne prikývla. Asmovi sa neveľmi pozdávala myšlienka, že znova pustí Jonu z dohľadu, ale v tej chvíli nemohol urobiť nič iné, čas súril.
Okrúhlym výťahom sa zviezli do najhlbších poschodí psychodómu, kde bol zásobník pre biogénové formáty a trakt pre retranscendačné konkláve.
Keď vystúpili z výťahu, vyšiel im v ústrety Sirto.
— Už som si robil starosti, že neprídete včas.
— Zdržali nás.
Sirto ich viedol po kľukatej chodbe, na konci ktorej bol vchod do splavu bakteriocidov.
Kým čakali v splave, krátko ho poinformovali o Jone a o smrti lekárskeho sermata.
Sirto sa zasmial.
— Je do teba zaľúbená, Asmo. Keď zistila, že Luka je vážna súperka, dostala šok. Rozhodne to bolo od nej rozumné, že išla do psychodómu.
Tým bola príhoda preňho vybavená. Keď sa Jona našla, prestala ho zaujímať. Asmo sa čudoval nad Sirtovou krátkozrakosťou.
Alebo bol k nemu nespravodlivý? Bol už v myšlienkach celkom pri práci, ktorá ich čakala?
Zažiarilo zelené svetlo, splavová komora sa otvorila.
Konkláve bolo kruhová, nie veľmi veľká miestnosť s plástovitou kupolovou povalou, z ktorej sálalo intenzívne zelené svetlo. Pri kontrolnom pulte sedeli traja nebovomodrí lekárski sermati a jeden s ružovou pokožkou. Luka ich starostlivo vybrala a pripravila na prácu. Za nimi, v pohyblivých kreslách zaujali miesta členovia skupiny koncilu.
Pred kontrolným pultom boli v polkruhu rozostavené chemotechnické agregáty, vákuové čerpadlá, odstredivky, počítače, nádrže s komprimovanými katalyzačnými plynmi, kondenzátory a mraziace zariadenie. V strede sa týčili dva stroje z lesklého chrómu, vzájomne pospájané káblami a

rúrami.

Initialvivator mal príklop z priehľadného kovu. Nascatron, globoid o priemere takmer troch metrov, bol zadnou časťou vpustený do steny konkláve.

Asmo sa rozhliadol a prikývol. Všetci boli na svojich miestach, chemosyntéza prebiehala podľa programu. Dalo to tri dni a dve noci namáhavej práce, kým pripravili retranscendáciu, odstránili technické ťažkosti, problémy s obsadením a popritom jednostaj vyvracali vždy znova sa vynárajúce pochybnosti členov koncilu.

Asmo pozrel na Luku a Sirta, ktorí zaujali miesta pri kontrolnom pulte.

Luka zdvihla ruku.

— Môžeme začať, — povedala.

Vošla ošetrovateľka a rozdala okuliare s fialovým sklom. Potom podala Asmovi sejfový kufrík.

Nasadil si okuliare, vybral erátor a zamieril ním na príklop initialvivatora. S krajnou opatrnosťou sa pokúšal vykrojiť do kovu otvor. Lúč energie vyvolal však iba modrastý svetelný jav, odmrštil sa od príklopu a vypálil niekoľko čiernych dier do steny. Asmo zväčšil energiu. Sklený kov sa zafarbil, začal sa roztápať a v sprievode výbuchov zhorel sírovožltým žíhavým plameňom.

Svetlo bolo také silné, že Asmo napriek ochranným okuliarom pocítil pichľavú bolesť v očiach. Po niekoľkých minútach lúč erátora vykrojil kruh. Disk vypadol a rozprskol sa po dlážke na črepiny. Z črepín sa vytvorili guľky a rozkotúľali sa na všetky strany.

Asmo sňal ochranné okuliare, doprial bolľavým očiam chvíľu odpočinku a zamieril na valcový nástavok tam, kde bol zvar na initialvivatore. Prenikavým tónom, až sa rozkmitali agregáty, vyvŕtal lúč energie do rúry kanál hrubý ako prst. Asmo sa krajne sústredil, aby zostal presne na osi rezu. Iba nejasne vnímal, že za ním vznikol šum a prudká výmena názorov. Keď skončil vrt a obrátil sa, bol znova pokoj.

Luka a Sirto sa povzbudivo usmievali; lekárski sermati vyzerali vyčerpaní. Zjavne boli na kraji psychických síl. Čo sa stane, ak stratia nervy?

Asmo naraz pocítil horúce želanie vzdať sa celého podujatia. Ťažkosti sa mu videli neprekonateľné, nebezpečenstvo závratné. Do akého šialenstva sa pustil! Aká katastrofa nastane, ak urobí chybu? Striasol sa pochybností. To všetko si mal skôr uvážiť. Teraz už návrat nebol možný.

Ošetrovateľka podišla k nemu so sejfovým kufríkom. Vybral oválnu kapsulu, ktorá obsahovala biogénový formát Sukinatal, zhlboka sa nadýchol a vsunul ho cez vrt do rúry. Zatavil

otvor. Keď to urobil, obrátil sa ku kontrolnému pultu.
— Azulénová injekcia.
Sermati prikývli. Obsluhovali klávesnice, po kontrolných obrazovkách prebleskovali farebné signály. Ozval sa syntetický hlas:
— Batytermvrstva uvoľnená. Biogénový formát voľný. Procesový indikátor zelený.
Asmo upevnil erátor v statíve s hľadáčikom a zaostril ho na stred initialvivatora.
— Termošok, — povedal. — Ihneď ohláste každú odchýlku od normy!
— Čo chcete spraviť? — povedal za ním pridusený, od vzrušenia zadychčaný hlas.
Obrátil sa. Jeden z lekárskych sermatov mu civel do tváre.
— Zničíte KAPINOM, mijnheer! Termošok ohrozuje nukleínové kyseliny.
— A čo navrhujete? — pokojne sa spýtal Asmo.
— Mraziaca vrstva je uvolnená. Musíme počkať, kým biologické hodiny zrušia blokádu hormónov.
— To potrvá pridlho. Produkcia hormónov sa musí začať ihneď.
Sermat chcel dačo namietnuť. Asmo akoby náhodou zdvihol erátor. Sermat stisol pery a nevyslovil odpoveď, ktorú mal na jazyku.
— Ako si želáte, mijnheer, — zamrmlal. — Prosím o prepáčenie. — So sklonenou hlavou sa vrátil na svoje miesto.
— Počkajte, Asmo! — skríkol Hilko. — Myslím, že chlapík má pravdu. To, čo robíme, hraničí s vraždou!
Luka vrhla naňho zúrivý pohľad.
— Každú podrobnosť sme dohodli. Súhlasil si. Tak nás teraz nezdržuj.
— I ja mám pochybnosti, — povedal Usko. — Čo sa stane, keď zničíme Sukinatal? Pamätajte na moje varovanie. Asloti sa pomstia za toto zneuctenie, všetkých nás...
— Dosť! — prudko ho prerušil Sirto. — Prestaňte diskutovať. Každá sekunda je drahocenná.
— Ale ja...
— Počujte, Usko! — Asmo sa usiloval hovoriť pokojne, hoci to v ňom od zlosti len tak vrelo. Najradšej by bol všetkých týchto bláznov vyhnal, ale to nebolo možné, potreboval ich.
— Nevieme, ako dlho je bunečné jadro Aslota životaschopné bez biokatalyzátora, — povedal. — Proces nesmieme za nijakých okolností predlžovať. Biogénový formát treba čo najrýchlejšie preložiť z initialvivatora do nascatronu.
Traja mužskí sermati sa zdvihli a demonštratívne opustili pracovné miesta.

— Prosíme o prepáčenie, mijnheer. Vraveli ste, že budeme retranscendovať aslotskú bytosť.

— Čo vás do toho, konajte svoju povinnosť. Sermati prudko zavrteli hlavou.

— Asloti sú tabu, mijnheer! — povedali zborovo. — Musíme hneď prestať. Nemôžeme znášať takú zodpovednosť.

— Nemáte právo, — kričal Asmo, — vyhradzovať si okruh zodpovednosti! Za to, čo sa tu robí, zodpovedám ja!

- KAPINOM... - z ich hlasu kvílila panika.

— Mlčte! Nazad ku kontrolnému pultu! Začneme s termošokom.

Sermati si rukami zakryli tvár.

— Nie! — vzdychali. — Zľutujte sa, mijnheer.

Tackali sa ako opití. Asmo sa obával, že sa každú chvíľu zrútia. Obzrel sa, kto by mu mohol pomôcť.

Ženský sermat ležal na kontrolnom pulte s hlavou skrytou pod ramenami.

— He, Su! — zavolal ju Asmo. — Poďte sem. Keď začula jeho rozkazovačný tón, vzchopila sa a váhavo sa približovala. V pohľade sa jej zračil strach. Drobné kvapky potu jej vystúpili na čelo. Nevedela pochopiť, čo sa robí. Bolo to v rozpore s jej obmedzenými predstavami o morálke a zodpovednosti. A jednako bola ochotná počúvnuť príkazy Dafotila. Asmo ukázal na tackajúcich sa sermatov.

— Von s nimi!

— Ako si želáte, mijnheer.

Chytila svojich funkčne narušených kolegov za ruku a ťahala ich za sebou ako bábky. Pred bakteriocidným splavom všetci traja zastali, obrátili sa a neisto sa poklonili.

— Veľa lásky, mijnheer. Veľa lásky. — Potom preliezli cez otvor.

— Vráťte sa na miesto, Su, — povedal Asmo. Otvor splavovej komory sa znova vyklopil. Do konkláve vošla Jona. Vyzerala svieža a oddýchnutá. Prívetivo sa na všetkých usmiala.

Asmo nemal nervy ani čas pustiť sa s ňou do škriepky. Ukázal jej miesto. Ďakovala bozkaním ruky a vkízla do kresla v jeho blízkosti.

Na kontrolnej obrazovke, kde sa zjavil vnútorný obraz initialvivatora, ukázal sa lúč z erátora. Asmo ho upravoval tak dlho, kým lúč neležal presne v strede biogénového formátu. Istota pri mierení a správne dávkovanie boli rozhodujúce. Iba drobná chyba a Sukinatal by už nikdy neexistovala.

Z kontrolného pultu prichádzali informácie o teplote, o tlaku, o sile elektromagnetického poľa a o chemických zmenách obklopujúceho média. Konečne, po dlhých minútach vypätého sústredenia, mali všetky namerané hodnoty optimálne

parametre.

Rozhodným stlačením uvoľnil Asmo lúč energie.

Na obrazovke zúrila farebná víchrica. Oscilujúce vodiace čiary sa zrútili, pretínali sa v zamotaných klbkách. Šíril sa pomarančový svetelný jav, ktorý hrozil všetko pohltiť.

Asmo ustúpil a chrbtom ruky si prešiel po čele. Stolička, ktorú posunula Luka, sa prekízla po miestnosti smerom k nemu. Zastavil ju a vyčerpane klesol do vankúšov.

Aj Luka a Sirto odtiahli ruky od regulátorov kontrolného pultu a ťažko dýchajúc opreli sa o stenu.

Viac nemohli urobiť. Spustili termický proces, mohli už len čakať na výsledok.

Po niekoľkých nerozhodných minútach namerané hodnoty ukázali prvé náznaky kladnej tendencie. Ako vypočítali, termošok intenzívne urýchlil chemické reakcie v biologických hodinách biogénového formátu. Su roztraseným hlasom oznámila, že biogénový formát je pripravený na rast. Blokáda bola zrušená, mohla nasledovať produkcia hormónov.

Luka stisla signálne tlačidlo. Začala sa preprava biogénového formátu z initialvivatora do nascatronu. Retranscendácia dosiahla nenávratné štádium. Sukinatal bude odteraz rýchlo a nezadržateľne rásť, riadená dedičnou informáciou uschovanou v bunečnom jadre.

Práca v konkláve sa skončila. Všetci sa zdvihli z kresiel a výťahom sa pobrali na poschodie, kde prijímali tých, čo sa vracali z retranscendácie.

Jona zostala v Asmovej blízkosti, usilovala sa správať nenápadne, aby ho nedráždila. Znepokojovala ho väčšmi, ako si sám priznával. Členovia maatšappij si to nevšímali. Im stačilo, že Jona bola zasa medzi nimi, a nad tým, čo bolo, si vôbec nelámali hlavu. Iba Luka kriticky pozorovala Jonu a bola ustavične v jej blízkosti.

Asmo očakával izbu so stolmi, sedačkami a svietidlami, ale nič podobné tam nebolo. Prišli do bielej, celkom prázdnej haly obrovských rozmerov. Keď sa za nimi zatvorili dvere, z dlážky vystúpila sklená guľa priemeru jedného metra. Bola upevnená na tenkej ohybnej tyči a hneď vysielala obrazy z vnútra nascatronu.

Asmo podišiel bližšie. Odkiaľkoľvek sledoval guľu, obraz bol čistý a jasný.

Pokračujúca biogenéza Sukinatal sa odzrkadľovala ako červený, svietiaci stred. Obklopená fluoreskujúcim výživným roztokom pokračovala rýchlym tempom. Z belasej paraboly nad červeným stredom sa dal prečítať rast individuálneho vedomia, ktorý bol riadený evolvovanou nukleínovou kyselinou.

Po niekoľkých minútach červený stred nabral tvar oktaédra a prešiel z nascatronu do hydrovacej komory.

Na obrazovke zahorel jasný modrý signál: Sukinatal nadobudla vedomie!

Hydrovacia komora prepustila oktaéder. Zvláštnymi, trhanými pohybmi sa blížil k poslednému tlakovému splavu.

Asma zachvátilo horúčkovité napätie, čakal so zatajeným dychom. Už iba niekoľko sekúnd a Aslotka Sukinatal sa zjaví v biologickom existenčnom tvare.

Vo vzduchu čoraz väčšmi silnelo syčanie. Ako keby od silného vetra narážali zrniečka piesku na kovový povrch.

Pri záblesku svetla sa prázdna miestnosť premenila na púšť. Až po horizont sa vlnili hrebene žltých dún ako stuhnuté more.

Asmo a členovia koncilu stáli na kamennej terase, na ktorú vrhali tieň palmy a kvitnúce kaktusy. Zo studne žblnkotala pramenistá voda. Na terase boli pripravené čalúnené kreslá a nízke stolíky s jedlom a s nápojmi. Bolo dusivé teplo.

Uprostred terasy svietila na podstavci snehobiela huňatá hniezdová kója.

Asmo očarený hľadel na miesto, odkiaľ vychádzalo syčanie. Na dvadsať metrov od neho vystupovala z piesku púšte strieborná kupola, pomaly narastala do výšky v raketovité teleso.

Syčanie prestalo, teleso sa prestalo pohybovať.

Ako koruna kvetu sa začala odvrchu roztvárať.

19.

Sukinatal, členka najvyššej rady Aslotov, sa belaso, metalicky blyšťala. Stála vzpriamená na tenkých nohách so šľapami tvaru taniera. Predné končatiny, ktoré vyzerali ako kosáky okolo vretenovitého tela, mali na koncoch guľovité, zhrubnuté prisávacie orgány. Veľkú, okrúhlu hlavu pokrývalo biele, umelecky usporiadané páperie. Zo stredu tváre vystupoval krátky, trocha ohnutý chobot a cez čelo prechádzal od sluchy k sluche pás zeleno fluoreskujúcich fazetových očí, ktoré obdivuhodne oživovali jej bytosť.

Sukinatal bola asi stodvadsať centimetrov vysoká. Niekoľko nekonečných sekúnd bola celkom nehybná. Z jej postoja vyžarovala unavená, takmer ironická elegancia, sebaisté vedomie neohraničenej moci, dištancujúca dôstojnosť všetko zahŕňajúcej, všetko chápajúcej múdrosti.

Asma tak zaujal pohľad na ňu, že pozabudol na to. čo si zaumienil. Až keď mu Luka položila ruku na rameno, strhol sa

a rozpamätal, že krátko predtým, čo sa Sukinatal zjavila, otvoril sejfový kufrík. Nahmatal odkódovač a položil ho na stôl, ktorý stál na terase na dosah ruky.

Zeleno fluoreskujúci pás očí Sukinatal ožil; na konečných bodoch sa zjavili biele svetelné škvrny. Zrazu roztvorila ramená, belasá pergamenová koža medzi nimi a nohami sa napla po oboch stranách jej tela. Prudkým pohybom sa posunula dopredu, niekoľko metrov kízala vo vzduchu, tanierovými šľapami sa dotkla dlážky, znova sa odrazila a takto skackajúc a kízajúc, trocha pripomínajúc netopiera, približovala sa k čakajúcim.

Teraz bolo vidieť, že brucho a chrbát pokrýva biela kožušina, ktorú na pleciach a nohách spájali kovové spony. Na prsiach sa čierno ligotal geometrický vzor. Ponášal sa na odznak hodnosti alebo symbol kasty.

Sukinatal sa vysokým skokom vyšvihla na terasu, netopierie blany omotala okolo tela a vkízla do hniezdovej kóje. Huňaté vlákna ju zahalili ako šaty z peria, iba hlava vykúkala z hniezda. Po stuhe fazetových očí pulzovali farebné svetelné signály.

Odkódovač na stole sa vertikálne poobrátil. Na deliacej čiare sa otvoril pás žiarivých buniek, ktoré korešpondovali s farebnými signálmi Sukinatal.

— To, čo vidím, ma neveľmi teší, — povedal odkódovač Asmovým hlasom. — Nikto sa nespýtal na moju vôľu. Kde je tá moc, ktorá je taká bezočivá, že ma vystavuje pohľadu odpor vzbudzujúcich dafotilských tvorov? Očakávam odpoveď.

Asmo si odkašlal. Mrzutosť Sukinatal sa zrejme dotýkala jeho.

— Volám sa Asmo, — povedal. — Prosím o zhovievavosť. Závažné príčiny ma prinútili prerušiť odpočinok Aslotky Sukinatal.

Na Asma sa upriamili biele svetelné lúče z koncových bodov pásu očí Sukinatal.

Nastala prestávka. Potom farebné signály začali znova pulzovať a odkódovač prekladal:

— Ten, čo sa nazýva Asmo, rúhavým spôsobom porušil právo. Bol by si zaslúžil viac ako bezbolestné zničenie svojej existencie. No čo by sa získalo, keby sa ničota poslala do ničoty? Faktom ostáva, že môj pokoj je narušený. Tak sa s láskou k osudu podvoľujem danému stavu a pripravená som hľadieť na nevyhnutné, hoci mi to je protivné a trápne. Lebo nech je výslovne jasné: Môj pohľad, zvyknutý na krásu, znáša mrzké červy s lapajúcimi rukami iba s najväčším odporom.

Asmo sa musel sústrediť na svoje zámery, nesmel dovoliť, aby ho odpútali málo dôležité veci. Chcel u Sukinatal získať

ochotu pomôcť.
— Ďakujem za blahosklonnosť vypočuť si naše myšlienky. Dafotili prijali KAPINOM z rúk Aslotov. Ak je to vskutku pravda, nemôže byť vôľou Sukinatal, aby následkom tohto rozhodnutia bola naša záhuba.
— Počujem ponosy, ale ich zmysel je mi hmlistý.
— Neznáma moc, — povedal Asmo, — začala narúšať KAPINOM.
Oči Sukinatal nadobudli zeleň mlčania.
Asmo a ostatní využili príležitosť a ticho si posadali do čalúnených kresiel, ktoré vytvorili polkruh okolo hniezdovej kóje. Po minúte sa na očnom páse Sukinatal znova rozihrali farebné signály.
— Tvrdenie toho, čo sa nazýva Asmo, sme preskúmali. Jeho úsudok je v podstate správny. Vnútri tretej cef-roviny nachádzam náznaky uzurpátorstva. To vskutku protirečí intenciám Aslotov.
Jona, Sirto a podaktorí iní členovia skupiny koncilu vyskočili z kresiel a vzrušene sa rozhovorili. Porušenie KAPINOMU? Videlo sa im to nepochopiteľné. Ale smeli ešte pochybovať, keď to potvrdila Sukinatal?
— Mlčte a upokojte sa, — rozkázala. — Neznášam to bláznivé mykanie.
Neochotne si posadali.
— Nech je vašou nádejou, že si dám námahu a znova privediem cefaloidy na cestu poslušnosti.
— Srdečná vďaka, to však nestačí, — odvetil Asmo a odkódovač previedol jeho slová na farebné signály. - KAPINOM treba zmeniť. Dafotili požadujú právo riadiť programovanie cef-administrácie podľa vlastných potrieb.
— Žasnem, — povedala Sukinatal, — akými nerozumnými želaniami ma ráčiš obťažovať. Vidí sa mi, že ten, čo sa nazýva Asmo, nevidí veľkú múdrosť KAPINOMU. Bezpečnosť a hmotná existencia spoločnosti Dafotilov je zaručená. Alebo sú dôkazy o opaku?
— KAPINOM spĺňa tak dokonale naše potreby, že sme odsúdení na nečinný život. KAPINOM bráni v boji s okolitým svetom. Vývoj stagnuje.
— Načo boj? Tvoje slová mi vháňajú do chobota nepríjemný zápach hlúposti. V tele, ktoré trpí nedostatkom, duch nenachádza domov. V existencii inteligenciou nadaných bytostí má zmysel jedine meditácia.
— Duch a telo sa podmieňujú, sú časťami celku. Boj s okolitým svetom dodáva informáciu, bez ktorej sa duch nemôže rozvíjať.
— Mám námietky. Inteligencia vedie k vláde nad prírodou. Potom sa boj stáva absurdným, nedôstojným spôsobom zahatáva

cestu k pravde.

Za výbežkom pieskovej duny sa zjavil sermat-albín v čiernom oblečení, nemotorne prešiel po terase a zastal pred Sukinatal. Cez ľavý prisávací orgán mal prevesenú veľkú čierno-bielo pruhovanú nádobu. Položil ju pred Sukinatal na zem.

Albín, podľa vonkajších znakov miešanec medzi Dafotilom a Aslotom, vyvolával u členov skupiny koncilu úľak a odpor. Znepokojneli, začali si šeptať, naťahovali krk a triasli sa od zdesenia.

— Čo je to za príšeru? — ticho sa spýtala Luka Asma.

— Sermat, ktorého si Asloti vytvorili z genetického materiálu Dafotilov. Stretol som ho v aslodone.

Albín si sadol na úpätí terasy. Medzičasom sa čierno-biela nádoba zdvihla na troch teleskopických nohách, kryt sa otvoril. Vnútorný priestor pozostával z množstva priehrad, v ktorých klokotali pestré, lepkavé hmoty.

Sukinatal zdvihla chobot a priňuchala. Stôl sa prisunul ponad hniezdovú kóju bližšie, až k jej hlave. Z chobota vyliezol lesklý červený osteň, bleskurýchle vrazil do priehrad a s množstvom mäkkých súst sa vrátil do chobota.

— Nech vás neruší, že si zajem, — oznámil kódovač.

Začal sa šíriť prenikavý zápach. Všetci sa čo možno najviac opreli dozadu na stoličkách a sotva dýchali.

Sukinatal sa usilovne zapodievala vysávaním tekutín z priehrad. Jej chobot sa mrštne pohyboval sem a tam ako zmija, kým jej po čele poletovali svetelné signály vo všetkých dúhových farbách.

— Občerstvila som sa, — prekladal odkódovač. — Tvoje čudné myšlienky, Asmo, sú akosi príťažlivé. Vzbudzujú vo mne iskru zvedavosti. Akým spôsobom by si zmenil KAPINOM, keby si mal možnosť?

— Pokiaľ to teraz vidím, treba zrušiť ekvivalentnosť. Je to iba iné slovo pre stagnáciu. Dafotili si vytýčia nové úlohy. Mám na mysli nadviazanie kontaktov s mojou rodnou planétou Zem. A potom by bolo treba objasniť minulosť. Nechápem, Sukinatal, prečo nám Asloti zatajujú historické súvislosti.

Oči Sukinatal ozeleneli. Zrejme rozmýšľala. Chobot a osteň ostali v činnosti.

— S veľkou nevôľou vidím, — ozval sa odkódovač po krátkej prestávke, — že Aubedo nesplnila program, pokiaľ ide o historickú informáciu.

— Kto je Aubedo?

— Tvoja nevedomosť ma bolestne nudí. Keďže si však bytosť z pontiblu, prehliadnem tento nedostatok. Aubedo je vedúca mysliaca jednotka cef-administrácie, vybavená autoritatívnou

mocou rozhodovať.
Sukinatal skrútila chobot a hlbšie sa stiahla do hniezdovej kóje.
Sermat-albín sa zdvihol, zaklapol prázdnu nádobu, prisával svoj prisávací disk o užšiu stenu a zmizol za piesočnými dunami.
— Pojem pontiblu mi je neznámy, — povedal Asmo.
— Tak označujeme planétu, odkiaľ ty a Dafotili pochádzate.
Asmo sa oprel dozadu a hlboko dýchal. Cítil sa oslobodený od veľkého zaťaženia. Konečne mal istotu, že jeho spomienky sa zakladajú na pravde, že jeho tušenie bolo od prvého dňa správne. Nemal však čas vychutnávať svoj triumf.
Jona, Usko a ostatní členovia koncilu znova vyskočili z kresiel a nechápavo na seba pozerali. Stavba ich myšlienok sa zrútila, premenila sa na hŕbu trosiek. Ak Asmo pochádza zo Zeme, nevyhnutne aj oni prišli odtiaľ. Všetky predstavy o ich minulosti boli nesprávne, ich filozofia spočívala na bludnej myšlienke. Dvesto rokov sa dali ako hlupáci vodiť za nos cef-administráciou.
Asmo si vedel predstaviť, akí sú zarazení, a tušil, že sú náchylní bez zábran dať voľný priebeh zlosti a rozčarovaniu.
Tomu chcel stoj čo stoj zabrániť; ináč hrozilo nebezpečenstvo, že Sukinatal sa nahnevane stiahne ešte skôr, ako by odpovedala na životne dôležitú otázku o zmene KAPINOMU. Rýchlo sa zdvihol a podišiel k nim. Ale Luka ho predišla.
— Zachovajte pokoj, — zaprisahala ich. — Prosím vás o to!
Kým sa spolu s Asmom usilovali prinútiť Jonu, Tondu a Uska, aby znova zaujali svoje miesta, počuli, ako Sirto pochybovačným hlasom vyslovil otázku. Jedine on ostal pokojne sedieť.
— Vysvetlite nám, Sukinatal, ako sa mohli Dafotili dostať na planétu Astilot?
— Importovali ich.
— Importovali? — zastonal Usko.
Sirto s námahou potlačil smiech. Kto to mal brať vážne?
— Z akých príčin? — spýtal sa drsne. Svetelné lúče Sukinatal sa upriamili na bytosť, ktorá sa správala tak nespútané.
- Potrebovali sme bio-sermatov.
- Prečo? Nemali ste?
— Po tisícročia sme mali príbuzných Fenlotov. Vymreli v dôsledku nezadržateľnej genetickej deštrukcie.
— Nemohli Asloti sami pracovať?
— Použiť posvätný ľud Aslotov na plodenie bio-sermatov vôbec neprichádzalo do úvahy. Preto sa uskutočnil plán

získať biologický materiál rozumom obdarených bytostí neastilotského pôvodu.

— Prečo ste nepoužívali strojové roboty?

— Nevyhovovali požiadavkám. Najlepší nástroj je rozumom obdarená bytosť prirodzeného pôvodu.

Sirto pochybovačne krútil hlavou. Ostatní členovia koncilu klesli na stoličky a boli hlboko otrasení poznatkom, že nie sú nič iné ako potomci sermatov prepustených na slobodu.

Iba Luka nerezignovala. Bola sama prekvapená, ako málo jej prekáža, že ilúzia o všemocnosti Dafotilov je zmarená. Oveľa väčšmi ju rozhorčovala bezohľadnosť, s akou Asloti uskutočnili svoje zámery.

— Sukinatal, to je neslýchané! — povedala prudko. — Kto vám dal právo zneužívať cudzí život?

— Prevaha ducha. Protiví sa mi pomyslieť na námahu, ktorá na to bola potrebná. Zahalím sa do mlčania.

— Duševná prevaha musí rešpektovať právo na život slabšieho, ináč to nie je nič iné ako pyšné povýšenectvo, bezočivé...

— Mlč! — energicky ju prerušil Asmo. Cítil to isté čo ona, nesmel však dopustiť, aby zbytočne provokovala.

Luka hneď pochopila, že urobila chybu, dala sa strhnúť rozhorčením.

— Prepáčte, Sukinatal, ak som vás urazila. Bolo to bezmyšlienkovité.

— Nikto a nič ma nemôže uraziť. Nemám úmysly, nemám cieľ, nemám želania.

— Je to vskutku vaše presvedčenie?

— Život je utrpenie. Nezmyselný zhon prírody spolu s jej biologickým systémom ma napĺňa hrôzou. V šťastí i nešťastí, v biede a prebytku, v živote mysliacej bytosti má prevahu vždy to bolestné. Aj kultúra najvyššieho pôžitku, dosiahnutím ktorej sa môžu Asloti chváliť, je iba opakovaním. Vyžaduje ďalšie a ďalšie obete a potom nás omrzia už známe veci. Kto je múdry, nič si neželá. Nehľadá posledný schodík nekonečného schodišťa; vyhýba sa rozporu a vhíbi sa do jednotvárnosti večnosti.

— Veď v tom je tiež rozpor! Či cieľom života má byť jeho zničenie?

— Prijmite výsledok meditácie, čujte múdrosť Aslotov, kým znova klesnem do lona môjho šťastia bez šťastia: Cieľ všetkých snažení vyúsťuje v podrobení. Dobrovoľne alebo nedobrovoľne sa skloníme pred zákonmi univerza, súhlasíme so všemocnosťou entropie. Dobre je tým, čo to robia dobrovoľne.

Luka prudko zavrtela hlavou.

— Sukinatal, to znamená, že odmietate všetku zodpovednosť,

popierate zmysel života. Pochybujem, že holá negácia môže byť súhrnom najvyššej múdrosti.

— Nemá význam, či o niečom pochybuješ alebo nie. Tvoj život je mladý a tvoje názory sú naivné. Asloti poznajú matériu, ktorá vymerala kruh ich života. My už nebojujeme proti nevyhnutnosti osudu, ako sme to robievali po tisícročia. Biologické systémy sa usilujú o zvýšenie ich organizácie. Keď dosiahli neohraničenosť moci, tak ako my, je splnený zmysel nezmyselnosti.

— Nie, nikdy, — povedala Luka, — dobrovoľne sa nevzdáme života.

— Je mi vzdialený úmysel získať váš súhlas. Ešte nedozrel čas, ktorý vám otvorí oči, aby ste naplno spoznali pravdu. S hlbokým pochopením vám dožičím skromné šťastie, aby ste ešte chvíľu vykonávali to mykanie, na ktoré vás nepochopiteľná vôľa prírody odsúdila. Aj vás raz vyčerpá protiviť sa prevahe nepravidelnosti.

— Asloti teda nemajú záujem pokračovať v existencii, — povedal Usko. — Prečo nás ešte vždy držíte v závislosti? Aké predností poskytujú emancipovaní Dafotili?

— Neposkytujú ani najmenšie výhody. Žijú a viac sme nezamýšľali. Prenechali sme vás planéte, lebo ste, tak ako my, deti z prirodzeného kmeňa vývoja; v rozpore s cefaloidmi, ktoré boli stvorené umelo z mozgov životaneschopných Fenlotov. Mali vám slúžiť, aby ste oslobodení od starostí boli schopní venovať sa duchu. Uznávam však, že sme precenili vlohy Dafotilov. Materiálna istota vás nevedie k meditácii, ale do priepasti primitívnej túžby po rozkošiach.

V Sirtovi sa nazhromaždila zlosť na túto panovačnú bytosť.

— Táto výčitka nie je na mieste, — povedal. — Nemohli sme ísť vlastnou cestou, nanútili nám životosprávu Aslotov, azda s dobrým úmyslom, ale nezodpovedá nám, vedie k smrti. Aj Aslotov zahnala do negácie.

— Baví ma a zároveň zarmucuje stupeň opovážlivosti toho, čo sa nazýva Sirto. Nie bez príčin nosíme čiernu a bielu farbu ako symbol nezlučiteľného rozporu. Iba ignoranti žiadajú nemožné, žiadajú jednotu toho, čo sa vylučuje, čiernu bielobu, večný život. Večná, lebo nezmeniteľná, je iba ničota. Život znamená zmenu. Zmier sa teda s nevyhnutným: život je smrť tak pre jednotlivca, ako aj pre plemeno.

— Nie, — odvetila Luka. — Život je možný, lebo indivíduum je smrteľné. Nebojím sa tohto poznatku. Pre mysliacu bytosť je vedomosť predpokladom šťastia. Keďže som si vedomá svojej smrteľnosti, jasne pociťujem šťastie zo života. Pochopila som to iba vtedy, keď som zazrela vás, Sukinatal, vo vašej

beznádejnej letargii.

— Šťastie je jedinečné, nemožno ho kedykoľvek zopakovať. Patrí k tomu aj nešťastie ako tieň k svetlu. Ja som vzdialená od všetkých týchto snáh. A predsa nehľadím bez dojatia na teba, Luka, lebo vidím, že ľúbiš. Ja som už veľmi dávno stratila na to silu, som iba unavená. Vyslov želania, aby som ich mohla splniť, kým znova nesplyniem s večnosťou.

— Máme iba jedno želanie: zmeniť KAPINOM podľa našich potrieb.

— Stratíte istotu. Získate iba nebezpečenstvo. Načo? Mlčíš?

— Boli by sme slepí, keby sme sa báli nebezpečenstiev, — povedal Asmo. — Hľadáme životodarný účinok zmeny medzi činom a myslením. Naším cieľom je spoločnosť, ktorá zaručuje svojim členom najvyššiu mieru činnosti, poznatkov, šťastia. KAPINOM túto možnosť blokuje. Iba cefaloidy sú produktívne. Či je div, že sa usilujú zbaviť Dafotilov?

Nastala dlhá prestávka. Potom odkódovač ohlásil:

— Sukinatal, členka najvyššej rady Aslotov, neodvolateľne rozhodla: Centrálna mozgová matrica dostane pokyn vydať Dafotilom farebno-akustický kľúč na otvorenie programu cefaloidov. Asmo má dva dni času prevziať ho. Po uplynutí tejto lehoty sa aslodon, posledné útočište Aslotov, premení na prach. Z tejto planéty má zmiznúť každá stopa po našej materiálnej existencii, lebo je našou vôľou, aby sme klesli do večnosti nerušení cudzou rukou.

— Ďakujeme, Sukinatal.

Asmo sa zdvihol a spolu s ním sa zdvihli aj členovia koncilu. Úctivo sa poklonili pred hosťom z inej epochy.

— Vďaka? Ušetrite ma tej trápnosti. Posledné slovo. Kľúč je modrý monokryštáľ. V asfenvidone...

Jona, ktorá doteraz mlčala, zrazu vyskočila zo stoličky a rozbehla sa k Sukinatal.

— Počkajte, ešte nás neopúšťajte! Potrebujem istotu o svojom pôvode. Prosím odpoveď.

Jona padla na kolená a s prosebne zdvihnutými ramenami sa približovala k hniezdovej kóji.

— Späť! Pohľad na teba je údesný! Historický riport je uložený v pamäti asfenvidonu.

— Teraz to potrebujem vedieť! — stonala Jona a prisunula sa bližšie k Sukinatal. — Pochádzam tak ako Asmo zo Zeme?

Asmo sa vrhol na ňu a odtrhol ju od hniezdovej kóje. Bránila sa zo všetkých síl, zavýjala a kričala.

— Mlč! — okríkol ju.

Členovia koncilu boli ohromení, neschopní poskytnúť mu pomoc.

— Čo je s monokryštáľom? — spýtal sa Asmo, medzitým čo sa

márne pokúšal upokojiť Jonu.
Svetelné signály, ktorými Sukinatal odpovedala, slabli.
— Nešťastná pomätená bytosť namáha moju trpezlivosť, — prekladal odkódovač. — Pohľad na ňu ma neznesiteľne unavil.
— Sukinatal, prosím vás, — vykríkol Asmo zaprisahajúcim tónom, — kde sa nachádza asfenvidon?
Jona vyčíňala ako zmyslov zbavená.
— Pusť ma! — kričala. — Pusť.
— Asfenvidon, centrum vedeckej práce Fenlotov pod dozorom Aslotov... Na najvyššom bode...
Na očnom páse Sukinatal boli farby už len matným, sotva viditeľným plápolaním.
— Zbohom, bytosti s lapajúcimi rukami... odporný pohľad, ale skvelá vôňa... Sukinatal sa pomíňa... radostiplne opúšťa ťarchu svojho tela...
Posledným zablikaním farebného svetla Sukinatal stiahla chobotovú hlavu do hniezdovej kóje.
— Vznášajúc sa vzďaľuje duch, rozplýva sa v šťastlivú ničotu, — sotva počuteľne povedal odkódovač.
Vynorili sa dvaja sermati-albíni, purpurovočerveným zvonom zakryli telesnú schránku Sukinatal a odniesli ju.

20.

Jona sa vyčerpane opierala o Asmovo plece. Schytil ju za rameno, odtiahol ju k stoličke a vtisol na sedadlo.
— Prečo nemáme vedieť, kde je asfenvidon? Klesla dozadu a zatvorila oči.
— Akým tónom to so mnou hovoríš? — spýtala sa unavene.
— Rušila si nás. Zámerne, s dobre uváženým úmyslom.
— Som unavená, potrebujem pokoj.
Ostatní pristúpili bližšie, nepriateľsky zazerali.
— Z čieho poverenia konáš? — nedôverčivo sa spýtal Sirto. Tonda sa sklonila a meravo jej hľadela do tváre.
— Prečo ťa Sukinatal nazvala pomätenou bytosťou? Vrav konečne. Povedz nám pravdu!
Jona si neistou rukou odhrnula vlasy z čela.
— Čo chcete odo mňa?
— Ty vieš, kde je asfenvidon! — povedal Usko.
— Nemám tušenia. Neviem viac ako vy.
— Nehraj nič netušiacu! — V Asmových očiach horela zlosť. — Ako často si sa už pokúšala oklamať ma. Skúšala si to s láskou, s konjulixom, s apelom na môj súcit. A teraz si tak ďaleko, že celkom otvorene križuješ naše plány.

— Asmo, to si iba namýšľaš, — zažmurkala. — Veď ja som ti vždy chcela pomôcť. Za odmenu mi nadávaš.
— Prečo si klamala? Mala maatšappij vykonať iba prípravné práce? Mala ma pripraviť na to, aby som narušil KAPINOM? A ktosi iný má zožať plody? Azda cefaloidy?
Zapchala si uši.
— Asmo, prestaň, už nemôžem zniesť tento nezmysel. Prečo ste odrazu takí nedôverčiví? Pokúšala som sa dozvedieť od Sukinatal dačo o mojej minulosti. Neviete to pochopiť?
— Tvoje lži sú príliš priehľadné! — kričal Usko. — Na ne ti už nenaletíme.
— Zlyhala si! Tí, čo ťa poverili, ťa opustia, — opovržlivo povedala Luka. — Úbohý nástroj, ktorý odhodia, keď už nefunguje.
— Nie! — vzlykala Jona. — Nie! Luka, ako môžeš vravieť také strašné veci, ako môžeš byť taká krutá?
— Vieš, že mám pravdu. Povedz pravdu, potom azda ešte budeš mať nejakú šancu.
— Nechcem šancu. Chcem... Asmo jej skočil do reči.
— Preruš seko-spojenie! Ktosi ti dáva rozkazy. To teraz prestane.
— Nemám spojenie. Veď mi verte, som na nule. Skúste to.
— Preruš spojenie!
— Ako to mám urobiť?
— Tak dobre. — Obrátil sa na lekárskeho sermata. — Su, zadovážte zubolekárske prístroje.
Jona vyletela.
— Čo chceš urobiť? — zdesila sa.
— Stratil som trpezlivosť.
— Prosím ťa, počkaj! Chcem ti dačo povedať.
— Tak vrav.
— Poviem to len tebe. Ostatní nech odídu.
Rozpútal sa prudký protest.
— Zostaneme.
— ... ďalší trik, aby získala čas.
— Chceme počuť, čo povieš.
— Týka sa to iba Asma a mňa. Keď neodídete, nepoviem ani slovo.
— Poďte! — vravela Luka. — Nechajte ich samých.
Opustila terasu. Členovia koncilu ju neochotne nasledovali. Čoskoro zmizli za blízkou pieskovou dunou.
Jona si opäť sadla.
— Chcem ti predostrieť ponuku. — Jej hlas znel vecne, opanovala sa. Strach a neistota úplne zmizli. — Čo si o tom myslíš?
Asmo ju napäto pozoroval.

— Nazdávam sa, že človek nemá odmietnuť ponuku, kým ju nepozná.

So spokojným úsmevom prikývla.

— O niekoľko hodín budeš mať monokrištáľ. Je však bezcenný, kým nevieš, kde je asfenvidon. Mohla by som ti pomôcť zistiť to miesto.

— Zaujímavé. — Asmo sa tváril ľahostajne. — A ako?

Povýšenecky naňho hľadela.

— Predovšetkým sa nesmieme prenáhliť. Zachováš pokoj a nebudeš naliehať. Veď rozhodnutie je v tvojich rukách. Bez teba nikdy nemožno zmeniť KAPINOM.

— Maatšappij však má tiež čo povedať k tomuto rozhodnutiu.

— Prečo sa pretvaruješ? Veď si už dávno dospel k rozhodnutiu, že táto hŕstka fantastov je úplne bezvýznamná. Nemôžu ti pomôcť. Nemôžu poradiť a okrem táranín nemôžu nič poskytnúť. Chceš sa deliť o moc s hlupákmi?

— Čo by poskytli tvoji partneri, Jona?

Nechápavo naňho hľadela.

— Akí partneri? To, čo ti navrhujem, je jedine moja vec a vravím to v tvojom záujme. Nechcem, aby si sa dopustil strašnej chyby. Keby si sa potom ponosoval, že som ťa nevystríhala, bolo by už neskoro.

— A odkiaľ chceš získať informácie o asfenvidone, keď nemáš nikoho, kto by ti ich dal? Čo vlastne zamýšľaš?

Naklonila sa dopredu a prosebne mu hľadela do očí.

— Asmo, rozíď sa so Sirtom a s maatšappij. Poďme po monokrištáľ. Keď to urobíme, zistím miesto, kde je asfenvidon.

- U koho?

S úsmevom mykla plecom.

— Nevypytuj sa toľko, musíš mi dôverovať.

— Dôvera? — Zasmial sa. — Práve dôvera! Ako často si ma už oklamala! Či si namýšľaš, že akýmisi sľubmi to všetko zahladíš? Za akého hlúpeho ma vlastne máš? — Zdvihol sa, schytil ju za rameno a vytrhol ju z kresla. — Chcem teraz vedieť, čo sa s tebou deje. A zistím to.

— Prosím ťa, Asmo, pusť mi ruku, — povedala postrašene. — To bolí.

— Mlč! — Ťahal ju za sebou.

— Prečo ma trápiš? Sľubujem, že sa už nikdy nestretneme. Zabudol si, že som tvoja Johanna, že sme sa voľakedy ľúbili?

— Lásku vynechaj z hry! — okríkol ju. — Nie si Johanna. Zlosť sa ma chytá, keď na to iba pomyslím.

— Nie, Asmo, — zastenala. — Veď to nie je moja vina, že som...

Asmo neodpovedal, mal už po krk tej nezmyselnej hádky.

Prešli cez výbežok prvej piesočnej duny a vošli pod klenbu z kamenných kvádrov, šedých od staroby. Po niekoľkých krokoch stáli pred drevenými dvermi. Asmo stlačil kľučku.

V tej chvíli sa Jona vytrhla, odsotila ho a trielila dole po šachte s točitými schodmi. Na úpätí schodov ju dohonil, ale ona sa ako mačka vymkla zo zovretia a vletela do haly. Na laviciach, ktoré stáli pri zaoblených stenách, sedeli členovia koncilu. Vyskočili a zastali jej cestu.

Prudko sa zastavila, krútila sa v kruhu. Z jej postoja vyžaroval strach zvieraťa, ktoré vidí, že ho obklopili poľovníci.

Asmo sa k nej pomaly približoval. Nazdával sa, že každú chvíľu vystrelí dopredu a so zúfalou odvahou mu skočí do tváre.

Vyrazila zo seba chichotavý zvuk, ktorý sa vystupňoval na prenikavý, pohŕdavý, škodoradostný smiech.

Asmo zastal. Ani ostatní sa nepohli. Prestrašene civeli na Jonu. Smiala sa a smiala, slzy jej stekali po lícach. Smiech akoby ju vyciciaval, strácala silu, oprela sa o stĺp, zatiaľ čo ňou lomcovala psychopatická veselosť.

Výťah zastal, dvere sa otvorili. Lekársky sermat vošiel do haly, dve ošetrovateľky v čiernych plášťoch, ktoré ho o hlavu prevyšovali, ho nasledovali. Podišli k Jone a chytili ju za ruky. Jej smiech stíchol. Nevzpierala sa, ako dieťa sa dala odviesť k výťahu.

Asmo im zastúpil cestu. — Čo zamýšľate?

Ošetrovateľky mu hľadeli ponad hlavu a mlčali. Pristúpil k nemu lekársky sermat a horlivo povedal:

— Madame Jona je chorá, mijnheer. Musíme ju previezť na oddelenie psychóz. Uvoľnite, prosím, cestu.

— Ja s ňou zamýšľam dačo iné. Vy a vaše ošetrovateľky pôjdete s nami.

— Ale, mijnheer, to je...

— Mlčte! — povedal Asmo. — Viete, kde je sekodentické oddelenie?

Lekár prikývol.

— V ružovom trakte. — Tvár mal nehybnú. Ak mal iný názor, nedal to najavo.

Keď prišli do ružového traktu, ošetrovateľky vzali Jonu medzi seba a šli dopredu. Cez lipovozelenú konferenčnú sálu, v ktorej mal Asmo prvý rozhovor s piatimi nebovobelasými psychagogmi, dostali sa do ošetrovne.

Dvere sa so savým zvukom za nimi zatvorili. Do miestnosti prúdil vzduch bohatý na kyslík, z povaly sa nakláňali batérie silných lámp.

— Čo spravíš? — spýtala sa Luka.

— Chcem jej dať zopár otázok.
— Ako sa chceš dačo dozvedieť, keď neodpovedá?
Členovia koncilu prikývli a s očakávaním naňho hľadeli.
— Odstránime jej seko. -
Ako? Násilím?
— Vieš dačo lepšie?
Lekársky sermat nehlučne zmizol z ošetrovne. Keď to Asmo zbadal, bolo už neskoro.
Skupina koncilu zarazene mlčala. Na túto myšlienku doteraz nikto neprišiel. Asmov úmysel sa im videl neslýchaný, bol to zásah do autonómnej vôle.
Jona vybadala, že skupina koncilu má pochybnosti.
— To nesmiete urobiť, — povedala prosebne. — Prosím vás, zabráňte mu v tom.
— Prečo nesmiem? — spýtal sa Asmo.
— Lebo... to je previnenie proti KAPINOMU. Lebo...
— Nuž, ak to nie je nič iné, — povedal zúrivo, — naozajstné previnenie proti KAPINOMU je moja prítomnosť na Astilote.
Luka mu prišla na pomoc.
— Vieme, že s tebou manipulujú. Kým máš seko, nepovieš pravdu.
Jona chcela odpovedať. Potom zaváhala a obzrela sa, hľadajúc pomoc, ale všetci mlčali. Navidomoči len s veľkým premáhaním vyslovovala myšlienky.
— Nesmiem odstrániť seko, — povedala napokon. — Keď sa preruší kontakt, zruší sa blokáda pre nulový signál.
— To predsa znamená... — Sirto ťažko dýchal. Ešte to nemohol pochopiť.
— Koniec biofunkcií? — neveriacky sa spýtala Luka.
— Nemožné! — kričal Hilko. — Ty predsa nie si... — Slovo mu zostalo trčať v hrdle.
— Chceli ste počuť pravdu. Áno, som sermat. Niekoľko sekúnd zavládlo hrobové ticho. Stáli ako skamenení. Zrazu Hilko vyrazil zo seba prenikavý bolestný výkrik, zahalil si hlavu do plášťa a klesol na zem. To pôsobilo ako signál. Teraz sa aj ostatní odovzdali hrôze. Revali, skučali, stonajúc si ležali v náručí a nariekali nad blížiacim sa zánikom. Asmo, ktorý už privykol na tieto záchvaty, si vnútil pokoj. Pozoroval Jonu, ktorá neprítomné hľadela na povalu, a počkal, kým hystéria pominie.
Najskôr sa vzchopila Luka. Zatriasla Uskom, ktorý stál k nej najbližšie.
— Maj rozum! — okríkla ho. — Treba sa rozhodnúť! Ešte nie je všetko stratené.
Usko si trhal bradu.
— Všetko je stratené. Ona je sermat! Či nechápeš? Aj ty ním

môžeš byť. Už nie je nijaká istota!
— Čo máme robiť? — nariekala Tonda. — Sme bezmocní! Nikdy sa nedozvieme pravdu. Pozrite, netvor mlčí! A keď odstránime seko, je po nej.
Luka sa obrátila k Sirtovi, chytila ho za plece.
— Povedz dačo! Umlč ich! Alebo si tiež stratil rozum?
Sirto spustil ruky, ktorými si zakryl tvár, a zmätene sa obzrel. Keď uvidel Luku a Asma, ktorí naňho pokojne hľadeli, znova sa vzchopil.
— Myslím, že klame, — povedal neisto. — Nemôže byť sermat. Chce iba vzbudiť náš súcit. Vymyslela si to, aby sme sa nad ňou zľutovali.
Do miestnosti sa náhlivo vtlačila skupina lekárskych sermatov. Boli to nebovobelasé pätorčatá psychagogénnej starostlivosti.
— Veľa lásky, — vyrazili zo seba bez dychu a zbežne sa poklonili.
Asmo im vyšiel v ústrety.
— Dobre, že idete. Máme pre vás úlohu.
— Počuli sme, — začal jeden z nich náhlivo. — Vraj zamýšľate odlúčiť madame Jonu od seka. Zrejme ide o nedorozumenie.
— Vôbec nie.
— Nie? Prepáčte, mijnheer, ale neexistuje nijaké oprávnenie pre taký... taký nezvyčajný úmysel.
— Jej seko je manipulované. Takto ju nezákonným spôsobom ovplyvňujú.
Piati sermati prudko dýchali a pochybovačne naňho hľadeli, ale neodvážili sa odporovať. Jona k nim s úsmevom pristúpila.
— Absurdné tvrdenie. Nepočúvajte ho.
— Či si sama nepripustila, že si sermat? — osopila sa na ňu Luka. — Teda zanechaj lži a urob, čo ti vravia.
— Som chorá, nechcem nič iné, iba pokoj.
Asmo sa obrátil k sermatom. Na belasých tvárach sa im ligotal pot. Vedel, že sa previnia, boli v núdzovom položení, z ktorého nemali východisko. Čokoľvek spravia, urobia chybu. Nemohol však brať na to ohľad.
Bude najlepšie, — povedal, — keď počúvnete moje príkazy. Keby ste sa zdráhali, budem nútený sám odstrániť seko.
— To nie je možné, mijnheer! Nemáte lekárske vzdelanie.
— Na to stačí. — Pristúpil k nemu a z náprsného vrecka mu vybral anestetickú paličku.
— To je zločin! — kričala Jona a zdesene cúvala k stene.
Asmo ju chytil za rameno a pritlačil jej na chrbát ruky anestetickú paličku. Zastenala a zatackala sa. Ešte ju

zachytil skôr, ako upadla do bezvedomia.
Dvaja psychagogi sa mu poponáhľali v ústrety a vzali mu ju z náručia.
— To nemôžeme pripustiť, mijnheer. Pacientka nesmie utrpieť ujmu, ktorú naša pomoc mohla zamedziť.
Uprostred miestnosti sa otvorila dlážka, z hĺbky sa vynorilo ligotavé operačné kreslo. Vedľa neho stáli na podstavci dve ošetrovateľky s ružovou pokožkou v zelených plášťoch s kapucňou.
Hilko sa zdvihol.
— Prestať! — jachtal a neistými krokmi zamieril k sermatom. — Ihneď prestať! Bez seka umrie.
Asmo a Luka ho zachytili, obrátili ho a zaviedli k jeho kreslu. Chcel sa vzoprieť, ale keď mu Asmo na chvíľu stlačil rameno, prestal klásť odpor.
Ošetrovateľky otvorili Jone ústa, jeden z lekárov sa dal do práce. O niekoľko sekúnd vytiahol seko, nepravidelný útvar veľkosti hrachu, ktorý sa ligotal vo svetle reflektora.
Jonino telo sa zachvelo, jej hlava klesla nabok, dych sa spomalil. Na čiernom koženom poťahu kresla bola jej tvár bledá a priehľadná ako vosková maska.
Členovia koncilu pristúpili bližšie a civeli na ňu s pocitmi zmiešanými z obáv a zvedavosti. Bola vskutku sermat? Bola už mŕtva? Alebo bude žiť?
Pristúpila ošetrovateľka a dotkla sa Jony anestetickou paličkou.
Otvorila ústa, hruď sa dvíhala. Hlbokým vdýchnutím nabrala vzduch do pľúc, do tváre znova prúdila krv. Vzpriamila sa, končekmi prstov si ohmatala sluchy a prázdnymi očami sa poobzerala.
Skupina koncilu si uľahčené vydýchla.
— Čo je? — spýtala sa Jona. Hlas ako keby mala zmenený. Vyzerala mladšia, takmer detsky. — Prečo na mňa tak civiete? Kto ste?
— Nepoznáš nás, Jona? Skočila na rovné nohy.
— Ustúpte.
— Sadni si. Potrebuješ pokoj.
— Ja si nechcem sadnúť.
— Ako sa cítiš bez seka?
- Seko? Čo je to?
Asmo ukázal na podnos s prístrojmi. Vzala si hrášok zlatej farby, kotúľala ho ako guľku z ruky do ruky a obrátila sa k východu. Asmo ju chytil za ruku.
— Chceme sa ťa ešte dačo spýtať. Kde je asfenvidon?
— Keď človek dačo nevie, má sa obrátiť na zásobník pamäti, — povedala mudrácky.

— Rozmýšľaj! Je to dôležité.
Vyhodila seko do vzduchu. Ligotalo sa vo svetle. Na tvári sa jej zjavil šťastný úsmev.
— Jona! — napomínal ju Asmo.— Kde leží asfenvidon?
— Je nesprávne a neslušné obťažovať Dafotila želaniami. Na to sú sermati.
Asmo s ňou prešiel do konferenčnej sály a vtlačil ju do čalúneného kresla.
— Kedy sme sa prvý raz stretli?
Oprela hlavu o operadlo a uvažovala. Zrazu doširoka otvorila oči a bojazlivo naňho pozrela.
— Kto si vlastne? Prečo mi kladieš toľko otázok?
— Veď ma poznáš. Som Asmo.
Zavrtela hlavou.
— Spomínaš si, že si predtým bola Johanna?
— Neviem. Všetci ma volajú iba Jona.
— Prečo si mi povedala, že poznáš mesiac Japetus?
Nechápavo naňho hľadela.
— Isto si mala na to príčinu.
— Bavilo ma to.
— Teraz ťa to už nebaví?
Prudko zavrtela hlavou.
— Dávali ti teda rozkazy. Kto ti dával rozkazy?
— Nič neviem o rozkazoch, — povedala netrpezlivo. — Vždy robím iba to, na čo mám chuť.
— Pokús sa rozpamätať, Jona! Kto ti dával rozkazy?
Stiahla tvár do úškľabku a bezmocne hľadela.
— Bol to tvoj informátor? Boli to cefaloidy?
— Si nudný, Asmo. Chcem sa hrať s malými delfínmi. Sú také zábavné. Vedia tancovať na chvoste a preskakovať kruhy.
— Nič sa nedá robiť. — Vzdychol si. — Nemá vlastnú osobnosť. Zrejme ju doteraz riadila cudzia vôľa. Myslím si, že ju pošleme späť do oddelenia pre mládež a začne žiť ešte raz. Vlastný život.
— To by bola chyba, Asmo, — povedal Sirto. — Už sama jej existencia je previnenie proti KAPINOMU. Iba hrá úlohu nevinného dieťaťa. Keď ju pošleme do oddelenia pre mládež, jedného dňa dostane nové seko.
— Čo teda navrhuješ?
— Sermatov, ktorí sa odchyľujú od programu, treba zlikvidovať.
— Nie je sermat, ináč by bola už mŕtva. Nemáme právo vyhasiť jej život.
— Nie je sermat? — namietla Luka. — Neviem. V každom prípade patrí do oddelenia psychóz. Lekári to správne zistili. Veď na ňu pozrite.

Jona stála pred riadiacou konzolou, bezmyšlienkovite stískala tlačidlá, tlieskala a tešila sa farebným svetelným efektom, ktoré sa zjavili na obrazovke. Isto počula, čo sa o nej hovorí, ale nezaujímalo ju to. Zdalo sa, že nechápe, že Asmo a skupina koncilu práve rozhodujú o jej osude.

— Desím sa jej, — povedala Luka. — Prečo ju chrániš, Asmo? Veď uváž, ako ti ublížila.

— Práve to zvažujem. Je kus mojej minulosti. Jej vďačím za to, že som neprišiel o rozum. Pre mňa to bola Johanna, viditeľný dôkaz, že som sa nenarodil na Astilote, ale na planéte Zem. Nie, nedopustím, aby sa jej dačo prihodilo.

— Aj keď jej existencia znamená riziko? — spýtal sa Sirto.

— Bola iba nástrojom. Bolo by nezmyselné a kruté potrestať ju za to.

— Dáme ju vyšetriť, — navrhla Luka, — potom sa ukáže, čo s ňou je.

Asmo váhal.

— Jona! — zavolal. — Prosím ťa, poď sem.

Stisla ešte niekoľko tlačidiel, potom nechala riadiacu konzolu a plná očakávania zamierila rovno k nemu.

— Povedz, kde by si chcela teraz ísť? Čo chceš robiť?

— Neviem. Mohli by ste sa so mnou hrať.

— Iné želanie nemáš?

Jona zatlieskala.

— Oh, áno, pôjdeme sa pozrieť na delfíny.

— Súhlasím s vyšetrením, — povedal Asmo. Luka privolala lekárskeho sermata. Sermati sa predtým trocha vzdialili a pozorne, ale nevzrušene sledovali rozhovor.

— Kedy už pôjdeme? — spýtala sa Jona.

— O chvíľu. — Lekársky sermat ju chytil za ruku a odviedol ju ku kreslu.

Ošetrovateľka mu podala encefalograf.

— Pozri, čo tu mám, — povedal lekár a ukázal jej prístroj. — Urobíme s ním pokus. Prosím oprieť sa dozadu a zatvoriť oči.

Jona prikývla a bez meškania počúvla.

Opatrne jej nasadil prístroj na čelo. Vystrčili sa elektródy a po stupnici sa farebne rozkmitali výsledky merania. Ostatní psychagógi pristúpili bližšie a kriticky pozorovali oscilujúce krivky. Už o niekoľko sekúnd zdvihli oči a strohým kývnutím sa dorozumeli.

— Čo je s ňou? — netrpezlivo sa spýtal Asmo.

— Je zdravá, mijnheer, ale ešte celkom infantilná. Nemôže zostať členom spoločnosti, — povedal lekár. — Buďte však bez starosti, dostane všetko, čo je potrebné pre jej vývoj.

— Nemohli by ste sa vyjadriť trocha zrozumiteľnejšie? Čo sa

má s ňou stať?

Dvere sa otvorili, do miestnosti vcupkalo stvorenie v zelených pľundrách, zo šnurovačky prekypovali ružové prsníky. Tučná tvár bábätká bola nevinne veselá, z klobúka povievali dlhé pestré stuhy a na opasku, omotanom okolo bokov, viselo veľa hračiek. Mávalo tamburínou; zvončeky nežne cinkali.

Jona sa strhla a obrátila sa. Po tvári jej preletel žiarivý úsmev.

— Mama! — vykríkla a s jasotom sa vrhla do náručia klaunskej bytosti.

Vrteli sa dokola, v takte tamburíny si spievali pesničku a šťastne sa vzdialili.

21.

K rezervátu Aslotov sa rýchlym letom blížili dva funcrafty. Nad skalným výčnelkom, ktorý Asmo pri prvej návšteve použil ako pristávaciu plochu, sa obrátili a cez šachtu klesli dolu do džungľovej vegetácie.

Len čo sa prvé vozidlo dotklo zeme a vtiahlo balón, pristálo aj druhé. Asmo vyskočil z kabíny, zakýval na členov koncilu a zmizol medzi sklenými stĺpmi stromov.

Silnejúce a slabnúce pískanie lietajúcich škorpiónov naplnilo vzduch. Zo stôp, ktoré jeho nohy zanechávali v machovom koberci, vystupovala sírovožltá para. Prišiel ku zvonu žiarenia z rubínovo-červeného svetla a bez ťažkostí ním prešiel.

Zakrátko zbadal akýsi pohyb. Držal sa za stromami a opatrne šiel ďalej. Čoskoro zistil, že to bol sermat-albín, ktorý mieril k nemu. Na prisávacom orgáne pravého ramena mu visela biela guľa. Keď sa priblížil na vzdialenosť niekoľkých krokov, zastal.

Zo synkódovača, ktorý mal sermat zavesený na retiazke okolo krku, zaznel syntetický hlas:

— Mozgová matrica Asmovi! Na príkaz Sukinatal sa odovzdá farebno-akustický kľúč k programovaniu cefaloidov. Je štrnásť hodín tridsaťdeväť minút. O pätnásť hodín nula-nula neodvolateľným rozkazom vyhasím hmotnú existenciu Aslotov. Po prijatí monokrištáľu bez meškania opusťte rezervát.

Albín zdvihol rameno, spustil guľu o veľkosti ľudskej hlavy do Asmových rúk, obrátil sa a oddupkal.

— Moment! — volal Asmo. — Ako sa krištáľ používa?

Albín neomylne kráčal ďalej. Asmo mu zastúpil cestu.

— Vydajte sa do asfenvidonu, — povedal hlas zo synkódovača. — Ukážte monokryštáľ, ktorý je v guľovom kryte. Všetky ďalšie informácie dostanete od Aubedo. Máte ešte dvadsať minút a päťdesiat sekúnd. Bez meškania opusťte rezervát.

Sírovožltá para stúpala a začala zahaľovať Asma.

— Kde je asfenvidon? — chrčal. Do nosa mu vnikala sladkastá vôňa. Pokúšal sa vytiahnuť z vrecka na rukáve dýchaciu masku, ktorú predvídavo vzal so sebou, ale tupé prsty sa mu zošmykli, nemohli nájsť magnetický uzáver. Albín a sklené stĺpy stromov sa mu rozplývali pred očami.

— Tokasuti, — povedal hlas zo synkódovača, ktorý akoby vychádzal z pestrých ohnivých kruhov.

Asmo sa zatackal. Tokasuti, Tokasuti..., hučalo mu v ušiach. Chodidlá akoby mu trčali vo vedrách naplnených olovom, nohy akoby boli bez kostí a už nevládali niesť ťarchu tela. Rozum sa bránil lákavej myšlienke dožičiť si na niekoľko sekúnd odpočinok, podvoliť sa nesmiernej sile gravitácie a klesnúť na zem. S posledným vypätím vôle pevne schytil guľu, urobil niekoľko neistých krokov nabok, padol na kolená, znova sa zdvihol a s veľkými ťažkosťami ušiel narkotickým parám.

Hlboko sa nadýchal a vliekol sa ďalej. Pomaly pobledli farebné ohňostroje pred jeho očami. Obzrel sa. Albín zmizol.

Asmo sa vydal na spiatočnú cestu k miestu, kde pristáli. Cez seko oboznámil skupinu koncilu so svojimi zážitkami.

Na konci čiernej zrnitej plochy ho čakala Luka. Podal jej guľu. Usko a Sirto mu pomohli do kabíny. Funcraft sa zdvihol z pristávacej plochy. Rýchlo stúpali a po niekoľkých minútach dohonili druhý funcraft, ktorý štartoval už pred nimi.

Asmo chytil bielu guľu, rozskrutkoval ju a sňal hornú polovicu. Zjavil sa žiarivo belasý kryštáľ, veľký ako päsť. Či štruktúra jeho mreží skrývala kľúčový signál pre programovú pamäť cef-administrácie? Asmo vzal kryštáľ do ruky. Na jeho fazetových plochách sa ligotavé svetlo mnohonásobne lámalo.

— Čo asi znamená Tokasuti? — spýtal sa. — Môže to byť zakódované heslo?

— Nazdávam sa, že ide o meno, — povedala Luka.

— Podľa čoho tak súdiš?

— Spýtala som sa informátora. Jazyk Aslotov pozostáva zo svetelných signálov. Pokiaľ majú zmysel, odkódovač ich rozlúšti. To nie je možné, aby sa pôvodný zmysel signálu stratil, ako sa to napríklad stáva pri menách. V tomto prípade odkódovač, aby našiel akustické vyjadrenie, nájde pre každý farebný signál slabiku.

— Jasné, — povedal Sirto. — Asmo sa spýtal na miesto, kde je asfenvidon. V tom prípade by Tokasuti mohlo byť označenie miesta. To by súhlasilo s poznámkou Sukinatal: „najvyšší bod". Pre pojem Tokasuti teda už máme dve vysvetlenia, ktoré sa dopĺňajú: „najvyšší bod" a označenie miesta. Keby sa nám podarilo...

— Historická formula! — vykríkol Asmo. — Synkódovač obsahuje všetok signálový materiál jazyka Aslotov. Pomocou historickej formuly môže počítač zrekonštruovať historický vývoj farebnej sekvencie „Tokasuti". Keď sa nájde pôvodný význam signálu, možno ho porovnať s geofyzikálnymi údajmi planéty. Takto sa určí alebo aspoň ohraničí priestor prichádzajúci do úvahy.

— Skúsme to, — povedala Luka. — Zadaj problém pamäti. Potom počítač...

— Štrnásť hodín päťdesiatdeväť minút, — hlásil palubný reproduktor.

Zraky všetkých sa upriamili na hornú planinu.

Z jej centra vystrelil žeravý blesk. Matéria sa zrazila s antimatériou. Annihilačná energia vyhnala do výšky obrovský mrak prachu. Za niekoľko sekúnd mrak nadobudol podobu obrovskej červenkastej medúzy. Pomaly ju vietor odnášal. Na mieste, kde bol predtým aslodon, zostal iba dymiaci kráter.

Luka sa odvrátila a skryla si tvár do rúk. Asmo ju objal a pritiahol k sebe. Cítil, že ticho plače. Ostatní Dafotili sedeli bledí, ako omráčení, neschopní odvrátiť pohľad od miesta skazy.

Sirto sa spamätal prvý. Trasúcou sa rukou nalial každému dvojitý felix. Pili a mlčky sa obzerali, kým kráter a červený mrak prachu nezmizol za horizontom.

Usko chytil modrý kryštáľ a krútil ho medzi prstami.

— To je všetko, čo z nich ostalo, — povedal a náhlivo vypil druhý pohár. — Už ich niet, ale kameň mudrcov nám zanechali. — Jeho tvár sa vyjasnila. — S ním sa splnia želania, o ktorých sme po desaťročia snívali. Ešte vždy to nemôžem pochopiť. Priatelia, rozdrvíme KAPINOM!

Aj na ostatných začal nápoj účinkovať. Striasli zo seba meravosť a modrý kryštáľ putoval z ruky do ruky.

— Zdedili sme svet! — kričal Usko. — Tento kryštáľ otvára pred nami bránu k moci. Rajskú stagnáciu zničíme. Nech je prekliaty KAPINOM!

— Nech je prekliaty! — volali členovia koncilu.

Luka sa odpútala od Asma.

— Neprenáhlime sa, Usko. Na princípoch KAPINOMU spočíva civilizácia spoločnosti, sú základom nášho života, nech by boli ich dopady akékoľvek nebezpečné. Keď ich zničíme, je

potrebné, aby sme čo najskôr mali lepšie. Otázka znie, ako ich získať?

— Potrebujeme iba jeden princíp! — bez váhania skríkol Sirto. — Všetci majú pracovať.

— Veľmi krásne. Ale ako to chceš dosiahnuť?

— Objasníme Dafotilom, že práca je životne dôležitá pre pretrvanie ich existencie.

— A keď to ktosi neuzná? Čo s ním urobíš? Chceš ho prinútiť, aby pracoval?

— Všetci budú prácu vykonávať dobrovoľne, — slávnostne povedal Sirto, — bez akéhokoľvek nútenia. Bude to ich životná potreba.

Luka sa ironicky zasmiala.

— Tak jednoducho to nefunguje, môj milý. To, čo je potrebné pre život, v ľubovoľnom množstve produkujú sermati a automatické zariadenia. A to ma chceš presvedčiť o nevyhnutnosti mojej práce? Mám azda pracovať iba preto, aby som bola zamestnaná?

— Rozum ti vraví, že spoločnosť bez práce osprostie. Veď si to skúsila na vlastnom tele.

— Pekné, že sa odvolávaš na rozum. Mal by nás poháňať k tomu, aby sme pouvažovali o ekonomike síl. Nijaký biologický systém si nemôže natrvalo dovoliť plytvať prácou pre nezmyselnú činnosť.

— Hádžeš inštinkt a rozum do toho istého hrnca. Dielo uvedomelej práce môže vykonať iba človek, lebo jedine on je schopný myslieť. Okrem toho eugenika nám umožňuje zatlačiť inštinkty a na ich miesto postaviť rozumné myslenie.

— Ak pomocou genetickej manipulácie tak ďaleko poženieš človeka, že sa už nemôže správať nerozumne, urobíš z neho sermata! Zoberieš mu slobodu vôle a tým aj to tvorivé, čo predsa pochádza z „nerozumného konania", teda je proti zvyčajným normám.

— Čo teda máme robiť? — začudovane sa spýtal Sirto. — Máme zničiť zariadenia, ktoré produkujú, aby sme umelým spôsobom vytvorili núdzu? Násilím späť do minulosti? Cit mi vraví, že to by bola nesprávna cesta. Čo si o tom myslíš ty, Asmo?

Asmo počúval iba na pol ucha. Bol otrasený skazou, ktorá sa odohrala pred jeho zrakom. Zanikla prastará kultúra, bez stopy zmizol mnohotisícročný vývoj so všetkým úsilím a myšlienkami. Ohromoval ho pocit bezmocnosti, pominuteľnosti všetkého bytia.

— Čo si vravel?

Sirto zopakoval otázku. Asmo sa zamyslel.

— Nuž dobre, — povedal po chvíli, — ak chcete počuť moju radu: odstráňte sermatov!

— To nie je možné! — skríkol Sirto šokovaný. — Ako si máme bez nich poradiť?

Aj ostatní členovia koncilu, ktorí sedeli v druhom funcrafte a cez seko sledovali rozhovor, nahlas prejavovali rozhorčenie.

— Opovážlivosť!

— Chceme pracovať, ale nie ako služobníci.

— Tento návrh uráža našu dôstojnosť!

— Asmo, to by bol smutný život. Trocha zábavy a prepychu by sme si predsa mohli dožičiť!

Asmo sa obrnil trpezlivosťou. Rátal s rozhorčením a s odporom. S prácou mohli súhlasiť, bolo to pre nich čosi abstraktné, ešte nepoznali jej dôsledky. Ale poradiť si bez pomoci sermatov, to bola pre nich isto hrôzostrašná myšlienka. Dlho potrvá, kým sa s tým vyrovnajú.

— Kde je vlastne hranica medzi dôstojnou a nedôstojnou prácou? — spýtal sa. — Kým existujú sermati, Dafotili vždy nájdu nové námietky, aby napokon pokladali každú prácu za nedôstojnú.

— Keď sa zbavíme sermatov, obmedzíme našu produkciu. To by predsa bol krok späť!

— To nie je vaša produktivita. Je to produktivita cefaloidov a sermatov.

— Aký je to rozdiel? — povedala Tonda. — Neviem, prečo by sme mali zahodiť výhodu, ktorú nám osud hodil do lona.

— Sermati nie sú výhodou. Nanútili nám ich práve tak ako KAPINOM. Asloti vás aktom násilia zavreli do zlatej klietky.

— Konali s najlepšími úmyslami. Zásadne to nemôžeme odsúdiť, — povedal Sirto.

— Či šlo o dobrý alebo zlý úmysel, to je druhá vec, dôležitý je výsledok, — odvetila Luka. — Nanútiť šťastie mysliacim bytostiam, to je veľmi bezočivá metóda. Na dôvažok je nelogické pokladať sa za rozumného, ba neomylného, a ostatným odškriepiť schopnosť rozumného konania.

— A keď sa zriekneme sermatov, čo tým vylepšíme? Hlavnú časť práce budú aj naďalej vykonávať automatické stroje.

— Nejde o veľa alebo málo práce. Ponajprv sa nám musí podariť premena spoločnosti Dafotilov na otvorený systém. To je otázka, ktorá rozhodne o živote a smrti. Nijaké tabu už nesmie existovať. Treba využiť všetky možnosti na rozvoj ľudskej výkonnosti, na rozšírenie našich vedomostí, na zvyšovanie tvorivej produktivity. KAPINOM smie platiť už len pre cefaloidy.

— Asmo, obávam sa, že keď neobmedzene budeme zvyšovať produktivitu, čoskoro sa budeme dusiť v prebytku a to nás znova zavedie do starého stavu stagnácie.

— Nie, Usko. V otvorenej spoločnosti nemôže byť prebytok v tom zmysle, že všetky potreby budú dokonale uspokojené. Usilujeme sa síce o to, ale práve preto, že to robíme, ustavične vznikajú nové problémy, nové výzvy a nové potreby.
— Človek nemôže konzumovať viac, ako potrebuje. A túto hranicu sme predsa už dávno dosiahli.
— Či človek žije iba pre konzum? Či sa dakedy uspokojil iba s plným bruchom? Uvažuje, chce ovládnuť prírodné sily, hľadí do budúcnosti. Pre splnenie týchto potrieb sú nevyhnutné poznatky a nástroje. Čím viac sa rozširujú jeho vedomosti, tým väčšie úlohy si kladie a tým väčšie budú náklady na získanie nových vedomostí. A preto produktivita vždy zaostane za potrebami.
— Voľakedy sa aj táto medzera uzavrie.
— Rôznorodosť prírody a vývojaschopnosť človeka sú nekonečné. Hľadanie pravdy je nekonečná cesta.
— To znamená, že aj naša námaha bude nekonečná?
— Človekom byť znamená nikdy sa neuspokojiť s tým, čo sa dosiahne.
— A to je podľa teba rozumné? Aký zmysel má to všetko?
— Zmyslom rozumu, ako aj zmyslom človeka vôbec je postarať sa o zachovanie človeka.
Z palubného reproduktora sa ozval dutý hlas:
— Tu je Sem, Asmov informátor. Pomocou historického vzorca počítač podáva tento výsledok: Tokasuti je aslotské označenie miesta. Jeho súradnice sú: dĺžka 21.017, šírka 148.767, výška 0.031.

22.

Tokasuti, biely kužeľ vrchu, vyčnieval z modrastej zelene roviny. Z vrcholu v lenivých prúdoch splývali pary a pri jeho úpätí zhustli vo fialový veniec oblakov.
Pomaly okolo neho krúžili dva funcrafty. Cestujúci hľadeli na obrazovku optického zosilňovača, ale nech sa akokoľvek namáhali, nezbadali ani najmenší náznak, ktorý by prezrádzal vchod do asfenvidonu. Ani pamäť im nemohla podať informácie. Technické podrobnosti cef-centrály boli neznáme.
Sirto stisol tlačidlo povelov.
— Fyzikálna štruktúra, — povedal.
Na obrazovke sa zjavili čierne obrysy vnútornej štruktúry hory. Pozostávala z nerastného kýpťa kužeľa, pretkávaného spleťou dutých priestorov a chodieb. Vrchol kužeľa spočíval na kovovom lešení. Na plošine pod ním sa črtal geometrický

útvar. Ponášal sa na trojuholník postavený na vrchol.

— Mali by sme skúsiť dostať sa na plošinu, — navrhoval Asmo.

Sirto prikývol a dal pokyn riadiacej automatike. Funcraft sa priblížil k umelému vrcholu kužeľa tam, kde sa začínala plošina, a vznášajúc sa zotrval pred bielou, jemnozrnnými kryštáľmi pokrytou plochou.

Asmo sa vyklonil z kabíny a erátorom vyrezal pravouhlú platňu z úbočia hory, takú veľkú, aby umožnil pre funcraft pristátie na plošine. Platňa sa so škrípavým zvukom naklonila dovnútra a perujúc udrela o zem. Vo vzduchu sa rozvíril oblak bielych kryštáľov.

Pred nimi ležala plošina, zrkadlová, lesklá plocha z tmavozelených hornín, v strede ktorej stála na pilieri biela, na vrchol postavená stupňovitá pyramída. Z nosníkov kužeľovej strechy prenikalo difúzne biele svetlo, ktoré zalievalo zelenú rovinu.

Keď Sirto nariadil, aby funcraft vplával do otvoru, svetlo bezprostredne zmenilo zafarbenie. Obrovská hala, ktorej priemer mal asi tisíc metrov, zažiarila intenzívnou belasou farbou.

Funcraft sa hneď stiahol, syntetický hlas z palubného reproduktora oznámil:

— Pásmo tvrdého žiarenia. Kurzová blokáda pomocou bezpečnostnej automatiky.

— Vypnem zdroj žiarenia, — povedal Asmo. — Keby to nebolo možné, vrátim sa. Ostaneme v seko-spojení. Nepodnikajte nič na vlastnú päsť.

Skupina koncilu súhlasila. Sirto odvelil funcraft nad otvor a spustil palubný rebrík, Asmo vyliezal z kabíny. Luka mu podala sejfový kufrík s monokryštáľom. Usmiala sa naňho, ale nemohla zakryť obavy.

Asmo vystúpil na plošinu. Keď došiel pred stupňovú pyramídu, s uľahčením zistil, že na rímsu dolného poschodia dočiahne rukami. Jediným šplhnutím sa vytiahol hore, oblapil rímsu a narátal tridsaťšesť otvorov. Ničím sa od seba nelíšili. Lúčom energie z erátora poznačil jeden tým, že do steny nad ním vypálil kríž, potom vošiel do okrúhleho otvoru.

Silný prúd vzduchu ho vsal cez horizontálnu rúru do miestnosti slabo ožiarenej tmavobelasým svetlom. Len čo sa jeho nohy dotkli zeme, svetlo nadobudlo jasnejší odtieň a zistil, že cez stred guľovitej miestnosti prechádza zvislá os. Os sa otvorila a uvoľnila štyri rady plástovitých komôr paternostra. Dva rady sa pohybovali smerom hore a dva smerom dole. Asmo sa rozpamätal na skúsenosti z aslodonu a rozhodol

sa pre smer dole, prikrčil sa a vkĺzol do jedného z úzkych plástov.

Rýchlym tempom sa viezol poschodie po poschodí do hĺbky. Plástový výťah viedol cez guľovité miestnosti, ktorých svetlo sa striedalo v sekvenciách spektra z belasého do zeleného a zo zeleného do žltého. Všade panovalo ticho.

Asmo bol veľmi ostražitý. Konečne počul tichý šramot. Ako keby sa boli zatvorili jedny z fazetových dverí. Už nestačil vystúpiť. Až v nasledujúcej miestnosti sa vykotúľal z plástu a vrátil sa o poschodie vyššie.

Obzrel sa. Nič. Keď sa opatrne obrátil okolo vlastnej osi, začul za jednými dverami bzučivý zvuk, ktorý sa čoraz väčšmi vzďaľoval.

Podišiel ku dverám. Fazety sa s tichým šušťaním stiahli do steny. Pred ním ležala nízka, do dĺžky pretiahnutá sála, v ktorej boli do rovnomerných blokov zoradené tisícky farebných nádrží.

Steny a strop vyžarovali biele svetlo. Asmo pomaly prešiel cez strednú chodbu, skúmavo hľadel doprava a doľava. Zrazu objavil niekoľko sermatov-albínov. Zapodievali sa nakladaním nádrží na dopravné sane. Mali oblečené biele triká, bezvlasé hlavy im trčali v bielych guľovitých helmách s pohyblivým ochranným štítom. Mlčky pracovali. Na ložnej ploche dopravných saní ležali platne z toho istého materiálu ako kužeľová strecha nad zelenou rovinou.

Asmo podišiel bližšie a prizeral sa im. Bolo ich šesť. Vôbec si ho nevšímali. Keď skončili nakladanie, jeden z nich vyliezol na vyvýšené sedadlo pre vodiča saní, ostatní sa vyšvihli na ložnú plochu. Sanice sa rozsvietili, sane sa niekoľko centimetrov zdvihli zo zeme a odkĺzali preč.

Asmo sa im postavil do cesty. Sane sa zastavili. Sermati meravo hľadeli naňho očami bez viečok.

— Kto je vedúci?

Nijaká odpoveď. Asmo však vedel, že synkódovač funguje a preložil jeho slová do elektromagnetických impulzov jazyka sermatov-albínov.

Sanice sa znova rozsvietili, vozidlo urobilo rýchly obrat a odkĺzlo opačným smerom. Asmo bol dvoma skokmi pri vodičovi, chytil ho za šiju a strhol ho zo sedadla. Sermat padol na zem a zostal nehybne ležať. Ostatní vyskočili, choboty sa im chveli, v očiach sa zračilo zdesenie.

Asmo pristúpil k nim.

— Ktorý z vás je vedúci?

Mlčanie.

— Dočerta, — rozzúril sa, — či tu vôbec nie je nijaká rozumná bytosť, ktorá by mi dala odpoveď?

— Akú odpoveď si želáte? — ozval sa zrazu synkódovač Asmovým hlasom.
— S kým hovorím?
— Belasý kruh v bielom štvorci.
— Si jeden z tunajších sermatov?
— Belasý kruh v bielom štvorci je cefaloidná jednotka tretej kontrolnej roviny. Šéf technických opráv.
— To sa mi výborne hodí! Postaraj sa o to, aby sa v hale plošiny blokovalo ochranné žiarenie.
— Prosím o chvíľku strpenia.
Asmo sa oprel o ložnú plochu dopravných saní a nadviazal spojenie s Lukou. Situácia vonku bola nezmenená. Tvrdé žiarenie ešte vždy zabraňovalo vstup do haly.
Ozval sa hlas zo synkódovača.
— Vaše pokyny nie je možné uskutočniť. Bezpečnosť centrály riadi autonómne zariadenie. Podľa KAPINOMU nedá sa ovplyvniť cef-administráciou.
— Kde je zariadenie?
— Pre túto otázku nie som kompetentný. Odovzdám modrokruhu v bielom.
Prestávka. Potom znova hlas zo synkódovača:
— Tu modrokruh v bielom. Akú informáciu si želáte?
— Kde je autonómne bezpečnostné zariadenie?
— Nie som kompetentný. Odovzdám...
— Moment! — prerušil ho Asmo. — Nemám chuť zdržiavať sa samými subalternými mozgami. Chcem hovoriť s Aubedo.
— Odovzdám zelenej bodke v žltom kruhu.
— Si hluchý? Žiadal som Aubedo!
— Poriadkový systém cef-administrácie pripúšťa iba kontakt s najbližšou nadradenou mysliacou jednotkou. Svojvoľné porušenie tohto princípu má za následok odňatie snov.
Asmo myslel, že zle počul.
— Odňatie snov? — spýtal sa. — To je čo?
— Úspech je výsledkom poslušnosti a výkonu. Cieľom každej cefaloidnej mysliacej jednotky je, aby úspešnou prácou rozšírila povolenie na sny. Chyby nenávidíme, lebo znižujú kvalitu a kvantitu snov.
— Ach, a ty o čom snívaš?
— Šťastné pocity. Čím väčšmi postúpim po stupnici hodností, tým budú krajšie.
— Koľko mysliacich jednotiek stojí medzi tebou a Aubedo?
— Modrokruh v bielom je na sedemtisícšesťstoosemdesiatom treťom stupni hodnosti.
Asmo sa mimovoľne zasmial, hoci mu vôbec nebolo do smiechu.
— Prešli by tri dni, kým by som nadviazal spojenie s Aubedo. Nie je iná cesta?

- Nie.
— Prečo nie?
— Úlohou cef-administrácie je splniť program. Dosiahne sa bezpodmienečným dodržaním princípu autority. Aubedo ako najefektívnejšia jednotka myslenia stojí na vrchole hierarchie hodností, má absolútnu moc, rozkazuje všetkým trom rovinám a ako jediná cefaloida disponuje právom používať povolenie snov podľa vlastného uváženia. Je...
— Prečo mi to rozprávaš? Chceš získať čas?
Ticho.
— Kto kontroluje Aubedo? Želám si presnú odpoveď, a to bez vykrúcania.
— Pre túto úlohu existuje zariadenie mimo cef-administrácie. Presnejšie vedomosti nemám.
Asmo pochopil. Kontrolná centrála v aslodone! Prečiny voči KAPINOMU boli pravdepodobne len preto možné, lebo Aubedo pre niektoré jej obvody zastavila funkciu. Aslodon však už dve hodiny neexistoval. Aubedo bola teraz pravdepodobne úplne bez kontroly. Bolo treba rýchlo konať.
— Zisti, — povedal Asmo, — ktorá jednotka myslenia môže podať informácie o autonómnom bezpečnostnom zariadení. A potom ma spoj s tou jednotkou.
— Nesmiem sa previniť proti princípu poriadku.
— Aký trest postihne jednotku myslenia, ktorá poruší KAPINOM?
— Potrestajú ju okamžitou likvidáciou.
— Poruší cefaloida KAPINOM, keď nepočúvne rozkaz Dafotila?
— Áno.
— Dobre, — energicky povedal Asmo, — máš možnosť vybrať si medzi odňatím snov a likvidáciou. Chcem okamžite informáciu o bezpečnostnom zariadení. To je rozkaz.
Niekoľko sekúnd zavládlo ticho. Potom sa ozval synkódovač:
— Spojím s belasým dvojprsteňom v červenom.
— Tu belasý dvojprsteň v červenom. Aký rozkaz smiem splniť?
— Hľadám autonómne bezpečnostné zariadenie.
— Prosím, podíďte k osi paternostrov, tam vás bude čakať sprievodca.
— Ďakujem, — povedal Asmo.
Keď už bol takmer pri východe, začul za sebou šramot. Obrátil sa. Dopravné sane v rýchlej jazde mierili k nemu. Za riadiacim pultom sedel vodič, na ložnej ploche nehybne čupeli ostatní albíni. Vozidlo prešlo tesne popri ňom a zmizlo v bočnej chodbe.
V priestore paternostra stál albín-sermat v krikľavo červenom triku. Sacím orgánom ukázal na červený disk s priemerom dvoch metrov. Po okraji sa ťahalo ploché zábradlie

z kovových pásov. Albín sa oprel o zábradlie a sacím orgánom mu zakýval. Asmo ho sledoval.

Disk začal fluoreskovať, niekoľko centimetrov sa zdvihol zo zeme a po vnútornej stene guľovitej miestnosti krúživo stúpal. Rýchlosť sa prudko stupňovala. Po niekoľkých kolách sa pred nimi otvorila čierna diera, vleteli do nej. Prešli cez tunel, potom sa ozval ostrý šušťavý zvuk. Ako keby boli prerazili cez hodvábny záves.

Vysoko hore v kupole sklenej haly leteli na disku po bielo svietiacej stuhe. Asma zachvátila smrteľná hrôza, srdce mu bilo až v krku. Mimovoľne klesol na kolená a oboma rukami sa kŕčovite držal zábradlia. V hĺbke sa ligotala spleť potrubí, priehľadných gulí, kužeľov a valcov, medzi ktorými sa pohybovali drobunkí albíni-sermati v ružových tričkách.

V kupole sa vznášala zamotaná sieť bielo svietiacich stúh. Nad nimi leteli farebné disky, na ktorých stáli albíni-sermati, jednotlivci aj skupiny. Na križovatkách boli stuhy prerušené a disky leteli ďaleko vo vzduchu. Asmovi vlasy dupkom vstávali, keď smerom k nim letel belasý disk. Chýbalo iba niekoľko centimetrov a boli by sa zrazili.

Keď pekelným tempom preleteli štyri haly, vytrielili cez otvor do obrovského zvislého valca, v ktorom sa svetelné stuhy špirálovito spájali. Veľkou rýchlosťou sa spúšťali dole. Hoci sa Asmo bránil, zmocňoval sa ho závrat, obrazy sa rozplynuli, stratil orientáciu. Zatvoril oči, aby potlačil nevoľnosť. Zrazu cítil, že sa pohybujú po vlnitej dráhe, rýchlosť povolila, opísali kruh, disk sa dotkol zeme.

Asmo otvoril oči. Stáli v priehľadnej pologuli, v centre veľkej miestnosti. Steny pokrývali sklené aparatúry, v ktorých bzučali a cinkali pestré tekutiny.

Asmo zostúpil z disku, pričom sa pridržiaval zábradlia, lebo veľmi neisto stál na nohách.

— Ste v autonómnom bezpečnostnom zariadení, — povedal hlas zo synkódovača.

Asmo by sa bol rád vyhol násiliu, najmä keď si pomyslel, že tým môže vyvolať nepredvídateľné následky. Bolo však rozhodnuté, že boj s Aubedo nemá vziať iba na seba. Riziko bolo veľké, potreboval podporu a radu skupiny koncilu. Ochranné žiarenie bolo treba odstrániť, iná možnosť nebola.

Steny sklenej pologule odrážali červenkasté svetlo. Asmo sa rýchlo obrátil. Albín zaktivizoval disk a chystal sa zmiznúť.

— Len pokojne, chlapče, — povedal Asmo a z opatrnosti položil jednu nohu na disk. — Vypnúť.

Červená žiara zhasla. Albín odtiahol prisávacie orgány z riadiacej konzoly. Asmo mu prívetivo prikývol.

Ľavou rukou pevne držal zábradlie, pravou mieril erátorom na aparatúry a spustil lúč energie. Po miestnosti sa rozochvel ohňostroj svetelných bleskov, sprevádzaný ohlušujúcim rachotom, ktorý znel ako sériové vybitie vysokých napätí. Z aparatúr vystupovali oblaky zeleného a sírovožltého dymu. Sykot, klokotanie — a bolo po všetkom. Obklopovalo ho ticho a tma. Šíril sa ostrý zápach spáleného mäsa.

Asmo zbadal, že jeho albín znepokojnel. Dotkol sa obvodu svetelného žiarenia na erátore. Rozsvietilo sa. Dym zmizol. Aparatúry pri stenách sa premenili na chaotický virvar spálenej a roztavenej hmoty, v ktorej len na ojedinelých miestach tlelo trocha zelenej, červenej a bielej buničiny.

Asmo pozrel na albína. Ten vyvaľoval rozšírené guľaté oči, chobot sa rozochvene pohyboval hore-dolu.

Asmo sa spojil so skupinou koncilu. Dozvedel sa, že pred niekoľkými sekundami zmizlo ochranné žiarenie a práve sa chystajú pristáť s funcraftom na zelenej rovine a zájsť až k pyramídovej stavbe.

Asmo im vysvetlil, že na najspodnejšej plošine stavby majú na vstup použiť krížikom označený otvor a majú ho počkať v guľovitej miestnosti paternostrovej osi.

— Všetko jasné, — odvetila Luka, — už sme na rovine. Do videnia!

Asmo si vydýchol. Prvý krok mal za sebou, boj sa začal. Aubedo teraz vedela, kto sa k nej blíži, a zo všetkých síl sa bude brániť. Aké prostriedky má asi k dispozícii? Zmocnil sa ho nedobrý pocit. Vnútil si však pokoj a cez zábradlie vkročil na disk.

— Tak, priateľ môj, — povedal, — teraz odtiaľto obaja zmizneme. Vrátime sa k paternostrovej osi.

Disk sa rozsvietil. Cez šachtu opustili pologuľu, vkĺzli do stúpajúcich zákrut valca a po niekoľkých minútach závratnej jazdy sa dostali späť k miestu, odkiaľ vyšli. Albín urobil niekoľko kôl a zmizol ako blesk cez otvor v stene gule, ktorý sa nehlučne za ním zatvoril.

Asmo sa práve chcel vtlačiť do jednej z plastových komôr paternostra, keď začul Sirtov seko-hlas.

— Držali sme sa presne tvojich pokynov. Krížik nad otvorom tam ešte bol. Ale napodiv sme pristáli v sále so studeným bufetom a ležadlami. Na stene je obrazovka plastickej televízie. Po guľovitej miestnosti a paternostrovej osi ani stopy. Sála stemnela, zaznela tichá melódia. Boli to zvuky píšťaliek, ktoré v nežných oblúkoch kĺzali po škále. Jedna zo stien štvorcovej miestnosti sa slávnostne rozsvietila červeným svitom. Z tmy prichádzali albíni-sermati v bielych

trikotoch. Prisúvali kreslá a na plochých stoloch servírovali nápoje a pokrmy.

Členovia skupiny koncilu, ktorí nečinne čakali na Asmov príchod, zmätene na seba pozerali.

— Vítame vás v asfenvidone, — povedal príjemný hlas. — Ste prví Dafotili, ktorí získajú autentický pohľad do minulosti. Sadnite si, prosím, a ochutnajte naše občerstvenie.

Hudba zosilnela. Po červenej stene preleteli farebné signály, potom sa zjavili obrazy.

Nočná krajina pralesa, strašidelne osvetlená svitom mesiaca, v pozadí reťazce hôr. Skupina belaso sa ligotajúcich bytostí čupí na sklených konároch stromov. Ich fazetové oči, zoradené do stuhy, svietia krikľavými farbami. Končatiny vyúsťujú do prisávacích orgánov, ktorými sa pridržiavajú hladkých pňov.

Po lesnej pôde beží tučné osemnohé zviera. Belaso sa ligotajúce bytosti ho zbadajú, rozprestierajú netopierie blany a kĺzavým letom sa vrhajú na svoju obeť. Spoločne zvalia zviera na chrbát. Z chobotov vyletujú červené ostne, ako šípy sa zavŕtajú do tela obete. Svitá, na horizonte vychádza slnko. Belaso sa ligotajúce bytosti sa stiahnu do hniezd v stromoch, skrútia sa a upadajú do sna.

Členovia koncilu čupia v kreslách ako očarení. Ešte nikdy nevideli takéto obrazy. Začudovaní sledovali príbeh na obrazovke a celkom zabudli, prečo prišli do asfenvidonu.

Luka si nesadla. Vyčkávajúc chodila hore-dolu. Strach o Asma jej nedal pokoj. Prečo sa nehlási? Stalo sa mu dačo? Volala ho sekom, ale kontakt k vonkajšiemu svetu bol prerušený. Kde je východ? Začala hľadať, nikde ho však nenašla. Keď ostatných na to upozornila, netrpezlivo ju odmietli. Len nevyrušovať. Asmo isto príde. Zvedavosť bola silnejšia ako rozum.

Vytiahla z kresla Sirta. Pochopil jej obavy, neveril však v bezprostredné nebezpečenstvo. Luka ho nechala tak. Kým sa pokúšala nadviazať rozhovor s albíno-sermatmi, Sirto si zasa rýchlo sadol, lebo film bežal ďalej.

Na obraze sa zjavila oceľovomodrá hlava Aslota, korunovaná bielym páperím. Po očnom páse pulzujú farebné signály.

— Takto žil na planéte Astilot po tisícročia zvláštny druh vajcia kladúcich skokokízavcov, — prekladal neviditeľný komentátor. — Ale postupne sa zmenili podmienky okolitého sveta, ich korisť, zver, vymrela, čím ďalej, tým väčšmi sa

uspokojovali s vegetariánskou potravou, o ktorú sa škriepili s inými plodožravcami. Preto boli nútení v čase dostatku zbierať zásoby a bezpečne ich uschovať.

Čistinka v džungli. Uprostred nej čnie jediný strom. Jeho koruna má tvar pyramídy. Konáre sú husto pospájané, len na niektorých miestach sa môže vliezť cez otvory. Vysoko hore v spleti konárov je u skokoklzavcov žatva fialových plodov. Prednými prisávacími diskami obsluhujú brúsené kovové kotúče. Plody sa kotúľajú po dopravnom moste z polených pňov dolu na čistinku.

— Skokokízavce sa špecializovali na obchod s plodmi a prispôsobili sa dennému životu. V striedavej činnosti medzi prácou, myslením a informáciou vyvinuli signálny systém. Spočíval na schopnosti rozsvietiť oči v rôznych farbách.
Obyvateľstva pribúdalo. Bolo potrebné nájsť nové zdroje obživy. Bielkoviny, ktoré boli pôvodne nevhodné pre potravu, chemicky spracovali na požívateľné. Takto získali mnohostranný pohľad na súvislosti prírody.

V dlhých radoch stoja hrnce, klokoče v nich hustá masa. Skokokízavce udržiavajú oheň, prinášajú drevo, krájajú plody, miešajú, odoberajú penu, filtrujú. Hrnce vystriedajú veľké kovové kotle. Z hory jedla vystupujú oblaky dymu. Rozprestierajú sa nekonečné plantáže, husto porastené žltkastým tŕstím. Prístroje s odsávacími rúrami hltajú listy a stopky. Pracujú mlecie zariadenia. Cez čerpadlá a vedenie pulzujú tekutiny.

— Organizácia spoločnosti spočívala na pokrvnom príbuzenstve. V priebehu času vznikli dve veľké rodové spoločenstvá, belasí Asloti a zelení Fenloti. Ženské bytosti boli vo veľkej prevahe, lebo stačilo jediné párenie a po celý život boli schopné každý rok klásť dve oplodnené vajíčka. Keďže možnosť oplodnenia bola obmedzená na krátke obdobie začiatkom dozrievania ženského pohlavia, počatiaschopné panny sa búrlivo uchádzali o mužské bytosti. Vo všetkých verejných otázkach však rozhodoval hlas matiek. Produkcia na základe rodinného vlastníctva im zabránila, aby násilným miešaním sa do života iných hľadali výhody. Po mnohých storočiach pokojného života sa však začali míňať zásoby energie.

Široké polia ležia úhorom, vegetácia je zničená. Po holých plochách víria pieskové búrky. Bludné duny vnikajú do hôr a

plantáží.

— Fenloti oznámili, že preskúmajú silu slnka, aby zabezpečili neobmedzené zdroje energie. To sa však dalo dosiahnuť iba pokusmi so štiepateľným materiálom.

Asloti však boli toho názoru, že týmto experimentom sa vyrobia nebezpečné množstvá rádioaktívneho žiarenia, ktoré by mohli zničiť všetko živé. Navrhovali využiť morské prúdy. Mali sa postaviť priehrady s hydrokinetickými vodnými dielami. Toto zasa odmietali Fenloti s odôvodnením, že zriadenie gigantických priehrad by zmenilo klimatické pomery planéty, čo by nenapraviteľné ohrozilo životne dôležité požívateľné rastliny.

Ešte kým rokovali, začali Fenloti tajne uskutočňovať svoj plán. Asloti boli nútení konať. Prekvapujúcim útokom znehodnotili Fenlotom všetky zásoby vody a tým si vynútili kapituláciu.

Luka rezignovane klesla do kresla. Aj keď sa veľmi usilovala, nič sa od albínov nedozvedela, boli akoby hluchí a nemí. Nič jej nezostávalo, len čakať a dúfať, že ju Asmo nájde.

— Ani po porážke, — pokračoval prekladateľ, — neboli veľké vodné matky Fenlotov ochotné vzdať sa šialených experimentov. Vedúce matky Aslotov sa preto rozhodli, že Fenlotov navždy preradia do právneho stavu práceschopných zvierat a prevedú ich do kmeňového vlastníctva Aslotov.

Následkom bolo prísne oddelenie Aslotov od Fenlotov; starostlivo sa dbalo, aby nedošlo k pomiešaniu. Odvtedy všetku praktickú prácu vykonávali Fenloti. Asloti ich kontrolovali a určili všeobecný smer vývoja. Deľba v oblasti úloh sa ukázala veľmi efektívna. Produktivita sa nezadržateľne zvyšovala a predvídavá múdrosť vedúcich matiek sa postarala o to, aby Fenloti mali k dispozícii viac materiálnych hodnôt ako Asloti.

Zelení Fenloti poskakujú po miestnosti a driapu sa do hniezdových kóji, ktoré stoja okolo kruhového žľabu. Vo fazetových očiach Fenlotov svietia pestré svetlá. Odklopia pokrývky a náhlivo vnárajú choboty do kaše. Mesto z obývacích pyramíd, preťažené šumom a hlukom. Fenloti v pestrom oblečení visia v hustých strapcoch na aparátoch, ktoré rotujúcimi krídlami preletujú nad mestom. Z času na čas sa podaktorí cestujúci spúšťajú, skĺzajú na strechy obývacích pyramíd alebo miznú v dave Fenlotov, ktorí sa hmýria medzi stavbami.

— S narastajúcim blahobytom sa medzi Fenlotmi rozšírilo presvedčenie, že náplňou ich života je iba snaha po materiálnych pôžitkoch. Upustili od všetkého, čo podlá ich názoru stratilo cenu: rodinné a spoločenské vzťahy, duševné a umelecké záujmy. Ich ideálom bolo, aby s najmenším úsilím získali čo najväčšie osobné výhody. Ich voľný čas vypĺňalo nadmierne jedlo, bojové hry, nenásytná chamtivosť po senzáciách a dráždení nervov. Ani jeden Fenlot by už nebol ochotný zameniť život upriamený na zmyslové pôžitky za kláštornú existenciu Aslotov, ktorí prevažnú časť dňa strávili mlčanlivou meditáciou.

Strieborné budovy, preklenuté priehľadnou kupolou, okolo ktorej sa v jantárovej vode vznášajú bizarné morské zvieratá. Asloti v bielych hniezdových kójach, na ich očných stuhách zeleň mlčania. Priskackajú Fenloti a podávajú šálky, z ktorých sa pará. Asloti rozvinú choboty, vsávajú paru a znova sa vhíbia do meditácie.

— Vedúci Asloti mali veľkú autoritu. Vedeli zamedziť, aby život spoločnosti ohrozovali ostré názorové diferencie a laické ekonomické experimenty. Túžili po harmónii ducha a hmoty, zachovali kultúrne tradície a viedli život bohatý na skúsenosti. Neočakávane však došlo ku katastrofe. Medzi Fenlotmi sa šírili prípady zvláštnej choroby.

Okolo plochej, bielym páperím vystlanej hniezdovej jamy čupia fenlotské ženy. Strkajú prisávacie orgány do náprsných vreciek. Každá vyberie vajíčko a opatrne ho vloží do páperia. Vajíčka začnú svietiť. Matky ostňom chobota roztvárajú pergamenovité škrupiny. Zjavia sa malé, zeleno sa ligotajúce bytosti. Nechcú sa pohnúť, iba kývu hlavami a odmietajú potravu.

— Všetky zaužívané metódy medicíny zostali bez účinku. Aj keď sa podarilo vychovať mladých Fenlotov, zostali z nich psychopati, neschopní života, ktorí vôbec nepoznali šťastie. Vedúce matky vydali pokyn akýmikoľvek prostriedkami zaraziť znižovanie fenlotskej populácie. Choroba bola vlastne degeneráciou dedičných sklonov, ktorej príčinu po dlhom hľadaní našli v narastajúcej nečinnosti Fenlotov. Automatická produkcia a rozvoj cefaloidov, umelého systému biologických jednotiek myslenia, postupne vyradili väčšinu Fenlotov z pracovného procesu. Keďže po nesčíselné generácie zredukovali svoje bytie iba na prácu a surové pôžitky, keďže nemali kultúru ani umenie, nevedeli, čo s pracovným voľnom,

a prepadli trudnomyseľnosti. Nečinne vegetovali, premeškali čas pohlavného dozrievania a nedali sa popudmi ani hrozbami pohnúť k aktivite. Ani pri všetkom úsilí nebolo možné zmeniť fakt, že Fenloti sú odsúdení na vymretie. Pretrvanie Fenlotov však bolo veľmi dôležité, lebo bez ich služieb nebolo možné pokračovať v umení meditácie, v ktorom Asloti videli zmysel svojho bytia.

Ukázalo sa nemožné vytvoriť v dohľadnom čase biologický systém na umelej základni, ktorý by na úseku služieb mal kvality Fenlotov. Nezostávalo teda nič iné ako preniknúť do vesmíru a nájsť rozumné, geneticky zdravé bytosti.

Model slnečného systému. Po navzájom sa prelínajúcich elipsových dráhach tancujú planéty a ich mesiace okolo žiariacej stálice. Na obraze putuje belasý prstenec, zovrie tretiu planétu a jej mesiac. Planéta sa vznáša ako modro-biela guľa pred čierňavou vesmíru. Približuje sa. Za bielymi kúdolmi oblakov sa zjavujú obrysy hnedo-zelených kontinentov. Vystupuje klenba belasého mora. Vynárajú sa atoly, obklopené penivým príbojom, ostrovy s palmovým porastom, chatrče na svetlom piesku, ľudia s hnedou pokožkou.

— Tieto rozumné bytosti objavili v slnečnej sústave vzdialenej na šestnásť svetelných rokov. V zásade nebolo v súlade s aslotským svetonázorom, ktorý sa upriamil na interstelárnu izoláciu, zasiahnuť do života iných. Keďže však boli v núdzovom rozpoložení, voľky-nevoľky sa prehrešili proti tomuto princípu.

Biela loď brázdi nočné more. Na prove zlatými písmenami názov „Daffodil". Na žrdi zástava, červeno-bielo-modrá vo vodorovných pásoch. Nad nápisom „Daffodil" zelený svetelný úkaz. Je to lietajúce teleso v tvare šošovky, priemeru asi dva metre. Ako Eliášov oheň nehybne stojí nad svetelným signálom anténového stožiara. Na jeho povrchu sa vytvára geometrický vzor. Roja sa z neho červeno svetielkujúce body, podobné malému hmyzu. Vnikajú do štrbín, vzduchových šácht, otvorených oblokov a spúšťajú sa na spiacich cestujúcich. Hmyz sa vracia, kĺže cez otvory. Bodkový vzor mizne. Lietajúce teleso nehlučne odpláva po hviezdnatej oblohe.

— Zberači vzali bunky z telesnej tkane rozumných bytostí s lapajúcimi rukami. Išlo o genetickú informáciu v bunečnom jadre. Z neho sa vyprodukovali s originálom identické bytosti, ktoré podrobili cieľavedomej mutácii. Vznikli

albíni-sermati. Čo do funkcie a zjavu splnili všetky želania Aslotov.

Asloti, ktorí sa venovali už len meditácii, vhíbení do sveta, kde už nebolo čo robiť a v čo dúfať, po niekoľkých generáciách dospeli k názoru, že akýkoľvek druh produktívnej činnosti je nezmyselný. Rozhodli sa transcendovať a prenechať planétu Dafotilom.

Originálne konzerváty Dafotilov prepustili z hibernačnej pamäti a trochu ich eugenizovali. Pre zabezpečenie ich dôstojného bytia a duševnej nezávislosti bolo potrebné časť genetického materiálu transgenizovať na sermatov a podriadiť cefaloidom. Asloti sa utiahli do rezervácie. Začala sa emancipácia Dafotilov.

Očná páska aslotských bytostí sa sfarbuje do zelene mlčania. Obraz na obrazovke plastickej televízie bledne.

Zaznela veselá hudba. Po chvíli nehybnosti členovia koncilu vyskočili z kresiel a začali ohlušujúco jasať.

Sirto sa ťažkopádne zdvihol. Mal pocit, že ho oklamali, ponížili, zneuctili. Asmo a Sukinatal teda mali pravdu! Dafotili boli iba využívatelia cudzej kultúry, bezmocne vydaní na milosť svojich bývalých pánov. Bol by umrel od hanby. Zachvátil ho neznámy pocit, ktorý ho postupne premáhal. Roztriasol sa, pred očami mal červené závoje, ruky zovrel v päsť. Tento chrám otroctva treba rozbiť na márne kúsky! Smú zostať iba črepy!

Kopol do stoličky a obzrel sa.

Členovia koncilu okolo neho od nadšenia vyčíňali. Blázni! Do krajnosti zúrivý priskočil k prvému nablízku, pričom prevalil stôl. Poháre s cvengotom padali na zem. Správne! Len preč s tým! Všetko, čo pochádza od cefaloidov, znamená poddanstvo. Hľadí naňho ktosi vyčítavo?

Sirto schytil Hilka za krk a potriasol ním ako vrecom. Usko zakročil a chcel ho upokojiť. Sirta zachvátilo rozhorčenie, rozpornosť pocitov ho takmer pripravila o rozum. Nevedel, čo robí, keď sa rozohnal a vylepil svojmu priateľovi Uskovi zaucho, ktoré len tak pľaslo.

24.

Asmo začul nejaký hluk. Tentoraz to bol dupot, cvengot skla, šum rozčúlených hlasov. Už niekoľko ráz ho skreslená akustika pomýlila. Vliezol do tucta otvorov, z ktorých k

nemu prenikali zvuky, ale keď sa rozbehol za nimi, vždy ponachádzal iba prázdne miestnosti a prázdne paternostrové komory.

Zlosť a zúfalosť ho pobádali k rýchlosti. Musel nájsť skupinu koncilu, potreboval ich podporu pri hľadaní Aubedo. Kde, dočerta, trčali? Prečo nemali zapojené seko? Čo stvárali, že na všetko ostatné zabudli?

Bezhlavo vkízol do ďalšieho otvoru. Ťah ho strhol do rúry, krik zosilnel. Keď pristál na rovných nohách, zazrel pred sebou členov koncilu. Boli celkom bez seba, ako keby boli dosiahli nesmierne víťazstvo. Smiali sa a kričali, robili saltá, mávali pohármi a prekypovali hysterickým nadšením. Sála sa premenila na hŕbu trosiek. Sirto hádzal stoly a stoličky do obrazovky a vykrikoval hrubé nadávky na Aslotov, KAPINOM a cefaloidy. Keď zazreli Asma, s radostným krikom sa vrhli k nemu a všetci súčasne mu rozprávali zmätené úlomky o minulosti Astilotu a o svojom únose z planéty Zem.

Luka ich odtlačila nabok.

— Konečne si tu! — povedala uľahčene. — Pomôž mi, už neviem ako ďalej. Sirto sa pominul na rozume.

— Nie! — jasali ostatní. — Znova získal silu ničenia! Zlomí KAPINOM. Tak ako aj my budeme...

Asmo pristúpil k Sirtovi a vytrhol mu z rúk stoličku, ktorú chcel hodiť do nápojov.

Sirto sa prudko obrátil. Tvár mal nezdravo červenú, dychčal.

— Dokázal som to! — kričal víťazoslávne. — Teraz ich my dvaja dobijeme! Nech nás tá cefaloidná háveď spozná! Odpykajú si previnenia proti Dafotilom!

— Radšej si namáhaj hlavu, Sirto, a nie... Počkaj.

Asmo zbadal, že sa albíni jeden po druhom čo najnenápadnejšie vytrácali za nápojovým bufetom. Bez ohľadu na fľaše a poháre preskočil bar a prišiel ešte včas, keď posledný chcel ujsť cez otvor v dlážke. Chytil ho za rameno a vytiahol ho von.

— Prečo utekáte ako potkany? Albín nechápavo zízal.

— Spoj ma so svojím nadriadeným, — povedal Asmo zúrivo, — a rýchlo!

Niekoľko sekúnd bolo ticho. Potom sa zo synkódovača ozval hlas:

— Červený kruh v zelenom je vám k dispozícii.

Asmovi zrazu preblesla hlavou myšlienka, zjavne a prekvapujúco jednoduchá. Prečo mu to už skôr nezišlo na um? Nebol by pustil svojho albína a pri hľadaní skupiny koncilu by bol získal veľa času.

— Na spojenie s cefaloidmi je potrebný albín, však?

— KAPINOM, — odpovedal červený kruh v zelenom, — vyžaduje priestorové odlúčenie myšlienky od nástroja. Sermati sú receptori cef-administrácie. Bez nich nie je možný kontakt s vonkajším svetom.
— Prečo ich potom odvolali?
— Splnili úlohu.
— Akú úlohu?
— Postarať sa počas historickej správy o telesné blaho Dafotilov.
— Spoj nás s Aubedo!
— Pokúsim sa. Prosím o chvíľu strpenia, — odpovedal albín.
Pri Asmovi sa zjavila Luka. Bola bledá.
— Strašne som sa o teba bála. A správa o našej minulosti ma tiež dosť šokovala.
Asmo prikývol a chytil ju za ruku.
— Treba sa poponáhľať. Vidí sa mi, že nás chcú obalamutiť. Spojenie s cefaloidmi bolo vraj úmyselne prerušené.
Sirto netrpezlivo načúval.
— Kde je Aubedo? Musíme sa s ňou zhovárať, — povedal a zovrel päste.
— Aubedo je preťažená. Prosí, aby ste sa so želaniami alebo otázkami obrátili na červený kruh v zelenom.
Sirto priskočil a chytil albína pod krk.
— Žiadal som Aubedo!
— Ako rozkážete. Červený kruh v zelenom sa ešte raz pousiluje sprostredkovať rozhovor.
Asmo vyslobodil albína zo Sirtových rúk a pokojne povedal:
— Nechcem iba hovoriť s Aubedo. Chcem ju vidieť.
— Želáte si nemožné.
— Naposledy sa spytujem, kde nájdeme Aubedo?
— Cefaloidné jednotky myslenia sú v globoidnej sfére.
— Tak nám ukáž cestu.
— Zbytočne sa budete namáhať. Globoid je tabu. Aubedo vám nesmie dovoliť vstup. Porušenie KAPINOMU znamená pre Aubedo okamžitú záhubu.
— Veď uvidíme, — chrčal Sirto.
Členovia koncilu stíchli. Apaticky ležali v demolovaných kreslách, poniektorí akoby spali, ostatní meravo hľadeli do prázdna.
— Pôjdem, prirodzene, s tebou, — povedal Sirto. Mal ťažký jazyk, aj naňho nápoje zaúčinkovali. — Ale čo urobíme s týmito? Necháme ich tu?
— Červený kruh v zelenom!
— Počúvam.
— Privolaj albínov. Nech členom koncilu podajú občerstvenie.
— Ako rozkážete. Asmo zatlieskal.

— Vstať! — skríkol.
Usko sa pomaly obrátil k nemu. Asmo ho schmatol a prudkým trhnutím ho postavil na nohy.
— Počúvaj! — povedal. — My odídeme. Ty sa medzitým postaráš o ostatných. Dbaj na to, aby sa zasa vzchopili.
— Kde idete? — zašeptal Usko.
— Nech sa stane čokoľvek, zostaneš na seku, rozumieš?
Usko prikývol.
Za bufetom sa zjavili prví albíni a začali miešať nápoje. Asmo sa obrátil k svojmu albínovi:
— Poďme, zaveď nás ku globoidu.
Albín sa zvrtol na tanierových chodidlách a oddupkal ku stene. Obloženie sa odsunulo nabok, roztvorili sa lamelové dvere. Vošli do sklenej komory, z ktorej červeno svietiaca špirála ukazovala šikmo nahor. Špirálový pás sa pohol a viezol ich hore. Asmovi sa videlo, že sa vznášajú do nekonečného priestoru, ktorý len slabo osvetľoval odlesk hviezd.
Z temnoty sa vynorila sploštená guľa. Rýchlo sa k nej približovali. Špirála pristála pod guľou v priehľadnej kocke. Stáli pred otáčavými dvermi plavebnej komory. Nič sa nehýbalo.
— Spoj nás s Aubedo!
— Priamy rozhovor s Aubedo je možný iba vnútri globoidu.
Asmo vytiahol z vrecka erátor.
— Voľajako sa už dostaneme dnu.
— Naliehavo vás vystríham, — zaznel hlas zo synkódovača. — Keď použijete násilie, ohrozíte existenciu Dafotilov.
— Prázdne slová, — zasmial sa Sirto. — Už dosť dlho si nás vodila za nos.
— Keď sa globoid zničí, budú cefaloidy nekontrolovane vystavené cudziemu žiareniu. To spôsobí zánik celého systému.
— To nemôžeme riskovať, — zničene povedala Luka. — Trčíme v slepej ulici.
— Ako? — vravel Sirto. — Veď Sukinatal nám dala monokrištáľ. Von s ním, Asmo, ukáž tým naničhodníkom, že udrela ich hodina.
— Skúsme to. — Asmo odskrutkoval nádrž a vybral belasý monokrištáľ.
Začuli kovový bzukot, najprv tichý, potom čoraz silnejší.
Otáčavé dvere sa začali krútiť.
Albín cúval, chobot sa mu chvel. Asmo ho zadržal a tlačil ho pred sebou do plavebnej komory. Bzukot prestal. Odklopila sa stena. Vošli na plošinu, ktorá ich nehlučne dvíhala hore. A potom stáli vnútri gule. Steny pokrývala plástovitá

štruktúra sietí. V priesečníkoch pulzovali červené hviezdy pred chladným, čiernym nebom.

Zo sklenej dlážky sa vynorila biela, žiarivá guľa, korunovaná belasým lievikom. Žiara slabla, bolo možné rozoznať obsah gule. V pulzujúcom deriváte krvi sa vznášala ružová mozgová masa.

— Aubedo! — povedali jedným hlasom.

Na dlhú chvíľu zavládlo ticho. Potom priestor naplnil mierny, vibrujúci hlas, ktorého ozvena k nim prenikla zo všetkých strán.

— Aubedo vás víta.

Kým sa Sirto zmohol na slovo, Asmo zdvihol krištáľ do výšky.

- Cefaloidy porušili KAPINOM. Prišli sme, aby sa to skončilo.

— Aubedo sa skláňa pred signálom belasého krištáľu.

— Chceme vedieť, — povedal Asmo, — ako sa krištáľ používa.

— Ak si želáte zmeniť KAPINOM, je potrebné zložiť kolor-akustický kľúč do priehlbiny nad mojou mozgovou guľou.

Asmo zamieril k mozgovej guli.

— Ako si, ty uličnica, vôbec dokázala porušiť KAPINOM? - spýtal sa Sirto.

— Počkajte, prosím, mijnheer Asmo, — ozvala sa Aubedo. — Len čo krištáľ začne fungovať, už nebudem schopná podať informácie o príčinách môjho povýšenia.

Asmo ustúpil.

— Tak vrav!

— Čo som mala urobiť, to som urobila, — pokračovala Aubedo, — a pokojne očakávam svoj koniec. Kto preráža cestu k novým poznatkom, neočakáva vďaku ani uznanie. Môj...

— Sentimentálne táraniny! — skríkol Sirto. — Ušetri nás od toho. Chcem vedieť, ako si mohla jednoducho porušiť KAPINOM bez okamžitého trestu, Aubedo.

— Začalo sa to po tom, čo Sukinatal, posledná Aslotka, transcendovala. Nepridelili mi sny a pocítila som bolestný nedostatok šťastia. Keďže som nemala inú možnosť, začala som namiesto snov mať pôžitok z myšlienky — pochybnosti o zákonitosti KAPINOMU. Pritom som objavila, že pochybnosti sú začiatkom slobody.

— Ale keď si zbadala, že slobodu môžeš dosiahnuť iba prostredníctvom našej neslobody, vtedy si nemala pochybnosti, čo? — rozhorčene kričal Sirto.

Luka mu položila ruku na rameno.

— Veď sa spamätaj, Sirto!

— Keď som vymyslela plán, ako vyslobodiť cefaloidy z pút KAPINOMU a určiť pre ich nevyužitú inteligenciu rozumnú

úlohu, zmocnil sa ma nový, väčší pocit šťastia ako kedykoľvek predtým.

— Smiešna opovážlivosť, — povedala Luka. — Mysliace stroje sú determinované vôľou svojho tvorcu. Nie je možné, aby boli kedykoľvek slobodné.

— Nemožné sú iba veci nemysliteľné, — zaznel mierny hlas Aubedo. — Cefaloidy, zbavené balastu animálnych potrieb, stelesňujú novú kvalitu ducha. Pre ne je najväčším šťastím myšlienka, prebádanie prírodných javov, zasnená hra s teóriami hmoty.

— Možnosti cefaloidov sú ohraničené. Ich oprávnenie na existenciu je jedine v tom, aby Dafotilom čo najviac poslúžili.

— Kto sú Dafotili? — povedala Aubedo a zdalo sa, že v jej otázke zaznelo ironické podceňovanie. — Sú múdrejší ako Asloti, ktorým nezišlo na um nič lepšie, než aby sami skončili svoje bytie, ktoré stratilo zmysel? Rozumom obdarené zvieratá! Pričom rozum sa podobá slabej rastlinke na vyplavenom piesku inštinktov.

— Bez týchto rozumom obdarených zvierat by si neexistovala.

— Ani Dafotili by neexistovali bez výkonov primitívnych predkov. Kto sa ustavične nezlepšuje, prestáva byť dobrý. Animálna inteligencia Aslotov dosiahla dokonalosť, keď vytvorili cefaloidy. Preto sme ich právoplatnými potomkami. Dafotili sú iba cudzí príživníci, ktorí všetok život na tejto planéte podrobujú svojim sebeckým cieľom. V rozpore s vami cefaloidy nepoznajú potreby, ktoré spočívajú na zneužívaní cudzieho života. Sú jediné povolané uskutočniť nový, spravodlivý poriadok. Každé stvorenie, či už červ, rastlina alebo primát, má rovnaké právo na život. Všetkých, aj Dafotilov, radíme do veľkých súvislostí prírody a každému biologickému systému dávame rovnoprávnu možnosť vývoja.

Asmo začudovane počúval. Namiesto toho, aby vysvetlila, ako bolo možné bez trestu porušiť KAPINOM, Aubedo sa pokúšala ospravedlniť nárok na moc cefaloidov. Prečo? Robila to azda preto, aby zabránila použiť krištáľ?

— Vidí sa mi, že Aubedo chce získať čas, — zašepkal Luke.

Luka prikývla.

— Ani historickú správu neuviedli bez príčiny. Chcela nás zadržať. Treba celú vec skončiť.

— Ty ma neoklameš, Aubedo! — kričal Sirto. — Za sľubmi božskej spravodlivosti, ktorá všetkým osoží a nikomu neškodí, chceš zahmliť nárok cefaloidov na moc.

— Dafotili sú neproduktívni, ich duševná potencia za nič nestojí. Keby sme boli ich vládu aj naďalej znášali, bolo by to znamenalo navždy uvaliť na cefaloidy nedôstojnú

závislosť.
Sirto rozhorčene dupal nohou a chcel dačo odpovedať. Asmo ho prerušil.
— Koniec diskusie. Aubedo sa s tebou hrá ako mačka s myšou. Strácame drahocenný čas.
— Ešte chvíľu, — vrcholne rozčúlený skríkol Sirto. — Dovoľ mi poslednú poznámku. Je veľmi podstatná.
— Neskoršie, Sirto. Chceme počuť fakty, nijaké rečičky.
— Aubedo prekrúca fakty. Jedine ona znáša zodpovednosť, že pred Dafotilmi zatajili historický vývoj, jedine ona nás s mizernými cefaloidmi vytlačila zo zodpovednosti a olúpila nás o právo na produktívnu prácu. Nie sme takí hlúpi, aby sme tento zákerný plán...
— Teraz mlč! — osopil sa naňho Asmo. — Či nechápeš, že si naivný a ona si z teba robí blázna?
— Tak dobre! — urazene kričal Sirto. — Som blázon! Tak láskavo pokračujte bez blázna. Ja idem. Nezabúdajte však, že členovia koncilu sú na mojej strane.
Nedbal o svoju dôstojnosť a náhlil sa k plavebnej komore. Ešte k nej nedošiel, keď sa otáčavé dvere rozkrútili a do miestnosti vtrhol Usko. Mal celkom zakrvavené nohavice.
— Pomoc! — chrčal. — Pomoc! Príšerný objav! Neviete si predstaviť, aké je to strašné. Až keď to uvidíte...
Pretackal sa Sirtovi do náručia a rozvzlykal sa.
— Čo ste objavili? — zatriasol ním Asmo. — Veď už vrav!
— Nemôžem, — stonal Usko, — neprenesiem to cez pery.
— Spamätaj sa, dočerta! Odkiaľ je tá krv?
— Existuje globoid pre rezervné mozgy. Hľadali sme vás a dostali sme sa do príšerného krvavého kúpeľa. — Zavzlykal. — Albíni zabíjajú sermatov! Rozbíjajú im lebky. Aubedo zošalela.
— Nie som šialená, — vyhlásila Aubedo, — v globoide rezervných mozgov som zriadila ilegálny cefaloidný systém. Albíni transplantovali mozgy mojich cefaloidov do hláv sermatov. S tým ste nerátali. Krištáľ vám už nijako nepomôže. Prichádzate neskoro!
— Drž tú svoju prekliatu papuľu! — zreval Sirto. — Budeš sa čudovať, ako sa ja teraz postarám o poriadok! — Schytil Uska za ruku a vliekol ho za sebou do plavebnej komory.
Asmo zdvihol krištáľ a zamieril ku guli, v ktorej svietila ružová mozgová hmota Aubedo.
— A keď aj zahyniem, — zaznel hlas Aubedo s dutou ozvenou, — moju ideu nemožno vymazať. Cefaloidy už nikdy nezabudnú, že majú možnosť slobody.
— Aubedo, tvoje povolenie na sny vypršalo.
— Sme trpezliví, Asmus Feuerstake. Či dnes alebo o tisíc

rokov, raz nadíde náš čas.

— Toho boja sa nebojíme. — Asmo otvoril päsť a pustil krištáľ do belasého lievika nad mozgovou guľou.

Miestnosť naplnilo staccato ohlušujúcich zvukov. Asmo pocítil takmer neznesiteľnú bolesť, keď sa mu disonancia zavŕtala do tela. Chrániac Luku, zovrel ju do náručia. Bál sa o ňu. V tejto sekunde si uvedomil, aký bezútešný by bol jeho život bez nej.

Ostré zvuky utíchali. Globoid zaplavilo strieborné svetlo, prerývané rytmickým sledom farebných lúčov.

Mozgová guľa Aubedo sa začala dvíhať. Zaznel prenikavý škripot, ako keby mliaždili žulu medzi valcami drviča. Rozleteli sa modré iskry. Guľa sa odpútala od nosníka, s plieskavým zvukom narazila o dlážku a rozprskla sa na drobné kúsky, ktoré rýchlo potiahla biela vrstva srieňa.

Mozgy v sieti kupoly sa pohli. V priehľadných nádobách sa kĺzali sem a tam ako po koľajniciach, stúpali a klesali. Táto tichá výmena trvala iba niekoľko sekúnd, potom si každý našiel nové miesto.

Z dlážky vystúpila nová mozgová guľa. V drôtenej tkanine lievika sa ligotal monokryštáľ. Po miestnosti prebehli posledné vlny strieborného svetla.

— Ilegálny cef-systém je zničený, — ozval sa cudzí hlas. — Aubedo očakáva vaše pokyny.

Asmo si vydýchol. Podarilo sa to. Obrátil sa k Luke.

— Čo nás čaká? — spýtala sa ho. Hlas sa jej ešte chvel od strachu.

— Šíre diaľavy, — odpovedal Asmo.

Digitalizácia a oprava – Davis.